

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΕ ΠΛΗΡ
ΡΟ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗ
ΙΕΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ
ΑΣΗΣ ΣΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΤΗΝ ΚΥ
ΠΡΟ **ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ** ΤΗΣ ΠΡΟΣΒ
ΑΙΩΜΑ **ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ** ΣΕ ΠΛ
ΣΗΣ **ΣΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ** ΣΤΗΝ
Κ ΗΡΟΦΟΡΙΕΣ **ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ** ΤΟ
ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕ
ΡΟ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗ
Σ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΗ
ΣΒΑΣΗΣ ΣΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΤΗΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΑΝΟΙΚΤΗ ΚΥΠΡΟΣ

21 ΝΕΟΜΒΡΙΟΥ 2011

Σχετικά με την Έκθεση Αναφοράς

Για την έρευνα, συγγραφή και επιμέλεια της παρούσας έκθεσης, εργάστηκαν τα ακόλουθα άτομα: Helen Darbshire και David Pardo από τον οργανισμό Access Info Europe, Faika Deniz Pasha, Derviş Musannif, Ilke Dagli και Didem Erel από τον Κυπριακό Σύδεσμο ΕΕ (ΚΑΒ), Ορέστης Τριγγίδης και Αλέκος από το Ίδρυμα Κοινωνικοπολιτικών Μελετών (ΙΚΜΕ). Επιπρόσθετη νομική ανάλυση: David Goldberg, Oncel Polili και Παναγιώτα Σταύρου. Ευχαριστίες στον Αντρέα Παύλου (Access Info Europe) και την επιπρόσθετη ανάλυση και επιμέλεια.

Ευχαριστίες στα ακόλουθα άτομα για τη συνεισφορά τους:

Αντρέα Νικολάου, Ayça Kurnaz, Bülent Kanol, Χρυσάνθη Κυριάκου, Çise Atlas, Κώστας Αχνιώτης, Κώστας Σιαμμάς, Doğan Sahir, Doğuş Derya, Δώρος Πολυκάρπου, Hüseyin Ekmeççi, Janel Burcan, Leyla Öztürk, Μαρία Κωνσταντίνου, Μαρία Επαμεινώνδα, Μαρία Κάσινου, Marko Gazidova, Mehmet Erdoğan, Meliha Kaymak, Murat Kanatlı, Ömur Yılmaz, Πόλυς Άνιφτος, Πολύμνια Τομασίδου, Şenay Ekingen, Sevinç İnsay, Σωτήρης Βλάχος, Στέφανη Πολυκάρπου, Willy Totoro and Ζήνων Χατζηπαύλου.

Ο **Κυπριακός Σύδεσμος ΕΕ** (ΚΑΒ - Cyprus EU Association / Kıbrıs AB Derneği) ιδρύθηκε από μια ομάδα εθελοντών της κοινωνίας των πολιτών το 2006 με σκοπό την διασφάλιση της ροής πληροφοριών ανάμεσα στους Τουρκοκύπριους και τη διεθνή κοινότητα. <http://www.cypruseu.org>

Το **Ίδρυμα Κοινωνικοπολιτικών Μελετών** (ΙΚΜΕ) συστάθηκε το 2002 στην Κύπρο ως μη κυβερνητικός οργανισμός με σκοπό να συμβάλει στην επικράτηση της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του σοσιαλισμού και των Ευρωπαϊκών αξιών. <http://www.ikme.eu>

Access Info Europe. Ένας διεθνής οργανισμός ανθρωπίνων δικαιωμάτων, με έδρα τη Μαδρίτη, με στόχο την προώθηση ενός δυνατού και λειτουργικού δικαιώματος για την Πρόσβαση σε Πληροφορίες, τόσο σε Ευρωπαϊκό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. <http://www.access-info.org/>

Η παρούσα έκθεση δημοσιεύεται στο πλαίσιο της άδειας χρήσης "[Creative Commons](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)" η οποία σας επιτρέπει να τη χρησιμοποιήσετε, να την αντιγράψετε, να τη μοιραστείτε με άλλους και να την προσαρμόσετε με όποιο τρόπο θέλετε, με την προϋπόθεση ότι θα αναφέρετε την πηγή ("Access Info Cyprus Report & Recommendations", η οποία δημοσιεύθηκε το Νοέμβριο του 2011 από τους: Access Info Europe, ΚΑΒ και ΙΚΜΕ) και ότι θα διαθέσετε το αποτέλεσμα της δουλειάς σας με την ίδια άδεια χρήσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

I. Εισαγωγή.....	3
II. Επισκόπηση.....	6
III. Έρευνα Κοινής Γνώμης.....	14
IV. Συνεντεύξεις με την Κοινωνία των Πολιτών.....	27
V. Νομική Ανάλυση.....	40
VI. Έρευνα Τοπίου - Ιστοσελίδες.....	92
VII. Παρακολούθηση των Δημοσίων Φορέων – Αιτήσεις.....	104
VIII. Συνεντεύξεις με τους Δημόσιους Αξιωματούχους.....	126

I. Εισαγωγή

Όταν αναφερόμαστε στις κοινωνίες του σήμερα ως “Κοινωνίες της Πληροφορίας”, αυτός ο χαρακτηρισμός δεν είναι λανθασμένος – σχεδόν.

Με τις τάχιστες εξελίξεις στην τεχνολογία, έχει επέλθει μία άνευ προηγουμένου αύξηση στη δημιουργία και διάδοση των πληροφοριών.

Πράγματα τα οποία στο παρελθόν ήταν αδύνατον να καταγραφούν, σήμερα καταγράφονται, πράγματα τα οποία στο παρελθόν ήταν αδύνατον να διανεμηθούν, σήμερα διανέμονται και πράγματα τα οποία στο παρελθόν ήταν αδύνατον να αποθηκευτούν, σήμερα αποθηκεύονται. Και όλα αυτά γίνονται με μία εκπληκτική ταχύτητα, για πολύ μακρύτερες χρονικές περιόδους και σε πολύ πιο εμπλουτισμένη λεπτομέρεια.

Η γρήγορη ανάπτυξη στις τεχνολογίες επικοινωνιών όχι μόνο έδωσε μεγάλη ώθηση στη δημιουργία πληροφοριών, αλλά επίσης κατέστησε δυνατή τη μετάδοση και τη διάδοση των πληροφοριών στα πέρατα του κόσμου.

Η ειρωνεία όμως εδώ είναι ότι ενώ είμαστε σε θέση να συζητούμε για το ότι όλο και περισσότερες πληροφορίες κάνουν το γύρο του κόσμου με την ταχύτητα του φωτός, ακόμα και σήμερα η πρόσβαση στις πληροφορίες αποτελεί ένα θέμα ζωτικής σημασίας για τα σύγχρονα κοινωνικά, πολιτικά και οικονομικά δρώμενα.

Σήμερα, παρατηρείται μία αυξανόμενη τάση προς την προάσπιση και προώθηση πολιτικών για τα δικαιώματα, ειδικά στις φιλελεύθερες δημοκρατικές κοινωνίες. Αυτό ίσως να οφείλεται λόγω της έκφρασης των δικαιωμάτων ως οικουμενικές ιδέες.

Στη φιλελεύθερη δημοκρατική νόηση, τα δικαιώματα γίνονται αντιληπτά και εκλαμβάνονται ως οικουμενικές δικλίδες ασφαλείας μέσα σε μια κοινωνία, καθώς και με τη σχέση με το κράτος, ορίζοντας έτσι τα όρια ενός ατόμου. Η πρόσβαση στις πληροφορίες αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα δικαιώματα που προστατεύει τη θέση του ατόμου σε σχέση με το κράτος, αποτελώντας ένα δικαίωμα που προάγει τη λογοδοσία και διαφάνεια από πλευράς διακυβέρνησης.

Οι φιλοσοφικές βάσεις του δικαιώματος της πρόσβασης στις πληροφορίες πηγάζουν από τις βασικές αξίες της ελευθερίας της σκέψης και γνώμης του κάθε ατόμου, χωρίς την οποιαδήποτε παρέμβαση από άλλα άτομα, ή από το κράτος.

Πολλά από τα δικαιώματα τα οποία πηγάζουν από το θεμελιώδες δικαίωμα της ελευθερίας της σκέψης και της γνώμης του ατόμου, έχουν διαμορφωθεί ως αρνητικά δικαιώματα, όπου απαγορεύουν το κράτος να ενεργεί με κάποιους τρόπους.

Παρόλο που το δικαίωμα της πρόσβασης σε πληροφορίες μπορεί να ερμηνευτεί ως αρνητικό δικαίωμα (το οποίο απαγορεύει στο κράτος την άρνηση παροχής πληροφοριών προς τους πολίτες), εν τούτοις για την αποτελεσματική λειτουργία του δικαιώματος στις πληροφορίες, μπορεί να ερμηνευτεί ότι το κράτος έχει επίσης προορατικές, ενεργητικές (θετικές) υποχρεώσεις.

Επιπλέον, η γνώση είναι δύναμη. Η παραποίηση των πληροφοριών, η επιλεκτική απόκρυψη ορισμένων τμημάτων και ο υπερτονισμός άλλων, μπορούν να ενεργήσουν ως μέσα εξάσκησης εξουσίας από την εκάστοτε διοικούσα ελίτ ενάντια σε κάποιο άτομο ή

συγκεκριμένες ομάδες ατόμων, τροφοδοτώντας την ιδεολογική ηγεμονία αυτών που κυβερνούν, είτε αυτοί αποτελούν μία συγκεκριμένη κοινωνική τάξη, είτε κάποιο πολιτικό κόμμα, είτε μέρος μιας συγκεκριμένης πολιτικής παράδοσης.

Εν όψη των προαναφερθέντων ενδεχομένων, το δικαίωμα της πρόσβασης στις πληροφορίες διασφαλίζει την ελεύθερη ροή των πληροφοριών μέσα στην κοινωνία, αποπλίζοντας την ηγεμονική δύναμη κάποιων ομάδων. Μεταλαμπαδεύει την πληροφορία, έτσι κατανέμει τη δύναμη μέσα στην κοινωνία, απαλείφοντας το ενδεχόμενο της εξάσκησης καταπίεσης από αυτούς που έχουν πλεονεκτική θέση στη κατοχή των πληροφοριών.

Περαιτέρω, από τα χρόνια του Ρωμαϊκού Φόρουμ, των μεσαιωνικών βασιλείων, μέχρι τα πρόσφατα χρόνια των δημοκρατικών κρατών, η διαφθορά στοιχειώνει τον πολιτικό βίο, όλα αυτά τα χρόνια. Η λογοδοσία στη διακυβέρνηση αποτελεί διαχρονικό αίτημα από τους υπηκόους, με ποικίλους τρόπους και έκταση, σε διάφορα συστήματα διακυβέρνησης. Ωστόσο, το αίτημα ήταν και είναι πάντοτε το ίδιο: η επίγνωση για το πώς δαπανώνται οι κρατικοί πόροι, η ενημέρωση για το πώς εξασκείται η κρατική εξουσία και η διασφάλιση του ότι η διαδικασία λήψης αποφάσεων γίνεται κατά τρόπο όπου εγγυάται ίσες ευκαιρίες συμμετοχής από όλους.

Ένα αδύνατο πλαίσιο δημόσιας πρόσβασης σε πληροφορίες θα ευνοούσε μυστικές συμφωνίες και άδικες πρακτικές από την κυβερνούσα ελίτ, τροφοδοτώντας την ανίερη μάστιγα της διαφθοράς. Αντιθέτως, αποτελεσματικές και αποδοτικές δικλίδες ασφαλείας οι οποίες διασφαλίζουν την ελεύθερη ροή των πληροφοριών προς το κοινό, λειτουργούν ως μέτρα ελέγχου και ως αντίβαρο ενάντια στην κυβερνούσα ελίτ, αναγκάζοντας τα μέλη της να ενεργούν νομιμόφρονα στις δοσοληψίες που πράττουν εκ μέρους του κράτους.

Επιπρόσθετα, η πρόσβαση στις πληροφορίες είναι πολύ σημαντική για τη συμμετοχικότητα του κοινού, η οποία αποτελεί έναν από τους ακρογωνιαίους λίθους για μια δημοκρατική κοινωνία. Τη σήμερον, η ποσότητα των πληροφοριών που βρίσκονται στην κατοχή των δημόσιων αρχών, η οποία είναι προσβάσιμη από το κοινό, είναι άμεσα συσχετισμένη με τους δείκτες για τη διαφθορά και τη δημοκρατία μιας χώρας. Ωστόσο, ο όποιος βαθμός στον οποίο οι πολίτες απαιτούν πρόσβαση σε πληροφορίες, κατ' ουδέν λόγον δεν είναι αρκετός για την ικανοποίηση των δημοκρατικών αρχών και των επιπέδων της συμμετοχικότητας του κοινού. Το δικαίωμα της πρόσβασης σε πληροφορίες πρέπει να είναι εγγάρακτα κατοχυρωμένο και διασφαλισμένο υπό τη μορφή αποτελεσματικής και αποδοτικής νομοθεσίας.

Για να επιτευχθεί αυτό δεν αρκεί μόνο η ύπαρξη νομοθεσίας η οποία απλά να δίνει αυτό το δικαίωμα ατομικά ή συλλογικά. Μία αποτελεσματική και αποδοτική νομοθεσία θα πρέπει να ορίζει επίσης τις διαδικασίες και τα μέσα που επιτρέπουν τον πρόσβαση. Για παράδειγμα, για τους δημοσιογράφους και τους ερευνητές, ο παράγοντας χρόνος παίζει σημαντικό ρόλο όσο αφορά τη διαδικασία της πρόσβασης σε πληροφορίες. Ως εκ τούτου, στην αντίστοιχη νομοθεσία θα πρέπει να οριστούν αποτελεσματικά χρονικά πλαίσια.

Η νομοθεσία δεν πρέπει να παρέχει στο κοινό μονάχα το δικαίωμα της πρόσβασης σε πληροφορίες, αλλά επίσης πρέπει να προωθεί και να ενθαρρύνει προορατικές πρακτικές και μέσα, τα οποία θα καθιστούν τις πληροφορίες προσβάσιμες. Επιπρόσθετα, θα πρέπει να προβλέπει αποτελεσματικούς και πρακτικούς τρόπους για τη ροή των πληροφοριών από το κράτος προς το κοινό.

Η Κυπριακή Δημοκρατία αποτελεί τη μοναδική χώρα στην ΕΕ η οποία δεν έχει νόμο για την πρόσβαση σε πληροφορίες, αλλά ούτε καν προτεινόμενο προσχέδιο νόμου από την Κυβέρνηση, αφήνοντας την Κύπρο πολύ πίσω σε σχέση με τα αντίστοιχα Ευρωπαϊκά πρότυπα. Αξίζει να σημειωθεί ότι ενώ στην Κυπριακή Δημοκρατία δεν υπάρχει σχετική νομοθεσία, στα βόρειο μέρος της νήσου παρατηρείται επίσης έλλειψη όσο αφορά μηχανισμούς για αποτελεσματική πρόσβαση, παρόλο το ότι υπάρχει σχετικό “νομοθέτημα”.

Ωστόσο, η διαφθορά στην πρόσβαση σε πληροφορίες αποτελεί πρόβλημα διεθνώς, ανεξαρτήτως εάν υπάρχουν σχετικοί νόμοι, ή όχι. Ενώ οι κυβερνήσεις δεσμεύουν τεράστια ποσά από τους προϋπολογισμούς τους για να αντιμετωπίσουν τα πιο φλέγοντα προβλήματα που υφίστανται παγκοσμίως, από την αστάθεια των χρηματαγορών μέχρι τις κλιματολογικές αλλαγές και τη φτώχεια, εντούτοις η διαφθορά παραμένει τροχοπέδη στην επίτευξη πολύ αναγκαίας προόδου σε πολλούς τομείς, παρεμποδίζοντας τη διαδικασία εκδημοκρατισμού, καθώς και το αίσθημα και την ιδέα της δικαιοσύνης. Σε ολόκληρο τον κόσμο, η διαφάνεια και η λογοδοσία παίζουν κρίσιμο ρόλο στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης και της αντιστροφής του αρνητικού ρέματος της διαφθοράς. Χωρίς διαφάνεια και λογοδοσία, υπάρχει ρίσκο αποτυχίας της εφαρμογής των οποιωνδήποτε καθολικών λύσεων για πολλά από τα παγκόσμια προβλήματα. Και χωρίς διαφάνεια και πρόσβαση σε πληροφορίες δεν μπορεί να επιτευχθεί πρόοδος σε αυτούς τους τομείς.

Στην παρούσα έκθεση αναφοράς, επιθυμούμε σαν Έργο να καταδείξουμε την υφιστάμενη κατάσταση στην Κύπρο με μία νομική ανάλυση, έρευνα τοπίου για τις πληροφορίες που δημοσιεύονται προορατικά στις ιστοσελίδες των δημόσιων φορέων, δημοσκοπήσεις, τα αποτελέσματα της έρευνας για τον χειρισμό που υπόκεινται τα αιτήματα για πληροφορίες στην πράξη, συνεντεύξεις με εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών, δημοσιογράφους και δημόσιους αξιωματούχους. Το προσχέδιο του περιεχομένου της έκθεσης αναφοράς ήταν στη διάθεση του κοινού για δημόσιο διάλογο για περίοδο πέντε μηνών, για δημόσια διαβούλευση επί των ευρημάτων και των συστάσεων, καθώς και στις συζητήσεις στρογγυλής τραπέζης με τους επιχειρηματίες, την κοινωνία των πολιτών και τους δημόσιους αξιωματούχους. Η όλη εικόνα δεν εμπνέει αισιοδοξία, όμως με την υποστήριξη του κοινού, μπορεί να επιτευχθεί πρόοδος εντός πολύ σύντομου χρονικού διαστήματος.

II. Επισκόπηση

Η έκθεση αποτελείται από τα ευρήματα της έρευνας σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες στην Κύπρο που διενεργήθηκε το 2010 από την Access Info Europe, το KAB και το ΙΚΜΕ στο πλαίσιο του έργου για το δικαίωμα της πρόσβασης σε πληροφορίες στην Κύπρο.

Το έργο για το δικαίωμα της πρόσβασης σε πληροφορίες στην Κύπρο είναι μια διετής δικοινοτική πρωτοβουλία από μέλη της κοινωνίας των πολιτών για τη βελτίωση της διαφάνειας και της λογοδοσίας από μέρους της κυβέρνησης και για να αυξηθεί η συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων στην Κύπρο. Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφτείτε την ιστοσελίδα www.accessinfocypus.eu.

Τα κύρια στοιχεία της έρευνας που πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια του πρώτου έτους του έργου ήταν:

1. **Έρευνα Κοινής Γνώμης** η οποία διεξήχθη από τηλεφώνου μεταξύ 1000 ατόμων στην Κύπρο (500 στο νότο και 500 στο βορρά) για τις στάσεις και αντιλήψεις που επικρατούν στην Κύπρο σχετικά με την πρόσβαση σε πληροφορίες και τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων;
2. **Συνεντεύξεις με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών** σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες, τη συνάρτηση με την εργασία τους, και την εμπειρία τους στην προσπάθεια να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες;
3. **Ανάλυση νομικού πλαισίου** για το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες στην Κύπρο, στο νότο και στο βορρά. Πρόκειται για μια σφαιρική συγκριτική εξέταση όλων των σχετικών νομοθεσιών σε σύγκριση με τα διεθνή νομικά πρότυπα σχετικά με το δικαίωμα στην πληροφόρηση και τις δέκα Αρχές για μια Ανοικτή Κύπρο;
4. **Αξιολόγηση πληροφοριών στις ιστοσελίδες** επιλεγμένων δημόσιων φορέων στο νότο και στο βορρά με σκοπό την αξιολόγηση του επιπέδου της ενεργητικής δημοσιοποίησης πληροφοριών;
5. **Έλεγχος προσβασιμότητας δημόσιων φορέων** ο οποίος διεξήχθη μέσω μιας παγκύπριας καταγραφής της ανταπόκρισης σε αιτήσεις για την παροχή πληροφοριών που υποβάλλονται από τα μέλη του κοινού. Αυτή είναι η μεγαλύτερη καταγραφή που έγινε μέχρι σήμερα στην Κύπρο σχετικά με την πρόσβαση σε πληροφορίες και κάλυψε 393 αιτήσεις που υποβλήθηκαν σε 20 δημόσιους φορείς. Τα αποτελέσματά της επιτρέπουν μια εμπειρική αξιολόγηση της υφιστάμενης πρόσβασης στην πράξη σε συστήματα πληροφόρησης;
6. **Διάλογος με δημόσιους αξιωματούχους** που εκπροσωπούν τους φορείς από τους οποίους είχαν ζητηθεί πληροφορίες και των οποίων οι ιστοσελίδες είχαν αξιολογηθεί, για να συζητήσουν τη στάση τους στη διαφάνεια και στη συμμετοχή του κοινού και για να συγκεντρωθούν πληροφορίες σχετικά με την πολιτική των δημόσιων φορέων όσον αφορά την πρόσβαση σε πληροφορίες.
7. **Δημόσια διαβούλευση** η οποία διενεργήθηκε μεταξύ 24 Φεβρουαρίου 2011 και 20 Ιουνίου 2011. Η δημόσια διαβούλευση είχε ως σκοπό να παρέχει στα μέλη του κοινού και στους δημόσιους αξιωματούχους την ευκαιρία να σχολιάσουν και να συνεισφέρουν στο περιεχόμενο, τα πορίσματα και τις συστάσεις της παρούσας έκθεσης.

Λόγω του μεγάλου όγκου των εγγράφων που παρήχθησαν στο πλαίσιο της έρευνας και των διαβουλεύσεων, εκτός από την έκθεση αυτή τα υποστηρικτικά έγγραφα είναι διαθέσιμα στη διεύθυνση: www.accessinfocypus.eu

Το προσχέδιο της έκθεσης περιλαμβάνει κεφάλαια σχετικά με τα ευρήματα σε κάθε ένα από τα ως άνω επτά στάδια της έρευνας καθώς και προτάσεις για τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν από τις δημόσιες αρχές για να βελτιώσουν το επίπεδο της πρόσβασης από το κοινό σε πληροφορίες.

1. Η διαδικασία διαβούλευσης

Η διαβούλευση έχει διεξαχθεί από την έναρξή της στις 24 Φεβρουαρίου 2011 μέχρι τις 20 Ιουνίου 2011.

Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, τα μέλη του κοινού και οι δημόσιοι αξιωματούχοι είχαν την ευκαιρία να συμμετάσχουν στη συζήτηση σχετικά με το δικαίωμα στην πληροφόρηση και τους καλύτερους μηχανισμούς για την προώθηση της διαφάνειας και της συμμετοχής του κοινού. Στα πλαίσια του έργου έχουν πραγματοποιηθεί συζητήσεις στρογγυλής τραπέζης με την κοινωνία των πολιτών, τους δημοσιογράφους, τους επιχειρηματίες, και τους δημόσιους αξιωματούχους από ολόκληρη την Κύπρο κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου.

Όλα τα υλικά της έρευνας είχε αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του έργου, καθώς και ένα ερωτηματολόγιο το οποίο οποιοσδήποτε θα μπορούσε να το συμπληρώσει για κοινοποίηση απόψεων. Οι απαντήσεις σε ορισμένες από τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν από τους δημόσιους αξιωματούχους, επίσης έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα.

2. Η διαβούλευση μέσω του Διαδικτύου

Το online ερωτηματολόγιο για τη διαβούλευση ήταν ανοιχτό κατά τη διάρκεια της περιόδου από τις 24 Φεβρουαρίου έως τις 20 Ιουνίου 2011.

Τα κύρια ευρήματα είναι:

1. Τα χαμηλά επίπεδα συμμετοχής στη Διαβούλευση μέσω του Διαδικτύου καταδεικνύουν την έλλειψη ευαισθητοποίησης από το ευρύ κοινό για πολιτική δραστηριότητα εκτός των εκλογικών ή των κομματικών πολιτικών διεργασιών.

Τούτου λεχθέντος, τα ελπιδοφόρα αποτελέσματα από τις λίγες απαντήσεις που ελήφθησαν, επίσης, καταδεικνύουν ότι αυτοί που επιθυμούν να εμπλακούν πιστεύουν στην ενεργό συμμετοχή και την αλληλεπίδραση μεταξύ των κυβερνητικών θεσμών, του κράτους και του κοινού. Η πρόσβαση στις πληροφορίες είναι συνεπώς καθοριστική, στο κατά πόσο η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών θα καλλιεργηθεί στο νησί και κατά πόσο θα επιτύχει στο να συνεισφέρει στη δημιουργία μιας υγιούς συμμετοχικής δημοκρατίας και ενός περιβάλλοντος για μια ενεργή κοινωνία των πολιτών.

2. Οι απαντήσεις της διαβούλευσης καταδεικνύουν την επιθυμία για την εφαρμογή του δικαιώματος της πρόσβασης σε πληροφορίες οι οποίες κατέχονται από όλους

τους δημόσιους φορείς και την ισχυρή υποστήριξη προς τις Δέκα Αρχές για μια Ανοικτή Κύπρο.

3. Συγκεκριμένα, οι ερωτηθέντες δήλωσαν ότι θα ενδιαφέρονταν να έχουν δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες σχετικά με: τα έργα της κυβέρνησης και τις συμβάσεις, τοπικό και εθνικό σχεδιασμό και προγράμματα του προϋπολογισμού καθώς και γενικά στατιστικά στοιχεία. Αυτό καταδεικνύει έναν συσχετισμό μεταξύ των συστάσεων μας και των απαιτήσεων του κοινού.
4. Οι ερωτηθέντες δήλωσαν επίσης ότι έχουν προσπαθήσει να υποβάλουν αιτήσεις για πληροφορίες χωρίς επιτυχία στην Κύπρο και κατά τρόπο ενδιαφέροντα, στο ερωτηματολόγιο έχουν εκφράσει την επιθυμία για προορατική δημοσίευση των πληροφοριών και εγγράφων, «Εάν οι πληροφορίες ήταν διαθέσιμες κατά τρόπο ολοκληρωμένο (κατά προτίμηση στο διαδίκτυο), ενδεχομένως δεν θα χρειαζόταν να υποβάλω καμία προσωπική αίτηση για πληροφορίες.»
5. Όσον αφορά το χρονικό πλαίσιο, το 66,7% των ερωτηθέντων δήλωσε επίσης ότι το χρονικό διάστημα των 15 εργάσιμων ημερών ήταν αρκετό, το οποίο είναι σύμφωνο με τα χρονικά πλαίσια που προβλέπονται κατά μέσο όρο στους υφιστάμενους νόμους για την πρόσβαση σε πληροφορίες στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
6. Οι περισσότεροι ερωτηθέντες συμφώνησαν με τα πρότυπα του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόσβαση στα επίσημα έγγραφα, όσο αφορά τις νόμιμες εξαιρέσεις στο δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες, ενώ οι εκ Κύπρου ερωτηθέντες εξέφρασαν ιδιαίτερες ανησυχίες σε ορισμένους τομείς, με την ισχυρότερη υποστήριξη για τους περιορισμούς για λόγους εθνικής ασφάλειας και της ιδιωτικής ζωής (85,7% και 71,4% αντίστοιχα).

Ο περιορισμός της πρόσβασης σε πληροφορίες για θέματα εθνικής ασφάλειας θα μπορούσε να συνδεθεί και με την πολιτική κατάσταση στο νησί όπου οι άνθρωποι είναι πολύ συνειδητοποιημένοι για τις ενδεχόμενες συνέπειες στην εθνική ασφάλεια με τη δημοσιοποίηση πληροφοριών όπως τις θέσεις των όπλων ή τις αμυντικές στρατηγικές.

Η μόνη άλλη σημαντική συμφωνία για τον περιορισμό της πρόσβασης σε πληροφορίες ήταν για λόγους πρόληψης, έρευνας και δίωξης εγκληματικών δραστηριοτήτων (57,1%). Αυτός είναι ένας άλλος νόμιμος λόγος ο οποίος περιγράφεται στη σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί επίσης ότι δεν υπάρχει καμία απολύτως υποστήριξη του κοινού στον περιορισμό της πρόσβασης σε πληροφορίες σχετικά με την οικονομική, νομισματική και συναλλαγματική πολιτική του κράτους. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία δεδομένης της τρέχουσας οικονομικής κατάστασης στη Δημοκρατία και στο βόρειο τμήμα της Κύπρου, καθώς και στην Ευρώπη γενικότερα, και την ευρεία ανησυχία για την έκθεση των κυπριακών τραπεζών στο ελληνικό χρέος.

7. Οι απαντήσεις της έρευνας δείχνουν ότι το κοινό επιθυμεί να συμμετέχει περισσότερο στη διαδικασία λήψης αποφάσεων για θέματα που επηρεάζουν την καθημερινή ζωή τους, ιδιαίτερα για τοπικά ζητήματα.
8. Οι ερωτηθέντες εξέφρασαν την επιθυμία για ύπαρξη προνοιών για πρόσβαση σε πληροφορίες από διεθνείς οργανισμούς όπου εμπλέκεται η Κύπρος, ιδιαίτερα από

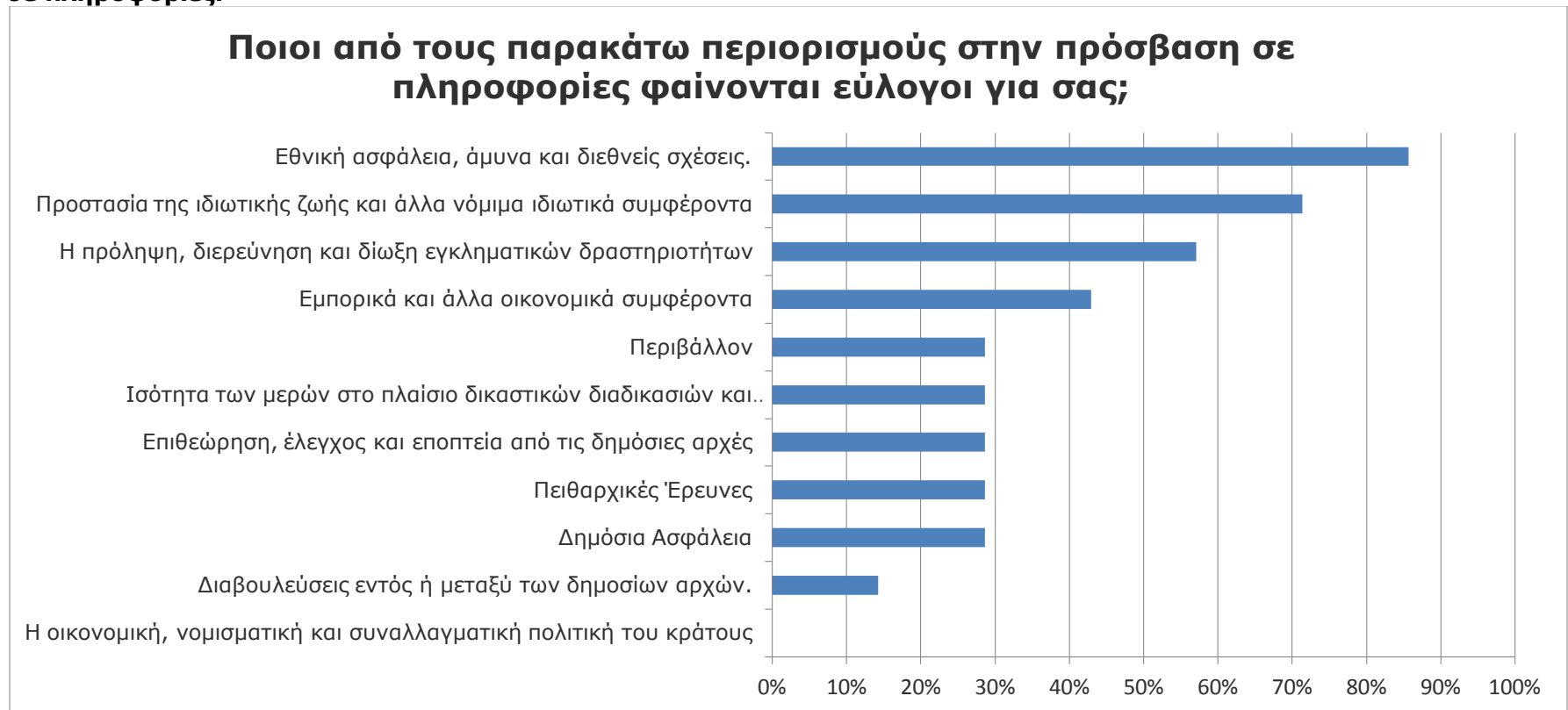
την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και από έθνη που συνδέονται ιστορικά με το νησί, όπως η Τουρκία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

9. Οι ερωτηθέντες ήταν όλοι υπέρ της πρόσβασης σε βάσεις δεδομένων, δηλαδή, ανεπεξέργαστα δεδομένα, και το δικαίωμα να λαμβάνουν πληροφορίες σε οποιαδήποτε μορφή περιλαμβανομένης και της ηλεκτρονικής μορφής (100% και 83,3% αντίστοιχα). Αυτό αποδεικνύει την επιθυμία του κοινού στο να μπορεί να έχει πρόσβαση σε πληροφορίες και όχι να παρεμποδίζεται στην ικανότητα να χρησιμοποιεί τις πληροφορίες, γεγονός το οποίο επίσης συμφωνεί με τα αιτήματα που διατύπωσε το Έργο για την Πρόσβαση σε Πληροφορίες στην Κύπρο.

Συνολικά, οι διαβουλεύσεις διαπίστωσαν ευρεία υποστήριξη του κοινού για ορισμένα από τα θέματα που τέθηκαν και τονίζονται στο υπόλοιπο της παρούσας έκθεσης:

- » Υπάρχει σαφής επιθυμία για το δικαίωμα της πρόσβασης σε πληροφορίες, και μια γενική συσχέτιση μεταξύ των προσδοκιών του κοινού για το νομικό πλαίσιο το οποίο θα προσφέρει αυτό το δικαίωμα και του προτεινόμενου πλαισίου που ορίζεται στη σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόσβαση σε επίσημα έγγραφα.
- » Οι Κύπριοι θέλουν να συμμετέχουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, ιδιαίτερα σε τοπικά ζητήματα και απαιτούν το δικαίωμα να έχουν πρόσβαση σε έγγραφα ώστε να είναι ενήμεροι και γνώστες για τα θέματα που τους αφορούν, έτσι ώστε να είναι σε θέση να συμμετέχουν αποτελεσματικά στη χάραξη πολιτικής.
- » Χωρίς το δικαίωμα της πρόσβασης στις πληροφορίες, η κυπριακή κοινωνία δεν πρόκειται να είναι σε θέση να συμμετάσχει πλήρως στις δημοκρατικές διαδικασίες και ούτε μπορεί να απαιτήσει πραγματική λογοδοσία από τους πολιτικούς της ηγέτες.

Πίνακας που παρουσιάζει τα ευρήματα από τη δημόσια διαβούλευση σχετικά με τους περιορισμούς στην πρόσβαση σε πληροφορίες.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι ένας ερωτώμενος υπογράμμισε ότι πρέπει να υπάρχουν περιορισμοί στους περιορισμούς: "Στην ιδανική περίπτωση όλες οι πληροφορίες πρέπει να είναι διαθέσιμες, εκτός εάν υπάρχει πραγματική παραβίαση της ιδιωτικής ζωής (π.χ. ιατρικό ιστορικό), ακόμη και αυτό δεν πρέπει να ισχύει για τα οικονομικά και τα συμφέροντα των κατόχων δημόσιου αξιώματος. Ομοίως οι υπουργοί θα πρέπει να είναι αυτοί που εξουσιοδοτούν την παρακράτηση κάποιας πληροφορίας (όπως θέματα για την ασφάλεια ή την άμυνα) αλλά συνάμα οφείλουν να αποκαλύπτουν πόσο συχνά αυτή η παρέκκλιση έχει εγκριθεί. Αυτή η άποψη είναι απολύτως σύμφωνη με τα διεθνή πρότυπα, τα οποία απαιτούν από όλους τους περιορισμούς του δικαιώματος της πρόσβασης στις πληροφορίες να υπόκεινται σε έλεγχο κατά πόσο μπορούν να βλάψουν και κατά πόσο θέτουν σε κίνδυνο το δημόσιο συμφέρον πριν ληφθεί απόφαση για άρνηση πρόσβασης σε πληροφορίες.

Περίληψη των Κυρίων Διαπιστώσεων και Προτάσεων

Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε το 2010 οδήγησε σε πολλά ευρήματα και προτάσεις οι οποίες παρουσιάζονται αναλυτικά στα Κεφάλαια που ακολουθούν. Πιο κάτω υπάρχει μια περίληψη των οκτώ βασικών διαπιστώσεων της έρευνας, καθώς και οι προτάσεις.

ΠΡΩΤΗ

Διαπίστωση: Το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες είναι εγγυημένο από τις συνταγματικές διατάξεις για την ελευθερία της έκφρασης, αλλά το νομικό πλαίσιο πάσχει από σοβαρά προβλήματα. Στο νότο δεν υπάρχει νομοθεσία σχετικά με την πρόσβαση στις πληροφορίες ενώ στο βορρά ο νόμος υστερεί από τα πρότυπα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Πρόταση: Το νομικό πλαίσιο να ευθυγραμμιστεί με τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα, περιλαμβανομένης της θέσπισης νομοθεσίας για την πρόσβαση σε πληροφορίες στο νότο και/ή τη μεταρρύθμιση όλης της σχετικής νομοθεσίας στο βορρά/νότο.

ΔΕΥΤΕΡΗ

Διαπίστωση: Συστηματική παραβίαση του θεμελιώδους δικαιώματος πρόσβασης στις πληροφορίες σε ολόκληρο το νησί με το 75% των αιτημάτων για παροχή πληροφοριών να συναντούν τη σιωπή των δημοσίων φορέων.

Πρόταση: Η κυβέρνηση πρέπει να διασφαλίσει ότι οι δημόσιοι φορείς ανταποκρίνονται σε αιτήματα παρέχοντας πλήρη ενημέρωση μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα. Για το σκοπό αυτό θα πρέπει να θεσπίσει τους αναγκαίους νομικούς μηχανισμούς και να επιμορφώσει όλους τους αξιωματούχους για το δικαίωμα του κοινού να γνωρίζει.

ΤΡΙΤΗ

Διαπίστωση: Σύμφωνα με την έρευνα κοινής γνώμης που διεξήχθη στα πλαίσια του έργου, τα τρία τέταρτα των ατόμων στην Κύπρο πιστεύουν ότι έχουν το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες. Μόνο περίπου ένας στους τρεις ερωτηθέντες συμφωνούν ότι οι δημόσιες αρχές στην Κύπρο είναι προσβάσιμες και αξιόπιστες. Πάνω από το ήμισυ των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι, στην πράξη, η πρόσβαση σε βασικά έγγραφα δεν είναι δυνατή.

Πρόταση: Εκτός από την εξασφάλιση ότι υπάρχουν νόμοι για την πρόσβαση σε πληροφορίες οι οποίοι λειτουργούν στην πράξη, η κυβέρνηση έχει την υποχρέωση να ενημερώνει το κοινό για το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες μέσω, μεταξύ άλλων,

εκστρατειών επιμόρφωσης του κοινού για τον τρόπο υποβολής αιτήσεων, τον τρόπο προσφυγής σε περίπτωση άρνησης ή σιωπής, και από πού μπορεί να εξασφαλίσει ενεργητικά δημοσιοποιημένες πληροφορίες.

ΤΕΤΑΡΤΗ

Διαπίστωση: Πολλοί δημόσιοι φορείς δε φαίνεται να έχουν αξιωματούχους πληροφόρησης ούτε να έχουν δημοσιεύσει πλήρη στοιχεία επικοινωνίας στις ιστοσελίδες τους ή σε άλλο δημόσιο υλικό.

Πρόταση: Να εξασφαλιστεί ότι σε κάθε δημόσιο οργανισμό υπάρχει ένας αξιωματούχος ο οποίος είναι υπεύθυνος για να ανταποκρίνεται στα αιτήματα του κοινού για την παροχή πληροφοριών και για την ενεργητική δημοσίευση βασικών κατηγοριών πληροφοριών. Να εξασφαλιστεί ότι τα πλήρη στοιχεία επικοινωνίας για το συγκεκριμένο άτομο είναι δημοσιευμένα.

ΠΕΜΠΤΗ

Διαπίστωση: Δεν υπάρχει Επιτροπος Πληροφοριών ή παρόμοιος φορέας που είναι αρμόδιος για την εποπτεία του δικαιώματος στην πληροφόρηση και για να δέχεται παράπονα από μέλη του κοινού. Στο βορρά η Επιτροπή για την Αποτίμηση της Πρόσβασης σε Πληροφορίες που προβλέπεται από το νόμο δεν έχει ορισθεί.

Πρόταση: Να διασφαλιστεί ότι στο νότο οποιοσδήποτε μελλοντικός νόμος που θα αφορά την πρόσβαση σε πληροφορίες θα καθιερώνει τη θέση του Επιτροπου Πληροφόρησης με πλήρεις εξουσίες για να προωθήσει και να προστατεύσει το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες. Στο βορρά να διοριστεί η Επιτροπή για την Αποτίμηση της Πρόσβασης σε Πληροφόρηση και να της δοθούν πλήρεις εξουσίες για την επιβολή του νόμου.

ΕΚΤΗ

Διαπίστωση: Από την έρευνα διαπιστώθηκε ότι η ενεργητική δημοσίευση στους δικτυακούς τόπους των δημοσίων φορέων βρίσκεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Σαν αποτέλεσμα της παρακολούθησης των 20 δημοσίων φορέων σε ολόκληρο το νησί διαπιστώθηκε ότι στο νότο μόνο το 36% και στο βόρειο τμήμα της Κύπρου μόνο το 13% των βασικών κατηγοριών των πληροφοριών ήταν διαθέσιμες. Οι πληροφορίες είναι συνήθως διαθέσιμες σε μία μόνο γλώσσα.

Πρόταση: Διασφάλιση της πλήρους ενεργητικής δημοσιοποίησης πληροφοριών σχετικά με τη δομή, τις πολιτικές, τη λειτουργία και τον προϋπολογισμό του κάθε δημόσιου φορέα και ότι αυτές είναι διαθέσιμες σε πολλές γλώσσες. Οι πληροφορίες πρέπει να παρουσιάζονται με τρόπο που να είναι κατανοητές από το ευρύ κοινό, και θα πρέπει να δημοσιεύονται τόσο στις ιστοσελίδες όσο και σε άλλα μέσα.

ΕΒΔΟΜΗ

Διαπίστωση: Ειδικά οι ιστοσελίδες των δημοσίων φορέων έχουν ελλείψεις πληροφοριών, κυρίως οικονομικής φύσης, όπως οι προτεινόμενοι προϋπολογισμοί και οι πραγματικές δαπάνες, λεπτομέρειες για τις δημόσιες συμβάσεις που προκηρύσσονται από τον εν λόγω δημόσιο φορέα και ενημερωμένες πληροφορίες σχετικά με συμβάσεις που έχουν συμβληθεί. Αυτό επιβεβαιώθηκε και σε συνεντεύξεις με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

Πρόταση: Μια ιδιαίτερη προσπάθεια πρέπει να καταβληθεί για να διασφαλιστεί η δημοσίευση των βασικών οικονομικών πληροφοριών στις ιστοσελίδες του κάθε δημόσιου φορέα. Οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να είναι ολοκληρωμένες και λεπτομερείς. Είναι

ουσιαστικής σημασίας για την καταπολέμηση της διαφθοράς ότι οι δημόσιες συμβάσεις, επιδοτήσεις, καθώς και οι διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων είναι απόλυτα διαφανείς.

ΟΓΔΟΗ

Διαπίστωση: Υπάρχει έλλειψη πληροφοριών σχετικά με τις δημόσιες διαβουλεύσεις που δείχνει ότι υπάρχει ένα πολύ χαμηλό επίπεδο συμμετοχής του κοινού στη δημόσια λήψη αποφάσεων σε ολόκληρο το νησί. Αυτό επιβεβαιώθηκε, ιδιαίτερα, στις συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν με εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών.

Πρόταση: Υπάρχει ανάγκη να ανοίξουμε τις πόρτες της κυβέρνησης για το κοινό, κυρίως με τη δημιουργία συχνών δημόσιων μηχανισμών συμμετοχής σε όλη τη διαδικασία χάραξης πολιτικής. Πληροφορίες σχετικά με τις ευκαιρίες να συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων θα πρέπει να τυγχάνουν ευρείας δημοσιότητας, μεταξύ άλλων μέσω των δικτυακών τόπων δημόσιων φορέων, διασφαλίζοντας ότι όλες οι απαραίτητες υποστηρικτικές πληροφορίες είναι διαθέσιμες.

III. Έρευνα Κοινής Γνώμης

Διαπιστώσεις της Έρευνας Κοινής Γνώμης για το Δικαίωμα στην Πληροφόρηση

Με σκοπό να αποκτηθεί μια εικόνα του πώς οι πολίτες σε ολόκληρη την Κύπρο αντιλαμβάνονται το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες και πώς αυτό εφαρμόζεται σήμερα, το Μάρτιο του 2010 πραγματοποιήθηκε μια τηλεφωνική έρευνα κοινής γνώμης μεταξύ 1000 ατόμων σε ολόκληρο το νησί.

Τα κύρια συμπεράσματα της Έρευνας Κοινής Γνώμης παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες για το πώς το κοινό αποτιμά τα υφιστάμενα επίπεδα διαφάνειας στην κυβέρνηση.

- **Διαπίστωση 1:** Τα τρία τέταρτα των ατόμων στην Κύπρο πιστεύουν ότι έχουν δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες.
- **Διαπίστωση 2:** Το κοινό πιστεύει ότι το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες ισχύει, θεωρητικά, σε βασικές πληροφορίες που κατέχουν δημόσιοι φορείς. Το ήμισυ των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι, στην πράξη, η πρόσβαση δεν είναι δυνατή.
- **Διαπίστωση 3:** Οι ερωτηθέντες πιστεύουν (λανθασμένα) ότι στην Κυπριακή Δημοκρατία υπάρχει νόμος σχετικά με την πρόσβαση σε πληροφορίες, ενώ στο βόρειο τμήμα της Κύπρου δεν υπάρχει.
- **Διαπίστωση 4:** Το κοινό στην Κύπρο πιστεύει ότι, στην πράξη, οι δημόσιοι φορείς δεν είναι προσβάσιμοι, δεν είναι διαφανείς, και δεν είναι αξιόπιστοι. Σύμφωνα με τους περισσότερους ερωτηθέντες, βασικές διαδικασίες, όπως οι διαδικασίες στη λήψη αποφάσεων και οι νομοθετικές διαδικασίες είναι κλειστές για το κοινό.
- **Διαπίστωση 5:** Σε ολόκληρη την Κύπρο υπάρχει μια συγχυσμένη αντίληψη αν οι αλλοδαποί θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες.
- **Διαπίστωση 6:** Η συντριπτική πλειοψηφία του κοινού πιστεύει ότι στην Κύπρο το δικαίωμα σε πληροφορίες σχετικά με τη συμμετοχή του κοινού υπάρχει στη θεωρία, αλλά όχι στην πράξη.

Σε αυτό το τμήμα της έκθεσης παραθέτουμε και αναλύουμε τα πορίσματα της έρευνας, συνοψίζοντας ό, τι μας λέει για το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες στην Κύπρο.

Έρευνα Κοινής Γνώμης - Μεθοδολογία

Η έρευνα κοινής γνώμης περιελάμβανε επαφή με συνολικά 1000 ενήλικες, 500 εκ των οποίων διαμένουν στην Κυπριακή Δημοκρατία ενώ οι άλλοι 500 ζουν στο βόρειο τμήμα της Κύπρου.

Η έρευνα σχεδιάστηκε με στρωματοποιημένη μεθοδολογία και με κριτήρια την γεωγραφική κατανομή για την τυχαία επιλογή των ερωτηθέντων.

Πραγματοποιήθηκε μεταξύ της 15ης και της 25ης Μαρτίου 2010 στη γλώσσα των ερωτηθέντων, είτε ελληνική ή στην τουρκική.

Αποτελείτο από μια σειρά τηλεφωνικών συνεντεύξεων κατά την οποία οι ερωτηθέντες καθοδηγούντο μέσω ενός ερωτηματολογίου που περιλάμβανε 24 θέματα διαιρεμένα σε τρία τμήματα.

Το πλήρες ερωτηματολόγιο και τα γραφικά που δείχνουν τις απαντήσεις σε κάθε ερώτηση υπάρχουν στην ιστοσελίδα του Έργου Ανοικτή Κύπρος.

Η έρευνα κοινής γνώμης πραγματοποιήθηκε από την Prologue Consulting Limited στο βόρειο τμήμα της Κύπρου και τη Cymar Market Research Limited στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Οι Διαπιστώσεις

Διαπίστωση 1: Τα τρία τέταρτα των ατόμων στην Κύπρο πιστεύουν ότι έχουν δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες.

Υπάρχει μια ευρεία αντίληψη στην Κύπρο ότι ο καθένας έχει δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες, κατά κανόνα από δημόσιους φορείς και, επίσης, ότι υπάρχει το δικαίωμα πρόσβασης σε προσωπικές πληροφορίες. Τα τρία τέταρτα του συνόλου των ερωτηθέντων είτε συμφωνούν είτε συμφωνούν απόλυτα ότι τα δικαιώματα αυτά υπάρχουν στη θεωρία.

Τα βασικά ευρήματα που καταδεικνύουν ένα υψηλό επίπεδο αντίληψης ότι υπάρχει, θεωρητικά, το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες είναι τα εξής:

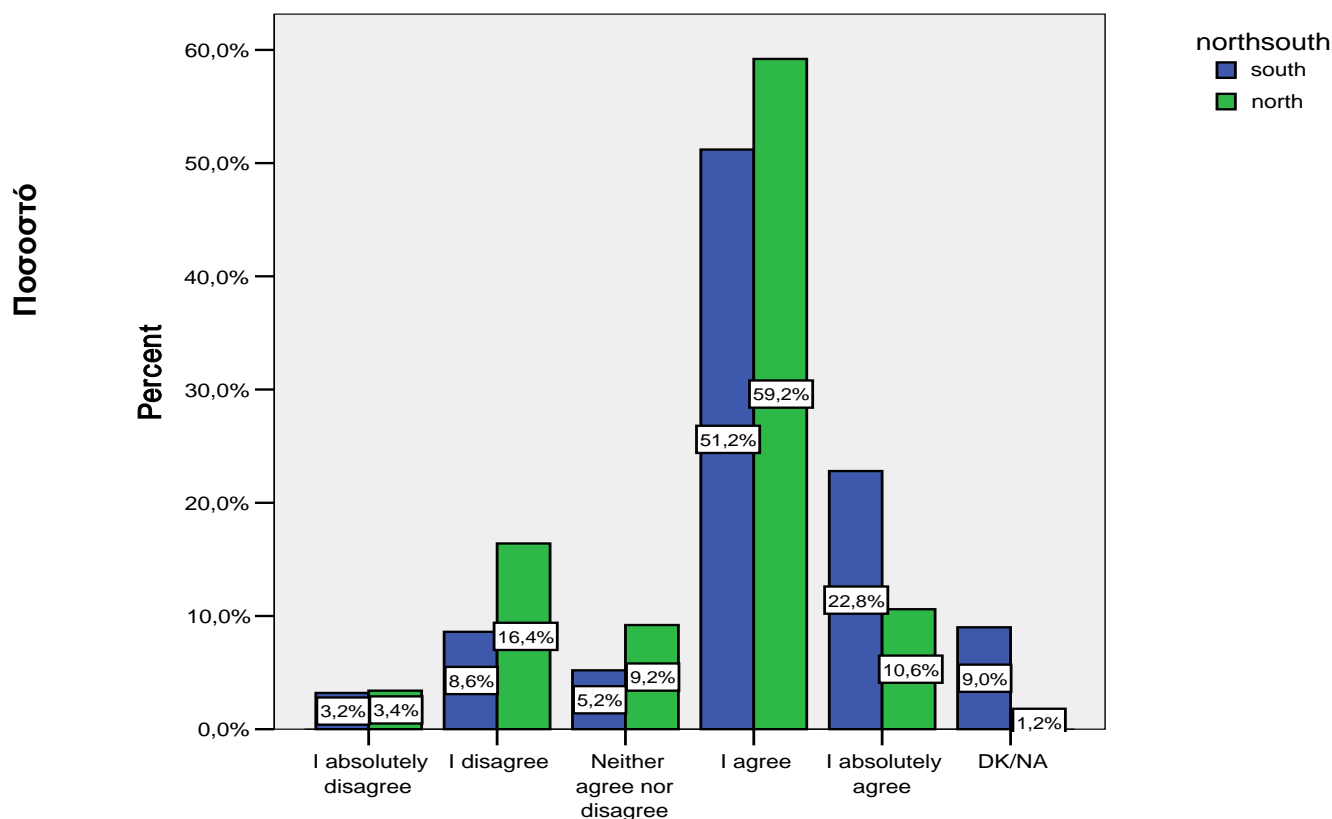
- Σχεδόν τα τρία τέταρτα των ερωτηθέντων πιστεύουν ότι έχουν το δικαίωμα σε διαφανείς θεσμούς: Ακριβώς 74,0% των ερωτηθέντων στην Κυπριακή Δημοκρατία και 69,8% στο βόρειο τμήμα της Κύπρου δήλωσαν ότι έχουν το δικαίωμα να απαιτούν διαφάνεια στις αποφάσεις και πράξεις των δημοσίων φορέων. [Ερ.11]
- Τα δύο τρίτα των ερωτηθέντων ήταν βέβαιοι ότι ξέρουν τι είναι η διαφάνεια: 66,8% των ερωτηθέντων στην Κυπριακή Δημοκρατία και 62,4% στο βόρειο τμήμα της Κύπρου συμφώνησαν ή συμφώνησαν απόλυτα με τη δήλωση ότι ξέρουν τι είναι η διαφάνεια των δημοσίων φορέων. [Ερ. 9]
- Επίσης, τα τρία τέταρτα των ερωτηθέντων, τόσο στη Δημοκρατία της Κύπρου όσο και στο βόρειο τμήμα της Κύπρου γνώριζαν ότι έχουν το δικαίωμα να μάθουν τι προσωπικές πληροφορίες που τους αφορούν κατέχονται από δημόσιους φορείς και ιδιωτικά ιδρύματα: Το ποσοστό των ερωτηθέντων που απάντησε ότι συμφωνεί ή συμφωνεί απόλυτα με την ερώτηση αυτή ήταν ακριβώς το ίδιο 75,4% και στην Κυπριακή Δημοκρατία και στο βόρειο τμήμα της Κύπρου. [Ερ. 1].

Τα ευρήματα αυτά είναι σημαντικά γιατί δείχνουν ότι το κοινό έχει υψηλές προσδοκίες όσον αφορά το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες που κατέχουν οι δημόσιοι φορείς. Αν αυτό το δικαίωμα δεν κατοχυρώνεται από το συνταγματικό και νομικό πλαίσιο στην Κύπρο και επιβεβαιώνεται στην πράξη από δημόσιους φορείς σε καθημερινή βάση, το κοινό θα παρατηρήσει την ασυμφωνία μεταξύ ενός δικαιώματος που πιστεύουν ότι υφίσταται και τα δικαιώματα που απολαμβάνουν στην πράξη. Αυτό είναι πιθανό να οδηγήσει σε δυσαρέσκεια και να μειώσει τα επίπεδα της εμπιστοσύνης προς τους δημόσιους φορείς.

Ένα επιπρόσθετο εύρημα ήταν ότι το ήμισυ των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι πιστεύουν ότι η νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης θεσπίζει το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες. Ανέφεραν επίσης ότι η νομοθεσία της ΕΕ απαιτεί διαφάνεια και λογοδοσία εκ μέρους των δημόσιων ιδρυμάτων. Στην Κυπριακή Δημοκρατία 44,8% των ερωτηθέντων συμφωνεί, ή συμφωνεί απόλυτα με αυτήν τη δήλωση, καθώς και 53,4% στο βόρειο τμήμα της Κύπρου. Παραμένει ωστόσο ένα υψηλό επίπεδο αμφιβολίας, με ένα στα τρία άτομα (30,0% εκείνων στη Δημοκρατία της Κύπρου και 33,8% του πληθυσμού στο βόρειο τμήμα της Κύπρου) να διαφωνεί ή να διαφωνεί απόλυτα με τη δήλωση ότι ένα τέτοιο δικαίωμα έχει

καθιερωθεί με βάση τη νομοθεσία της ΕΕ (ένα επιπλέον 21,4% εκείνων στη Δημοκρατία της Κύπρου και 16,6% του πληθυσμού στο βόρειο τμήμα της Κύπρου δηλώνει ότι δε γνωρίζει την απάντηση ή δε συμφωνεί ούτε διαφωνεί).

Ερώτηση 11: Έχω το δικαίωμα να απαιτώ διαφάνεια στις αποφάσεις και πράξεις των δημοσίων φορέων.

Η αμφιβολία είναι εδώ σωστή, δεδομένου ότι νομοθεσία που αφορά την πρόσβαση σε πληροφορίες δεν αποτελεί μέρος του "Κοινοτικού Κεκτημένου" της Ε.Ε. Ωστόσο, το δικαίωμα πρόσβασης στην πληροφόρηση αποτελεί θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα που αναγνωρίζεται διεθνώς από οργανισμούς όπως το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, και έχει καθιερωθεί σε πολλά συντάγματα και νόμους σε όλο τον κόσμο. Υπάρχει επίσης ένα θεμελιώδες δικαίωμα πρόσβασης σε έγγραφα της ΕΕ, και η συντριπτική πλειοψηφία των κρατών μελών της ΕΕ αναγνωρίζουν το δικαίωμα σε εθνικό επίπεδο.

Πρόταση: Οι δημόσιες αρχές στην Κύπρο θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι το δικαίωμα πρόσβασης στις πληροφορίες αναγνωρίζεται ως θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα. Δέσμευση για την εφαρμογή των 10 Αρχών της Συμμαχίας Ανοικτή Κύπρος θα αποτελέσει ένα ισχυρό έναυσμα προς αυτή την κατεύθυνση, εν αναμονή οποιασδήποτε νομικής ή συνταγματικής μεταρρύθμισης.

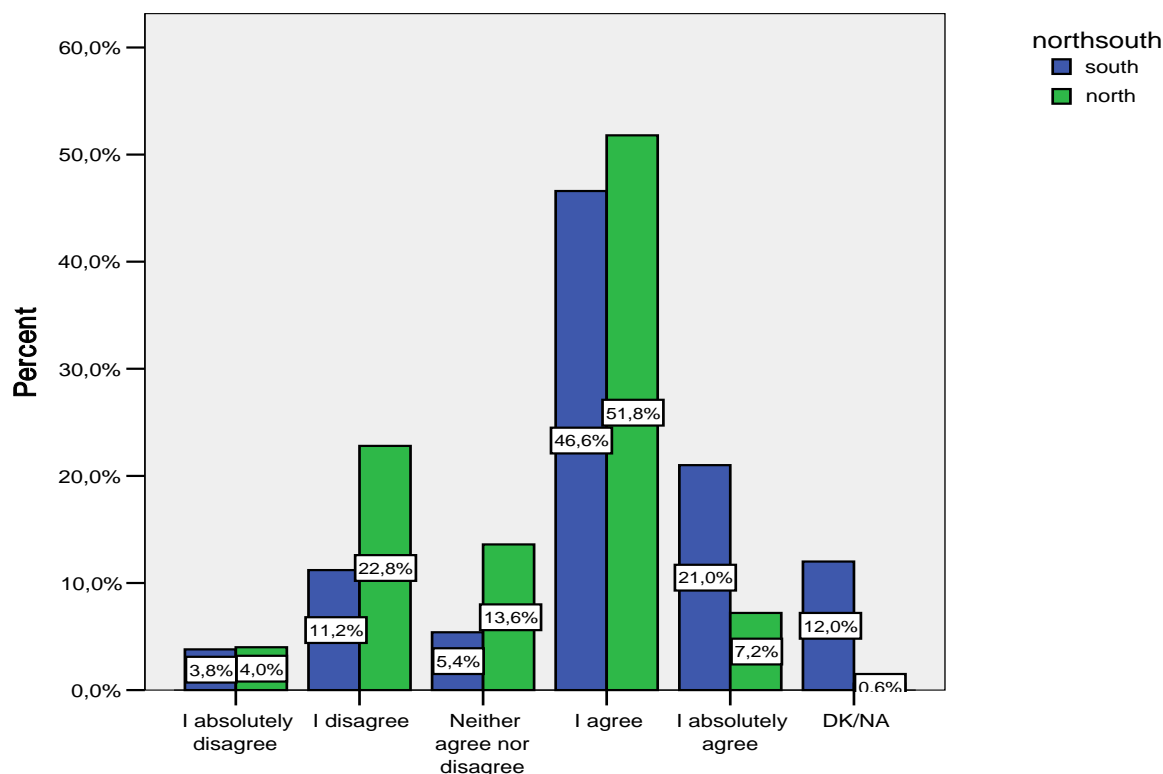
Διαπίστωση 2: Το κοινό πιστεύει ότι το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες ισχύει, θεωρητικά, σε βασικές πληροφορίες που κατέχουν δημόσιοι φορείς. Το ήμισυ των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι, στην πράξη, η πρόσβαση δεν είναι δυνατή.

Περισσότεροι από το ήμισυ των ερωτηθέντων πιστεύουν ότι το κοινό μπορεί, θεωρητικά, να έχει πρόσβαση σε πληροφορίες σε θέματα όπως η δομή, οι λειτουργίες, οι προϋπολογισμοί, τα προγράμματα και οι πολιτικές των δημοσίων φορέων. Επίσης ότι υπάρχει δικαίωμα πρόσβασης σε προσχέδια προϋπολογισμών, σχεδίων και πολιτικών, καθώς και σε ευκαιρίες για συμμετοχή σε δημόσιες διαβουλεύσεις.

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα ήταν λιγότερο σίγουροι για το αν μπορούν ή δεν μπορούν να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες που αφορούν τις δημόσιες προσφορές και τις συμβάσεις που κατακυρώνονται από δημόσιους φορείς, με μόλις το ήμισυ των ερωτηθέντων να συμφωνούν ή να συμφωνούν απόλυτα με τη δήλωση αυτή. Αυτό σημαίνει ότι οι άλλοι μισοί από τους ερωτηθέντες δεν πιστεύουν ότι τέτοια πρόσβαση είναι δυνατή. Αυτή η έλλειψη εμπιστοσύνης είναι σύμφωνη με τα ευρήματα της έρευνας τοπίου και έρευνας κοινής γνώμης και οι οποίες δείχνουν ότι, στην πράξη, το επίπεδο της πρόσβασης σε πληροφορίες είναι πολύ χαμηλό.

- Πάνω από το ήμισυ των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι έχουν, θεωρητικά, το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες σχετικά με τη δομή, τις λειτουργίες και τις υπηρεσίες των δημοσίων φορέων. Στην Κυπριακή Δημοκρατία το 57,6% και στο βόρειο τμήμα της Κύπρου το 59% των ερωτηθέντων συμφωνεί, ή συμφωνεί απόλυτα ότι μπορούν να έχουν τέτοια πρόσβαση. [Ερ. 2]
- Επίσης, οι περισσότεροι πιστεύουν ότι έχουν το δικαίωμα πρόσβασης στους προϋπολογισμούς, τα προγράμματα και τις πολιτικές των δημοσίων φορέων. Αυτή η πεποίθηση ήταν ελαφρώς ισχυρότερη στην Κυπριακή Δημοκρατία (58,6%) σε σύγκριση με το βόρειο τμήμα της Κύπρου (47,0%). [Ερ. 3]
- Σύμφωνα με περίπου το ήμισυ των ερωτηθέντων το δικαίωμα αυτό καλύπτει τα προσχέδια προϋπολογισμών, τα προγράμματα και τις πολιτικές των δημοσίων φορέων. Στην Κυπριακή Δημοκρατία 53,8% και στο βόρειο τμήμα της Κύπρου το 47,8% των ερωτηθέντων συμφωνεί, ή συμφωνεί απόλυτα, ότι τα προσχέδια εμπίπτουν μέσα στα πλαίσια εφαρμογής του δικαιώματος. Θα πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι το επίπεδο της διαφωνίας ήταν πολύ υψηλό στο βόρειο τμήμα της Κύπρου, με σχεδόν 4 στους 10 ερωτηθέντες (38,8%) να δηλώνουν ότι δεν έχουν τέτοια πρόσβαση. [Ερ. 4]
- Πάνω από το ήμισυ των ερωτηθέντων πιστεύουν ότι έχουν δικαίωμα πληροφόρησης σε ευκαιρίες για συμμετοχή σε δημόσιες διαβουλεύσεις στην Κυπριακή Δημοκρατία 51,4% και στο βόρειο τμήμα της Κύπρου το 58,2% συμφωνεί, ή συμφωνεί απόλυτα ότι μπορούν να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τη συμμετοχή του κοινού. [Ερ. 6]
- Κάτω από το ήμισυ των ερωτηθέντων πιστεύουν ότι μπορούν, στην πράξη, να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες που αφορούν τις δημόσιες προσφορές και τις συμβάσεις που κατακυρώνονται από δημόσιους φορείς. Στην Κυπριακή Δημοκρατία πάνω από το μισό, 57% και στο βόρειο τμήμα της Κύπρου κάτω από το ήμισυ, 43,2%, συμφωνεί, ή συμφωνεί απόλυτα με ότι μπορούν να έχουν τέτοια πρόσβαση. Υπήρξε ένα υψηλό επίπεδο της διαφωνίας στο βόρειο τμήμα της Κύπρου, με το 44% να δηλώνει ότι διαφωνεί ή διαφωνεί απόλυτα με τη δήλωση αυτή. [Ερ. 5]

Ερώτηση 2: Μπορώ, αν θέλω, να έχω το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες σχετικά με τη δομή, τις λειτουργίες και τις υπηρεσίες των δημόσιων φορέων.

Πρόταση: Επείγοντα μέτρα πρέπει να ληφθούν από τους δημόσιους φορείς τα οποία να επιτρέπουν στην πράξη πρόσβαση σε πληροφορίες στις οποίες το κοινό πιστεύει ότι έχει δικαίωμα πρόσβασης. Οι πληροφορίες που πρέπει να αποδεσμευτούν περιλαμβάνουν αυτές που αφορούν ευκαιρίες για συμμετοχή σε δημόσιες διαβουλεύσεις, τις διαδικασίες για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων, καθώς και αντίγραφα των πραγματικών αντιγράφων που έχουν εκδοθεί. Στο βαθμό που οι εν λόγω πληροφορίες έχουν ήδη δημοσιοποιηθεί (για παράδειγμα, επειδή είναι δημοσιευμένες σε ιστοσελίδες ή σε επίσημες ανακοινώσεις) μεγαλύτερη προσπάθεια χρειάζεται να καταβληθεί για να διασφαλιστεί ότι το κοινό έχει τη δυνατότητα να εντοπίσει τις πληροφορίες.

Διαπίστωση 3: Οι ερωτηθέντες πιστεύουν (λανθασμένα) ότι στην Κυπριακή Δημοκρατία υπάρχει νόμος σχετικά με την πρόσβαση σε πληροφορίες, ενώ στο βόρειο τμήμα της Κύπρου δεν υπάρχει.

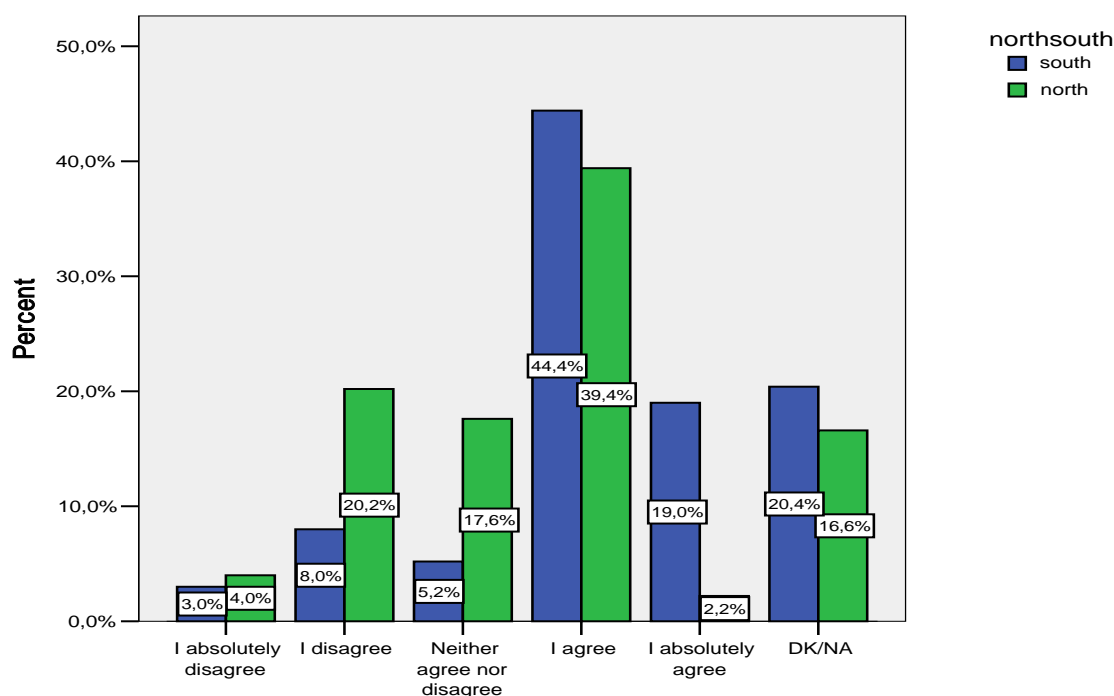
Ένα ενδιαφέρον εύρημα είναι ότι τα δύο τρίτα εκείνων στην Κυπριακή Δημοκρατία πιστεύουν ότι το νομικό πλαίσιο περιλαμβάνει νομοθεσία για την πρόσβαση σε πληροφορίες (το οποίο συμβαδίζει με την πεποίθηση ότι αυτό είναι δικαίωμα καθώς και απαίτηση της ΕΕ). Στην πραγματικότητα, δεν υπάρχει νομοθεσία για το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες στην Κυπριακή Δημοκρατία. Το γεγονός ότι οι περισσότεροι

ερωτηθέντες πιστεύουν ότι το δικαίωμα αυτό δεν τηρείται στην πράξη (μόνο ένα στα τέσσερα άτομα στην Κυπριακή Δημοκρατία πιστεύει ότι υπάρχουν μηχανισμοί για την προστασία αυτού του δικαιώματος), υποδεικνύει ένα έντονο σκεπτικισμό προς το κράτος δικαίου και την πεποίθηση ότι νόμοι υπάρχουν αλλά δεν εφαρμόζονται ούτε ότι και τηρούνται.

Αντίθετα, στο βόρειο τμήμα της Κύπρου υπάρχει η πεποίθηση ότι δεν υπάρχει κανένας τέτοιος νόμος (το οποίο είναι λανθασμένο δεδομένου ότι ένα τέτοιο πρότυπο υπάρχει) αν και σε αυτό υπάρχει ένα υψηλό επίπεδο σκεπτικισμού αν λειτουργεί στην πράξη. Αυτό δείχνει ότι λίγο ή τίποτε έχει γίνει στο βόρειο τμήμα της Κύπρου για την ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με το δικαίωμα να ζητούν πληροφορίες από τους δημόσιους φορείς.

- Δύο τρίτα των ατόμων στην Κυπριακή Δημοκρατία πιστεύουν ότι υπάρχει νομοθεσία για την πρόσβαση σε πληροφορίες. Το ποσοστό αυτών που συμφωνεί ή συμφωνεί απόλυτα με τη δήλωση αυτή ήταν 63,4%. Μόνο το 11% διαφώνησαν με τη δήλωση, αν και υπήρξε ένα υψηλό επίπεδο αβεβαιότητας ("δεν ξέρω" και "ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ" απαντήσεων) σε 25,6% ή 1 στους 4 ερωτηθέντες. [Ερ. 7]

Ερώτηση 7: Στο δικό σας τμήμα της Κύπρου υπάρχει νόμος που δίνει στο κοινό το δικαίωμα να ζητούν και να λαμβάνουν πληροφορίες από τις δημόσιες αρχές

- Μόνον τέσσερα στα δέκα άτομα στο βόρειο τμήμα της Κύπρου πιστεύουν υπάρχει νομοθεσία για την πρόσβαση σε πληροφορίες. Μόλις 41,6% των ατόμων στο βόρειο τμήμα της Κύπρου πιστεύουν ότι υπάρχει τέτοιος νόμος, το ένα τέταρτο (24,2%) δήλωσαν ότι δεν υπάρχει, ενώ ένας στους τρεις (34,2%) δεν ήταν βέβαιοι αν υπάρχει ή δεν υπάρχει τέτοιος νόμος. [Ερ. 7]

- Οι μηχανισμοί διαφάνειας δεν λειτουργούν στην πράξη. Όταν ρωτήθηκαν αν υπάρχουν μηχανισμοί διασφάλισης της διαφάνειας στους δημόσιους φορείς, η εικόνα ήταν πιο πολύπλοκη, με περίπου ένα στα τέσσερα άτομα στην Κυπριακή Δημοκρατία και στο βόρειο τμήμα της Κύπρου (43,0% και 40,6% αντίστοιχα) να συμφωνούν, καθώς και μεταξύ του ενός τετάρτου και του ενός τρίτου να διαφωνούν ή να διαφωνούν απόλυτα (25,8% στην Κυπριακή Δημοκρατία και 38,6% στο βόρειο τμήμα της Κύπρου). [Ερ.10]

Τα ευρήματα αυτά δείχνουν ότι ακόμα και αν υπάρχει η πεποίθηση ότι αν και πιθανώς να υπάρχει νομοθεσία για την πρόσβαση σε πληροφορίες, αυτή δε συνοδεύεται από αποτελεσματικούς μηχανισμούς που διασφαλίζουν διαφάνεια.

Είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι στην πραγματικότητα οι ερωτηθέντες είναι λανθασμένοι: το βόρειο τμήμα της Κύπρου έχει σήμερα ένα νόμο για την πρόσβαση σε πληροφορίες, ενώ η Κυπριακή Δημοκρατία δεν έχει. Ο εν λόγω νόμος στο βόρειο τμήμα της Κύπρου δεν έχει εφαρμοστεί πλήρως και η εποπτική αρχή η οποία θα πρέπει να προστατεύει το δικαίωμα δεν έχει συσταθεί.

Πρόταση: Μια πλήρης νομοθεσία για την πρόσβαση σε πληροφορίες που ανταποκρίνεται στα διεθνή πρότυπα θα πρέπει να θεσπιστεί στην Κυπριακή Δημοκρατία. Το υφιστάμενο πρότυπο στο βόρειο τμήμα της Κύπρου θα πρέπει να εφαρμοστεί πλήρως. Όλες οι νομικές διατάξεις που εγγυούνται το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες θα πρέπει να ανταποκρίνονται στα πρότυπα που έθεσε το Συμβούλιο της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα.

Διαπίστωση 4: Το κοινό στην Κύπρο πιστεύει ότι, στην πράξη, οι δημόσιοι φορείς δεν είναι προσβάσιμοι, δεν είναι διαφανείς, και δεν είναι αξιόπιστοι. Σύμφωνα με τους περισσότερους ερωτηθέντες, βασικές διαδικασίες, όπως οι διαδικασίες στη λήψη αποφάσεων και οι νομοθετικές διαδικασίες είναι κλειστές για το κοινό.

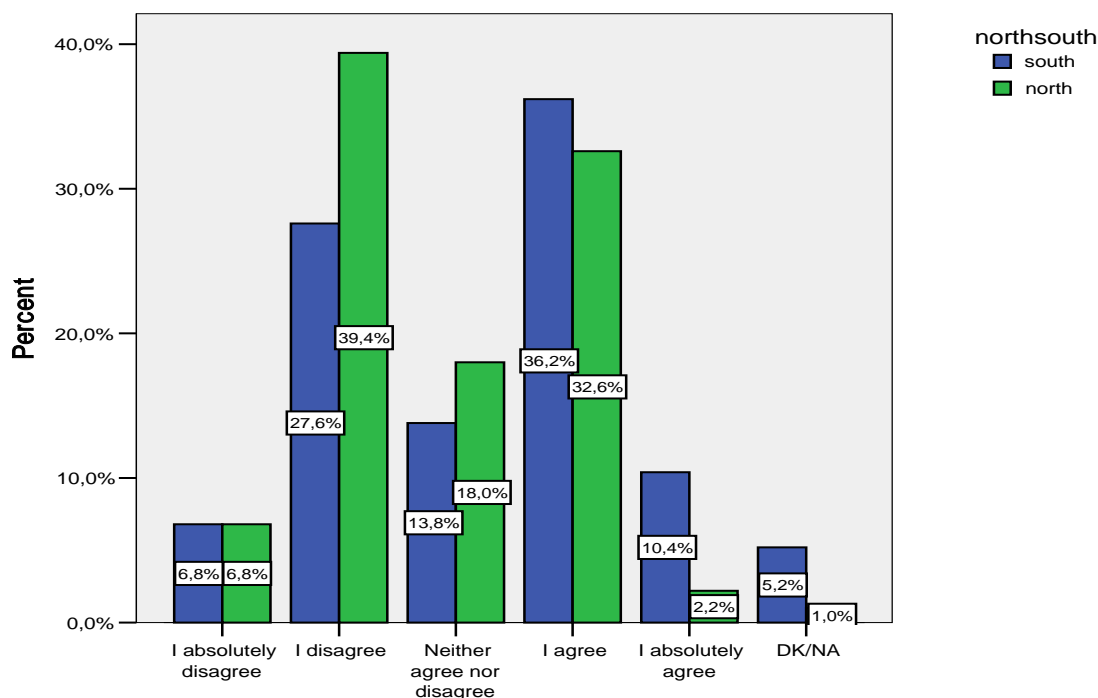
Οι συμμετέχοντες στην έρευνα ήταν πολύ σαφείς όταν δήλωναν ότι οι Κυπριακές αρχές σε ολόκληρο το νησί δεν είναι επαρκώς προσβάσιμοι και διαφανείς. Το γεγονός επίσης ότι το κοινό πιστεύει ότι οι δημόσιες αρχές δεν είναι πλήρως αξιόπιστες αποτελεί αναμφισβήτητο ένα υποπροϊόν της υπάρχουσας αντίληψης ότι οι φορείς πάσχουν από μυστικοπάθεια.

- Μόνο περίπου ένας στους τρεις ερωτηθέντες συμφωνούν ότι οι δημόσιες αρχές στην Κύπρο είναι προσβάσιμες και αξιόπιστες. Στην Κυπριακή Δημοκρατία υπάρχει ένα ελαφρώς υψηλό ποσοστό που συμφωνεί ή συμφωνεί απόλυτα ότι οι δημόσιοι φορείς είναι ανοικτοί και αξιόπιστοι (46,6%) με ακριβώς το 34,4% να διαφωνεί/διαφωνεί απόλυτα. Στο βόρειο τμήμα της Κύπρου μόνο το 34,8% συμφωνεί/συμφωνεί απόλυτα, ενώ σχεδόν το ήμισυ, 46,2%, διαφωνεί/διαφωνεί απόλυτα ότι οι δημόσιοι φορείς είναι ανοικτοί και αξιόπιστοι. [Ερ.13].
- Λιγότερο από το ήμισυ των ερωτηθέντων είναι αισιόδοξοι ότι οι δημόσιοι φορείς αρχίζουν να γίνονται όλο και πιο προσβάσιμοι. Αυτή η αισιόδοξια είναι υψηλότερη στην Κυπριακή Δημοκρατία (50,4% με 32,2% να διαφωνούν/διαφωνούν απόλυτα), ενώ στο βόρειο τμήμα της Κύπρου πάνω από τέσσερις στους δέκα πιστεύουν ότι η κατάσταση επιδεινώνεται (43,4% διαφωνούν/διαφωνούν απόλυτα ότι υπάρχει μια βελτίωση με ελαφρώς λιγότερους 40,2% συμφωνούν/συμφωνούν απόλυτα). [Ερ.14].

Όταν πρόκειται για συγκεκριμένες πληροφορίες, όπως η διαφάνεια στη διαδικασία για την ετοιμασία νομοθεσίας ή τις διαδικασίες στη λήψη αποφάσεων, κάτω από το ήμισυ των ερωτηθέντων πιστεύουν ότι υπάρχει οποιαδήποτε διαφάνεια ενώ ένα υψηλό ποσοστό των ερωτηθέντων διαφωνεί.

- Μόνο περίπου ένας στους τρεις πιστεύει ότι υπάρχει διαφάνεια στη διαδικασία για την ετοιμασία νομοθεσίας. Το ποσοστό αυτό είναι ελαφρώς χαμηλότερο στην Κυπριακή Δημοκρατία (37,4%) παρά στο το βόρειο τμήμα της Κύπρου (41,6%). Υπήρξε επίσης μεγαλύτερη διαφωνία στο βόρειο τμήμα της Κύπρου με τη δήλωση αυτή (41,0% έναντι 36,4% στην Κυπριακή Δημοκρατία). [Ερ.12]
- Κάτω από τους μισούς πιστεύουν ότι υπάρχει διαφάνεια στις διαδικασίες στη λήψη αποφάσεων. Τόσο στην Κυπριακή Δημοκρατία όσο και στο βόρειο τμήμα της Κύπρου μόνο τέσσερα στα δέκα άτομα συμφωνούν ή συμφωνούν απόλυτα με τη δήλωση αυτή (43,8% στην Κυπριακή Δημοκρατία και 43,2% στο βόρειο τμήμα της Κύπρου). Για ακόμα μια φορά υπήρξε ένα μεγάλο ποσοστό διαφωνίας/απόλυτης διαφωνίας: 34,2 στην Κυπριακή Δημοκρατία και σχεδόν 42,2 στο βόρειο τμήμα της Κύπρου [Ερ. 17].

Ερώτηση 13: Οι δημόσιες αρχές είναι κατά κανόνα προσβάσιμες και αξιόπιστες

Η διαπίστωση αυτή είναι ιδιαίτερα ανησυχητική: όταν πρόκειται για σημαντικές αποφάσεις που επηρεάζουν την καθημερινή τους ζωή, καθώς και την εισαγωγή νομοθεσίας στην οποία θα πρέπει να υπακούουν, τα μέλη του κοινού σε ολόκληρη την Κύπρο αισθάνονται ότι οι ίδιοι παραμένουν στο σκοτάδι. Παραμένοντας μακριά από τη διαδικασία στη λήψη αποφάσεων μπορεί να οδηγήσει ραγδαία στο συμπέρασμα ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται για λόγους που συνδέονται με τον νεποτισμό και τη διαφθορά αντί για το ευρύτερο δημόσιο συμφέρον: άσχετα αν αυτό είναι ή δεν είναι αληθές, μια τέτοια η αντίληψη πιθανώς να είναι το αποτέλεσμα της μυστικότητας.

Η διαπίστωση αυτή υποδηλώνει την επείγουσα ανάγκη να υπάρχει μια μεγαλύτερη συμμετοχή του κοινού στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και τις νομοθετικές διαδικασίες της κυβέρνησης. Τα χαμηλά επίπεδα της εμπιστοσύνης στους δημόσιες φορείς που ορίζονται από αυτά τα ερωτήματα δεν μπορούν να αντιστραφούν χωρίς μεγαλύτερη διαφάνεια.

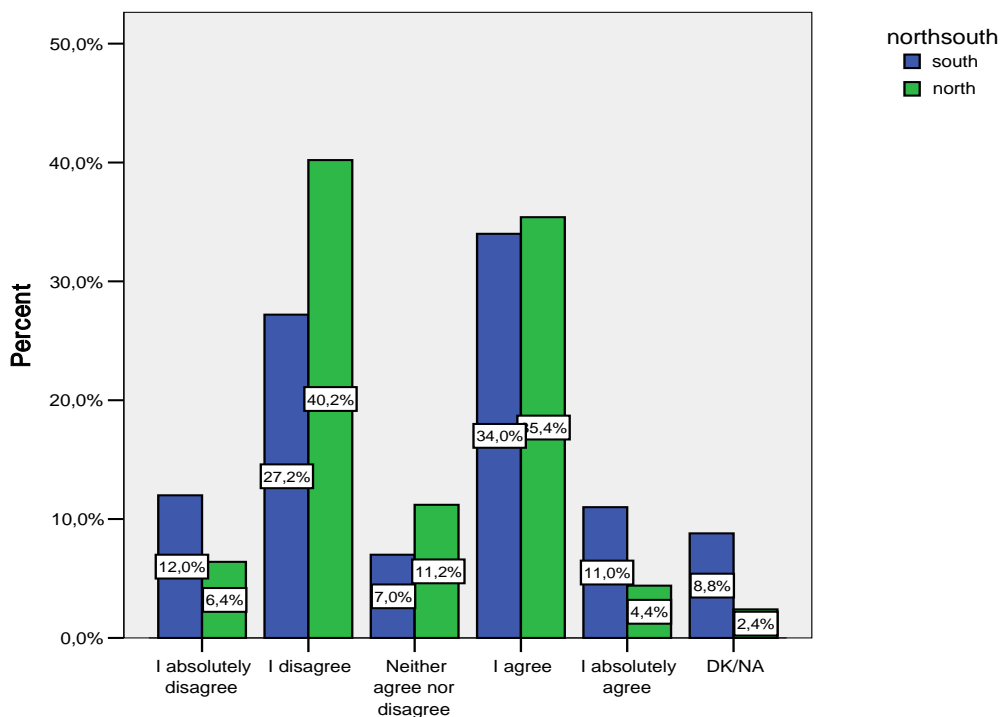
Πρόταση: Οι δημόσιοι φορείς σε ολόκληρη την Κύπρο πρέπει να ενεργήσουν τάχιστα για να απελευθερώνουν περισσότερες πληροφορίες στο κοινό. Ένα σημαντικό σημείο για να γίνει η αρχή είναι η διασφάλιση ότι όλες οι βασικές πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία στη λήψη αποφάσεων από κάθε δημόσιο φορέα είναι ανοιχτές για το κοινό (και αν είναι ήδη ανοιχτές για το κοινό να διασφαλιστεί ότι είναι εύκολα προσίτες προς το κοινό). Ομοίως, πρέπει επειγόντως να ληφθούν μέτρα για να διασφαλιστεί ότι οι πληροφορίες σχετικά με τις νομοθετικές διαδικασίες είναι πλήρως και εύκολα διαθέσιμες προς όλα τα μέλη του κοινού. Η πλήρης χρήση των δικτυακών τόπων, καθώς και άλλα μέσα επικοινωνίας θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν σαν μέρος αυτής της ενεργητικής πρωτοβουλίας για διαφάνεια.

Διαπίστωση 5: Σε ολόκληρη την Κύπρο υπάρχει μια συγχυσμένη αντίληψη αν οι αλλοδαποί θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες.

Η έρευνα κοινής γνώμης εντόπισε πολύ συγχυσμένες αντιλήψεις αν οι αλλοδαποί και οι πολίτες πρέπει να έχουν το ίδιο δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες.

- Τόσο στο βόρειο τμήμα της Κύπρου όσο και στην Κυπριακή Δημοκρατία περίπου τέσσερις στους δέκα ερωτηθέντες είπαν ότι οι αλλοδαποί έχουν τα ίδια δικαιώματα, ενώ άλλοι τέσσερις στους δέκα διαφωνούν. Αυτή η μικτή εικόνα ήταν η ίδια τόσο στο βόρειο τμήμα της Κύπρου όσο και στην Κυπριακή Δημοκρατία:
 - Στην Κυπριακή Δημοκρατία 45.0% των ερωτηθέντων συμφωνούσε/συμφωνούσε απόλυτα και 39.2% διαφωνούσε/διαφωνούσε απόλυτα. [Ερ. 8]
 - Στο βόρειο τμήμα της Κύπρου 39.8% των ερωτηθέντων συμφωνούσε/συμφωνούσε απόλυτα και 46.6% διαφωνούσε/διαφωνούσε απόλυτα. [Ερ. 8]

Ερώτηση 8: Οι αλλοδαποί και οι πολίτες έχουν το ίδιο δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες

Αυτή η ανάμικτη εικόνα μάλλον οφείλεται μόνο εν μέρει στην ιδιόμορφη πολιτική κατάσταση που επικρατεί στην Κύπρο. Σε άλλες χώρες είναι σχετικά συνηθισμένο για τα μέλη του κοινού να έχουν κάποια αμφιβολία αν το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες ισχύει τόσο για τους αλλοδαπούς όσο και για τους πολίτες. Στο βαθμό που το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες αφορά την ευθύνη που έχουν οι κυβερνήσεις να λογοδοτούν για τον τρόπο που ξοδεύουν τα χρήματα των φορολογούμενων, αυτό έχει νόημα. Όμως, διεθνή δικαστήρια ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχουν αναγνωρίσει ότι το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες είναι άμεσα συνδεδεμένο με το δικαίωμα στην ελευθερία έκφρασης, ένα παγκόσμιο και θεμελιώδες δικαίωμα, και συνεπώς το δικαίωμα να ζητεί πληροφορίες πρέπει να ισχύει για όλα τα άτομα, έστω και αν αυτά δεν διαμένουν, ψηφίζουν, ή πληρώνουν φόρους σε συγκεκριμένη δικαιοδοσία.

Αυτό επιβεβαιώνεται από τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα που καθιερώνει ότι αυτό το δικαίωμα θα πρέπει να γίνεται σεβαστό από τους δημόσιους φορείς χωρίς καμιά απολύτως διάκριση ως προς την ιθαγένεια, διαμονή, επάγγελμα, ή άλλα χαρακτηριστικά του αιτητή.

Σύμφωνα με την αντίληψη σχετικά με τα γενικά δικαιώματα των αλλοδαπών που αφορούν πρόσβαση σε πληροφορίες σε συγκεκριμένη δικαιοδοσία, υπήρχε μια μικτή εικόνα, όταν η ερώτηση αφορούσε συγκεκριμένα την Κύπρο. Η έρευνα διαπίστωσε ότι οι άνθρωποι γενικά πιστεύουν ότι είχαν δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες στην άλλη πλευρά του νησιού, αλλά οι απαντήσεις ήταν ανάμεικτες όταν αφορούσε τα δικαιώματα πρόσβασης αυτών από την άλλη πλευρά:

- *Πάνω από το ήμισυ των ερωτηθέντων πιστεύουν ότι έχουν δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες στο άλλο μισό του νησιού. Στην Κυπριακή Δημοκρατία τα δύο τρίτα (65,2%) συμφωνεί/συμφωνεί απόλυτα ότι θα πρέπει να έχουν δικαίωμα πρόσβασης στο βόρειο τμήμα της Κύπρου. Ομοίως, στο βόρειο τμήμα της Κύπρου, πάνω από τα δύο τρίτα (71,2%) πιστεύει ότι θα πρέπει να έχουν δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες στην Κυπριακή Δημοκρατία. [Ερ.23 & Ερ.24]*
- *Όταν ρωτήθηκαν αν οι άνθρωποι από την άλλη πλευρά του νησιού θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες, η εικόνα ήταν μεικτή και πάλι, αντανakλώντας ίσως τη χαρακτηριστική στάση που αφορά τα δικαιώματα των αλλοδαπών εν γένει, καθώς και την ιδιαίτερη κατάσταση στην Κύπρο. Στην Κυπριακή Δημοκρατία μόλις το ένα τρίτο (33,4%) συμφωνεί/συμφωνεί απόλυτα ότι αυτοί στο βόρειο τμήμα της Κύπρου πρέπει να έχουν πρόσβαση και περισσότεροι από τους μισούς (55,2%) διαφώνησε/ διαφώνησε απόλυτα. Ομοίως, μισοί των ερωτηθέντων στο βόρειο τμήμα της Κύπρου (52,0%) συμφωνεί/συμφωνεί απόλυτα, ενώ μόλις το ένα τρίτο (38,4%) διαφώνησε/ διαφώνησε απόλυτα.¹³ [Ερ.23 & Ερ. 24]*

Πολλοί από τους ερωτηθέντες είναι μπροστά από τη νομοθεσία των δικών τους κυβερνήσεων: τα ισχύοντα νομικά πρότυπα στο βόρειο τμήμα της Κύπρου δεν αναγνωρίζει το δικαίωμα εξίσου σε μη κατοίκους, ενώ στην Κυπριακή Δημοκρατία οι δημοσιογράφοι απολαμβάνουν ιδιαίτερα προνόμια όσον αφορά την πρόσβαση σε πληροφορίες που δεν απολαμβάνουν άλλα μέλη του κοινού. Και στις δύο περιπτώσεις,

¹ Το διεθνές νομικό καθεστώς των κατοίκων στο βόρειο τμήμα της Κύπρου δεν έχει ακόμα διευκρινισθεί πλήρως σε επίπεδο ΟΗΕ και ΕΕ, κάτι το οποίο θα μπορούσε να εξηγήσει την ποσοστιαία διαφορά (16%) των αρνητικών απαντήσεων στην Κυπριακή Δημοκρατία σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες από αλλοδαπούς γενικά (39,2%) και ιδιαίτερα εκείνων που προέρχονται από το βόρειο τμήμα της Κύπρου (55,2%).

αυτά τα πρότυπα παραβιάζουν τα διεθνή πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων για το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες.

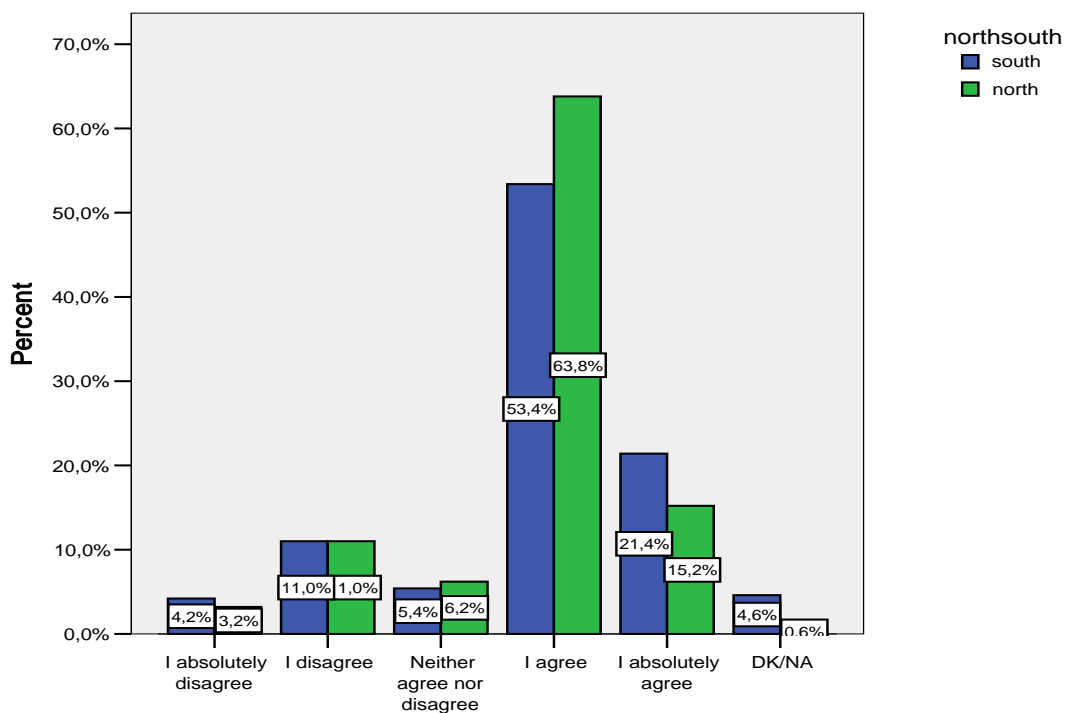
Προτάσεις: Το νομικό πλαίσιο για την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης σε πληροφορίες στην Κύπρο πρέπει να διασφαλίσει ότι παρέχει το δικαίωμα σε όλα τα άτομα, χωρίς διακρίσεις, συμπεριλαμβανομένων της ιθαγένειας ή διαμονής. Εκστρατείες ενημέρωσης των μελών του κοινού για το δικαίωμά τους να γνωρίζουν θα πρέπει να τονίζουν ότι αυτό το δικαίωμα μπορεί να ασκηθεί από όλα τα άτομα. Οι δημόσιες αρχές θα πρέπει να λάβουν μέτρα για την επιμόρφωση αρμοδίων σχετικών δημοσίων αξιωματούχων, ώστε να αντιμετωπίζουν όλες τις αιτήσεις πληροφοριών ισότιμα, χωρίς διακρίσεις.

Διαπίστωση 6: Η συντριπτική πλειοψηφία του κοινού πιστεύει ότι στην Κύπρο το δικαίωμα σε πληροφορίες σχετικά με τη συμμετοχή του κοινού υπάρχει στη θεωρία, αλλά όχι στην πράξη.

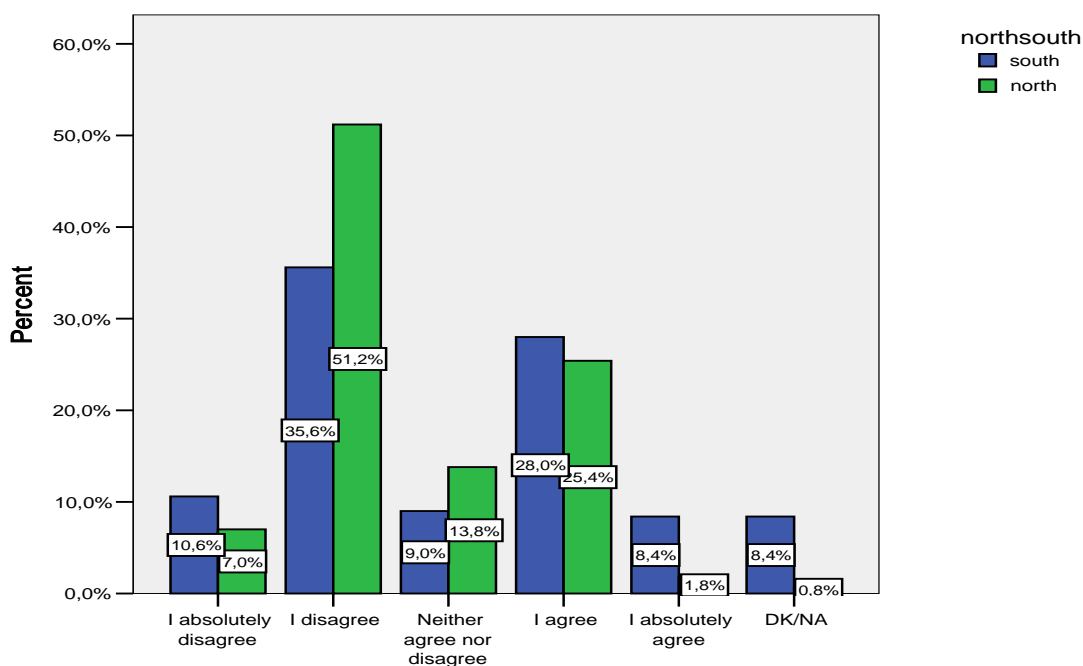
Ένα από τα βασικά πορίσματα της έρευνας είναι το υψηλό επίπεδο συμφωνίας ότι υπάρχει δικαίωμα για τη συμμετοχή του κοινού: πάνω από τρία τέταρτα των ερωτηθέντων πιστεύουν ότι έχουν αυτό το δικαίωμα. Σε έντονη αντίθεση, υπήρχε ένας εξίσου ισχυρός ισχυρισμός από μέλη του κοινού ότι δεν έχουν τις αναγκαίες πληροφορίες για να ασκήσουν αυτό το δικαίωμα, με μόνο το ένα τρίτο των ερωτηθέντων να λέει ότι διαθέτει τις απαραίτητες πληροφορίες.

- Πάνω από τα τρία τέταρτα των ερωτηθέντων πιστεύουν το κοινό έχει δικαίωμα σε πληροφορίες σχετικά με τη λήψη αποφάσεων από τους δημόσιους φορείς. Αυτή η πρόταση συνάντησε ένα υψηλό επίπεδο συμφωνίας/απόλυτης συμφωνίας τόσο στην Κυπριακή Δημοκρατία (74,8%) όσο και στο βόρειο τμήμα της Κύπρου (79%). [Ερ. 16]
- Λιγότεροι από τέσσερις στους δέκα ερωτηθέντες πιστεύουν ότι υπάρχουν μηχανισμοί για την εφαρμογή αυτού του δικαιώματος. Μόνο τέσσερις στους δέκα (41,4%) εκείνων στο βόρειο τμήμα της Κύπρου και μόλις το ένα τρίτο (37%) εκείνων στην Κυπριακή Δημοκρατία συμφώνησαν/συμφώνησαν απόλυτα με τη δήλωση αυτή. Τα επίπεδα της διαφωνίας/απόλυτης διαφωνίας έφτασε το 36,8% στο βόρειο τμήμα της Κύπρου και 32,4% στην Κυπριακή Δημοκρατία. [Ερ. 19]

Ερώτηση 16: Τα μέλη του κοινού έχουν το δικαίωμα να λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τις αποφάσεις που παίρνουν οι αρχές

Ερώτηση 18: Στην πράξη, τα μέλη του κοινού έχουν τις αναγκαίες πληροφορίες για να συμμετάσχουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων από δημόσιους φορείς.

- Το ήμισυ των ερωτηθέντων δηλώνουν ότι δεν έχουν τις αναγκαίες πληροφορίες για να ασκήσουν αυτό το δικαίωμα; κάτω από το ένα τρίτο πιστεύουν ότι έχουν τέτοιες πληροφορίες. Το σύνολο εκείνων που λένε δεν έχουν τις πληροφορίες για να λάβουν μέρος σε δημόσια συμμετοχή ανήλθε στο 46,2% στην Κυπριακή Δημοκρατία και 58,2% στο βόρειο τμήμα της Κύπρου. Μόλις το 36,4% εκείνων στην Κυπριακή Δημοκρατία και το 27,2% στο βόρειο τμήμα της Κύπρου πιστεύει ότι οι έχουν τέτοιες πληροφορίες. [Ερ. 18]
- Επίσης, μόνο περίπου το ένα τρίτο των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι προσωπικά έχουν τις πληροφορίες που απαιτούνται για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Στην Κυπριακή Δημοκρατία το 42,2% των ερωτηθέντων, και το 37% στο βόρειο τμήμα της Κύπρου, συμφωνεί ή συμφωνεί απόλυτα ότι προσωπικά είχαν τις απαραίτητες πληροφορίες για να συμμετάσχουν ενεργά στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. [Ερ. 20]

Είναι σαφές ότι τα μέλη του κοινού πιστεύουν ότι έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν άμεσα στη δημόσια διαδικασία λήψης αποφάσεων στην Κύπρο, αλλά ότι δεν μπορούν να το κάνουν στην πράξη λόγω της έλλειψης πληροφοριών. Αυτό είναι ένα σημαντικό εύρημα, διότι δείχνει ότι υπάρχει η επιθυμία για πιο ενεργή συμμετοχή στην κυβερνητική διαδικασία. Η εμπειρία από άλλες χώρες σε όλο τον κόσμο δείχνει ότι προγράμματα για την ενεργή συμμετοχή από το κοινό μπορούν να συμβάλουν στη λήψη καλύτερων αποφάσεων, με μεγαλύτερη υποστήριξη στις αποφάσεις που θα ληφθούν και μπορεί να οδηγήσει σε αυξημένα επίπεδα δημόσιας εμπιστοσύνης προς την κυβέρνηση.

Πρόταση: Οι αρχές σε όλη την Κύπρο πρέπει να λάβουν άμεσα μέτρα για να διασφαλιστεί ότι υπάρχει ένα ολοκληρωμένο νομικό πλαίσιο για τη συμμετοχή του κοινού, που θα υλοποιηθεί στην πράξη, και ότι λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν ότι όλες οι πληροφορίες είναι εύκολα προσβάσιμες (σε δικτυακούς τόπους και άλλων μέσων μαζικής ενημέρωσης) σε όλα τα άτομα που πιθανώς να θέλουν να συμμετάσχουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Τα αποτελέσματα της διαδικασίας δημόσιας συμμετοχής θα πρέπει να δημοσιοποιούνται πλήρως και να διαδοθούν ευρέως, μαζί με εξηγήσεις σχετικά με το πώς λήφθηκαν οι τελικές αποφάσεις. Οι δημόσιοι αξιωματούχοι θα πρέπει να τύχουν της αναγκαίας κατάρτισης στη διαχείριση διαδικασιών δημόσιας συμμετοχής.

IV. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

1. ΟΙ ΟΚΠ ΚΑΙ ΤΟ ΤΕΙΧΟΣ ΤΗΣ ΣΙΩΠΗΣ

Δέκα εκπρόσωποι ΟΚΠ (Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών) στην Κυπριακή Δημοκρατία και 14 στο βόρειο τμήμα της Κύπρου υπεβλήθησαν σε συνεντεύξεις με σκοπό να αξιολογηθούν οι γνώσεις τους σχετικά με το δικαίωμα της πρόσβασης σε πληροφορίες, την εφαρμογή του (ή την απουσία του) στην Κύπρο και τις απόψεις και ιδέες τους για το πώς πρέπει να λειτουργεί αυτό το δικαίωμα.

Οι εκπρόσωποι των ΟΚΠ έχουν ιδιαίτερη ανάγκη για πρόσβαση σε πληροφορίες που κατέχονται από δημόσιους φορείς, προκειμένου οι ΟΚΠ να εκπληρώσουν την αποστολή τους, αλλά οι συνεντεύξεις αποκάλυψαν ότι υπάρχει εκτεταμένη απογοήτευση με τους μηχανισμούς για πρόσβαση σε πληροφορίες από τους δημόσιους φορείς σε ολόκληρο το νησί και τις προκλήσεις που αυτό δημιουργεί όταν προσπαθούν να λάβουν μέρος στις δημόσιες διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Οι εκπρόσωποι των ΟΚΠ είναι υποχρεωμένοι να καταφύγουν στη χρήση προσωπικών επαφών προκειμένου να εξασφαλίσουν τα νομικά, οικονομικά, στατιστικά και επιχειρησιακά δεδομένα που χρειάζονται για να κάνουν τη δουλειά τους με σκοπό την υπεράσπιση και προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας. Ακόμη και τότε, σε πολλές περιπτώσεις, οι πληροφορίες δεν μπορούσαν να ληφθούν. Όπως ένας εκπρόσωπος ΟΚΠ σημείωσε: *Είναι πιο εύκολο να πάρεις πληροφορίες από μια Γενική Διεύθυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρά από την κυβέρνηση της χώρας μου*.

Οι αναφορές των ΟΚΠ ότι συναντούν ένα τείχος σιωπής όταν προσπαθούν να λάβουν πληροφορίες από δημόσιους φορείς επιβεβαιώθηκαν από τα πορίσματα της έρευνας τοπίου σε ιστοσελίδες (Κεφάλαιο V) και από την παρακολούθηση (Κεφάλαιο VI), όπου και τα δύο δείχνουν ότι για τις ΟΚΠ η καθημερινή πραγματικότητα αποδεικνύει πως τα επίπεδα πληροφόρησης στην πράξη είναι εξαιρετικά χαμηλά στην Κύπρο.

Την ίδια στιγμή, οι συνεντεύξεις έδειξαν ότι οι ΟΚΠ δεν είναι καλά ενημερωμένες για τα σχετικά διεθνή πρότυπα ή για το εθνικό νομικό πλαίσιο. Η έλλειψη σαφήνειας του νομικού πλαισίου (βλέπε τη νομική ανάλυση στο κεφάλαιο IV), καθώς και η έλλειψη πληροφοριών σχετικά με το δικαίωμα του κοινού να γνωρίζει, συμβάλλουν σε αυτό. Εξ' ου οι εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών δεν είναι πάντα βέβαιοι για τη νομική τους θέση όταν επιχειρηματολογούν υπέρ της υπεράσπισης του δικαιώματός τους να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες που κατέχονται από δημόσιους φορείς.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΡΑΓΜΟΙ ΣΕ ΜΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΜΕΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Επιπλέον, πολλοί από τους ερωτηθέντες σημείωσαν το φάσμα των πολιτιστικών εμποδίων για μια ανοικτή διακυβέρνηση στην Κύπρο. Αυτά περιλαμβάνουν την έννοια ότι η κατακράτηση πληροφοριών είναι απαραίτητη για την άσκηση της εξουσίας ή ακόμα ότι είναι ένας πιο αποτελεσματικός τρόπος για να λειτουργήσει, παρά την κατανόηση ότι η ανταλλαγή πληροφοριών θα μπορούσε να οδηγήσει σε μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στην κυβέρνηση και να συμβάλει σε μια πιο παραγωγική κοινωνία. *"Πολλοί στη χώρα μας πιστεύουν ότι κατακρατώντας πληροφορίες αυτό τους κάνει πιο ισχυρούς ... Η κατακράτηση πληροφοριών είναι ένας μηχανισμός για την άσκηση εξουσίας. Ωστόσο, είναι μια εντελώς παρωχημένη μέθοδος."*

Ένα άλλο πολιτιστικό εμπόδιο είναι το γεγονός ότι δημόσιοι αξιωματούχοι φοβούνται να δημοσιοποιήσουν πληροφορίες, είτε από φόβο για το τι θα πουν οι αμέσως ανώτεροι τους είτε λόγω του φόβου της δημόσιας αντίδρασης στις πραγματικές πληροφορίες. Ως αποτέλεσμα, δημιουργείται μια κουλτούρα μέσα στην οποία υπάρχει μια έλλειψη

πραγματικών επίσημων στοιχείων και που κυκλοφορούν στην κοινωνία πολλές φήμες και διαδόσεις, που με τη σειρά τους συμβάλλουν στον φόβο της δημοσιοποίησης των πραγματικών αριθμών και επίκρισης για αυτά που αποκαλύπτουν. Διαπιστώθηκε ότι αυτός ο φόβος θα πρέπει να αντιμετωπιστεί μετωπικά: *"Ένα άλλο παράδειγμα είναι το πόσο στοιχίζει ο δημόσιος τομέας. Δεν υπάρχει λόγος να φοβάσαι τη δημοσιοποίηση της πληροφορίας. Ο δημόσιος τομέας μπορεί να κοστίζει πάρα πολύ, αλλά αυτό δε σημαίνει απαραίτητα ότι είναι αναποτελεσματικός."*

Ένα τρίτο πολιτιστικό εμπόδιο είναι ο σκεπτικισμός που από την αρχή οδηγεί την κοινωνία των πολιτών στο να μην ζητά πληροφορίες. Όπως δήλωσε ένας από τους ερωτηθέντες: *"Το πρόβλημά μας στην Κύπρο όσον αφορά την αδυναμία προσφοράς σε πληροφορίες έχει τις ρίζες του σε μια βασική ανάλυση της παροχής και ζήτησης. Δεδομένου ότι κανείς δεν μπαίνει στον κόπο να ζητήσει πληροφορίες, τότε δεν υπάρχει κανείς για να τους τις προσφέρει. Υπάρχει η αντίληψη ότι οι δημόσιες πληροφορίες δεν έχουν άμεσο αντίκτυπο στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων. Υπάρχει επίσης ένα έλλειμμα δικτύωσης [στην κοινωνία των πολιτών] που προκύπτει από τα καταναλωτικά και τα χαρακτηριστικά απομόνωσης της κοινωνίας μας."*

Για τη μεταρρύθμιση της πρόσβαση στο πληροφοριακό περιβάλλον στην Κύπρο, αυτές οι πολιτισμικές συμπεριφορές πρέπει να αντιμετωπιστούν παράλληλα με τη μεταρρύθμιση του νομικού πλαισίου, για να εξασφαλιστεί η ορθή διαχείριση των πληροφοριών και για την αντιμετώπιση των πρακτικών πτυχών της διασφάλισης του δικαιώματος πρόσβασης σε πληροφορίες με αποτελεσματικούς μηχανισμούς μέσω ενεργητικών δημοσιεύσεων και την ανταπόκριση σε αιτήσεις για την παροχή πληροφοριών.

Διαπιστώσεις από τις Συνεντεύξεις με Εκπροσώπους της Κοινωνίας των Πολιτών

- **Διαπίστωση 1:** Τα χαμηλά επίπεδα ενημέρωσης σχετικά με τα διεθνή πρότυπα για το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες.
- **Διαπίστωση 2:** Η έλλειψη σαφήνειας σχετικά με το ισχύον νομικό πλαίσιο στην Κύπρο για το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες.
- **Διαπίστωση 3:** Η πρόσβαση στους προϋπολογισμούς, τα σχέδια και τα προγράμματα των δημοσίων φορέων είναι δύσκολη.
- **Διαπίστωση 4:** Πληροφορίες σχετικά με τις δημόσιες προσφορές και τις συμβάσεις που συνάπτονται δεν είναι διαθέσιμες.
- **Διαπίστωση 5:** Οι ΟΚΠ γνωρίζουν τι πληροφορίες χρειάζονται για να κάνουν το έργο τους - και δεν μπορούν να τις εξασφαλίσουν.
- **Διαπίστωση 6:** Η κοινωνία των Πολιτών δε διαθέτει τις πληροφορίες που απαιτούνται για τη συμμετοχή της στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.
- **Διαπίστωση 7:** Η πρόσβαση σε πληροφορίες από την άλλη πλευρά του νησιού είναι ιδιαίτερα δύσκολη.
- **Διαπίστωση 8:** Οι ΟΚΠ συμφωνούν ότι υπάρχουν ορισμένα νόμιμα όρια στην πρόσβαση σε πληροφορίες.

2. Πορίσματα Συνεντεύξεων και Προτάσεις

Διαπίστωση 1. Τα χαμηλά επίπεδα ενημέρωσης σχετικά με τα διεθνή πρότυπα για το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες.

Οι εκπρόσωποι των ΟΚΠ ρωτήθηκαν για την ύπαρξη διεθνών προτύπων για το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες. Οι απαντήσεις αποκάλυψαν την έλλειψη σαφήνειας σχετικά με τις ακριβείς προδιαγραφές των προτύπων και τα σχετικά χαμηλά επίπεδα ενημέρωσης σχετικά με το δικαίωμα αυτό, ιδιαίτερα δε περιορισμένη ενημέρωση σχετικά με το πώς το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες λειτουργεί στην πράξη και σε τι είδους πληροφορίες εφαρμόζεται.

Στην Κυπριακή Δημοκρατία οι αντιπρόσωποι των ΟΚΠ (με δύο εξαιρέσεις) δεν γνώριζαν τα σχετικά διεθνή πρότυπα, αλλά τέσσερις υπέθεσαν ποια πρέπει να είναι αυτά, είτε εγγυημένα από την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου είτε από την νομοθεσία της ΕΕ.

"Πρέπει να υπάρξει νομοθεσία για την πρόσβαση σε πληροφορίες στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τόσο η ΕΕ όσο και άλλα διεθνή όργανα θα πρέπει να αναλάβουν μια εκστρατεία για το θέμα αυτό. ... ΜΚΟ στην περιφέρεια της Ευρώπης δεν είναι ενήμεροι για το δικαίωμα αυτό."

βόρειο τμήμα της Κύπρου, οι ερωτηθέντες (με μόνο δύο εξαιρέσεις) δεν γνώριζαν για το νόμο σχετικά με την πρόσβαση σε πληροφορίες, παρ' όλον ότι ένα τέτοιο νομικό πρότυπο υπάρχει στο βορρά. Επιπλέον, 10 εκπρόσωποι ΜΚΟ που ερωτήθηκαν δήλωσαν ότι δεν γνώριζαν για οποιαδήποτε διεθνή νομοθεσία σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες, τη διαφάνεια και τη λογοδοσία των δημόσιων φορέων, ενώ τέσσερις από αυτούς δήλωσαν ότι είχαν επίγνωση αυτής της νομοθεσίας σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης (πρόσβαση σε έγγραφα της ΕΕ) και ένας δήλωσε ότι γνωρίζει για το Freedom of Information Act στις Ηνωμένες Πολιτείες.

"Υποθέτω ότι πρέπει να υπάρχει."

"Υπάρχει νόμος που διέπει τη διαφάνεια στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Δεν ξέρω πόσο αποτελεσματικός είναι."

Τα ευρήματα αυτά δείχνουν ότι υπάρχει επιτακτική ανάγκη να αυξηθεί η ενημέρωση του κοινού και ιδιαίτερα η ενημέρωση των ΟΚΠ, δεδομένου ότι οι ΟΚΠ είναι οι φορείς που θα πρέπει να γνωρίζουν τα δικαιώματά τους προκειμένου να εκτελέσουν την αποστολή τους στην κοινωνία.

Πρόταση: Οι δημόσιοι φορείς και οι εξειδικευμένες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών θα πρέπει να αναλάβουν την περαιτέρω αύξηση της ενημέρωσης σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες, στοχεύοντας αυτές τις εκστρατείες ενημέρωσης προς τις ΟΚΠ.

Διαπίστωση 2. Η έλλειψη σαφήνειας σχετικά με το ισχύον νομικό πλαίσιο στην Κύπρο για το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες.

Καθ' όλη τη διάρκεια των συνεντεύξεων έγινε σαφές ότι υπήρχε έλλειψη σαφήνειας σχετικά με το ισχύον νομικό πλαίσιο για το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες στην Κύπρο.

Στην Κυπριακή Δημοκρατία οι εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών ήταν αβέβαιοι για το δικαίωμα σε όλες τις πληροφορίες, αλλά σημείωσαν ότι υπάρχει το δικαίωμα πρόσβασης στα προσωπικά δεδομένα που κατέχονται από δημόσιους φορείς: *"Δε νομίζω ότι έχω αυτό το νομικό δικαίωμα. Γνωρίζω μόνο το νόμο περί προσωπικών δεδομένων"*

Άλλοι ήταν λιγότερο σαφείς. Για παράδειγμα, σε απάντηση στην ερώτηση "Έχετε το νομικό δικαίωμα να γνωρίζετε τι πληροφορίες κατέχονται από επιχειρήσεις ή τις δημόσιες αρχές σχετικά με τον οργανισμό σας; Πρέπει να έχετε αυτό το δικαίωμα;" οι εκπρόσωποι των ΜΚΟ που ρωτήθηκαν έδειξαν να είναι αβέβαιοι σχετικά με αυτό το δικαίωμα, με τους περισσότερους από αυτούς να απαντούν: "Νομίζω ότι υπάρχει αυτό το δικαίωμα... αλλά δεν είναι βέβαιος/δεν γνωρίζω" ή "τουλάχιστον πρέπει να υπάρχει ..." ή ακόμα "αν υπάρχει, δεν εφαρμόζεται καλά στην Κύπρο - έτσι στην πραγματικότητα δεν το έχουμε".

Ενώ οι συνεντεύξεις συνεχίζονταν, ορισμένοι άρχισαν να καταλαβαίνουν από τις ερωτήσεις περισσότερα σχετικά με το πλαίσιο του δικαιώματος να γνωρίζουν: "Μόλις έχω συνειδητοποιήσει ότι δεν γνωρίζω τη διεθνή ή την εθνική νομοθεσία σχετικά με αυτό το δικαίωμα! Μια εκστρατεία [σχετικά με το δικαίωμα να γνωρίζουμε], θα διευκολύνει το έργο μας στο μέλλον. Γιατί αν κάποιος δεν γνωρίζει ότι αυτό είναι δικαίωμά του, τότε ακόμα κι αν έχει πρόσβαση στην ενημέρωση, ένας δημόσιος φορέας μπορεί να αρνηθεί τέτοια πρόσβαση χωρίς να υπάρχει λόγος. Αυτό θα καταστήσει τη ζωή του πιο δύσκολη, έτσι ώστε την επόμενη φορά δεν θα μπει καν στον κόπο να ζητήσει".

Πολλές ομάδες της κοινωνίας των πολιτών σημειώνουν ότι η περιορισμένη ενημέρωση σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες επεκτείνεται στο σύνολο του πληθυσμού και ότι περαιτέρω εκπαίδευση και δραστηριότητες ενημέρωσης σε μεγάλη κλίμακα είναι απαραίτητες. Αυτό επιβεβαιώνεται και από την Έρευνα Κοινής Γνώμης (Βλέπε Κεφάλαιο II).

Όταν ρωτήθηκαν συγκεκριμένα για τους εθνικούς νόμους που δίνουν σε άτομα το δικαίωμα της πρόσβασης σε πληροφορίες, στην Κυπριακή Δημοκρατία οκτώ εκπρόσωποι των ΟΚΠ δήλωσαν ότι δεν γνώριζαν για τους εν λόγω νόμους και οι δύο δεν ήταν βέβαιοι. Αυτό συμφωνεί με τη σημερινή κατάσταση στην Κυπριακή Δημοκρατία, όπου δεν υπάρχει νόμος. Στις απαντήσεις στο ερώτημα αυτό, ένας εκπρόσωπος ΟΚΠ αναφέρθηκε στο δικαίωμα αναφοράς (στην πραγματικότητα αυτό δεν προβλέπει δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες - βλέπε κεφάλαιο IV σχετικά με τη νομική ανάλυση) και ένας άλλος εκπρόσωπος αναφέρθηκε στην ενεργητική δημοσιοποίηση πληροφοριών στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Στο βόρειο τμήμα της Κύπρου το ερώτημα σχετικά με την ύπαρξη συγκεκριμένων κανονισμών είχε σαν αποτέλεσμα εννέα από τους 14 ερωτηθέντες να λένε ότι δεν υπάρχει τέτοιος κανονισμός, με τρεις να μην είναι βέβαιοι και μόλις δύο να γνωρίζουν για το νόμο που υπάρχει στο βορρά. Είναι σαφές ότι η μη εφαρμογή αυτού του νόμου είναι μέρος του προβλήματος, όπως σημείωσε ένας από τους ερωτηθέντες: "Υπάρχει ένας νόμος σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες. Ωστόσο, υπάρχουν προβλήματα με την εφαρμογή του. Κάποιος πρέπει να έχει επίσης το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες ως θέμα γενικού κανόνα του δικαίου."

Τα ευρήματα αυτά δείχνουν την ανάγκη να παρασχεθεί περαιτέρω εκπαίδευση σε μέλη του κοινού σχετικά με το ισχύον νομικό πλαίσιο, τόσο όσον αφορά το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες όσο και σε γενικές γραμμές. Το επίπεδο της αβεβαιότητας γύρω από ένα θεμελιώδες δικαίωμα το οποίο είναι ένα ουσιαστικό εργαλείο για την κοινωνία των πολιτών είναι μια σημαντική ανησυχία.

Πρόταση: Οι δημόσιοι φορείς πρέπει να λάβουν περισσότερα μέτρα για την ενημέρωση των πολιτών σχετικά με τα δικαιώματά τους και για το ισχύον νομικό πλαίσιο. Οι δημόσιοι φορείς θα πρέπει επίσης να περιλάβουν τις ΟΚΠ στη συζήτηση σχετικά με τα υφιστάμενα δικαιώματα και τον τρόπο βελτίωσής των.

Διαπίστωση 3: Η πρόσβαση στους προϋπολογισμούς, τα σχέδια και τα προγράμματα των δημοσίων φορέων οργανισμών είναι δύσκολη.

Και στα δύο μέρη της Κύπρου, οι ΟΚΠ δήλωσαν ότι θα είναι "δύσκολο" ή "δεν είναι δυνατόν" γι' αυτούς να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τους προϋπολογισμούς, τα σχέδια και τα προγράμματα των δημοσίων φορέων. Ακόμη και εκείνοι που πίστευαν ότι έχουν (ή θα έπρεπε να έχουν) δικαίωμα σε αυτές τις πληροφορίες πίστευαν ότι θα ήταν δύσκολο να έχουν πρόσβαση στην πράξη.

"Νομίζω ότι δεν έχω. Αν προσπαθήσω να ασκήσω το δικαίωμα πρόσβασης ... νομίζω ότι θα μου πουν ότι δεν είναι δουλειά μου. Νομίζω ότι ακόμα δεν υπάρχει τέτοιο δικαίωμα στην Κύπρο."

"Έχουμε μόνο πρόσβαση σε τέτοιες πληροφορίες μέσω προσωπικών επαφών."

Ωστόσο, πολλές από τις ΟΚΠ σημείωσαν ότι οι πληροφορίες που αφορούν προϋπολογισμούς είναι δύσκολο να εξασφαλιστούν. Οι πληροφορίες που δημοσιοποιούνται, όπως προϋπολογισμοί, με τη δημοσίευσή τους στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυβερνήσεως χαρακτηρίστηκαν ως "ασυνεπείς" και "ανακριβείς". Αυτό ήταν ένα ιδιαίτερο πρόβλημα στο βορρά, αλλά ήταν επίσης και στην Κυπριακή Δημοκρατία όπου σημειώθηκε δυσκολία στον εντοπισμό των δημοσίων δαπανών.

Περίπου το ήμισυ των ερωτηθέντων στην Κυπριακή Δημοκρατία εξέφρασε την άποψη ότι ουδέποτε είχαν σκεφτεί για το δικαίωμά τους στην πρόσβαση αυτών των "ειδικών" πληροφοριών από την κυβέρνηση, γιατί ποτέ δεν είχαν σκεφτεί για την ύπαρξη του "Δικαιώματος Πρόσβασης σε Πληροφορίες" ως ένα συλλογικό σύνολο δικαιωμάτων και κανονισμών που θα έχει ως στόχο να τους δώσει την εξουσία να έχουν αποτελεσματική πρόσβαση. Άλλες ΟΚΠ και από τις δύο πλευρές του νησιού οι οποίοι μιλούσαν από την άμεση εμπειρία τους σε προσπάθειες να αποκτήσουν τέτοιες πληροφορίες, επιβεβαίωσαν ότι είναι πράγματι δύσκολο να τις εξασφαλίσουν στην πράξη.

Όταν ρωτήθηκαν σχετικά με την πρόσβαση σε πληροφορίες που αφορούν τη δομή και τις λειτουργίες δημοσίων φορέων οι εκπρόσωποι των ΟΚΠ ήταν πιο αισιόδοξοι για τη δυνατότητα πρόσβασης σε τέτοιες πληροφορίες και σημείωσαν ότι τουλάχιστον ορισμένα σχετικά στοιχεία δημοσιεύονται στις ιστοσελίδες των δημοσίων φορέων.

"Αν αφορά ένα δημόσιο θεσμικό όργανο, έχω το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες για την δομή και τις λειτουργίες του. Βέβαια στις μέρες μας είναι ευκολότερο με το διαδίκτυο παρά πριν από πέντε ή έξι χρόνια. Και η [ένταξη στην] ΕΕ βοηθάει πολύ."

Ένα σημαντικό σχόλιο που προέκυψε σε αυτό το σημείο της έρευνας ήταν το γεγονός ότι πολλοί δημόσιοι αξιωματούχοι "φοβούνται μήπως μπουν σε μπελάδες" και γι' αυτόν τον λόγο δε δίνουν πληροφορίες. Εξ ου και η παρατήρηση από πολλούς ερωτηθέντες ότι ο μόνος τρόπος για να αποκτήσουν πρόσβαση σε πληροφορίες είναι μέσω προσωπικών επαφών.

Άλλοι σημείωσαν ότι ο φόβος από την πλευρά των πιο υψηλόβαθμων αξιωματούχων είναι η κριτική από το κοινό σχετικά με το πόσο πολύ κοστίζει ο δημόσιος τομέας (με άλλα λόγια, ο φόβος του δημόσιου έλεγχου για τις δαπάνες, ακόμη και όταν δεν υπάρχει κάτι λάθος για να συγκαλυφθεί).

Σημειώνεται εδώ ότι ο σκεπτικισμός εκ μέρους των ΟΚΠ σχετικά με την πρόσβαση σε προϋπολογισμούς, σχέδια και προγράμματα δεν είναι αβάσιμος: τόσο το τοπίο πληροφόρησης σχετικά με την αξιολόγηση ιστοσελίδων όσο και η παρακολούθηση που έγινε στα πλαίσια του Έργου έχουν επιβεβαιώσει ότι η πρόσβαση στις πληροφορίες αυτές είναι σχεδόν αδύνατη.

Πρόταση: Εκτός από την αποσαφήνιση του νομικού πλαισίου για πρόσβαση σε βασικές κατηγορίες πληροφοριών από δημόσιους φορείς, όπως σχέδια των προϋπολογισμών,

δαπάνες, πολιτικές και προγράμματα, άμεσα μέτρα θα πρέπει να ληφθούν για να διασφαλιστεί ότι οι πληροφορίες αυτές παρέχονται όταν ζητούνται.

Διαπίστωση 4: Πληροφορίες σχετικά με τις δημόσιες προσφορές και τις συμβάσεις που συνάπτονται δεν είναι διαθέσιμες.

Όταν ρωτήθηκαν αν είχαν δικαίωμα το πρόσβασης σε πληροφορίες σχετικά με τις δημόσιες προσφορές και τις συμβάσεις που συνάπτονται, μια όχι ασυνήθιστη απάντηση ήταν: "Όχι σε όλα".

Στο βόρειο τμήμα της Κύπρου, υπήρχαν διιστάμενες απόψεις μεταξύ των εκπροσώπων των ΟΚΠ όταν αυτοί ερωτήθηκαν σχετικά με τις δημόσιες προσφορές. Κάποιοι πίστευαν ότι με την δημιουργία Κεντρικής Επιτροπής Δημόσιων Διαγωνισμών η διαδικασία είναι πλέον διαφανής, ενώ πολλοί διαφώνησαν με αυτό.

Ομοίως, στην Κυπριακή Δημοκρατία, οι ΟΚΠ πίστευαν ότι υπάρχει ένας νόμος βάσει του οποίου πρέπει να παρέχεται πρόσβαση στις εν λόγω πληροφορίες, αλλά δεν πίστευαν ότι πληροφορίες όπως αυτές που αφορούν συμβάσεις θα τους παρέχονταν στην πράξη.

Ήταν σε αυτό το σημείο επίσης που, και από τις δύο πλευρές του νησιού, οι απαντήσεις διατύπωναν ανησυχίες για πελατειακές σχέσεις και νεποτισμό, με μια σειρά από τους ερωτηθέντες να εκφράζουν την πεποίθηση ότι οι πληροφορίες κατακρατούνται για να αποκρύψουν ευνοιοκρατία κατά την χορήγηση των συμβάσεων. Ομοίως ορισμένοι από τους ερωτηθέντες θεώρησαν ότι οι πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες υποβολής προσφορών επίσης κοινοποιούνται επιλεκτικά: *"τέτοιες πληροφορίες φυλάσσονται μέσα σε ένα μικρό κύκλο ανθρώπων γύρω από τις κυβερνητικές αρχές."*

Αυτοί που σημειώνουν ότι υπάρχει υποχρέωση να δημοσιεύονται τέτοιες πληροφορίες εξέφρασαν επίσης την ανησυχία, προφανώς βασιζόμενοι στην άμεση εμπειρία τους, ότι είναι δύσκολο να εντοπιστούν τα στοιχεία που δημοσιοποιούνται. Υπήρξαν καταγγελίες ότι στην Κυπριακή Δημοκρατία είναι δύσκολο να βρεις πληροφορίες στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ακόμη και στην διαδικτυακή της έκδοση. Μια άλλη ανησυχία που εκφράστηκε ήταν ότι οι δημοσιευόμενες πληροφορίες δεν είναι αρκετές για να δώσουν ολόκληρη την εικόνα και ότι είναι οι πληροφορίες που παραμένουν κρυμμένες που είναι απαραίτητες για να διασφαλιστεί η διαφάνεια στις δημόσιες συμβάσεις. Η ανησυχία αυτή εκφράστηκε επίσης στο βόρειο τμήμα της Κύπρου:

"Οι δημόσιες συμβάσεις μερικές φορές ανακοινώνονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αλλά νομίζω ότι ο νικητής συνήθως είναι προκαθορισμένος"

Σημαντικά ποσοστά των κρατικών πόρων δαπανούνται μέσω των διαδικασιών δημοσίων συμβάσεων. Η διαφάνεια αυτών των διαδικασιών είναι απαραίτητη για δύο βασικούς λόγους. Πρώτον, υπάρχει ανάγκη διασφάλισης ισότιμων όρων ανταγωνισμού για την επιχειρηματική κοινότητα, έτσι ώστε μια επιχείρηση να μπορεί να ανταγωνιστεί επί ίσοις όροις με άλλες επιχειρήσεις κατά την συμμετοχή της σε ευκαιρίες για δημόσιες συμβάσεις. Με αυτόν τον τρόπο τα μέλη του κοινού θα είναι βέβαια ότι έχουν πάρει την καλύτερη σχέση ποιότητας/τιμής στις δαπάνες των δημοσίων πόρων.

Δεύτερον, η διαφάνεια στις δημόσιες συμβάσεις είναι απαραίτητη για την απόδοση ευθυνών και για να διασφαλιστεί ότι δεν υπήρξε ούτε διαφθορά ούτε σπατάλη των πόρων που θα χορηγηθούν. Αυτό σημαίνει ότι δεν είναι μόνο ανακοινώσεις διαγωνισμών και ανακοινώσεις σε ποιον κατακυρώθηκε μια σύμβαση, αλλά και όλες οι συναφείς πληροφορίες πρέπει να διατίθενται. Αυτές πρέπει να περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τις αρχικές φάσεις της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, σχετικά με το ποιες προσφορές θα ζητηθούν, πληροφορίες σχετικά με τα κριτήρια για την ανάθεση του διαγωνισμού και πως ελήφθησαν οι αποφάσεις, καθώς και τα πλήρη στοιχεία των συμβάσεων που έχουν

κατακυρωθεί. Ενδιάμεσες και τελικές εκθέσεις αξιολόγησης θα πρέπει επίσης να είναι διαθέσιμες.

Ενώ μικρές ποσότητες πληροφοριών ενδέχεται να κατακρατούνται για να διαφυλαχθεί το εμπορικό απόρρητο, σημειώνεται ότι υπάρχει πολλή συγκριτική νομολογία από όλη την Ευρώπη που καθιστά σαφές ότι, όταν ιδιωτικές εταιρείες συνεργάζονται με την κυβέρνηση, θα πρέπει να δέχονται ότι οι πληροφορίες θα είναι δημόσιες και ότι η χρήση του ποσών που λαμβάνουν θα υπόκεινται σε δημόσιο έλεγχο, καθώς και εποπτεία από το δημόσιο φορέα που αναθέτει τη σύμβαση.

Πρόταση: Οι δημόσιες αρχές στην Κύπρο θα πρέπει να διαθέσουν σημαντικά περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων, η τη σύναψη των συμβάσεων και την παράδοση του έργου ή των προϊόντων για τα οποία είχε ανατεθεί η σύμβαση.

Διαπίστωση 5: Οι ΟΚΠ γνωρίζουν τι πληροφορίες χρειάζονται για να κάνουν το έργο τους - και δεν μπορούν να τις εξασφαλίσουν.

Οι εκπρόσωποι των ΟΚΠ που ερωτήθηκαν εξέφρασαν μια τεράστια επιθυμία για πρόσβαση σε πληροφορίες και ήταν σε θέση να απαριθμήσουν πολλές κατηγορίες πληροφοριών που θα ωφελούσαν την καθημερινή τους εργασία εφ' όσον θα μπορούσαν να αποκτήσουν πρόσβαση.

Στην Κυπριακή Δημοκρατία οι ανάγκες για πληροφόρηση αφορούν τα συγκεκριμένα έργα για τα οποία εργάζονται οι ΟΚΠ ώστε να έχουν τα δεδομένα που απαιτούνται για να τους βοηθήσουν στην εκτέλεση της αποστολής τους, συμπεριλαμβανομένων νομικών, οικονομικών και στατιστικών πληροφοριών, καθώς και άλλες κατηγορίες πληροφοριών. Ομοίως, στο βόρειο τμήμα της Κύπρου το ποικίλο φάσμα των αναγκών πληροφόρησης των ερωτηθέντων περιλαμβάνουν οικονομικές και χρηματοδοτικές πληροφορίες, αλλά και ειδικότερα στατιστικές πληροφορίες.

Κατηγορία Πληροφοριών	Παραδείγματα Τύπου Πληροφοριών
Νομικές Πληροφορίες	<ul style="list-style-type: none"> • νόμοι • νομοσχέδια/προτάσεις • νομικές διαδικασίες • Πληροφορίες σχετικά με τον Κανονισμό για την Πράσινη Γραμμή
Οικονομικές πληροφορίες	<ul style="list-style-type: none"> • Δεδομένα για το κόστος ζωής • μέσο ετήσιο εισόδημα • πληροφορίες για τους τομείς της οικονομίας όπου συνήθως απασχολούνται γυναίκες • μισθοί ανδρών και γυναικών στον ιδιωτικό τομέα για να ελεγχθεί το "ίση αμοιβή για ίση εργασία"
Στατιστικές πληροφορίες	<ul style="list-style-type: none"> • στατιστικά στοιχεία του πληθυσμού (π.χ. στο βόρειο τμήμα του νησιού, μικτά χωριά, μετανάστες), • αριθμητικά στοιχεία σχετικά με τους μετανάστες/πρόσφυγες/αιτητές ασύλου, καθώς και για θέματα δημόσιας υγείας, • στατιστικές πληροφορίες σχετικά με τους αιτητές ασύλου και τους πρόσφυγες, όπως αριθμοί ή στοιχεία που κρατούνται για τους αιτητές ασύλου στο αεροδρόμιο • δεδομένα απασχόλησης/ανεργίας • στατιστικές πληροφορίες για τη νεολαία, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού των νέων που κατοικούν στο νησί (με στοιχεία σχετικά με τους μετανάστες και την ντόπια νεολαία); δεδομένα για τα μέλη των οργανώσεων νεολαίας, στοιχεία για τον αριθμό των νέων που είναι ανάπηροι, που συμμετέχουν σε αθλήματα, και που κάνουν κατάχρηση

	<ul style="list-style-type: none"> ναρκωτικών ή αλκοόλ. την αναλογία φύλου των ατόμων που απασχολούνται σε διευθυντικές θέσεις στις δημόσιες υπηρεσίες και τα όργανα λήψης αποφάσεων, καθώς και εκείνων που απασχολούνται από ή ασχολούνται με τις ΜΚΟ ή τις συνδικαλιστικές οργανώσεις στατιστικά δεδομένα σχετικά με την εγκυμοσύνη και τα ποσοστά ανεργίας στατιστικές και συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με τη βία κατά των γυναικών (με διαγραφμένα οποιαδήποτε αναγνωριστικά δεδομένα), η γεωγραφική κατανομή των κρουσμάτων και λεπτομέρειες σχετικά με το εκπαιδευτικό υπόβαθρο των θυμάτων και των δράστών, ενημέρωση για την ενδοοικογενειακή βία κατά των παιδιών ή άτομα της κατηγορίας ΛΟΑΤΤ (Λεσβίες, Ομοφυλόφιλοι, Αμφισεξουαλικοί, Τραβεστί, Τρανσέξουαλ) (με διαγραφμένα όλα τα προσωπικά δεδομένα).
Οικονομικές Πληροφορίες	<ul style="list-style-type: none"> πληροφορίες για προμήθειες και συμβάσεις πληροφορίες σχετικά με το ποσοστό του προϋπολογισμού που δαπανάται για τους φοιτητές, κανονισμοί για υποτροφίες ποσά που [πολιτικοί] υποψήφιοι ξοδεύουν σε προεκλογικές εκστρατείες οι μισθοί των δημοσίων αξιωματούχων
Πληροφορίες για την διαδικασία λήψης πληροφοριών	<ul style="list-style-type: none"> πρακτικά των συνεδριάσεων των οργάνων λήψης αποφάσεων (π.χ. Βουλή των Αντιπροσώπων και των επιτροπών της) ευκαιρίες για συμμετοχή
Άλλα	<ul style="list-style-type: none"> στοιχεία για την κυκλοφορία των εφημερίδων πληροφορίες σχετικά με ανοικτά προγράμματα

Όταν ρωτήθηκαν για τον τρόπο με τον οποίο έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες, πολλοί από τους εκπροσώπους των ΟΚΠ δήλωσαν ότι πρέπει να βασίζονται σε προσωπικές επαφές. Ένας από τους ερωτηθέντες τόνισε ότι *"Η πρόσβαση σε πληροφορίες απαιτεί διαμάχη και προσπάθεια; Είναι δύσκολο και κουραστικό"*.

Ορισμένοι εξέφρασαν ανησυχίες ότι οι περισσότερες από τις πληροφορίες που πρέπει να είναι άμεσα διαθέσιμες σε δικτυακούς τόπους δεν είναι (Βλέπε επίσης το Κεφάλαιο V για την Αξιολόγηση Πληροφοριών Τοπίου Ιστοσελίδων).

Υπήρξαν επίσης αμφιβολίες σχετικά με το "πληροφορίες για πληροφόρηση" : υπήρξε κάποια σύγχυση ως προς το ποιος δημόσιος φορέας πιθανώς να κατέχει τις πληροφορίες που χρειάζονται για πρόσβαση. Υπάρχει μια γενική έλλειψη καθοδήγησης ως προς το πώς κάποιος μπορεί να έχει πρόσβαση σε πληροφορίες.

Η έλλειψη ενημέρωσης από τους δημόσιους φορείς είναι εξαιρετικά ανησυχητική. Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών δεν μπορούν να διαδραματίσουν το ρόλο τους στην κοινωνία ούτε να συνεργάζονται με την κυβέρνηση για την προώθηση της δημοκρατίας αν δεν έχουν πρόσβαση σε βασικές επιχειρησιακές και στατιστικές πληροφορίες που κατέχονται από το κράτος. Η σοβαρή έλλειψη δεδομένων που είναι διαθέσιμα στο κοινό στην Κύπρο παρεμποδίζει την οικονομική και δημοκρατική ανάπτυξη.

Πρόταση: Οι δημόσιες αρχές στην Κύπρο πρέπει επείγοντως να διασφαλίσουν ότι ένα μεγάλο μέρος των πληροφοριών που συλλέγονται και κατέχονται από τους δημόσιους φορείς τίθενται στη διάθεση των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Όταν οι πληροφορίες αυτές δεν κατέχονται, οι δημόσιοι φορείς πρέπει να συνεργαστούν με τις

οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών για να καθοριστούν οι προτεραιότητες για τα κοινωνικά και οικονομικά δεδομένα και στατιστικές πληροφορίες που πρέπει να συλλέγονται για να έχουμε πιο αποτελεσματική διαδικασία λήψης αποφάσεων που εξυπηρετεί τις ανάγκες του γενικού πληθυσμού.

Διαπίστωση 6: Η κοινωνία των Πολιτών δε διαθέτει τις πληροφορίες που απαιτούνται για τη συμμετοχή της στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Στο βόρειο τμήμα της Κύπρου όλοι εκτός από έναν από τους ερωτηθέντες δήλωσαν ότι η κοινωνία των πολιτών δεν έχει πρόσβαση σε πληροφορίες που χρειάζεται για να είναι σε θέση να συμμετέχει ενεργά στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Στην Κυπριακή Δημοκρατία επτά δήλωσαν ότι δε διαθέτουν τις απαραίτητες πληροφορίες και τρεις είπαν ότι μερικές φορές μπορούν να εξασφαλίσουν πρόσβαση σε τέτοιες πληροφορίες, αν και αυτό εξαρτάται είτε από τις γνωριμίες τους είτε με την καταβολή μεγάλης προσπάθειας για να γνωρίσουν τα αρμόδια άτομα μέσα στην κυβέρνηση.

Αν και ρωτήθηκαν για τις πληροφορίες που απαιτούνται για να συμμετέχουν, πολλοί από τους εκπροσώπους των ΟΚΠ τόνισαν ότι οι υφιστάμενοι μηχανισμοί λήψης αποφάσεων δεν είναι ανοιχτοί και οι συμμετοχικές διαδικασίες που υπάρχουν είναι λίγες.

Ένας ερωτώμενος υπογράμμισε ότι στην Κύπρο *"κανένας δημόσιος φορέας λαμβάνει [τις ΟΚΠ] σοβαρά ... οι υφιστάμενοι μηχανισμοί δεν είναι συμμετοχικοί."*

Αυτό ισχύει και για τις αποφάσεις της εκτελεστικής και της νομοθετικής εξουσίας: πολλές από τις ΟΚΠ τόνισαν ότι στο βόρειο τμήμα της Κύπρου *"ένα νομοσχέδιο μπορεί να επικυρωθεί από τη μια μέρα στην άλλη"* και ένας πρόσθεσε ότι *"μαθαίνουμε από τα μέσα ενημέρωσης για τα προσχέδια νόμων"*.

Στο βόρειο τμήμα της Κύπρου, περισσότερο από το ήμισυ των εκπροσώπων των ΜΚΟ που ερωτήθηκαν δήλωσαν ότι δεν είχαν ποτέ εμπλακεί άμεσα σε τέτοιες διαδικασίες και όλοι συμφώνησαν ότι στις περισσότερες περιπτώσεις οι διαδικασίες δεν λειτουργούν αποτελεσματικά. Ένας από τους ερωτηθέντες περιέγραψε τη δική του εμπειρία με ένα παράδειγμα: *"είχαμε συμμετάσχει ενεργά κατά τη διάρκεια της διαδικασίας λήψης αποφάσεων όσον αφορά τη σύνδεση ηλεκτρικού ρεύματος για την περιοχή της Καρπασίας. Αν και η κοινωνία των πολιτών είχε κινητοποιηθεί για το ζήτημα αυτό, τίποτα δεν άλλαξε τελικά."* Αυτό δείχνει ότι υπάρχει έλλειψη μηχανισμών για να λαμβάνονται προτάσεις από το κοινό, για την επεξεργασία τους, και την παροχή ανατροφοδότησης με στόχο να εξηγήσει γιατί (ή γιατί όχι) και το πώς οι εισηγήσεις τους ενσωματώθηκαν στην τελική απόφαση. Πράγματι, ένας εκπρόσωπος ΟΚΠ σχολίασε ότι υπάρχει μεγάλη αντίσταση στην ανατροφοδότηση: *"αν εκφραστεί μια αντίθετη άποψη, τότε η διαδικασία σταματά."*

Ομοίως, στην Κυπριακή Δημοκρατία, η πλειονότητα των ερωτηθέντων ΟΚΠ δεν πιστεύουν ότι αυτή τη στιγμή μπορούν να έχουν ενεργό ρόλο στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, λόγω της έλλειψης επαρκών μηχανισμών δημόσιας συμμετοχής. Πολλοί σχολίασαν ότι οι ΟΚΠ δεν θεωρούνται από τους δημόσιους φορείς σαν οργανώσεις που πρέπει να έχουν λόγο, και ότι εξαιρούνται εσκεμμένως από αυτές τις διαδικασίες. Ως αποτέλεσμα *"εμείς απλώς διαδηλώνουμε."*

Ακόμη και εκείνες οι ΟΚΠ που έχουν την ευκαιρία να συμμετάσχουν σε διαδικασίες λήψης αποφάσεων από δημόσιους φορείς υποστήριξαν ότι οι μηχανισμοί δεν λειτουργούν τόσο αποτελεσματικά όσο θα έπρεπε και είναι ανοικτές μόνο για προεπιλεγμένες οργανώσεις. Ως αποτέλεσμα, οι ΟΚΠ είναι παθητικές όταν πρόκειται για τη λήψη αποφάσεων: απλά λαμβάνουν την απόφαση όταν αυτή έχει ήδη ληφθεί.

Διαπιστώθηκε ότι υπάρχει μια γενική έλλειψη διαφάνειας γύρω από τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων που εκτείνεται στις Επιτροπές της Βουλής των Αντιπροσώπων. Διαπιστώθηκε

ότι δεν υπάρχει πρόσβαση στα πρακτικά των κοινοβουλευτικών επιτροπών, γεγονός που καθιστά πιο δύσκολο για τις ΟΚΠ να συμμετάσχουν σε συζητήσεις με μέλη του κοινοβουλίου.

Μια άλλη ανησυχία που εκφράστηκε σε όλες τις συνεντεύξεις, και που έχει ιδιαίτερη σημασία στο πλαίσιο της λήψης αποφάσεων, είναι ότι οι πληροφορίες δεν λαμβάνονται έγκαιρα. Οι ερωτηθέντες τόνισαν ότι αν οι πληροφορίες δεν είναι επίκαιρες, δεν είναι χρήσιμες για το έργο των ΟΚΠ: "εάν δεν μπορείς να έχεις τις πληροφορίες που χρειάζεσαι έγκαιρα, τότε είναι άχρηστες γιατί δεν μπορείς να παρέμβεις όταν, για παράδειγμα, υπάρχει ένας νόμος που θα εγκριθεί σύντομα και θέλεις να εκφράσεις ένσταση."

Είναι σαφές ότι υπάρχει ένα τεράστιο δημοκρατικό έλλειμμα στην Κύπρο όταν πρόκειται για τη συμμετοχή του κοινού στη διαδικασία λήψης αποφάσεων: τόσο οι μηχανισμοί για την πλήρη συμμετοχή όσο και οι πληροφορίες που απαιτούνται για εμπλοκή, απουσιάζουν σε μεγάλο βαθμό τόσο από τις ΟΚΠ που συμμετείχαν στις συνεντεύξεις καθώς και από τα πορίσματα της έρευνας τοπίου και της έρευνας κοινής γνώμης. (Βλέπε Κεφάλαια V και VI).

Προτάσεις: Νομικά και πρακτικά μέτρα πρέπει να ληφθούν για το άνοιγμα των δημόσιων διαδικασιών για τη λήψη αποφάσεων στο ευρύτερο κοινό, τη δημιουργία συγκεκριμένων μηχανισμών που θα επιτρέπουν στις ΟΚΠ να συμμετέχουν στον πλήρη κύκλο της διαδικασίας λήψης αποφάσεων από την εκτελεστική εξουσία και να μπορούν να λαμβάνουν μέρος στις συζητήσεις γύρω από την ανάπτυξη νέας νομοθεσίας με ουσιαστικό τρόπο, διασφαλίζοντας έτσι ότι οι απόψεις και η ουσιαστική τους συνεισφορά που βασίζεται στις εις βάθος γνώσεις τους στους αντίστοιχους τομείς δραστηριότητάς τυγχάνει της δέουσας προσοχής.

Διαπίστωση 7: Η πρόσβαση σε πληροφορίες από την άλλη πλευρά του νησιού είναι ιδιαίτερα δύσκολη.

Οι εκπρόσωποι των ΟΚΠ ρωτήθηκαν αν χρειάζονται πληροφορίες από το άλλο τμήμα του νησιού, και αν ναι, τι είδους πληροφορίες χρειάζονται και αν είναι σήμερα σε θέση να έχουν πρόσβαση στο σύστημα. Η μεγάλη πλειονότητα δήλωσε ότι χρειάζονται πληροφορίες από την άλλη πλευρά του νησιού αλλά δήλωσαν ότι σε πολλές περιπτώσεις είναι δύσκολο ή αδύνατο να έχουν άμεση πρόσβαση, ότι έπρεπε να στηριχθούν σε βοήθεια από ΟΚΠ στην άλλη πλευρά του νησιού, και ότι ακόμη και τότε οι πληροφορίες συχνά δεν είναι διαθέσιμες.

Στο βόρειο τμήμα της Κύπρου 12 από τους 14 εκπροσώπους των ΟΚΠ που ρωτήθηκαν δήλωσαν ότι χρειάζονται πληροφορίες που κατέχουν οι δημόσιοι φορείς της Κυπριακής Δημοκρατίας. Όπως και με τις πληροφορίες που απαιτούνται στο βορρά, το είδος των πληροφοριών περιλαμβάνει οικονομικά και στατιστικά στοιχεία, νομικές και περιβαλλοντικές πληροφορίες, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τη λειτουργία των δημόσιων φορέων.

Στην Κυπριακή Δημοκρατία, το σύνολο των ΟΚΠ που ρωτήθηκαν δήλωσαν ότι χρειάζονται τουλάχιστον κάποιες πληροφορίες από το βόρειο τμήμα της Κύπρου. Ορισμένες από τις ΟΚΠ έρχονται σε επαφή με άλλες ΟΚΠ και άτομα στο βόρειο τμήμα για να πάρουν τις πληροφορίες που χρειάζονται μέσω προσωπικών γνωριμιών τους με άτομα που είναι εγκατεστημένοι στο βορρά. Οι ΜΚΟ δήλωσαν ότι θεωρούν πολύ δύσκολο ή αδύνατο το ενδεχόμενο να έχουν άμεση πρόσβαση στις πληροφορίες στον βορρά χωρίς τη βοήθεια μεσαζόντων.

Και στα δύο μέρη της Κύπρου, το είδος των πληροφοριών που χρειάζονται οι ΟΚΠ είναι το ίδιο όπως και για τη δική τους πλευρά του νησιού. Παραδείγματα των κατηγοριών των πληροφοριών που απαιτούνται από τις ΟΚΠ στο βόρειο τμήμα της Κύπρου περιλαμβάνουν: *στοιχεία σχετικά με την εκπαίδευση που λαμβάνουν παιδιά της*

Τουρκοκυπριακής μειονότητας στην επαρχία Λεμεσού; στατιστικές πληροφορίες σχετικά με τον πληθυσμό της δεκαετίας του 1960; κοινωνικο-οικονομικά δεδομένα; πληροφορίες που σχετίζονται με τα πιστοποιητικά που θα μπορούσαν να είναι χρήσιμα για φοιτητές στο εξωτερικό, όπως η Ευρωπαϊκή Κάρτα Υγείας; δεδομένα που σχετίζονται με το φύλο; πληροφορίες για τα απόβλητα; τα δικαιώματα των Τουρκοκυπρίων στη Δημοκρατία; τα ανθρώπινα δικαιώματα; μετανάστευση; στατιστικές εισαγωγών και εξαγωγών; νόμοι και κανονισμοί που αφορούν την εφαρμογή του Κανονισμού της Πράσινης Γραμμής.

Τα δεδομένα που απαιτούνται από εκείνους στην Κυπριακή Δημοκρατία είναι επίσης παρόμοια με εκείνα που απαιτείται στο νότο, περιλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με τους σκοπούς των ΟΚΠ (για παράδειγμα, πληθυσμιακά δεδομένα, πληροφορίες για θέματα εκπαίδευσης και ανθρωπίνων δικαιωμάτων), καθώς και πληροφορίες για τις περιουσίες, τις επιχειρήσεις, την νομοθεσία, για τις ΟΚΠ, τοπογραφικούς χάρτες και στατιστικά δεδομένα, όπως για θέματα υγείας (για παράδειγμα ένας οργανισμός χρειάζεται δεδομένα σχετικά με τα επίπεδα του AIDS).

Και στις δύο πλευρές της νήσου το τεκμήριο προκατάληψης εμπόδισε τους εκπροσώπους των ΟΚΠ από το να ζητήσουν τις πληροφορίες. Οι απαντήσεις ήταν του τύπου: *"δε θα τολμούσα να ζητήσω πληροφορίες [στο βορρά] αυτή τη στιγμή"... "Νομίζω ότι δε θα μου δώσουν τις πληροφορίες"... "Αν υπήρχε ένα δημοκρατικό σύστημα στο μέλλον, οπωσδήποτε [θα ζητούσα]"... "Προσωπικά δεν έχω ποτέ δοκιμάσει".*

Ως εκ τούτου, οι απαντήσεις υπογράμμισαν το γεγονός ότι το συνεχιζόμενο πολιτικό πρόβλημα στην Κύπρο αποτελεί ένα σημαντικό παράγοντα που παρεμποδίζει τους εκπροσώπους ΟΚΠ από την Κυπριακή Δημοκρατία από το να επιδιώξουν πρόσβαση σε πληροφορίες στο άλλο τμήμα του νησιού. Ωστόσο η πρόβλεψη διακρίσεων δεν είναι ο μόνος παράγοντας, όπως δήλωσαν με απογοήτευση όσοι έχουν προσπαθήσει να εξασφαλίσουν πληροφορίες: *"Οι προσπάθειές μας να εξασφαλίσουμε πληροφορίες δεν προχώρησαν πέραν της προσπάθειάς μας να έχουμε μια συνάντηση με τους αρμόδιους αξιωματούχους",* σημείωσε ένας εκπρόσωπος ΟΚΠ από το βορρά. *"Και ακόμα για να έχουμε τη συνάντηση αναγκαστήκαμε να καταφύγουμε σε προσωπικές γνωριμίες".*

Ένα επιπλέον και πολύ σημαντικό θέμα είναι το εμπόδιο της γλώσσας: *"Το γλωσσικό ζήτημα είναι πολύ σημαντικό και ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα είναι ότι οι πληροφορίες για τις δύο πλευρές περνούν μέσω μιας τρίτης γλώσσας (Αγγλικά); αυτό δεν αποτελεί άμεση επικοινωνία."*

Η συντριπτική επιθυμία να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες στο βόρειο τμήμα είναι μια ένδειξη, όπως σημείωσε ένας από τους ερωτηθέντες, ότι το πολιτικό πλαίσιο αλλάζει και ότι οι ΟΚΠ σήμερα εργάζονται ολοένα και περισσότερο πάνω σε διασυνοριακή βάση.

Προτάσεις:

- Οι δημόσιες αρχές στην Κύπρο θα πρέπει να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις από την κοινωνία των πολιτών σε ολόκληρο το νησί, διασφαλίζοντας ότι δεν υπάρχουν διακρίσεις στη μεταχείριση όσων αιτούνται πληροφορίες.
- Μεγαλύτερες προσπάθειες πρέπει να καταβληθούν για να διατίθενται βασικές κατηγορίες πληροφοριών στην ελληνική και τουρκική γλώσσα, καθώς και στην αγγλική γλώσσα, συμπεριλαμβανομένων δημοσιονομικών και οικονομικών στοιχείων και στατιστικών, όπως επίσης και νομοθεσίες, νομικές πληροφορίες, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τις δυνατότητες για δημόσια συμμετοχή.

Διαπίστωση 8: Οι ΟΚΠ συμφωνούν ότι υπάρχουν ορισμένα νόμιμα όρια στην πρόσβαση σε πληροφορίες.

Ζητήσαμε από τους εκπροσώπους των ΟΚΠ να φανταστούν ότι ήταν νομοθέτες και να δηλώσουν τι περιορισμούς ή εξαιρέσεις θα έθεταν σχετικά με το δικαίωμα του κοινού να έχει πρόσβαση σε πληροφορίες που κατέχονται από δημόσιους φορείς.

Αυτό απέδωσε μερικές πολύ καλά αιτιολογημένες απαντήσεις μέσα από τις οποίες οι εκπρόσωποι των ΟΚΠ τάχθηκαν υπέρ μιας ευρείας πρόσβασης σε πληροφορίες με ελάχιστες εξαιρέσεις, όταν αυτό είναι αναγκαίο για την προστασία συγκεκριμένων συμφερόντων.

Στην Κυπριακή Δημοκρατία, οι εκπρόσωποι των ΟΚΠ υπογράμμισαν τη σημασία της προστασίας της ιδιωτικής ζωής, εμποδίζοντας την πρόσβαση σε προσωπικά δεδομένα (π.χ. ιατρικά αρχεία, λεπτομέρειες σχετικά με τις προσωπικές συνήθειες και τα προσωπικά οικονομικά δεδομένα), καθώς και τα δικαιώματα των ανηλίκων με την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των παιδιών. Δύο από τους ερωτηθέντες σημείωσαν ότι τα δικαιώματα προστασίας της ιδιωτικής ζωής δεν πρέπει να επεκταθούν σε όλους τους δημόσιους αξιωματούχους, και ότι ορισμένες προσωπικές πληροφορίες πρέπει να δημοσιεύονται, συμπεριλαμβανομένων λεπτομερειών σχετικά με τους μισθούς, τα περιουσιακά στοιχεία και πληροφορίες για πιθανές συγκρούσεις συμφερόντων.

Ορισμένοι εκπρόσωποι των ΟΚΠ επεσήμαναν την ανάγκη προστασίας της κρατικής ασφάλειας (δηλαδή την εθνική άμυνα) και ότι ως εκ τούτου η πρόσβαση του κοινού στις σχετικές πληροφορίες θα πρέπει να περιορίζεται: *"Με την εξαίρεση [της θέσης] των όπλων, δεν βλέπω την ανάγκη για μυστικότητα."* Ένας άλλος νόμιμος λόγος που αναφέρθηκε σαν λόγος για την παρακράτηση πληροφοριών ήταν η προστασία ποινικών ερευνών.

Διαπιστώθηκε ότι ενώ είναι αναγκαία η προστασία νομίμως διαβαθμισμένων πληροφοριών, οι μηχανισμοί πρέπει να είναι σε θέση να διασφαλίσουν ότι δε θα γίνεται κατάχρηση στις εξαιρέσεις. *"Σίγουρα πρέπει να υπάρχει ένας μηχανισμός για να αποκλειστεί η κατάχρηση εξουσίας. Επειδή το πρόβλημα είναι ότι υπό το πρόσχημα της αναγκαιότητας ορισμένες πληροφορίες κατακρατούνται αλλά αυτό για να εξυπηρετήσει άλλους σκοπούς."*

Διαφορετικά, όλοι συμφώνησαν ότι το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες δεν πρέπει να έχει περιορισμούς για κανέναν, εφόσον η δημοσίευση των πληροφοριών δεν θα παραβιάζει τα νόμιμα δικαιώματα τρίτων.

Ομοίως, στο βόρειο τμήμα της Κύπρου, οι περισσότερες από τις ΟΚΠ που ρωτήθηκαν δήλωσαν ότι δε θα θέσουν οποιουδήποτε περιορισμούς ή εξαιρέσεις στο δικαίωμα των πολιτών να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες που κατέχονται από δημόσιους φορείς, εκτός από ατομικά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και πληροφοριών που θα μπορούσαν να βλάψουν τη δημόσια ασφάλεια ή την εθνική ασφάλεια (αν και όλοι έχουν δηλώσει τέτοια εξαίρεση πρέπει να είναι πολύ περιορισμένη). Μόνο ένας από τους ερωτηθέντες δήλωσε ότι θα έθετε επίσης περιορισμούς σε οικονομικά θέματα και ζητήματα που αφορούν τις διεθνείς σχέσεις. Ακόμα ένα νόμιμο μυστικό που αναφέρθηκε ήταν η προστασία των εμπορικών απορρήτων.

Οι απαντήσεις αυτές δείχνουν ότι σε ολόκληρο το νησί το αίτημα για πλήρες δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες συμβαδίζει με μια σαφή κατανόηση ότι δεν είναι ανεξαιρέτα όλες οι πληροφορίες που βρίσκονται στα χέρια των δημόσιων αρχών που μπορούν να διατίθενται και ότι υπάρχουν εύλογες εξαιρέσεις, όταν αυτές ορίζονται αυστηρά από το νόμο και εφαρμόζονται στην πράξη.

Αυτό είναι ένας καλός οίωνός για τη διαδικασία έγκρισης ενός νόμου στην Κυπριακή Δημοκρατία για πλήρη πρόσβασης σε πληροφορίες, σύμφωνα με τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα: είναι πιθανό να

υπάρξει ισχυρή πολιτική στήριξη από την κοινωνία των πολιτών για ένα νόμο ο οποίος θα περιέχει ένα κατάλογο με εξαιρέσεις οι οποίες ταιριάζουν με τις πρόνοιες της σύμβασης.

Πρόταση: Οι αρχές στην Κύπρο θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι το νομικό πλαίσιο για την πρόσβαση σε πληροφορίες ευθυγραμμίζεται με τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα, ότι εξαιρέσεις από την πρόσβαση συνάδουν με τους νόμιμους λόγους που προνοούνται από την εν λόγω σύμβαση, και ότι αυτοί σχετίζονται με την πιθανή πρόκληση βλάβης ή για σκοπούς δημοσίου συμφέροντος.

V. Νομική Ανάλυση

1. Εισαγωγή στη Νομική Ανάλυση

Το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες αποτελεί θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα. Διεθνή δικαστήρια ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και το Δι-Αμερικανικό Δικαστήριο για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου έχουν επιβεβαιώσει ότι αυτό είναι ένα αναπόσπαστο μέρος του οικουμενικού δικαιώματος της ελευθερίας έκφρασης και της πληροφόρησης. Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα (του 2009, εφεξής αποκαλούμενη η "Σύμβαση για την Πρόσβαση") καθιερώνει το δικαίωμα πρόσβασης στα επίσημα έγγραφα που βρίσκονται στην κατοχή δημόσιων φορέων.

Όντας ένα θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα, το δικαίωμα να ζητεί και να λαμβάνει πληροφορίες παρέχεται στον καθένα, ανεξάρτητα από τα κίνητρα και τις προθέσεις τους, και αυτό μπορεί να υποβληθεί μόνο σε ένα στενό πλαίσιο περιορισμών όπως ορίζεται από το διεθνές δίκαιο και όταν αυτό είναι απόλυτα αναγκαίο σε μια δημοκρατική κοινωνία.

Σε περισσότερες από 50 χώρες σε όλο τον κόσμο το δικαίωμα στην πληροφορία απολαμβάνει συνταγματικής προστασίας και το νομικό πλαίσιο σε πάνω από 80 χώρες έχει ενσωματώσει νόμο για την πρόσβαση σε πληροφορίας. Μεταξύ των μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης, 40 χώρες έχουν θεσπίσει νόμους που προνοούν για την πρόσβαση σε πληροφορίες ενώ άλλες τρεις (η Ισπανία, το Λουξεμβούργο και η Μάλτα) έχουν προσχέδια νόμων υπό μελέτη. Αυτό αφήνει την Κύπρο μεταξύ της ομάδας των μικρών κρατών της Ανδόρας, του Μονακό, και του Αγίου Μαρίνου, σαν οι μόνες χώρες που δεν διαθέτουν ήδη ή δεν έχουν υπό μελέτη ένα νομικό πλαίσιο που να επιτρέπει στο κοινό να αποκτήσει πρόσβαση σε πληροφορίες από τους δημόσιους φορείς.

Η νομική κατάσταση στην Κύπρο είναι πολύπλοκη, καθώς υπάρχουν ορισμένες διατάξεις που σχετίζονται με το δικαίωμα στην πληροφορία, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων διατάξεων που μπορούν να ασκηθούν από τους δημοσιογράφους και από εκείνους που επιθυμούν να επαναχρησιμοποιήσουν τις πληροφορίες του δημόσιου τομέα στο νότο. Στο βόρειο τμήμα της Κύπρου υπάρχει ένα νομικό πρότυπο που δεν είναι πλήρως σε ισχύ, διότι ο κανονισμός που θα το ενεργοποιήσει δεν έχει υιοθετηθεί.

Σκοπός αυτής της νομικής ανάλυσης είναι συνεπώς να δώσει μια σαφέστερη εικόνα του υφιστάμενου νομικού πλαισίου και τον τρόπο με τον οποίο επηρεάζει σήμερα την πρόσβαση σε πληροφορίες στην Κύπρο.

Η νομική ανάλυση βασίζεται σε μια σύγκριση των σημερινών νομικών προτύπων στην Κύπρο με τις 10 αρχές της Συμμαχίας Ανοικτή Κύπρος που αναπτύχθηκαν σε συνεργασία με διεθνείς εμπειρογνώμονες και οι οποίες βασίζονται σε διεθνείς προδιαγραφές, συγκριτική ανάλυση των νόμων που αφορούν την πρόσβαση σε πληροφορίες που ισχύουν στην Ευρώπη καθώς και στη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα, όπως φαίνεται στον πιο κάτω πίνακα.

Αρχές της Συμμαχίας Ανοικτή Κύπρος	Σύμβαση για την Πρόσβαση
1. Ο καθένας έχει το δικαίωμα, χωρίς διακρίσεις, πρόσβασης σε πληροφορίες που κατέχονται από δημόσιους φορείς	Άρθρο 2.1
2. Η διαδικασία της υποβολής αίτησης πρέπει να είναι απλή και δωρεάν	Άρθρο 4.4
3. Δεν υπάρχει καμιά ανάγκη να δικαιολογήσει κάποιος γιατί η πληροφορία είναι αναγκαία ούτε τι θα γίνει με αυτή	Άρθρο 4.1
4. Οι δημόσιοι αξιωματούχοι έχουν την υποχρέωση να βοηθούν τους αιτητές να προετοιμάσουν την αίτηση και να προσδιορίσουν τον δημόσιο φορέα στον οποίο θα αποσταλεί	Άρθρα 5.1 και 5.2
5. Οι απαντήσεις πρέπει να είναι γρήγορες, το αργότερο μέσα σε 15 εργάσιμες ημέρες	Άρθρο 5.4 / μέσος χρόνος ανταπόκρισης στην ΕΕ
6. Οι πληροφορίες πρέπει να είναι προσβάσιμες είτε σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή, και τα πρωτότυπα να μπορούν να μελετηθούν.	Άρθρο 6.1
7. Η επισκόπηση των πρωτοτύπων είναι πάντα δωρεάν. Οι μόνες χρεώσεις μπορεί να είναι για φωτοτυπίες ή υλικό αντιγραφής σε ένα CD ή DVD ή άλλη μορφή	Άρθρο 7
8. Κατ' αρχήν, όλες οι πληροφορίες είναι προσβάσιμες, με την επιφύλαξη ορισμένων ελάχιστων εξαιρέσεων. Άρνηση πρέπει να δικαιολογείται, σύμφωνα με τις εξαιρέσεις	Άρθρα 2.2.β; 3.1; 3.2; 5.5 Η αρχή της δημοσιότητας βρίσκεται στο Προοίμιο
9. Καθένας έχει το δικαίωμα προσφυγής κατά της άρνησης ή της διοικητικής σιωπής σε ένα ανεξάρτητο σώμα και στο δικαστήριο	Άρθρο 8
10. Οι δημόσιοι φορείς θα πρέπει να διαθέτουν πάντοτε τις βασικές πληροφορίες σχετικά με τη δομή, τις λειτουργίες, τον προϋπολογισμό και τις δραστηριότητές τους	Άρθρο 10

2. Περίληψη των Διαπιστώσεων: Η Αποτυχία Ανταπόκρισης σε Διεθνείς Υποχρεώσεις για Διαφάνεια

Σε όλο το νησί οι δημόσιοι φορείς στην Κύπρο απέτυχαν να εκπληρώσουν τις διεθνείς νομικές υποχρεώσεις τους για να διασφαλίσουν ότι όλα τα άτομα απολαμβάνουν το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες.

Οι συνταγματικές εγγυήσεις περί ελευθερίας έκφρασης και ελευθερίας πληροφόρησης δεν έχουν μεταφερθεί σε ένα νομικό πλαίσιο που παρέχει το δικαίωμα πρόσβασης. Απαιτούνται σημαντικές νομοθετικές μεταρρυθμίσεις, συμπεριλαμβανομένης της θέσπισης στο νότο ενός νόμου για την πλήρη πρόσβαση σε πληροφορίες, της ενεργοποίησης του κανονισμού στο βόρειο τμήμα της Κύπρου, καθώς και τροποποιήσεις σε πολλούς άλλους νόμους σε όλο το νησί που σήμερα περιορίζουν ή επιτρέπουν μόνο μερική πρόσβαση.

Οι μεταρρυθμίσεις αυτές είναι απαραίτητες προκειμένου να υπογραφεί και να επικυρωθεί η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα.

Η ανάλυση αυτή σε σύγκριση με τις 10 Αρχές της Συμμαχίας Ανοικτή Κύπρος δείχνει ότι το ισχύον νομικό πλαίσιο δε συμμορφώνεται με ούτε μία από αυτές.

Ακόμη και οι νόμοι της Κυπριακής Δημοκρατίας που θα μπορούσαν να επιτρέψουν την πρόσβαση σε ορισμένες κατηγορίες πληροφοριών, όπως οι περιβαλλοντικές πληροφορίες ή σε αρχεία, απαιτούν τροποποιήσεις για να συμμορφωθούν με τις βασικές αρχές του

δικαιώματος πρόσβασης σε πληροφορίες. Ο νόμος σχετικά με την πλήρη πρόσβαση σε πληροφορίες που χρειάζεται να θεσπιστεί θα πρέπει να συμμορφώνεται με τα πρότυπα που ορίζονται από τη Σύμβαση για την Πρόσβαση σχετικά με τις κατάλληλες διοικητικές διαδικασίες για τη διαχείριση των αιτήσεων για πληροφορίες (χρονικά πλαίσια, τα τέλη, βοήθεια, κλπ). Θα πρέπει επίσης να καθιερώσει το τεκμήριο της "αρχής της δημοσιότητας" βάσει της οποίας όλες οι πληροφορίες είναι διαθέσιμες στο κοινό εκτός εκείνων που μπορεί να παρακρατηθούν σύμφωνα με τις ελάχιστες εξαιρέσεις που επιτρέπονται από τη Σύμβαση. Οποιαδήποτε άρνηση για αποδέσμευση πληροφοριών πρέπει να υπόκειται έλεγχο ότι αυτό θα προκαλέσει ζημιά ή θα βλάψει το δημόσιο συμφέρον.

Στο βόρειο τμήμα της Κύπρου, ο σημερινός "Νόμος για Πρόσβαση σε Πληροφορίες" απαιτεί πολλές τροποποιήσεις για να συμμορφώνεται με τα Ευρωπαϊκά πρότυπα. Συγκεκριμένα, το πεδίο εφαρμογής των διαθέσιμων πληροφοριών για πρόσβαση θα πρέπει να επεκταθεί για να συμπεριλάβει όλες τις κατηγορίες των πληροφοριών που βρίσκονται στην κατοχή φορέων του δημόσιου και θα πρέπει επίσης να επεκταθεί το αντικείμενο του δικαιώματος πρόσβασης για να επιτρέπεται σε όλους. Ένα πρώτο βήμα σε αυτή την κατεύθυνση θα ήταν καλό να εγκριθεί η ενεργοποίηση του κανονισμού για το "Νόμο για Πρόσβασης σε Πληροφορίες," ο οποίος διευκρινίζει τις διοικητικές διαδικασίες για την αίτηση και λήψη πληροφοριών και καθορίζει τον πρακτικό ρόλο και τις δεσμευτικές εξουσίες της "Επιτροπής για την Αποτίμηση της Πρόσβασης σε Πληροφορίες".

Τόσο στην Κυπριακή Δημοκρατία όσο και στο βόρειο τμήμα της Κύπρου, υπάρχει ανάγκη συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις για την ενεργητική δημοσιοποίηση που επιβάλλονται από το δικαίωμα στην ενημέρωση και να διασφαλίζουν ότι όλες οι δημόσιοι φορείς δημοσιεύουν τουλάχιστον βασικά είδη πληροφοριών αυτεπάγγελα-.

3. Οι Νόμοι που Χρησιμοποιούνται για την Νομική Ανάλυση

Η νομική ανάλυση βασίζεται στη σύνταξη και μετάφραση των νόμων που ετοιμάστηκαν από τους εταίρους στο πλαίσιο του Έργου,

που οδήγησε στο έργο το "Δικαίωμα Πρόσβασης σε Πληροφορίες στην Κύπρο".

Αυτή η ενότητα κάνει μια γενική επισκόπηση των νόμων που χρησιμοποιήθηκαν για την ανάλυση, καθώς και τις συντομογραφίες που χρησιμοποιούνται στο κείμενο της ανάλυσης.

Το πλήρες κείμενο των σχετικών διατάξεων των νόμων που αναφέρονται μπορούν να βρεθούν στην ιστοσελίδα του Έργου.

ΒΟΡΕΙΟ ΤΜΗΜΑ - ΟΙ ΣΧΕΤΙΚΟΙ "ΝΟΜΟΙ"	
ΠΛΗΡΗΣ ΟΝΟΜΑΣΙΑ & ΑΝΑΦΟΡΑ	ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΑ
N.12/2006: Νόμος για την Πρόσβαση σε Πληροφορίες	" Νόμος για την Πρόσβαση σε Πληροφορίες" / "Νόμος για το Δικαίωμα σε Πληροφορίες"
N.7/1979: Νόμος για Δημόσιους Αξιωματούχους	" Νόμος περί Δημόσιων Αξιωματούχων "
Κανονισμός περί Δημοσίων Προμηθειών	"Δημόσιες Προμήθειες"
Αρχές για Διαδικασίες του Κοινοβουλίου	"Αρχές και Διαδικασίες Κοινοβουλίου"

" Δημόσιες Συμβάσεις "

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ - ΟΙ ΣΧΕΤΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ	
ΠΛΗΡΗΣ ΟΝΟΜΑΣΙΑ & ΑΝΑΦΟΡΑ	ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΑ
N.0/1960: Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας	Σύνταγμα
N.138 (I) / 2001: Νόμος Περί Επεξεργασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα	Νόμος περί Προστασίας Δεδομένων
N. 132 (I) / 2006: Νόμος για Περαιτέρω Χρήση Πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα (που Διέπουν την Περαιτέρω Χρήση Υφιστάμενων Πληροφοριών που Βρίσκονται στην Κατοχή Φορέων του Δημόσιου Τομέα)	Νόμος για την Περαιτέρω Χρήση Πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα
N.145 (I) / 1989: Ο Περί Τύπου Νόμος: Νόμος Τροποποιών και Ενοποιών τους Νόμους που Αφορούν τη Λήψη Μέτρων για την Κατοχύρωση της Ελευθερίας του Τύπου, τη Σύσταση Συμβουλίου Τύπου και Αρχής Τύπου, την έκδοση, Κυκλοφορία και Πώληση Εφημερίδων και Άλλων Εντύπων, την Εγγραφή Βιβλίων, την Κατοχή Τυπογραφικού Πιεστηρίου, την Ίδρυση Τυπογραφείου και Άλλα Συναφή Ζητήματα	Ο Περί Τύπου Νόμος
N.119 (I) / 2004: Νόμος Σχετικά με την Πρόσβαση του Κοινού σε Πληροφορίες που είναι Σχετικές με το Περιβάλλον	Νόμος για Πληροφορίες Σχετικές με το Περιβάλλον
N.208 (I) / 1991: Νόμος που Προνοεί για την Ίδρυση και τη Λειτουργία του Κρατικού Αρχείου και για Σχετικά με Αυτό Θέματα	Ο Περί Κρατικού Αρχείου Νόμος
N. 216 (I) / 2002: Νόμος που Προνοεί για τους Κανονισμούς Ασφάλειας Διαβαθμισμένων Πληροφοριών, Εγγράφων και Υλικού και τα Συναφή Θέματα	Ο Περί Κρατικών Μυστικών Νόμος
N.1 (I) / 1990: Ο Περί Δημοσίας Υπηρεσίας Νόμος	Ο Περί Δημοσίας Υπηρεσίας Νόμος
N.11 (I) / 2006: Νόμος που Προνοεί για το Συντονισμό των Διαδικασιών Σύναψης Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών στους Τομείς του Ύδατος, της Ενέργειας, των Μεταφορών και των Ταχυδρομικών Υπηρεσιών και για Συναφή Θέματα	Νόμος περί Δημοσίων Προμηθειών
N.30 (I) / 2001: Νόμος που Προβλέπει για τον Έλεγχο των Δημοσίων Ενισχύσεων	Ο Περί Δημοσίων Ενισχύσεων Νόμος
N. 158 (I) / 1999: Ο Περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμος	Ο Περί Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμος
Χάρτης Δικαιωμάτων του Πολίτη (Μη δεσμευτική διακήρυξη που αποσκοπεί στην προώθηση της χρηστής διοίκησης)	Χάρτης Δικαιωμάτων του Πολίτη

3.1 Νόμοι που δεν Αναφέρονται στην Ανάλυση

Αρκετοί νόμοι από την Κυπριακή Δημοκρατία εξετάστηκαν από τους νομικούς εμπειρογνώμονες που εργάζονται για το Έργο αλλά δεν περιελήφθησαν στην τελική νομική ανάλυση. Αυτοί δεν αναφέρονται παρά μόνο περιστασιακά στην ανάλυση κάθε αρχής διότι δεν περιέχουν σχετικές διατάξεις για τους σκοπούς της παρούσας ανάλυσης. Κυρίως αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι δεν απαιτούν τη διαφάνεια ή δεν κάνουν ειδική αναφορά σε πληροφορίες που κατέχονται από δημόσιους φορείς:

- Οι Περί Επιτρόπου Διοίκησης Νόμοι, 1991-2004
- Οι Περί του Δικαιώματος Πνευματικής Ιδιοκτησίας Νόμοι, 1976-1993
- Ν.199 (I) / 1989: Ο Περί Πολιτικών Κομμάτων (Κτήση, Κατοχή και Διάθεση Ακίνητης και Κινητής Ιδιοκτησίας) Νόμος
- Ν.49 (I) / 2004: Ο Περί του Προέδρου, των Υπουργών και των Βουλευτών της Κυπριακής Δημοκρατίας (Δήλωση και Έλεγχος Περιουσίας) Νόμος
- Ν.2 (III) / 2004: Ο Περί της Σύμβασης περί Καταπολέμησης της Δωροδοκίας στην Οποία Ενέχονται Λειτουργοί των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Κυρωτικός) Νόμος
- Ν.7 (III) / 2004: Ο Περί της Σύμβασης Αστικού Δικαίου για τη Διαφθορά (Κυρωτικός) και Συμπληρωματικές Διατάξεις Νόμος

Από το βόρειο τμήμα της Κύπρου, τα ακόλουθα νομοθετήματα έχουν επιθεωρηθεί, αλλά δεν περιλαμβάνονται στην ανάλυση:

- "Εθνικά Αρχεία και Υπηρεσία Έρευνας νόμος 15/1990 (Νόμος Αρ. 22/1994 και Νόμος Αρ. 84/2007 όπως τροποποιήθηκε και ενοποιήθηκε)": Αυτός ο νόμος δεν προβλέπει μηχανισμούς για την πρόσβαση σε υλικό στο αρχείο και ορίζει μόνον στο άρθρο 5.2 ότι ο σκοπός της υπηρεσίας του αρχειοφύλακα περιλαμβάνει "τη διεξαγωγή απαραίτητης επιστημονικής και τεχνικής προετοιμασίας του αρχειακού υλικού για την εξυπηρέτηση της επιστήμης, παροχής του υλικού προς όφελος των φυσικών και νομικών προσώπων", αλλά δεν υπάρχει περαιτέρω αποσαφήνιση σχετικά με τους μηχανισμούς πρόσβασης.
- "Ηλεκτρονικών Υπογραφών Νόμος 93/2007 (10 / 2010, 2 / 2011 και 43/2011, όπως έχουν τροποποιηθεί και ενοποιηθεί)", ο οποίος νόμος θα μπορούσε να έχει σημασία εάν οι ηλεκτρονικές υπογραφές απαιτούνται για αιτήματα παροχής πληροφοριών αλλά για την ώρα δεν φαίνεται να συνδέεται με πρόνοιες για την πρόσβαση σε πληροφορίες.

4. Συνταγματικά Κατοχυρωμένες Πρόνοιες για την Πρόβλεψη στην Ελευθερία Έκφρασης

Τόσο στο βόρειο τμήμα της Κύπρου όσο και στην Κυπριακή Δημοκρατία οι συνταγματικές πρόνοιες περιλαμβάνουν διατάξεις που αντικατοπτρίζουν τη διατύπωση του Άρθρου 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, τη διάταξη που προστατεύει την ελευθερία της έκφρασης και την ελευθερία της πληροφόρησης.

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχει αποφανθεί ότι το δικαίωμα της ελευθερίας έκφρασης και πληροφόρησης στο Άρθρο 10 δίδει στο κοινό το δικαίωμα

πρόσβασης σε πληροφορίες που κατέχονται από δημόσιους φορείς. Ειδικότερα, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι, όταν ο μόνος κάτοχος των πληροφοριών είναι δημόσιος φορέας (κατά τη διατύπωση του Δικαστηρίου, όταν ο δημόσιος φορέας κατέχει το "μονοπώλιο της πληροφορίας") και όταν οι πληροφορίες είναι αναγκαίες για την άσκηση του δικαιώματος της ελευθερίας έκφρασης και ιδιαίτερα για συμμετοχή σε δημόσια συζήτηση για ζητήματα δημόσιου ενδιαφέροντος, τότε οι πληροφορίες πρέπει να παρέχονται, με μόνη επιφύλαξη τους ελάχιστους περιορισμούς που επιτρέπονται από το Άρθρο 10.²

Ως εκ τούτου, οι συνταγματικές διατάξεις στην Κύπρο, μαζί με την κύρωση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, θεωρητικά, παρέχουν σε όλους στην Κύπρο το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες που κατέχουν οι δημόσιοι φορείς. Αυτό συνεπάγεται ότι το δικαίωμα αυτό το που απολαμβάνουν όλα τα άτομα, όπου κι αν κατοικούν, χωρίς διάκριση. Όπως θα δούμε μέσα από όλο το κείμενο, το ισχύον νομικό πλαίσιο σε ολόκληρη την Κύπρο αδυνατεί να ανταποκριθεί σε αυτές τις δεσμεύσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και δεν διαθέτει ένα πλήρες δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες.

Στην νομική ανάλυση που ακολουθεί, ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στις συνταγματικές διατάξεις στο τμήμα που αφορά την Αρχή 8, όπου εξετάζεται η ύπαρξη ή απουσία από το ισχύον νομικό πλαίσιο στην Κύπρο της δοκιμασίας της πρόκλησης βλάβης ή του δημοσίου συμφέροντος. Οι ελλείψεις των συνταγματικών διατάξεων σημαίνει ότι ενώ το Άρθρο 10.2 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου τη δοκιμασία του δημοσίου συμφέροντος με την προϋπόθεση ότι οι περιορισμοί πρέπει να είναι μόνο εκείνοι που είναι "αναγκαίοι σε μια δημοκρατική κοινωνία", η συνταγματική διάταξη στην Κυπριακή Δημοκρατία επιτρέπει τους ίδιους περιορισμούς στην ελευθερία έκφρασης αλλά απουσιάζει οποιαδήποτε πρόνοια η οποία εισάγει τον όρο της δημοκρατικής αναγκαιότητας σχετικά με τον περιορισμό. Με άλλα λόγια, αποτυγχάνει να καθορίσει τους όρους του δημοσίου συμφέροντος που θα υπερισχύσει του περιορισμού, λαμβανομένου υπόψη των ειδικών συνθηκών κάτω από τις οποίες εφαρμόζεται. Ομοίως, στο βόρειο τμήμα της Κύπρου υπάρχει ένας όρος για το αν ο περιορισμός είναι αναγκαίος, αλλά χωρίς να διασαφηνίζει αν αυτός είναι αναγκαίος σε μια δημοκρατική κοινωνία, όπως ορίζεται στο Άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

Άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου - Ελευθερία Έκφρασης

1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν εκφράσεως. Το δικαίωμα τούτο περιλαμβάνει την ελευθερίαν γνώμης ως και την ελευθερίαν λήψεως ή μεταδόσεως πληροφοριών ή ιδεών, άνευ επεμβάσεως δημοσίων αρχών και ασχέτως συνόρων. Το παρόν άρθρο δεν κωλύει τα Κράτη από του να υποβάλωσι τας επιχειρήσεις ραδιοφωνίας, κινηματογράφου ή τηλεοράσεως εις κανονισμούς εκδόσεως αδειών λειτουργίας.
2. Η άσκησης των ελευθεριών τούτων, συνεπαγομένων καθήκοντα και ευθύνας, δύναται να υπαχθή εις ωρισμένας διατυπώσεις, όρους, περιορισμούς ή κυρώσεις, προβλεπομένους υπό του νόμου και αποτελούντος αναγκαία μέτρα εν δημοκρατική κοινωνία διά την εθνικήν ασφάλειαν, την

² Δες *Társaság a Szabadságjogokért v. Hungary* (App no 37374/05), ΕΔΑΔ, 14 Απριλίου 2009

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?action=html&documentId=849278&portal=hbkm&source=externalbydocnumber&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649>.

Δες επίσης *Kenedi v. Hungary* (Αίτηση αρ. 31475/05)

<p>εδαφικήν ακεραιότητα ή δημοσίαν ασφάλειαν, την προάσπισιν της τάξεως και πρόληψιν του εγκλήματος, την προστασίαν της υπολήψεως ή των δικαιωμάτων των τρίτων, την παρεμπόδισιν της κοινολογήσεως εμπιστευτικών πληροφοριών ή την διασφάλισιν του κύρους και αμεροληψίας της δικαστικής εξουσίας</p>	
Άρθρο 19 - Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας (παράγραφοι 1-3)	Άρθρο 24 - Βόρειο τμήμα
<p>1. Έκαστος έχει δικαίωμα ελευθερίας του λόγου και της καθ' οιονδήποτε τρόπον εκφράσεως.</p> <p>2. Το δικαίωμα τούτο περιλαμβάνει την ελευθερίαν της γνώμης, της λήψεως και μεταδόσεως πληροφοριών και ιδεών άνευ επεμβάσεως οιασδήποτε δημοσίας αρχής και ανεξαρτήτως συνόρων.</p> <p>3. Η ενάσκησις των δικαιωμάτων, περί ων η πρώτη και δευτέρα παράγραφος του παρόντος Άρθρου, δύναται να υποβληθή εις διατυπώσεις, όρους, περιορισμούς ή ποινάς προδιαγεγραμμένους υπό του νόμου και αναγκαίους μόνον προς το συμφέρον της ασφαλείας της Δημοκρατίας ή της συνταγματικής τάξεως ή της δημοσίας ασφάλειας ή της δημοσίας τάξεως ή της δημοσίας υγείας ή των δημοσίων ηθών ή προς προστασίαν της υπολήψεως ή των δικαιωμάτων άλλων ή προς παρεμπόδισιν της αποκαλύψεως πληροφοριών ληφθεισών εμπιστευτικώς ή προς διατήρησιν του κύρους και της αμεροληψίας της δικαστικής εξουσίας.</p>	<p>1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία της σκέψης και γνώμης. Κανένα πρόσωπο δεν πρέπει να υποχρεωθεί να αποκαλύψει τις σκέψεις και τη γνώμη του. Δεν μπορεί να υπάρξει έγκλημα λόγω των σκέψεων ενός ατόμου.</p> <p>2. Κάθε πρόσωπο έχει το δικαίωμα να εκφράζει και να δημοσιεύει τις σκέψεις και τη γνώμη του, από τον ίδιο ή συλλογικά, από στόμα σε στόμα, γραπτώς, μέσα από φωτογραφίες ή άλλα μέσα ενημέρωσης. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ελευθερία να εκφράζει τη γνώμη και την ελευθερία λήψης ή μετάδοσης πληροφοριών ή ιδεών, χωρίς την ανάμειξη οποιασδήποτε δημόσιας αρχής και ανεξάρτητα από τα όρια του κράτους.</p> <p>3. Η άσκηση της ελευθερίας του λόγου και της ελευθερίας της έκφρασης μπορεί να υπόκειται σε διατυπώσεις, όρους, περιορισμούς ή κυρώσεις που είναι αναγκαίες και όπως προνοεί ο νόμος, μόνο προς το συμφέρον της εθνικής ασφαλείας ή της συνταγματικής τάξης ή της δημόσιας ασφαλείας ή της δημόσιας τάξης ή της δημόσιας υγείας ή των δημοσίων ηθών ή για την προστασία της υπόληψης ή των δικαιωμάτων των άλλων ή για την πρόληψη της δημοσιοποίησης των εμπιστευτικών πληροφοριών ή την διασφάλισιν του κύρους και της αμεροληψίας της δικαστικής εξουσίας.</p>

Στο βόρειο τμήμα της Κύπρου υπάρχει μια πρόσθετη συνταγματική διάταξη για την ελευθερία του τύπου (Άρθρο 26) που αφορά την "ελευθερία λήψης πληροφοριών", αλλά φαίνεται το πράττει αυτό μέσα στο πλαίσιο του δικαιώματος των ατόμων να έχουν πρόσβαση στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και όχι από τις δημόσιους φορείς.

4.2 Το Δικαίωμα Υποβολής Αναφοράς - όχι το δικαίωμα να ζητηθούν πληροφορίες!

Στην Κυπριακή Δημοκρατία, το Άρθρο 29 του Συντάγματος προνοεί:

1. Έκαστος έχει το δικαίωμα ατομικώς ή ομού μετ' άλλων να υποβάλλη εγγράφους αιτήσεις ή παράπονα προς οιαδήποτε αρμοδίαν δημοσίαν αρχήν δικαιούμενος ν' απαιτήσει, όπως αύτη επιληφθή αυτών και να αποφασίσει ταχέως. Η απόφασις της αρχής ταύτης, δεόντως ητιολογημένη, γνωστοποιείται εγγράφως αμέσως εις τον υποβάλλοντα την αίτησιν ή τα παράπονα εν πάση περιπτώσει εντός προθεσμίας μη υπερβαινούσης τας τριάκοντα ημέρας. .

2. Εφ' όσον ο ενδιαφερόμενος δεν ικανοποιείται εκ της αποφάσεως ή οσάκις ουδεμία απόφασις γνωστοποιήται προς αυτόν εντός της καθοριζομένης εν τη πρώτη παραγράφω του παρόντος Άρθρο προθεσμίας δύναται ο ενδιαφερόμενος ν' αγάγη ενώπιον αρμοδίου δικαστηρίου διά προσφυγής την υπόθεσιν, εις ήν αφορά η αίτησις ή το παράπονον αυτού.

Με την πρώτη ματιά αυτά φαίνεται να δίνουν στα μέλη του κοινού το δικαίωμα να ζητήσουν πληροφορίες διότι αυτό θα μπορούσε να ερμηνευθεί ως μέρος της "εγγράφους αιτήσεις" που μπορούν να υποβάλουν στους δημόσιους φορείς.

Πράγματι, στις παρατηρήσεις προς το Συμβούλιο της Ευρώπης αναγνωρίζεται ότι τα άρθρα 19 και 26 μεταξύ τους δίδουν το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες. Στο "Συμπλήρωμα της Έκθεσης Συμμόρφωσης για την Κύπρο", που εγκρίθηκε τον Ιούνιο του 2010 από την Ομάδα Κρατών του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Αντιμετώπιση της Διαφθοράς (GRECO), σημειώνεται ότι:

Οι αρχές στην Κύπρο για ακόμα μια φορά υπογραμμίζουν - όπως αντικατοπτρίζεται ήδη στις Εκθέσεις Αξιολόγησης και Συμμόρφωσης - ότι ο καθένας μπορεί να έχει πρόσβαση σε δημόσιες πληροφορίες οι οποίες δεν είναι εμπιστευτικές και ότι το Σύνταγμα (Άρθρα 19 και 29), ορίζουν ότι η αίτηση παροχής πληροφοριών μπορεί να γίνει απευθείας στον αρμόδιες αρχές, οι οποίες έχουν την υποχρέωση να αποδεχτούν το αίτημα εντός 30 ημερών.

Η έκθεση GRECO επισημαίνει στη συνέχεια ότι, ενώ μπορεί να υπάρχει κάποια νομοθεσία στην Κύπρο, που αφορά το δικαίωμα σε ενημέρωση, είχε διαπιστώσει ότι "κανένας νόμος δεν ρυθμίζει στο σύνολό του τον τομέα της πρόσβασης σε δημόσιες πληροφορίες, για να συμπληρώσει τις βασικές διατάξεις στο θέμα αυτό που περιλαμβάνονται στο σύνταγμα."

Στη συνέχεια η έκθεση τονίζει την ανάγκη για ένα ολοκληρωμένο νόμο σχετικά με την πρόσβαση σε πληροφορίες που θα πληρεί τις προδιαγραφές της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα:

Η νομοθεσία που συνιστάται από την GRECO θα ισχύει για όλους τους δημόσιους φορείς και να παρέχει λεπτομερείς οδηγίες για το ευρύ κοινό, σε όσους ζητούν πληροφορίες, καθώς και στους εκπροσώπους των δημόσιων φορέων που αποφασίζουν αν θα παρέχουν τις πληροφορίες που ζητούνται ή όχι. Μια τέτοια ρύθμιση δεν υπάρχει στην Κύπρο και η δήλωση από τις αρχές ότι "όλα σχεδόν τα κυβερνητικά όργανα και υπηρεσίες έχουν αναπτύξει τις δικές τους πρακτικές για την ενίσχυση του δικαιώματος του κοινού να έχει πρόσβαση σε πληροφορίες που κατέχουν οι δημόσιες αρχές" υπογραμμίζει περαιτέρω την ανάγκη για κοινά πρότυπα, χτισμένα πάνω στις Συνταγματικές αρχές, που θα εφαρμόζονται κατά τον ίδιο τρόπο σε σχέση με όλους τους δημόσιους φορείς. Η ομάδα GRECO υπενθυμίζει εν προκειμένω ότι οι αρχές είχαν αναφέρει στην Έκθεση Συμμόρφωσης ότι μελλοντικά κάθε τέτοια πράξη ετοιμάζεται υπό το πρίσμα της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα (CETS αριθ. 205). (Η ομάδα GRECO σημειώνει ότι η Σύμβαση άνοιξε για υπογραφή/κύρωση στις 18 Ιουνίου 2009 και ότι η Κύπρος δεν έχει ακόμα υπογράψει τη σύμβαση.)

Η Access Info Europe, το IKME και το KAB σημειώνουν ότι εκτός από αυτό, η συνταγματική διάταξη υπονομεύεται ακόμη περισσότερο από το Άρθρο 33.1 του νόμου 158 (Ι)/1999, Νόμος που Κωδικοποιεί τις Γενικές Αρχές του Διοικητικού Δικαίου το οποίο ρητά αναφέρει ότι:

"Τηρουμένων των διατάξεων του Άρθρου 29 του Συντάγματος, το δικαίωμα αναφοράς . . . δεν καλύπτει το αίτημα για την παροχή πληροφοριών, εκτός αν αυτό προβλέπεται από το νόμο."

Με άλλα λόγια, το Άρθρο 29 του Συντάγματος δεν έχει σχέση με το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες. Αυτό υπογραμμίζει την ανάγκη που επισήμανε η ομάδα GRECO για ένα ολοκληρωμένο νόμο σχετικά με την πρόσβαση σε πληροφορίες.

5. Η Νομική Ανάλυση ανά Αρχή

Αρχή 1

Ο καθένας έχει το δικαίωμα, χωρίς διακρίσεις, πρόσβασης σε πληροφορίες που κατέχονται από δημόσιους φορείς

Περίληψη

Η Αρχή 1 ορίζει ότι ο καθένας έχει δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες που κατέχονται από όλους τους δημόσιους φορείς σε όλη την Κύπρο. Σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, κάθε άτομο πρέπει να απολαμβάνει το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες χωρίς διακρίσεις για **λόγους** εθνότητας ή εθνικότητας, την κοινωνική ή επαγγελματική του κατάσταση, την ηλικία, το φύλο και άλλα.

Το δικαίωμα ισχύει για όλες τις πληροφορίες που κατέχουν οι δημόσιοι φορείς (με ορισμένες εξαιρέσεις όπως ορίζεται στην Αρχή 8).

Η **Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα** (2009) καθιερώνει ένα γενικό δικαίωμα πρόσβασης στα επίσημα έγγραφα που βρίσκονται στην κατοχή φορέων του δημόσιου. Ο ορισμός "επίσημα έγγραφα" που έδωσε η Σύμβαση για την Πρόσβαση (Άρθρο 1.2.b) είναι ευρύς και περιλαμβάνει όχι μόνο επίσημα αρχεία αλλά όλες τις πληροφορίες που καταγράφονται σε οποιαδήποτε μορφή: *"επίσημα έγγραφα νοούνται όλες οι πληροφορίες που καταγράφονται σε οποιαδήποτε μορφή, που εκπονούνται ή λαμβάνονται και κατέχονται από δημόσιους φορείς."*

Η διεθνής νομολογία έχει αναγνωρίσει ότι το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του οικουμενικού δικαιώματος της ελευθερίας της έκφρασης. Όντας θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα, αυτό χορηγείται στον καθένα, ανεξάρτητα από τα κίνητρα και τις προθέσεις του, και μπορεί να υποβληθεί μόνο σε μια στενή δέσμη περιορισμών, όπως ορίζεται από το διεθνές δίκαιο και όταν αυτό είναι απόλυτα αναγκαίο σε μια δημοκρατική κοινωνία.

Έτσι, το Άρθρο 2.1 της Σύμβασης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα προβλέπει ότι: *"Κάθε Μέρος θα εγγυηθεί το δικαίωμα καθενός, χωρίς διακριτική μεταχείριση για κανένα λόγο, να έχει πρόσβαση, ύστερα από αίτηση, στα επίσημα έγγραφα που τηρούνται από δημόσιες αρχές."* Όπως η **Αιτιολογική Έκθεση** της Σύμβασης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα. εξηγεί περαιτέρω στην Παράγραφο 1, *"το δικαίωμα πρόσβασης ισχύει τόσο για φυσικά και για νομικά πρόσωπα χωρίς διακρίσεις, περιλαμβανομένου της εθνικότητας, ακόμα και για αλλοδαπούς που ζουν εκτός της επικράτειας των κρατών μελών."*

ΠΟΙΟΣ ΕΧΕΙ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ;

Είδος πληροφορίας	Ποιος (στην Κυπριακή Δημοκρατία)	Ποιος (στο βόρειο τμήμα)
-------------------	----------------------------------	--------------------------

Πληροφορίες στην κατοχή δημοσίων φορέων (Υπόκειται σε περιορισμούς)	Δημοσιογράφοι	Οι πολίτες (όχι αλλοδαποί)
Περιβαλλοντικές πληροφορίες (Υπόκειται σε περιορισμούς)	Όλοι (συμπεριλαμβανομένων των αλλοδαπών)	(Πολίτες, σύμφωνα με γενική νομοθετική ρύθμιση)
Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που κατέχονται από δημόσιους φορείς	Τα επηρεαζόμενα άτομα – εκείνοι τους οποίους αφορούν τα στοιχεία	Όλα τα επηρεαζόμενα άτομα (συμπεριλαμβανομένων των αλλοδαπών), που μπορούν να επιδείξουν έννομο συμφέρον
Πληροφορίες που βρίσκονται σε αρχεία	Κρατικοί αρχειοθέτες, άτομα με ειδική υπουργική άδεια	(Πολίτες, σύμφωνα με γενική νομοθετική ρύθμιση)

Παρά το γεγονός ότι οι συνταγματικές πρόνοιες στην Κύπρο παρέχουν το δικαίωμα πρόσβασης, το νομικό πλαίσιο δεν υποστηρίζει κάτι τέτοιο. Όπως προκύπτει από τον παραπάνω πίνακα, ορισμένες κατηγορίες αιτητών, πολιτών, δημοσιογράφων και, αρχειοθετών έχουν προνομιακή πρόσβαση σε ορισμένες κατηγορίες πληροφοριών.

Το νομικό πλαίσιο που επιτρέπει/περιορίζει την πρόσβαση εμφανίζεται στον πιο κάτω πίνακα:

ΠΟΙΟΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΧΕΙ ΠΡΟΣΒΑΣΗ	ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ						ΣΤΟ ΒΟΡΕΙΟ ΤΜΗΜΑ
	Νόμος για το Περιβάλλον	Νόμος για το Κρατικό Αρχείο	Νόμος για Προσωπικά Δεδομένα	Νόμος για την Ελευθερία του Τύπου (Όλες οι πληροφορίες)	Νόμος για την Περαιτέρω Χρήση Πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα	Όλες οι Άλλες Πληροφορίες	
Όλοι, συμπεριλαμβανομένων των αλλοδαπών	✓	✗		✗	?	✗	✗
Πολίτες		✗		✗	?	✗	✓
Επηρεαζόμενα άτομα / Θέμα δεδομένων (συμπεριλαμβανομένων των μη πολιτών)		✗	✓	✗		✗	
Οποιοσδήποτε με έννομο συμφέρον,		✓		✗		✗	✓

συμπεριλαμβανομένων των αλλοδαπών							
Δημοσιογράφοι		✗		✓		✓	
Κρατικοί αρχαιοθύτες		✓					

Επανεξέταση των Σχετικών Νομικών Διατάξεων - Κυπριακή Δημοκρατία

Η Κυπριακή Δημοκρατία δεν έχει νόμο σχετικά με την πρόσβαση σε πληροφορίες. Κάποια πρόσβαση σε πληροφορίες που κατέχονται από δημόσιους φορείς παρέχεται από ειδική επί μέρους νομοθεσία. Ως αποτέλεσμα, αν και το Σύνταγμα εγγυάται την ελευθερία του λόγου σε όλους, η πρόσβαση σε πληροφορίες είναι ακόμη το δικαίωμα μόνο μερικών.

Το νομικό πλαίσιο χορηγεί σε δημοσιογράφους, σύμφωνα με το Άρθρο 7.1 του **Νόμου Περί της Ελευθερίας του Τύπου**, ένα γενικό δικαίωμα πρόσβασης σε όλες τις πληροφορίες που κατέχουν οι δημόσιοι φορείς. Αυτό ισχύει και για τους ξένους δημοσιογράφους. Η θετική αυτή διάκριση με βάση την επαγγελματική κατάσταση συνιστά παραβίαση των διεθνών προτύπων για την πρόσβαση σε πληροφορίες.

Είναι σύνηθες να υπάρχει σύγχυση ανάμεσα στο γενικό δικαίωμα σε πληροφορίες και του δικαιώματος πρόσβασης σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Αυτά είναι, ωστόσο, δύο ξεχωριστά δικαιώματα. Το δικαίωμα του ατόμου να έχει πρόσβαση στα προσωπικά του δεδομένα προστατεύεται στην Κυπριακή Δημοκρατία από τον **Νόμο περί Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων**, ο οποίος καθιστά σαφές ότι ένα θιγόμενο πρόσωπο ή πρόσωπα μπορεί να έχουν πρόσβαση σε αυτά τα δεδομένα (Άρθρο 12.1). Αυτό είναι σύμφωνο με τα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δεν υποκαθιστά ούτε δικαιολογεί την απουσία νόμου για την πρόσβαση σε πληροφορίες.

Η Σύμβαση για την Πρόσβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης δηλώνει ότι το δικαίωμα σε πληροφορίες εφαρμόζεται επίσης και για πληροφορίες που κρατούνται σε αρχεία. Στην Κύπρο, ωστόσο, ο **Περί του Κρατικού Αρχείου Νόμος** δεν παρέχει στο ευρύ κοινό πρόσβαση πριν από τη λήξη μίας περιόδου τριάντα ετών, εκτός από κάποιες περιορισμένες περιπτώσεις που καθορίζονται από τον αρμόδιο υπουργό (Άρθρο 8.1). Οι μόνες εξαιρέσεις σε αυτό είναι αν τα δημόσια αρχεία ήταν ήδη προσβάσιμα πριν τη μεταφορά τους στο Κρατικό Αρχείο (Άρθρο 8.1) ή αν χορηγηθεί η ειδική υπουργική άδεια (Άρθρο 8.4). Στην πράξη, η ιστοσελίδα του Κρατικού Αρχείου έχει ένα έντυπο για την επιθεώρηση των αρχείων όπου αυτοί που υποβάλλουν την αίτηση πρέπει να αναφέρουν τους λόγους για την έρευνά τους (βλέπε ανάλυση της Αρχής 3). Σημειώνεται επίσης ότι ο νόμος δεν εξηγεί τον όρο "ευρύ κοινό" και, επομένως, είναι ασαφές αν οι αλλοδαποί μπορούν ή δεν μπορούν να έχουν πρόσβαση σε δημόσια αρχεία είτε κατά τη διάρκεια ή μετά την περίοδο απομόνωσής τους. Σε κάθε περίπτωση, η πρόσβαση μετά από 30 χρόνια δεν συνιστά δικαίωμα πρόσβασης για τους σκοπούς της παρούσας ανάλυσης αφού το δικαίωμα πρόσβασης θα πρέπει να εφαρμόζεται για τις τρέχουσες όσο και για τις ιστορικές πληροφορίες.

Ο Νόμος του 2006 για Περαιτέρω Χρήση Πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα προκύπτει από την Οδηγία της ΕΕ για Περαιτέρω Χρήση (EC/98/2003), η οποία έχει σχεδιαστεί για να διασφαλίζει ότι όταν μια κρατική αρχή χορηγεί άδεια σε ένα χρήστη να κάνει χρήση ενός μεγάλου όγκου πληροφοριών (όπως μια στατιστική βάση δεδομένων, ή μετεωρολογικών ή γεωγραφικών πληροφοριών), πρέπει να παρέχει και σε άλλους χρήστες πρόσβαση με τους ίδιους όρους. Έτσι, αν μια βάση δεδομένων διατίθεται δωρεάν

σε έναν χρήστη πρέπει να είναι δωρεάν και για άλλους χρήστες, καθώς και, αν υπάρχει μια χρέωση, αυτή πρέπει να είναι η ίδια. Ο στόχος είναι να δημιουργηθούν ίσοι όροι ανταγωνισμού για την επαναχρησιμοποίηση των πληροφοριών, ιδίως για εμπορική χρήση.

Η οδηγία της ΕΕ ορίζει ως εκ τούτου στο Άρθρο 11.1 ότι "η περαιτέρω χρήση εγγράφων είναι ελεύθερη για όλους τους δυνητικούς παράγοντες της αγοράς". Υπάρχει, ωστόσο, μια σημαντική εξαίρεση από το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες για επαναχρησιμοποίηση: δεν εφαρμόζεται όταν η φύση των πληροφοριών είναι τέτοια που ο αιτητής θα πρέπει να εκφράσει έννομο συμφέρον προτού του επιτραπεί η πρόσβαση. Σε γενικές γραμμές, αυτό θα ισχύει μόνο για στενές κατηγορίες πληροφοριών, όπως πληροφορίες που περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία διαφορετικά θα κατακρατούνται από το κοινό. Άλλες πληροφορίες οι οποίες μπορούν να λαμβάνονται σύμφωνα με τον νόμο για την πρόσβαση σε πληροφορίες πρέπει να είναι προσβάσιμες.

Το πρόβλημα στην Κύπρο είναι ότι ενώ η Οδηγία της ΕΕ για Περαιτέρω Χρήση προϋποθέτει την προηγούμενη ύπαρξη νόμου για πρόσβαση σε πληροφορίες, τέτοιος νόμος δεν υπάρχει. Επιπλέον, η μεταφορά στην Κυπριακή Δημοκρατία της Οδηγίας της ΕΕ για Περαιτέρω Χρήση παραλείπει τον ορισμό του ποιος μπορεί να υποβάλει αίτηση για πληροφορίες, χρησιμοποιώντας γλώσσα όπως "κάθε παράγοντας της αγοράς". Ως εκ τούτου, δεν είναι σαφές αν στην Κυπριακή Δημοκρατία οι αλλοδαποί μπορούν να υποβάλουν αίτηση για την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα.

Ο μόνος νόμος στη Κυπριακή Δημοκρατία ο οποίος χορηγεί σαφώς πρόσβαση σε πληροφορίες πάνω σε μια μη διακριτική βάση είναι ο **Περί της Ελεύθερης Πρόσβασης του Κοινού σε Πληροφορίες που Σχετίζονται με Θέματα Περιβάλλοντος Νόμος** ο οποίος στο Άρθρο 2.1 χορηγεί σε όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα, συμπεριλαμβανομένων αλλοδαπών, δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες περιβαλλοντικής φύσης.

Επιπλέον, υπάρχει ο **Χάρτης Δικαιωμάτων του Πολίτη** που είναι μη δεσμευτικού χαρακτήρα (δηλαδή, είναι απλώς μια δήλωση, δεν είναι νόμος) ο οποίος όμως δεσμεύεται να παρέχει στους πολίτες πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένης της δέσμευσης για άμεση απάντηση σε επιστολές και για την παροχή σαφών πληροφοριών για τις υπηρεσίες της δημόσιας διοίκησης. Δεν είναι σαφές κατά πόσον ή όχι αυτός ο Χάρτης ισχύει για όλους ή μόνο για τους "πολίτες" με τη στενή έννοια του όρου. Εν πάση περιπτώσει, σε καμία περίπτωση τέτοιος Χάρτης με κανένα τρόπο δεν υποκαθιστά το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες που εγγυάται μια πλήρης ανεπτυγμένη νομοθεσία που είναι σύμφωνη με τη Σύμβαση για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα.

Επανεξέταση των Σχετικών Νομικών Διατάξεων - βόρειο τμήμα

Ο **"Νόμος για την Πρόσβαση σε Πληροφορίες"** περιέχει τον ορισμό του εγγράφου ο οποίος περιλαμβάνει όλων των ειδών πληροφορίες, με νόμιμους περιορισμούς, στα χέρια των "δημοσίων φορέων" (Άρθρο 2), όπως αρχεία και πληροφορίες περιβαλλοντικής φύσης. Θα πρέπει να σημειωθεί, ωστόσο, ότι ορισμένες μεγάλες κατηγορίες πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων διαβαθμισμένων πληροφοριών, πληροφοριών σχετικά με τις στρατιωτικές και πολιτικές υπηρεσίες πληροφοριών, "εσωτερικά" έγγραφα, καθώς και τεχνικά και στατιστικά στοιχεία που δεν σχετίζονται άμεσα με διοικητικές αποφάσεις, αποκλείονται όλα δυνάμει των εξαιρέσεων, με αποτέλεσμα να περιορίζεται το πεδίο εφαρμογής του νόμου αυτού όσον αφορά τις πληροφορίες στις οποίες εφαρμόζεται (βλέπε ανάλυση στο πλαίσιο της Αρχής 8).

Ομοίως, το Άρθρο 5.1 του "Νόμου για την Πρόσβαση σε Πληροφορίες" παρέχει το δικαίωμα πρόσβασης σε "όλους", αλλά στη συνέχεια το Άρθρο 5.2 περιορίζει την πρόσβαση από μη πολίτες: μόνο αλλοδαποί κάτοικοι και ξένα νομικά πρόσωπα που

δραστηριοποιούνται στο βόρειο τμήμα μπορούν να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες και μόνο στις πληροφορίες που αφορούν άμεσα τους ίδιους ή τις δραστηριότητές τους.

Αυτό είναι σαφώς σε άμεση αντίθεση με την έννοια της πρόσβασης σε πληροφορίες σαν ένα θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα. Επίσης, είναι αντίθετο προς τις διατάξεις της Σύμβασης για την Πρόσβαση η οποία, όπως το καθιστά σαφές η Αιτιολογική Έκθεση, παρέχει το δικαίωμα πρόσβασης σε "όλους" και "ανεξάρτητα από το κίνητρο και τις προθέσεις τους" (Παράγραφος 17) όπως, επίσης, ισχύει "τόσο για φυσικά όσο και για νομικά πρόσωπα χωρίς καμία διάκριση, περιλαμβανομένου της εθνικότητας, ακόμα και για αλλοδαπούς που διαμένουν εκτός του εδάφους ενός Μέρους στη Σύμβαση" (Άρθρο 18 της Αιτιολογικής Έκθεσης).

Ως αποτέλεσμα, ο "Νόμος για το Δικαίωμα Πρόσβασης σε Πληροφορίες" δεν τηρεί ούτε την Αρχή 1 ούτε τη Σύμβαση για την Πρόσβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης η οποία απαιτεί ότι όλα τα άτομα, συμπεριλαμβανομένων τόσο των πολιτών όσο και των μη πολιτών, έχουν ίσο δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες.

Προτάσεις

- 1) Οι αρχές στην Κυπριακή Δημοκρατία πρέπει να θεσπίσουν νόμο σχετικά με την πρόσβαση σε πληροφορίες που να παρέχει σε όλους το δικαίωμα πρόσβασης σε όλες τις πληροφορίες και το οποίο θα υπόκειται μόνο σε νόμιμες εξαιρέσεις. Το δικαίωμα που απολαμβάνεται σήμερα από τους δημοσιογράφους, τουλάχιστον στα χαρτιά, θα πρέπει να επεκταθεί σε όλα τα άτομα χωρίς διακρίσεις.
 - 2) Το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες στην Κυπριακή Δημοκρατία θα πρέπει να εφαρμόζεται για όλες τις πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που κρατούνται στα αρχεία. Το δικαίωμα πρόσβασης στα αρχεία μπορεί να υπόκειται μόνο στους περιορισμούς που επιτρέπονται από τη Σύμβαση για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα.
 - 3) Ο Νόμος για Περαιτέρω Χρήση Πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα θα πρέπει να τροποποιηθεί έτσι ώστε να καθορίζει ποιος ακριβώς δικαιούται να έχει πρόσβαση σε πληροφορίες του δημόσιου τομέα, και θα πρέπει να καταστεί σαφές ότι αυτό περιλαμβάνει όλα τα άτομα, έστω και αν αυτά δεν είναι κάτοικοι ή πολίτες της Κύπρου και όλες τις εταιρείες και άλλα νομικά πρόσωπα.
 - 4) Οι αρχές στο βόρειο τμήμα της Κύπρου θα πρέπει να τροποποιήσουν το "Νόμο για το Δικαίωμα Πρόσβασης σε Πληροφορίες" για να διασφαλιστεί ότι όλα τα άτομα έχουν ίσο δικαίωμα να ζητούν και να λαμβάνουν πληροφορίες, χωρίς διακρίσεις, ανεξαρτήτως ιθαγένειας ή διαμονής.
 - 5) Ο "Νόμος για το Δικαίωμα Πρόσβασης σε Πληροφορίες" στο βόρειο τμήμα θα πρέπει να τροποποιηθεί έτσι ώστε να διασφαλίζει ότι ο ορισμός των πληροφοριών δε θα υπονομεύεται από εξαιρέσεις που βρέθηκαν στο κεφάλαιο για τις εξαιρέσεις.
- Αρχή 2

Αρχή 2

Η διαδικασία της υποβολής αίτησης θα πρέπει να είναι απλή και δωρεάν. Οι αιτήσεις θα μπορούν να στέλλονται ταχυδρομικώς, με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, με τηλεομοιότυπο, να παραδίδονται ιδιοχειρώς ή οι ερωτήσεις να υποβάλλονται προφορικά.

Περίληψη

Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα ορίζει ότι οι διαδικασίες για την κατάθεση των αιτήσεων θα πρέπει να είναι όσο

το δυνατόν πιο απλές και ότι διάφορες μέθοδοι θα πρέπει να επιτρέπονται κατά την υποβολή αιτήσεων για την παροχή πληροφοριών. Στο Άρθρο 4.3 της Σύμβασης για την Πρόσβαση ορίζεται ότι "οι διατυπώσεις για τις αιτήσεις δεν θα υπερβαίνουν εκείνες που είναι απαραίτητες για την επεξεργασία της αίτησης".

Η παράγραφος 43 της **Αιτιολογικής Έκθεσης** της Σύμβασης για την Πρόσβαση επιβεβαιώνει ότι "ο στόχος είναι να έχουμε όσο το δυνατόν λιγότερες [διατυπώσεις] και απλές [διαδικασίες]" ώστε να επιτρέπονται όλα τα είδη γραπτών και προφορικών αιτήσεων. Κατά συνέπεια, κάθε χώρα που έχει σαν στόχο της να ανταποκριθεί στα Ευρωπαϊκά πρότυπα για την πρόσβαση σε πληροφορίες θα πρέπει να διασφαλίσει ότι το νομικό της πλαίσιο επιτρέπει την εύκολη και δωρεάν υποβολή αιτήσεων.

Το ισχύον νομικό πλαίσιο για την πρόσβαση σε πληροφορίες στη βόρεια Κύπρο πληροί αυτά τα πρότυπα, μολονότι, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, η έλλειψη ενός κανονισμού εφαρμογής σημαίνει ότι στην πράξη τα πρότυπα δεν τηρούνται. Αντίθετα, το νομικό πλαίσιο της Κυπριακής Δημοκρατίας τηρεί μόνο εν μέρει τα Ευρωπαϊκά πρότυπα, όπως αυτά ορίζονται στην Αρχή 2. Ενώ ο νόμος για την Περαιτέρω Χρήση Πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα και για την Πρόσβαση του Κοινού σε Πληροφορίες που είναι Σχετικές με το Περιβάλλον ορίζει τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να υποβληθεί η αίτηση, δεν υπάρχει σαφές νομικό πλαίσιο για το υπόλοιπο των πληροφοριών που κατέχουν οι δημόσιοι φορείς.

ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ	ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ					ΒΟΡΕΙΟ ΤΜΗΜΑ
	Περαιτέρω Χρήση Πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα	Πληροφορίες Σχετικές με το Περιβάλλον	Αρχεία	Προστασία Προσωπικών Δεδομένων	Όλες οι Άλλες Πληροφορίες	"Νόμος για την Πρόσβαση σε Πληροφορίες"
Ταχυδρομικώς	✓	✓	✗	?	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΝΟΜΟΣ	✓
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο	✓	✓	✗	?	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΝΟΜΟΣ	✓
Τηλεομοιοτύπο	✓	✓	✗	?	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΝΟΜΟΣ	✓
Ιδιοχειρώς	✓	✓	✓	?	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΝΟΜΟΣ	✓
Προφορικά	✗	✓	✗	?	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΝΟΜΟΣ	✗
Δωρεάν αίτηση	✓	✓	✓	✗	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΝΟΜΟΣ	✓

Επανεξέταση των Σχετικών Νομικών Διατάξεων - Κυπριακή Δημοκρατία

Στην Κυπριακή Δημοκρατία, η έλλειψη νόμου για την πρόσβαση σε πληροφορίες σημαίνει ότι για τις περισσότερες πληροφορίες δεν έχουν οριστεί μηχανισμοί για την υποβολή αιτήσεων πρόσβασης σε πληροφορίες από δημόσιους οργανισμούς. Έρευνα που έγινε από μέλη της Συμμαχίας Ανοικτή Κύπρος έχει αποδείξει ότι στην πράξη διάφοροι δημόσιοι φορείς χρησιμοποιούν διαφορετικά συστήματα για την παραλαβή των αιτήσεων.

Αν οι πληροφορίες που ζητούνται είναι πιθανόν να αποτελούν μέρος των κρατικών αρχείων, τότε, σύμφωνα με την ιστοσελίδα του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης, Τμήμα Κρατικού Αρχείου, "όταν ο ερευνητής προσδιορίσει τα συγκεκριμένα έγγραφα τα οποία θα επιθεωρηθούν πρέπει να συμπληρώνεται μια αίτηση." Η απαίτηση αυτή έρχεται σε αντίθεση με την Αρχή 5 και τα πρότυπα του Συμβουλίου της Ευρώπης, βάσει των οποίων θα πρέπει να επιτρέπεται σε οποιοδήποτε άτομο να γράψει μια επιστολή σε οποιαδήποτε μορφή ζητώντας πρόσβαση σε πληροφορίες που υπάρχουν στα αρχεία.

Όταν οι αιτήσεις για πληροφορίες υποβάλλονται στη βάση του **Νόμου για την Περαιτέρω Χρήση Πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα**, οι απαιτήσεις είναι πιο περίπλοκες από τα συνηθισμένα επίπεδα που έχουν καθοριστεί από τη Σύμβαση για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα. Για παράδειγμα, ο Νόμος για την Περαιτέρω Χρήση Πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα ορίζει ότι ο αιτητής υποβάλλει ένα τυποποιημένο

έντυπο δηλώνοντας τον σκοπό της περαιτέρω χρήσης του εν λόγω εγγράφου. Η απαίτηση αυτή δεν επιβάλλεται από την οδηγία της ΕΕ πάνω στην οποία στηρίζεται αυτός ο νόμος (Οδηγία 98/2003 σχετικά με τον Νόμο για την Περαιτέρω Χρήση Πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα). Επιπλέον, το Άρθρο 9 ορίζει ότι κατά τη διαδικασία υποβολής της αίτησης ο αιτητής "προσδιορίζει το ζητούμενο έγγραφο". Αυτή είναι μια πολύ αόριστη διάταξη η οποία εύκολα μπορεί να παρερμηνευθεί από δημόσιους αξιωματούχους οι οποίοι θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να το ερμηνεύσουν ότι ο αιτητής θα πρέπει να γνωρίζει την επίσημη ονομασία ή τον επίσημο αριθμό αναφοράς του αιτουμένου εγγράφου.

Το Άρθρο 3 του **Νόμου για την Πρόσβαση του Κοινού σε Πληροφορίες που είναι Σχετικές με το Περιβάλλον** δεν αποκλείει οποιαδήποτε μορφή με την οποία μπορούν να ζητηθούν περιβαλλοντικές πληροφορίες, αλλά ούτε και αναφέρει ρητά ποιες μέθοδοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Πράγματι, από τη γλώσσα στην ενότητα αρνήσεις προκύπτει ότι οι αιτήσεις μπορούν να υποβληθούν ταχυδρομικώς, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, με τηλεμοιότυπο, και ιδιοχειρώς. Όσον αφορά το κόστος, το Άρθρο 9.1 του Νόμου για την Πρόσβαση του Κοινού σε Πληροφορίες που είναι Σχετικές με το Περιβάλλον ορίζει ότι οι αιτήσεις είναι δωρεάν εκτός αν υπάρχει κάποιο κόστος που συνδέεται με τη συλλογή και την επεξεργασία των πληροφοριών που ζητήθηκαν.

Ο **Νόμος Περί Επεξεργασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα** δε διευκρινίζει τις ακριβείς μεθόδους κατά την υποβολή αιτήσεων για την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης σε προσωπικά δεδομένα (Άρθρο 12), παρά το ότι δηλώνει ότι αντιρρήσεις για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να υποβληθούν γραπτώς (Άρθρο 13.1) και οι υπεύθυνοι για την φύλαξη των δεδομένων είναι πάντα υποχρεωμένοι να απαντήσουν εγγράφως (Άρθρα 12, 13). Όσον αφορά τη χρέωση, ο Νόμος Περί Επεξεργασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ορίζει, στο Άρθρο 14, ότι οι μόνες χρεώσεις είναι εκείνες σχετικά με αιτήματα για να διορθωθούν αρχεία, οι οποίες θα επιστραφούν αν η ένσταση κριθεί βάσιμη και έγινε αποδεκτή από τον υπεύθυνο για την φύλαξη των δεδομένων.

Εν ολίγοις το νομικό πλαίσιο στην Κυπριακή Δημοκρατία απαιτεί μια σειρά νομικών μεταρρυθμίσεων, αν η Αρχή 2 θα γίνει τελικά μέρος του θεσμικού πολιτισμού.

Επανεξέταση των Σχετικών Νομικών Διατάξεων - βόρειο τμήμα

Ο "**Νόμος για το Δικαίωμα Πρόσβαση σε Πληροφορίες**" υποχρεώνει "δημόσιους φορείς" να επεξεργάζονται όλες τις αιτήσεις για παροχή πληροφοριών, ανεξάρτητα από το μέσο με το οποίο γίνεται η υποβολή τους. Συγκεκριμένα, το Άρθρο 7.1 αναφέρεται σε "επιστολή δια της οποίας αιτείται", αλλά το Άρθρο 7.2 διευρύνει τον ορισμό ώστε να συμπεριλάβει "ηλεκτρονικά ή άλλα μέσα", ως νόμιμων μεθόδων για τη καταβολή αιτήσεων αν και η απαίτηση του Άρθρου 7.2 για υπογραφή αποκλείει προφορικές αιτήσεις.

Στην Ευρώπη, οι νόμοι για προφορικές αιτήσεις είναι ανάμεικτοι, παρόλο που σε πολλά κράτη αυτές επιτρέπονται, μεταξύ άλλων, για παράδειγμα: Η Αλβανία, Αρμενία, Αυστρία, Βουλγαρία, Δανία, Γαλλία, Γερμανία, Ουγγαρία, ΠΓΔΜ, Μολδαβία, Ολλανδία, Ρουμανία, Σερβία, Σλοβακία, και Σλοβενία. Η αιτιολογική έκθεση όσον αφορά την Σύμβαση για την Πρόσβαση υπογραμμίζει στην Παράγραφο Άρθρο 43 ότι ένας ικανοποιητικός αριθμός χωρών παραχωρεί αυτό το δικαίωμα.

Αυτός ο "**Νόμος για το Δικαίωμα Πρόσβαση σε Πληροφορίες**" είναι σύμφωνος με την Αρχή 2 στο ότι επιτρέπει ένα τέλος που θα χρεώνεται μόνο τη στιγμή της παραλαβής των πληροφοριών και όχι κατά τη διαδικασία αίτησης. Υπάρχουν, ωστόσο, τα προβλήματα με τα τέλη για την παραλαβή των πληροφοριών που εξηγούνται περισσότερο στην ανάλυση της Αρχής 7.

Προτάσεις

Προκειμένου να συμμορφωθούν προς την Αρχή 2 και με πρότυπα της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα, συνιστάται όπως:

1. Η Κυπριακή Δημοκρατία να θεσπίσει νομοθεσία ειδικά για την πρόσβαση σε πληροφορίες, με διατάξεις που εγγυούνται το δικαίωμα υποβολής αίτησης με τον τρόπο που επιλέγει ο αιτητής (επιστολή, τηλεομοιότυπο, ιδιοχείρως, με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, και προφορικά) και να διασφαλίσει ότι η υποβολή των αιτήσεων είναι δωρεάν.
2. Ο Νόμος Περί της Ελεύθερης Πρόσβασης του Κοινού σε Πληροφορίες που Σχετίζονται με Θέματα Περιβάλλοντος να τροποποιηθεί έτσι ώστε η διαδικασία υποβολής αίτησης, συμπεριλαμβανομένων των μεθόδων και των τελών, να είναι σαφής. Προφορικές αιτήσεις για πρόσβαση σε περιβαλλοντικές πληροφορίες θα πρέπει επίσης να επιτρέπονται.
3. Να ενεργοποιηθεί ο κανονισμός εφαρμογής για να τεθεί ισχύ ο "Νόμος για το Δικαίωμα Πρόσβαση σε Πληροφορίες" στο βόρειο τμήμα. Συνιστάται όπως επιτραπούν τόσο οι προφορικές όσο και οι γραπτές αιτήσεις πληροφοριών.
4. Οι κανόνες για την πρόσβαση σε περιβαλλοντικές πληροφορίες στο βόρειο τμήμα πρέπει να εναρμονιστούν με τα πρότυπα της Σύμβασης του Aarhus και της Οδηγίας της ΕΕ, είτε ως μέρος ενός ειδικού νομικού πλαισίου είτε στο πλαίσιο του Νόμου για το Δικαίωμα Πρόσβασης σε Πληροφορίες. Θα πρέπει επίσης να επιτρέπονται αιτήσεις που υποβάλλονται εγγράφως, με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και προφορικά

Αρχή 3

Δεν υπάρχει καμιά ανάγκη να δικαιολογήσει κάποιος γιατί η πληροφορία είναι αναγκαία ούτε τι θα γίνει με αυτή

Περίληψη

Η Αρχή 3 ορίζει ότι για την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης σε πληροφορίες ο αιτητής δε θα είναι ανάγκη να δείξει ότι έχει προσωπικό ενδιαφέρον για τις ζητούμενες πληροφορίες. Επιπλέον, ο αιτητής δε θα πρέπει να υποχρεώνεται να δώσει λόγο ή δικαιολογία γιατί ζητεί τις πληροφορίες, ούτε να έχει να λογοδοτήσει για το τι θα κάνει με αυτές.

Η αρχή αυτή αντικατοπτρίζει τις πρόνοιες της **Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα** η οποία προβλέπει, στο Άρθρο 4.1, ότι *"Ο αιτών το επίσημο έγγραφο δεν υποχρεούται να εξηγήσει τον λόγο για τον οποίο ζητά πρόσβαση στο επίσημο έγγραφο."*

Η αρχή αυτή δεν τηρείται πλήρως ούτε στο βόρειο τμήμα ούτε στην Κυπριακή Δημοκρατία. Στο βόρειο τμήμα δεν τηρείται επειδή μη υπήκοοι δεν έχουν δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες χωρίς να εξηγήσουν τους λόγους. Στην Κυπριακή Δημοκρατία δεν τηρείται επειδή δεν υπάρχει νόμος για την πρόσβαση σε πληροφορίες που να παρέχει ένα γενικό δικαίωμα πρόσβασης και κάποιοι από τους υπόλοιπους νόμους απαιτούν να δοθούν λόγοι, όπως στο Νόμο Περί της Ελευθερίας του Τύπου και στο Νόμο Περί του Κρατικού Αρχείου. Μόνο οι νόμοι περί Περιβαλλοντικών Πληροφοριών και για Περαιτέρω Χρήση Πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα δίνουν το δικαίωμα πρόσβασης χωρίς λόγους, αλλά αντιπροσωπεύουν ένα μικρό ποσοστό του συνόλου των πληροφοριών που διαθέτουν οι δημόσιες αρχές.

Αιτιολόγηση	ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ						ΒΟΡΕΙΟ ΤΜΗΜΑ
Δεν χρειάζεται αιτιολόγηση αιτήσεων	Περαιτέρω Χρήση Πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα	Περιβαλλοντικές Πληροφορίες	Αρχεία	Προστασία Δεδομένων	Νόμος περί Ελευθερίας του Τύπου	Όλες οι Άλλες Πληροφορίες	"Νόμος για το Δικαίωμα Πρόσβαση σε Πληροφορίες"
	✓	✓ Άρθρο 3.1	✗	✓	✗ Άρθρο 7.2	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΝΟΜΟΣ	✗ Άρθρο 5.2

Επανεξέταση των Σχετικών Νομικών Διατάξεων - Κυπριακή Δημοκρατία

Στο νότο, μόνο ένας νόμος καθιστά σαφές ότι οι αιτητές δεν είναι υποχρεωμένοι να δίνουν λόγους: ο **Περί Περιβαλλοντικών Πληροφοριών Νόμος** ορίζει σαφώς στο Άρθρο 3.1 ότι δεν υπάρχει νομική υποχρέωση να επικαλεστεί ή να αποδείξει συμφέρον όταν κάποιος υποβάλλει αίτημα για περιβαλλοντικές πληροφορίες: "Οι δημόσιες αρχές έχουν υποχρέωση να παρέχουν κάθε πληροφορία σχετική με το περιβάλλον [...] σε οποιοδήποτε τη ζητά χωρίς το πρόσωπο αυτό να χρειάζεται να αποδείξει συμφέρον."

Ο **Νόμος για την Περαιτέρω Χρήση Πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα** δεν απαιτεί να δοθούν λόγοι αλλά την ίδια στιγμή αυτό δεν ισχύει στις περιπτώσεις όπου ένας άλλος νόμος απαιτεί να αιτιολογείται η πρόσβαση σε ένα συγκεκριμένο πεδίο των πληροφοριών. Το Άρθρο 3.4 ορίζει ότι "ο παρών Νόμος δεν εφαρμόζεται σε περιπτώσεις κατά τις οποίες πολίτες ή επιχειρήσεις πρέπει να αποδεικνύουν ότι έχουν συγκεκριμένο έννομο συμφέρον δυνάμει του καθεστώτος πρόσβασης προκειμένου να αποκτήσουν πρόσβαση στα έγγραφα." Αυτό σημαίνει ότι μόνο πληροφορίες για τις οποίες ο αιτητής δεν υποχρεούνται να παρέχει λόγους ή για τις οποίες ένα άλλο καθεστώς πρόσβασης εφαρμόζεται, όπως είναι ο Περί του Κρατικού Αρχείου Νόμος ή ο Νόμος για την Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων, μπορούν να ζητηθούν σύμφωνα με το Νόμο για την Περαιτέρω Χρήση Πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα.

Ο **Νόμος για την Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων** δεν απαιτεί να δίνεται αιτιολογία, κάτι το οποίο είναι θετικό, αλλά φυσικά ο αιτητής πρέπει να αποδείξει ότι είναι το πρόσωπο το οποίο αφορούν οι πληροφορίες.

Ο **Περί του Κρατικού Αρχείου Νόμος** δεν απαιτεί από το ευρύ κοινό να αποδείξει έννομο συμφέρον προκειμένου να εξετάσει τα Κρατικά αρχεία, αλλά η επίσημη ιστοσελίδα του Κρατικού Αρχείου δημοσιεύει μια σειρά από έντυπα τα οποία θέτουν υποχρεώσεις για τους αιτητές. Για παράδειγμα, πρέπει να αναφέρεται ο "Σκοπός και το Αντικείμενο της Έρευνας" στο επίσημο έντυπο για την πρόσβαση στα αρχεία (Αίτηση για Επιθεώρηση Αρχείων), το οποίο ισοδυναμεί με απόδειξη έννομου συμφέροντος και αυτό αποτελεί παραβίαση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα, η οποία αξιώνει ότι το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες χωρίς να χρειάζεται αιτιολόγηση ισχύει επίσης και για το Κρατικό Αρχείο.

Κάθε νόμος που περιορίζεται σε μια συγκεκριμένη κατηγορία αιτητών, όπως είναι ο Περί της Ελευθερίας του Τύπου Νόμος, και ο οποίος ζητά εμμέσως από τον αιτητή να

δικαιολογήσει ποιος είναι και, συνεπώς, γιατί θέλει τις πληροφορίες, παραβιάζει τα διεθνή πρότυπα.

Επανεξέταση των Σχετικών Νομικών Διατάξεων - βόρειο τμήμα

Ο **"Νόμος για το Δικαίωμα Πρόσβασης σε Πληροφορίες"** στο Άρθρο 5.1 αναφέρει χωρίς περιορισμούς ότι "καθένας έχει το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες." Αυτό το δικαίωμα αμέσως μετά περιορίζεται με το Άρθρο 5.2 που ορίζει ότι *"ξένοι κάτοικοι και ξένα νομικά πρόσωπα που δραστηριοποιούνται [στο βόρειο τμήμα της Κύπρου] μπορούν να επωφεληθούν από τους κανόνες του παρόντος Νόμου υπό την προϋπόθεση ότι οι πληροφορίες που ζητούνται αφορούν τους ίδιους ή τις δραστηριότητές τους."*

Η απαίτηση ότι οι μη-πολίτες και οι αλλοδαποί πρέπει να δικαιολογήσουν την αίτησή τους για πληροφορίες έρχεται σε αντίθεση με τις αρχές της Σύμβασης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα οι οποίες καθιστούν σαφές ότι ο καθένας μπορεί να υποβάλει αιτήσεις χωρίς να χρειάζεται να τις αιτιολογεί. Πρόκειται συνεπώς για μια διάταξη που δημιουργεί διακρίσεις.

Στο βόρειο τμήμα της Κύπρου υπάρχει επίσης ένας «Νόμος προστασίας δεδομένων», ο οποίος νόμος παρέχει στο κοινό το δικαίωμα πρόσβασης, της διόρθωσης ή της απαίτησης διαγραφής των δεδομένων τους που κατέχονται από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς. Είναι θετικό ότι αυτός ο νόμος υπάρχει και έχει άλλα χαρακτηριστικά, όπως οι έλεγχοι σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Αυτός ο νόμος δεν πρέπει να συγχέεται με το «Δικαίωμα στην Πληροφορία νόμο» όσον αφορά την παροχή αιτιολόγησης: υπάρχει διαφορά ανάμεσα σε ένα αίτημα για γενικές πληροφορίες από δημόσιο φορέα (όπου η αιτιολόγηση δεν πρέπει να είναι απαραίτητη) και σε ένα συγκεκριμένο αίτημα για πρόσβαση σε προσωπικά δεδομένα από το πρόσωπο το οποίο σχετίζεται με αυτά τα δεδομένα (όταν είναι νόμιμο για την επαλήθευση της ταυτότητας του αιτούντα).

Προτάσεις

Προκειμένου να υπάρξει συμμόρφωση με την Αρχή 3 και το Άρθρο 4.1 της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα συνιστάται όπως:

1. Στο βόρειο τμήμα, το Άρθρο 5 του Νόμου για το Δικαίωμα Πρόσβασης σε Πληροφορίες πρέπει να τροποποιηθεί για να εξαλείψει τις διατάξεις που εισάγουν διακρίσεις σχετικά με την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης σε πληροφορίες από αλλοδαπούς και αλλοδαπά νομικά πρόσωπα.
2. Στην Κυπριακή Δημοκρατία, θα πρέπει να θεσπιστεί μία πλήρης νομοθεσία για το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες η οποία να προβλέπει ότι ο καθένας που υποβάλλει αίτηση για πληροφορίες δεν υποχρεούται να την αιτιολογήσει για να έχει πρόσβαση στις πληροφορίες αυτές.

Αρχή 4

Οι δημόσιοι αξιωματούχοι έχουν την υποχρέωση να βοηθούν τους αιτητές να προετοιμάσουν την αίτηση και να προσδιορίσουν τον δημόσιο φορέα στον οποίο θα αποσταλεί

Περίληψη

Στο άρθρο 5 της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα, Επεξεργασία των Αιτήσεων για Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα., προβλέπεται ότι:

1 Η δημόσια αρχή παρέχει βοήθεια στον αιτούντα, κατά το μέτρο του δυνατού, ώστε να προσδιοριστεί το επίσημο έγγραφο που αναζητείται.

2 Η αίτηση για πρόσβαση σε επίσημο έγγραφο υποβάλλεται σε κάθε δημόσια αρχή που τηρεί το έγγραφο. Εάν η δημόσια αρχή δεν τηρεί το αιτηθέν επίσημο έγγραφο ή δεν έχει αρμοδιότητα να επεξεργαστεί την αίτηση, παραπέμπει, εάν είναι εφικτό, την αίτηση ή τον αιτούντα στην αρμόδια δημόσια αρχή.

Με την εξαίρεση του Νόμου Περί της Ελεύθερης Πρόσβασης του Κοινού σε Πληροφορίες που Σχετίζονται με Θέματα Περιβάλλοντος, στην Κυπριακή Δημοκρατία δεν υπάρχει σαφής πρόνοια είτε στο νομικό πλαίσιο της Κυπριακής Δημοκρατίας ή στο βόρειο τμήμα το οποίο να απαιτεί όπως οι αιτητές πληροφοριών λαμβάνουν βοήθεια για την προετοιμασία των αιτήσεων ή με τον εντοπισμό των δημόσιων οργανισμών στους οποίους θα πρέπει να υποβάλλονται οι αιτήσεις τους.

	ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ				ΒΟΡΕΙΟ ΤΜΗΜΑ	
Καθήκον να Βοηθούν Αιτητές	Νόμος για Περιβαλλοντικές Πληροφορίες	Νόμος Δημόσιας Υπηρεσίας	Χάρτης του Πολίτη (Μη δεσμευτικός)	Νόμος για την Πρόσβαση σε Πληροφορίες	Νόμος για την Πρόσβαση σε Πληροφορίες	"Νόμος Περί Δημοσίων Αξιωματούχων"
	✓ Άρθρο 4	Μόνο εν μέρει Άρθρο 67.3	Μόνο εν μέρει τμήμα γ	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΝΟΜΟΣ	✗	✗

Επανεξέταση των Σχετικών Νομικών Διατάξεων - Κυπριακή Δημοκρατία

Όσον αφορά τον **Νόμο για Περιβαλλοντικές Πληροφορίες**, το Άρθρο 7 ορίζει ότι το Υπουργείο Περιβάλλοντος και οι δημόσιοί του αξιωματούχοι παρέχουν πληροφορίες, καθοδήγηση και συμβουλές σχετικά με το δικαίωμα του κοινού για πρόσβαση σε περιβαλλοντικές πληροφορίες. Σύμφωνα με το Άρθρο 4, οι δημόσιοι φορείς αρχές έχουν καθήκον να αποσαφηνίσουν και να βοηθήσουν τον αιτητή των περιβαλλοντικών πληροφοριών και το Άρθρο 6 καθορίζει τόσο στις υποχρεωτικές όσο και τις εθελοντικές πρακτικές ρυθμίσεις για το σκοπό αυτό, όπως ο καθορισμός των υπευθύνων ενημέρωσης.

Μια ευρεία ερμηνεία του Άρθρου 60 του Περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμου θα μπορούσε να υποδηλώνει ότι οι δημόσιοι λειτουργοί πρέπει να βοηθούν τους αιτητές με κάθε δυνατό τρόπο σαν μέρος του καθήκοντός τους να καταβάλλουν "κάθε δυνατή προσπάθεια για την εξυπηρέτηση του κοινού." Επιπλέον, οι δημόσιοι λειτουργοί εντέλλονται από το Άρθρο 67.3 να προσφέρουν "τεχνική ή επαγγελματική συμβουλή" κατά την εκτέλεση των δημοσίων καθηκόντων τους. Ωστόσο, αυτό δεν ισχύει ειδικά για άτομα που αναζητούν πληροφορίες διότι σύμφωνα με τον Περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμο το μόνο που απαιτείται από τους δημοσίους λειτουργούς είναι να ενεργούν σύμφωνα με το νόμο και, κατά συνέπεια, δεν ενεργούν παράνομα όταν αυτοί αρνούνται να βοηθήσουν κάποιον που

ψάχνει για πληροφορίες. Μόλις τεθεί σε ισχύ στο μέλλον νόμος για πρόσβαση σε πληροφορίες, τότε θα υπάρχει μια τέτοια υποχρέωση.

Αν και **Χάρτης του Πολίτη** δεν αποτελεί ένα νομικά δεσμευτικό έγγραφο, το περιεχόμενό του έχει ως καθαρό του στόχο τη βελτίωση των υπηρεσιών προς το κοινό με κάθε δυνατό τρόπο. Σύμφωνα με το τμήμα Γ του Χάρτη, οι δημόσιες υπηρεσίες καλούνται "να είναι εύκολα προσβάσιμες και φιλικές προς τον πολίτη και να παρέχουν επαρκή πληροφόρηση". Αυτή η αόριστη, ευρεία, και μη δεσμευτική γλώσσα σε καμία περίπτωση δεν αντικαθιστά νομοθεσία για την πρόσβαση σε πληροφορίες αλλά καταδεικνύει, ωστόσο, ότι υπάρχει κάποια απαίτηση από τους δημόσιους αξιωματούχους να βοηθήσουν στην ορθή αντιμετώπιση των αιτουμένων πληροφοριών καθώς και να τους βοηθήσουν να τις βρουν.

Επανεξέταση των Σχετικών Νομικών Διατάξεων - βόρειο τμήμα

Ο **"Νόμος για το Δικαίωμα Πρόσβασης σε Πληροφορίες"** δε θεσπίζει διάταξη που να απαιτεί από τους δημόσιους αξιωματούχους να βοηθούν τους αιτητές αλλά όμως απαιτεί όπως οι αιτήσεις προωθούνται, κάτι το οποίο είναι πολύ θετικό. Η υποχρέωση προώθησης προνοείται από το Άρθρο που αναφέρει ότι: *"Σε περίπτωση που οι αιτούμενες πληροφορίες ή το έγγραφο είναι διαθέσιμο από άλλη δημόσια αρχή και υπηρεσία, τότε η αίτηση προωθείται στην αρμόδια δημόσια αρχή και υπηρεσία και ο αιτητής ενημερώνεται για το γεγονός αυτό εγγράφως ή με ηλεκτρονικά μέσα."*

Επιπλέον, το Άρθρο 9 ορίζει ότι σε περιπτώσεις όπου οι αιτούμενες πληροφορίες έχουν ήδη δημοσιευθεί, *"ο αιτητής ενημερώνεται τότε, πού και με ποια μέσα η πληροφορία ή το έγγραφο έχει δημοσιευτεί."*

Ο **"Νόμος Περί Δημοσίων Αξιωματούχων"** απαιτεί όπως οι "δημόσιοι αξιωματούχοι" εφαρμόζουν τα νομικά πλαίσια "με τη δέουσα φροντίδα" (Άρθρο 9) και επίσης ότι "εκπληρώνουν τα καθήκοντά τους με φροντίδα και προσοχή" (Άρθρο 11). Αυτό όμως δε φθάνει μέχρι του σημείου να δημιουργεί μια ειδική υποχρέωση για να διευκολύνει τους αιτητές πληροφοριών.

Στην πραγματικότητα, ο "Νόμος Περί Δημοσίων Αξιωματούχων" ενδέχεται να αποθαρρύνει τη διαφάνεια δεδομένου ότι θεωρεί τους αξιωματούχους προσωπικά υπεύθυνους για κάθε "απώλεια και ζημιά που προκαλούν στο κράτος, εκ προθέσεως ή εξ αμελείας" και μπορούν να προσαχθούν στο δικαστήριο αν αποτύχουν σε αυτό το καθήκον (Άρθρο 11). Μπορεί κάποιος να φανταστεί ότι η διάταξη αυτή ενδέχεται να αποθαρρύνει έναν υπάλληλο από του να αποδεσμεύσει πληροφορίες οι οποίες είναι μεγάλου δημοσίου ενδιαφέροντος αλλά που θα μπορούσαν να θεωρηθούν ότι προκαλούν βλάβη στο κράτος.

Η ανησυχία αυτή επιβεβαιώνεται από το Άρθρο 39 του νόμου που ορίζει ότι *"οι δημόσιοι υπάλληλοι απαγορεύεται να μεταβιβάζουν σε οποιονδήποτε πληροφορίες ή να κάνουν δηλώσεις σχετικά με τις υπηρεσίες του τμήματός τους και για το πώς οι εν λόγω υπηρεσίες εκτελούνται, αν δεν λάβουν έγκριση από τους προϊστάμενους τους"*.

Προκειμένου να συμμορφωθούν με την Αρχή 4 και με τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα, συνιστάται όπως:

1. Στην Κυπριακή Δημοκρατία, θα πρέπει να θεσπιστεί μία πλήρης νομοθεσία για το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες η οποία να περιέχει ένα τμήμα σχετικά με το γενικό καθήκον να συμβουλευεί και να βοηθά με παρόμοιο τρόπο όπως παραπάνω.
2. Ο "Νόμος για το Δικαίωμα Πρόσβαση σε Πληροφορίες" στο βόρειο τμήμα της Κύπρου θα πρέπει να τροποποιηθεί με την προσθήκη ενός τμήματος σχετικά με το γενικό καθήκον να συμβουλευεί και να βοηθά, όπως για παράδειγμα: *"οι δημόσιοι αξιωματούχοι θα πρέπει, στο μέτρο που είναι λογικό να αναμένεται, να παρέχουν συμβουλές και βοήθεια σε πρόσωπο το οποίο προτίθεται να κάνει, ή έχει κάνει, αίτηση παροχής πληροφοριών."*

3. Θα πρέπει να καταστεί σαφές τόσο στο βόρειο τμήμα όσο και στην Κυπριακή Δημοκρατία ότι οι δημόσιοι αξιωματούχοι οι οποίοι αποδεσμεύουν πληροφορίες με καλή πίστη κατά την εφαρμογή των όρων του νόμου σχετικά με την πρόσβαση σε πληροφορίας, και που το κάνουν σύμφωνα με τις διατάξεις που θεσπίζονται δυνάμει του νόμου αυτού, δε θα φέρουν ευθύνη για τυχόν επακόλουθες βλάβες που ενδέχεται να προκύψουν ή οποιαδήποτε αντιληπτή βλάβη ή αρνητικές πολιτικές συνέπειες που προκαλούνται από την ενημέρωση του κοινού.

Αρχή 5

Οι απαντήσεις πρέπει να δοθούν γρήγορα, το αργότερο μέσα σε 15 εργάσιμες ημέρες.

Περίληψη

Το μέσο χρονικό διάστημα για να απαντηθούν αιτήσεις σε όλη την Ευρώπη είναι λίγο κάτω από 15 εργάσιμες ημέρες. Αυτό το χρονικό πλαίσιο είναι σύμφωνο με τη **Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα** η οποία ορίζει, στο Άρθρο 5.4 ότι:

"Μια αίτηση για πρόσβαση σε επίσημο έγγραφο πρέπει να διεκπεραιώνεται άμεσα. Η απόφαση πρέπει να εκδίδεται, να διαβιβάζεται και να εκτελείται το συντομότερο δυνατό, ή εντός εύλογου χρόνου που θα έχει προσδιοριστεί εκ των προτέρων."

ΤΥΠΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ					ΒΟΡΕΙΟ ΤΜΗΜΑ
	Περαιτέρω Χρήση Πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα	Περιβαλλοντικές Πληροφορίες	Αρχεία	Προστασία Δεδομένων	Όλες οι Άλλες Πληροφορίες	"Νόμος για το Δικαίωμα Πρόσβαση σε Πληροφορίες"
Αρχική απάντηση Συστήνεται: 15 εργάσιμες ημέρες	20 ημέρες	20 ημέρες	δεν ορίζεται	4 εβδομάδες (για πρόσβαση)	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΝΟΜΟΣ	15 ημέρες
Επεκτάσεις Συστήνεται: 20 Επιπλέον εργάσιμες ημέρες	20 ημέρες	20 ημέρες	δεν ορίζεται	20 ημέρες (υπό ένσταση)	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΝΟΜΟΣ	15 ημέρες

Το νομικό πλαίσιο στο βόρειο τμήμα είναι σύμφωνο με την Αρχή 5 και τη Σύμβαση για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα αφού ορίζει ένα χρονικό πλαίσιο 15 εργάσιμων ημερών για ανταπόκριση στο αίτημα. Η δυνατότητα παράτασης μέχρι και επιπλέον 15 εργάσιμες ημέρες είναι επίσης αποδεκτή σύμφωνα με τα συγκριτικά διεθνή πρότυπα, αν και το παρόν Έργο συνιστά σαν ανώτατο όριο μια παράταση 20 εργάσιμων ημερών, δίδοντας στους δημόσιους φορείς όχι περισσότερο 35 εργάσιμες ημέρες, περίπου επτά εβδομάδες, για να απαντήσουν στα αιτήματα. Στη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων, θα πρέπει να είναι δυνατόν για τους δημόσιους φορείς να συμμορφωθούν με αυτό το ανώτατο όριο, εκτός αν η διαχείριση των εσωτερικών τους πληροφοριών είναι πολύ κακή.

Στην Κυπριακή Δημοκρατία δεν υπάρχει ανώτατο χρονικό όριο για να απαντηθούν τα αιτήματα για τα περισσότερα είδη πληροφοριών που κατέχουν οι δημόσιους φορείς, διότι δεν υπάρχει νόμος για την πρόσβαση σε πληροφορίες

Οι προθεσμίες που ορίζονται - για παράδειγμα, για την πρόσβαση σε περιβαλλοντικές πληροφορίες - είναι σύμφωνες με τα ευρωπαϊκά πρότυπα αφού καθορίζουν χρονοδιάγραμμα 20 εργάσιμων ημερών. Συγκεκριμένα, ο Νόμος για Περιβαλλοντικές

Πληροφορίες συμβαδίζει πλήρως με τη Σύμβαση του Aarhus αφού θεσπίζει ένα χρονικό πλαίσιο 20 εργάσιμων ημερών.

Επανεξέταση των Σχετικών Νομικών Διατάξεων - Κυπριακή Δημοκρατία

Παρά το γεγονός ότι η Κυπριακή Δημοκρατία στερείται ενός γενικού νόμου για την πρόσβαση σε πληροφορίες, αρκετοί νόμοι ορίζουν εύλογες προθεσμίες για την πρόσβαση σε συγκεκριμένα είδη πληροφοριών. Για παράδειγμα, στο Άρθρο 12.3 του **Νόμου για την Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων** προβλέπεται ότι οι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς απαντούν στις αιτήσεις για πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα εντός τεσσάρων εβδομάδων, ενώ το Άρθρο 13.1 ορίζει ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει την υποχρέωση να απαντήσει σε μια αντίρρηση κατά της επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων που υποβάλλεται από το υποκείμενο στα εν λόγω δεδομένα εντός 15 ημερών από την υποβολή της αίτησης.

Ο **Νόμος για Περαιτέρω Χρήση Πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα** καθορίζει στο Άρθρο 9 ότι αιτήσεις για την επαναχρησιμοποίηση των πληροφοριών του δημοσίου τομέα θα πρέπει να διεκπεραιώνονται εντός 20 ημερών. Ο αρμόδιος δημόσιος φορέας μπορεί να παρατείνει αυτό το διάστημα κατά επιπλέον 20 ημέρες, εάν αυτό είναι λογικό και κοινοποιείται στον αιτητή εντός τριών εβδομάδων από την ημερομηνία της αίτησης.

Ομοίως, ο **Περί Περιβαλλοντικών Πληροφοριών Νόμος** ορίζει στο Άρθρο 3.2.α ένα χρονικό περιθώριο ενός μηνός, δηλαδή περίπου 20 ή 21 εργάσιμων ημερών, για την ανταπόκριση σε αιτήματα για περιβαλλοντικές πληροφορίες, είτε για να χορηγηθεί ή για να αρνηθεί την πρόσβαση. Ο ενδιαφερόμενος δημόσιος φορέας έχει το δικαίωμα να παρατείνει την προθεσμία αυτή για διάστημα έως έναν ακόμη μήνα αν ο όγκος και η πολυπλοκότητα των πληροφοριών που ζητούνται το απαιτεί (Άρθρο 3.2.β).

Ένα πρότυπο που θα μπορούσε να καθορίσει προθεσμίες για την γενικότερη πρόσβαση σε πληροφορίες είναι ο **Χάρτης του Πολίτη**, ένα μη δεσμευτικό έγγραφο πολιτικής, το οποίο ισχυρίζεται ότι καθορίζει το "χρονικό διάστημα εντός του οποίου η υπηρεσία έχει την υποχρέωση να απαντήσει και να προσφέρει την πιο πλήρη ενημέρωση και την ταχύτερη εξυπηρέτηση του κοινού " αλλά στη συνέχεια αποτυγχάνει να καθορίσει τα σχετικά χρονοδιαγράμματα. Το Υπουργείο Εσωτερικών έχει διαπιστώσει ότι όλες οι επιστολές θα πρέπει να τυγχάνουν "ταχείας" απάντησης, αλλά δε διευκρινίζει τι ακριβώς σημαίνει αυτό στην πράξη.

Επανεξέταση των Σχετικών Νομικών Διατάξεων - βόρειο τμήμα

Ο **"Νόμος για την Πρόσβαση σε Πληροφορίες"** καθορίζει στο Άρθρο 12 προθεσμία 15 εργάσιμων ημερών εάν "το περιεχόμενο της αίτησης περιλαμβάνει περισσότερες από ένα δημόσιο φορέα και υπηρεσία, οπότε στην περίπτωση αυτή η πληροφορία ή το έγγραφο θα πρέπει να παρέχεται εντός τριάντα ημερών". Εάν η παράταση αυτή θα εφαρμοστεί, ο αιτητής πρέπει να ενημερώνεται για την παράταση εντός 15 εργάσιμων ημερών.

Με τις διατάξεις αυτές, η Αρχή 5 έχει ήδη ενσωματωθεί στο νομικό πλαίσιο της πρόσβασης σε πληροφορίες στο βόρειο τμήμα της Κύπρου. Ωστόσο, υπάρχουν προβλήματα με την εφαρμογή αυτών των διατάξεων. Η θέσπιση ενός κανονισμού εφαρμογής του νόμου θα ήταν ένα πρώτο βήμα για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων.

Προτάσεις

Προκειμένου να συμμορφωθούν με την Αρχή 5 της Συμμαχίας Ανοικτή Κύπρος και να διασφαλιστεί η ταχεία ανταπόκριση σε αιτήσεις για την πρόσβαση σε πληροφορίες εντός

ενός προκαθορισμένου χρονικού πλαισίου, όπως απαιτείται από την Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα, συνιστάται όπως:

1. Πρέπει να θεσπιστεί ένας λεπτομερής κανονισμός που να καθορίζει τη διαδικασία και τα χρονοδιαγράμματα για την παροχή πληροφοριών και για τις διοικητικές υπηρεσίες στο βόρειο τμήμα της Κύπρου για να φέρει πλήρως σε ισχύ το Νόμος για την Πρόσβαση σε Πληροφορίες.
2. Ένα νομικό πλαίσιο θα πρέπει να θεσπιστεί για στο βόρειο τμήμα της Κύπρου για την περαιτέρω χρήση των πληροφοριών του δημόσιου τομέα, με μέσο όρο 15 ημέρες προθεσμία;
3. Η πρόσβαση σε περιβαλλοντικές πληροφορίες στο βόρειο τμήμα μπορεί να διασφαλισθεί είτε μέσω ενός νόμου αποκλειστικά για τον σκοπό αυτό ή κάτω από τη γενική νομοθεσία που αφορά το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες;
4. Η Κυπριακή Δημοκρατία να θεσπίσει ένα νόμο αποκλειστικά για την πρόσβαση σε πληροφορίες ο οποίος θα καθορίζει ένα χρονοδιάγραμμα 15 εργάσιμων ημερών για να δίδονται απαντήσεις σε αιτήσεις για πληροφορίες. Η περίοδος παράτασης πρέπει να είναι όχι πέραν των 20 εργάσιμων ημερών και θα πρέπει να επιτρέπεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις
5. Η κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας να θεσπίσει ειδικές νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις για να συμμορφωθεί με την πολιτική της δέσμευσή να θέσει αυστηρά χρονοδιαγράμματα για όλες τις διοικητικές διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένων αιτήσεων για πληροφορίες, όπως αναγράφεται στο Χάρτη του Πολίτη.

Αρχή 6

Οι πληροφορίες πρέπει να είναι προσβατές είτε σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή, και τα πρωτότυπα να μπορούν να μελετηθούν

Περίληψη

Αυτή η Αρχή αναφέρεται σε δύο πτυχές του δικαιώματος πρόσβασης σε πληροφορίες. Η πρώτη είναι ότι οι αιτητές πρέπει να έχουν πάντα το δικαίωμα να επιθεωρήσουν τα πρωτότυπα. Η δεύτερη είναι ότι τα αντίγραφα πρέπει να παρέχονται είτε σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή.

Η σύγκριση των διεθνών προτύπων και της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την **Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα**, αποδεικνύει ότι ο αιτητής έχει το δικαίωμα να προσδιορίσει την προτιμώμενη μορφή για την παραλαβή των πληροφοριών και ότι οι πληροφορίες πρέπει να παρέχονται σε αυτή τη μορφή, όπου είναι δυνατόν. Αυτό σημαίνει ότι, εάν οι πληροφορίες υπάρχουν σε ηλεκτρονική μορφή, αλλά παρέχεται στον αιτητή έντυπο αντίγραφο, αυτό αποτελεί παραβίαση του δικαιώματος.

Στο Άρθρο 6 της Σύμβασης, σχετικά με τους τύπους πρόσβασης στα επίσημα έγγραφα, λέει ότι:

Όταν παρέχεται πρόσβαση στα επίσημα έγγραφα, ο αιτών έχει το δικαίωμα να επιλέγει αν θα επιθεωρήσει το πρωτότυπο ή ένα αντίγραφο, ή εάν θα λάβει αντίγραφο αυτού σε κάθε διαθέσιμο τύπο ή μορφότυπο της επιλογής του εκτός αν η επιλογή του είναι παράλογη.

Διατηρώντας το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες σε ηλεκτρονική μορφή δεν είναι απλώς ένα δικαίωμα που σχετίζεται με τη διασφάλιση ότι οι πολίτες μπορούν να επαναχρησιμοποιήσουν τις πληροφορίες που αποκτούν, αλλά είναι επίσης ένας δείκτης μιας αποτελεσματικής διοίκησης. Η ηλεκτρονική αποθήκευση των πληροφοριών τους επιτρέπει να αποθηκεύονται με τρόπο που η πρόσβαση σε αυτές είναι γρήγορη, ότι η

επεξεργασία τους είναι αποτελεσματική και ότι και άλλοι δημόσιοι φορείς έχουν επίσης πρόσβαση σε αυτές.

Η μόνη εξαίρεση στην πρόσβαση με την προβολή των πρωτοτύπων αποτελεί όταν το έγγραφο βρίσκεται σε εύθραυστη κατάσταση και όπου ο χειρισμός του πρωτότυπου θα μπορούσε να προκαλέσει περαιτέρω επιδείνωση. Στην περίπτωση αυτή στον αιτών θα πρέπει να δίδεται η δυνατότητα να λαμβάνει είτε μια φωτοτυπία ή ένα σαρωμένο / φωτογραφημένο ψηφιακό αντίγραφο. Ένας τέτοιος περιορισμός είναι αποδεκτός στα πλαίσια του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόσβαση σε επίσημα έγγραφα. Σε τέτοιες περιπτώσεις είναι αποδεκτό να υπάρχει χρέωση για το κόστος της αντιγραφής.

Ο "νόμος" στο βόρειο τμήμα αδυνατεί να παράσχει στους αιτητές το δικαίωμα να επιλέγουν το είδος της πρόσβασης (επιθεώρηση ή αντίγραφο), ή για τη μορφή (έντυπη, ηλεκτρονικά, κλπ.). Απαιτεί από τους δημόσιους φορείς να παράσχουν επικυρωμένα αντίγραφα των πληροφοριών, καθιστώντας έτσι δύσκολη την πρόσβαση σε πληροφορίες σε ηλεκτρονική μορφή στο πλαίσιο του ισχύοντα νόμου για την πρόσβαση σε πληροφορίες.

Το νομικό πλαίσιο στην Κυπριακή Δημοκρατία δεν έχει καμία πρόνοια για την πρόσβαση σε πληροφορίες σε ηλεκτρονική μορφή, ή σε οποιαδήποτε μορφή, λόγω της απουσίας ενός γενικού νόμου για την πρόσβαση σε πληροφορίες. Υπάρχουν δύο εξαιρέσεις: αιτητές περιβαλλοντικών πληροφοριών μπορούν να καθορίσουν εάν επιθυμούν να επιθεωρήσουν τις πληροφορίες ή να τις εξασφαλίσουν σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή και οι δημόσιοι φορείς καταβάλλουν κάθε εύλογη προσπάθεια να ικανοποιηθεί αυτό το αίτημα; και πληροφορίες που προορίζονται για περαιτέρω χρήση θα πρέπει να παρέχονται ηλεκτρονικά, όπου είναι δυνατόν.

Πρόσβαση με συγκεκριμένη μορφή	ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ					ΒΟΡΕΙΟ ΤΜΗΜΑ
	Περαιτέρω Χρήση Πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα	Περιβαλλοντικές Πληροφορίες	Αρχεία	Προστασία Δεδομένων	Όλες οι Άλλες Πληροφορίες	"Νόμος για το Δικαίωμα Πρόσβαση σε Πληροφορίες"
Επιθεώρηση	?	✓	✓	✗	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΝΟΜΟΣ	✗
Αντίγραφο	✓	✓	✓ (Πιστοποιημένο)	✓	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΝΟΜΟΣ	(Πιστοποιημένο)
Ηλεκτρονική πρόσβαση	✓	✓	✗	?	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΝΟΜΟΣ	✗

Επανεξέταση των Σχετικών Νομικών Διατάξεων - Κυπριακή Δημοκρατία

Το νομικό πλαίσιο στην Κυπριακή Δημοκρατία δεν προβλέπει ένα γενικό δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες και κατά συνέπεια δεν προβλέπονται οι μορφές πρόσβασης. Η προτροπή στο Χαιρετισμό του Προέδρου της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας ότι οι πληροφορίες πρέπει να δημοσιεύονται ενεργά σε ψηφιακή μορφή είναι αξιόπαινη, αλλά δεν υποκαθιστά την ικανοποίηση των αιτημάτων με την παροχή πληροφοριών σε ηλεκτρονική μορφή.

Το Άρθρο 5 του **Περί Περιβαλλοντικών Πληροφοριών Νόμου** παρέχει στους αιτητές την ευχέρεια να καθορίσουν τη "μορφή ή τύπο" της πρόσβασης που επιθυμούν. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει επιθεώρηση και αντίγραφα. Οι δημόσιοι φορείς θα πρέπει να συμμορφώνονται με τις επιθυμίες του αιτητή, εκτός εάν οι πληροφορίες έχουν ήδη δημοσιευθεί σε άλλη μορφή ή τύπο " που καθιστά εύκολη την πρόσβαση των αιτούντων" ή όταν "κρίνεται εύλογο για τη δημόσια αρχή να παράσχει τις πληροφορίες αυτές υπό άλλη μορφή ή τύπο." Οι διατάξεις αυτές αντιστακτούν τη γλώσσα της Σύμβασης του Aarhus και την οδηγία της ΕΚ σχετικά με την πρόσβαση του κοινού σε περιβαλλοντικές πληροφορίες αλλά εξακολουθούν να είναι εν δυνάμει προβληματικές διατάξεις στις συνθήκες της Κύπρου όπου δεν υπάρχει κουλτούρα της παροχής αιτητών με πληροφορίες σε μορφή που είναι η πιο κατάλληλη για χρήση από αυτούς.

Είναι θετικό το γεγονός ότι η Περιβαλλοντικών Πληροφοριών Νόμος ορίζει επίσης ότι οι δημόσιοι φορείς γνωστοποιεί στον αιτητή τους λόγους για τους οποίους οι πληροφορίες δεν δόθηκαν στη συγκεκριμένη μορφή, αλλά η γλώσσα θα μπορούσε να είναι αυστηρότερη εδώ για να διασφαλιστεί ότι οι δημόσιοι υπάλληλοι καταβάλλουν την ανάλογη προσπάθεια για να παράσχουν τις πληροφορίες στο μορφή που τους ζητείται. Για παράδειγμα, εάν ορισμένα στοιχεία έχουν προηγουμένως δημοσιευθεί σε έντυπη έκθεση και ο αιτητής ζητεί τις πληροφορίες αυτές σε ηλεκτρονική μορφή, θα ήταν παράλογο να αρνηθεί την πρόσβαση αυτή. Αυτό είναι σύμφωνο με το Άρθρο 5.2 το οποίο απαιτεί από τους δημόσιους φορείς να διασφαλίσουν ότι η μορφή ή ο τύπος της πρόσβασης επιτρέπει την ευκολότερη αναπαραγωγή των πληροφοριών και ότι οι πληροφορίες είναι προσβάσιμες μέσω τηλεπικοινωνιακών ή ηλεκτρονικών μέσων.

Το Άρθρο 5.1. β του Νόμου για την **Περαιτέρω Χρήση Πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα** είναι πιο συγκεκριμένο, αξιώνοντας ότι κάθε δημόσια πληροφορία που έχει εγκριθεί για περαιτέρω χρήση πρέπει να είναι διαθέσιμη σε ηλεκτρονική μορφή, όπου αυτό είναι δυνατό. Επιπλέον, το Άρθρο 6. γ και το Άρθρο 8 του νόμου απαιτεί ότι ένας κατάλογος των κυριότερων εγγράφων που είναι διαθέσιμα για περαιτέρω χρήση πρέπει να είναι προσβάσιμος και από ιστοσελίδες. Ο κατάλογος στο διαδίκτυο δεν υποκαθιστά φυσικά για την παροχή των συγκεκριμένων εγγράφων σε ηλεκτρονική μορφή. Σημειώνεται ότι σε πολλές χώρες οι κυβερνήσεις αναπτύσσουν διαδικτυακούς χώρους, από όπου πλήρεις σειρές δεδομένων μπορούν να εξασφαλιστούν αμέσως σε ηλεκτρονική μορφή, κάτι που θα πρέπει να διερευνηθεί από τους δημόσιους φορείς στην Κύπρο.

Το **Περί του Κρατικού Αρχείου Νόμος** ούτε προβλέπει ούτε και απαγορεύει την ηλεκτρονική πρόσβαση. Προς το παρόν, στην πράξη, το Κρατικό Αρχείο παρέχει πρόσβαση μόνο με τη μορφή αντιγράφων σε χαρτί. Εάν ένα επικυρωμένο αντίγραφο απαιτείται τότε, σύμφωνα με την ισχύουσα διοικητική πρακτική στην Κύπρο, αυτό παρέχεται σε έντυπη μορφή.

Ο **Περί Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων Νόμος** παρέχει σε άτομα το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες για τον εαυτό τους σε έντυπη μορφή, πράγμα που δείχνει ότι η επιθεώρηση των πρωτοτύπων δεν επιτρέπεται. Αυτό δεν είναι ένα σημαντικό πρόβλημα στο πλαίσιο της πρόσβασης σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα επειδή αποτελεί μέρος του γενικού δικαιώματος πρόσβασης σε πληροφορίες. Επιπλέον, δεν υπάρχει καμία αναφορά σε ηλεκτρονική πρόσβαση αν και αυτό δεν απαγορεύεται ρητά.

Ως εκ τούτου, το νομικό πλαίσιο στην Κυπριακή Δημοκρατία αποτυγχάνει να προνοήσει για ένα γενικό δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες σε οποιαδήποτε μορφή.

Επανεξέταση των Σχετικών Νομικών Διατάξεων - βόρειο τμήμα

Οι διατάξεις του **"Νόμου για την Πρόσβαση σε Πληροφορίες"** που αναφέρονται στην υποβολή ενός αιτήματος, δηλαδή το Άρθρο 7, δεν κάνει καμία αναφορά στο δικαίωμα του αιτητή να αναφέρει σε ποια μορφή θα προτιμούσε να λάβει τις πληροφορίες. Το εν λόγω Άρθρο αναφέρει απλώς ότι "[η] ζητούμενη πληροφορία και το έγγραφο [πρέπει να] αναφέρεται σαφώς στην αίτηση."

Ένα πιθανό πρόβλημα προκύπτει από τις διατάξεις του Άρθρου 11 που ρυθμίζει την παροχή των πληροφοριών. Αυτό αναφέρει ότι "[το] επικυρωμένο αντίγραφο του ζητούμενου εγγράφου κοινοποιείται στον αιτητή από το δημόσιο φορέα και το τμήμα", πράγμα που συνεπάγεται ότι οι πληροφορίες δεν θα παραδοθούν σε ηλεκτρονική μορφή.

Το Άρθρο 11 προνοεί επίσης ότι η επιθεώρηση του εγγράφου θα πρέπει να επιτρέπεται μόνον αν "το έγγραφο δεν είναι κατάλληλο για αντιγραφή ή η αντιγραφή είναι πολύ πιθανό να βλάψει το έγγραφο", το οποίο έρχεται σε αντίθεση με τα πρότυπα του Συμβουλίου της Ευρώπης τα οποία απαιτούν ότι οι αιτητές θα πρέπει πάντοτε να είναι σε θέση να δουν το έγγραφο εκτός αν κάτι τέτοιο θα ενείχε τον κίνδυνο να καταστραφεί το έγγραφο.

Μία θετική πρόνοια στο "Νόμο για την Πρόσβαση σε Πληροφορίες" στο βόρειο τμήμα περιέχεται στο Άρθρο 11, το οποίο προβλέπει ότι σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να είναι αναγκαίο για τον αιτητή να ακούσει μαγνητοφωνημένες πληροφορίες ή να δει μια ταινία, και αυτό επιτρέπεται σαν μια μορφή πρόσβασης.

Σε γενικές γραμμές το νόμος στο βόρειο τμήμα αδυνατεί να παράσχει στον αιτητή τα ακόλουθα βασικά στοιχεία του δικαιώματος στην ενημέρωση: το δικαίωμα να δει τα πρωτότυπα σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις και το δικαίωμα να τα αντιγράψει στη μορφή που προτιμά, συμπεριλαμβανομένης της ηλεκτρονικής, όποτε είναι δυνατό.

Προτάσεις

Προκειμένου να υπάρξει συμμόρφωση με την Αρχή 6 και με τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα συνιστάται όπως:

1. Η Κυπριακή Δημοκρατία να εγκρίνει νομοθεσία για την πρόσβαση σε πληροφορίες η οποία θα παρέχει στους αιτητές το δικαίωμα να επιλέξουν τον τρόπο που προτιμούν (επιθεώρηση ή αντίγραφα) και τη μορφή της πρόσβασης (σε έντυπη μορφή, ηλεκτρονικά ή άλλη ανάλογα με την περίπτωση). Οι διατάξεις του νόμου για την πρόσβαση σε περιβαλλοντικές πληροφορίες, είναι σχετικές αλλά μια ακόμη σαφέστερη διατύπωση θα μπορούσε να αναπτυχθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της Σύμβασης για την Πρόσβαση στα;
2. Το νομικό πλαίσιο στο βόρειο τμήμα να τροποποιηθεί ώστε να δοθεί στους αιτητές ένα σαφές δικαίωμα (α) να μελετούν τα πρωτότυπα των πληροφοριών στην περίπτωση που προτιμούν αυτήν την επιλογή και (β) να έχουν πρόσβαση σε ηλεκτρονικά αντίγραφα των εγγράφων στις περιπτώσεις που οι πληροφορίες ήδη υπάρχουν σε ηλεκτρονική μορφή;
3. Τόσο στην Κυπριακή Δημοκρατία όσο και στο βόρειο τμήμα, νομικές διατάξεις ή κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να θεσπιστούν αναφορικά με τον τρόπο εφαρμογής των εξαιρέσεων από πληροφορίες που παρέχονται σε ηλεκτρονική μορφή. Υπάρχουν ορισμένα τεχνικά μοντέλα για αυτό, από τα οποία το πιο εύκολο - που συχνά χρησιμοποιείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση - είναι η αντικατάσταση του κειμένου με ένα ψηφιακό αρχείο με τις λέξεις "διαγραμμένο", και με ένδειξη

αναφορικά με το μέγεθος του κειμένου που έχει διαγραφεί καθώς και αιτιολόγηση για την κάθε διαγραφή στη συνοδευτική επιστολή που κοινοποιεί την απόφαση.

Αρχή 7

Η επισκόπηση των πρωτοτύπων είναι πάντα δωρεάν. Οι μόνες χρεώσεις μπορεί να είναι για φωτοτυπίες ή υλικό αντιγραφής σε ένα CD ή DVD ή άλλη μορφή

Περίληψη

Στο Άρθρο 7 της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα, με θέμα "Χρέωση της πρόσβαση στα επίσημα έγγραφα", προβλέπεται ότι:

- η επιτόπια επιθεώρηση των επίσημων εγγράφων "θα είναι δωρεάν" (με μια μικρή εξαίρεση που αφορά την είσοδο σε μουσεία και δημόσια αρχεία);
- τα τέλη που χρεώνονται για αντίγραφα "πρέπει να είναι εύλογα και να μην υπερβαίνουν το πραγματικό κόστος αναπαραγωγής και διαβίβασης του εγγράφου", δηλαδή σύμφωνα με την αρχή "κάλυψη-κόστους" χωρίς κέρδος από τη δραστηριότητα αυτή. Όταν επιβάλλονται τέλη, θα πρέπει να δημοσιεύεται ένας τιμοκατάλογος στον οποίο θα αναφέρονται λεπτομερώς οι χρεώσεις.

Ο "Νόμος για την Πρόσβαση σε Πληροφορίες" στο βόρειο μέρος περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα περιπτώσεων όπου ένα τέλος μπορεί να επιβληθεί κατά την υποβολή της αίτησης ή την πρόσβαση σε πληροφορίες. Η πρόνοια για τη χρέωση στο βόρειο τμήμα παραβιάζει, επομένως, τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης το οποίο ορίζει ότι το ύψος των τελών θα πρέπει να βασίζονται μόνο στο πραγματικό κόστος της αναπαραγωγής ή της διαβίβασης που συνδέεται με την παροχή των πληροφοριών.

Η έλλειψη μιας γενικής νομοθεσίας για την πρόσβασης σε πληροφορίες στην Κυπριακή Δημοκρατία έχει ως αποτέλεσμα τον πολλαπλασιασμό των νομοθετικών διατάξεων για την επιβολή τελών κατά την πρόσβαση και χρήση δημόσιων πληροφοριών. Διαφορετικοί νόμοι που αφορούν την πρόσβαση σε δημόσιες πληροφορίες αναφέρονται σε μια σειρά από τέλη που θα χρεώνονται. Το φάσμα των τελών που χρεώνονται μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την αποθάρρυνση των αιτητών επειδή είναι αβέβαιοι για το ενδεχόμενο κόστος όταν αιτούνται την παροχή πληροφοριών.

Τέλος που επιβάλλεται	ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ					ΒΟΡΕΙΟ ΤΜΗΜΑ
	Περαιτέρω Χρήση Πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα	Περιβαλλοντικές Πληροφορίες	Αρχεία	Προστασία Δεδομένων	Όλες οι Άλλες Πληροφορίες	"Νόμος για το Δικαίωμα Πρόσβαση σε Πληροφορίες"
Επιθεώρηση	✗	✓	✓	✓ Μόνο τροποποίηση	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΝΟΜΟΣ	✓
Αντίγραφο	✓	✓	✗	?	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΝΟΜΟΣ	✗ Ελάχιστο θεσμικό
Ηλεκτρονική πρόσβαση	✓	✓	?	?	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΝΟΜΟΣ	✓

Επανεξέταση των Σχετικών Νομικών Διατάξεων - Κυπριακή Δημοκρατία

Ο **Περί Περιβαλλοντικών Πληροφοριών Νόμος** δεν επιτρέπει την επιβολή τελών για την κατάθεση αιτήσεων, αν και τέλη μπορούν να εισπράττονται για την "παροχή πληροφοριών" (Άρθρο 9.2). Ενώ είναι θετικό το γεγονός ότι δεν υπάρχει καμία χρέωση για την υποβολή των αιτήσεων, η διάταξη σχετικά με τη χρέωση εξακολουθεί να είναι ασαφής και θα ήταν προτιμότερο να διευκρινιστεί ότι αυτό σημαίνει την αντιγραφή και την διαβίβαση. Αναφέρεται ότι η επιτόπια επιθεώρηση είναι δωρεάν, αλλά δεν υπάρχει ειδική αναφορά στην παροχή ηλεκτρονικών αντιγράφων. Θα ήταν σύμφωνο με τα διεθνή πρότυπα και ειδικότερα με τη Σύμβαση για την Πρόσβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης να καταστεί σαφές ότι δεν υπάρχουν έξοδα που συνδέονται με την ηλεκτρονική διαβίβαση των πληροφοριών.

Ο **Χάρτης του Πολίτη**, αν και δεν είναι ένα δεσμευτικό έγγραφο, ενθαρρύνει την Κυβέρνηση να διασφαλίσει την "ανεμπόδιστη" πρόσβαση σε όλες τις διοικητικές υπηρεσίες, αλλά δεν έχει ειδικές διατάξεις σχετικά με τις χρεώσεις.

Το Άρθρο 7 του **Νόμου για Περαιτέρω Χρήση Πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα** δηλώνει ότι η χρέωση για την περαιτέρω χρήση δημόσιων εγγράφων επιτρέπεται. Τα τέλη καθορίζονται από το δημόσιο φορέα που κατέχει τα έγγραφα και στη συνέχεια εγκρίνονται από το Υπουργείο Εσωτερικών. Υπάρχουν πολλοί παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη και οι ιδιώτες μπορούν να ζητήσουν μια ανάλυση κόστους. Σημειώνεται ότι η Access Info Europe έχει επιχειρηματολογήσει ότι η χρέωση για την παραλαβή των πληροφοριών που επιβάλλονται από τις εθνικές νομοθεσίες για περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα μπορεί να είναι αντίθετες με τα πρότυπα της Σύμβασης για την Πρόσβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης, κάτι που είναι ακόμη υπό αξιολόγηση σε διεθνές επίπεδο.

Στο Άρθρο 18.1 του **Περί Κρατικού Αρχείου Νόμος** ορίζεται ότι το Υπουργικό Συμβούλιο εκδίδει κανονισμούς, οι οποίοι δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, περί *"των πληρωτέων τελών για την επιθεώρηση των αρχείων που βρίσκονται στο Κρατικό Αρχείο ή σε τόπους φύλαξης που ορίστηκαν με βάση τον παρόντα Νόμο, για την έκδοση πιστοποιημένων αποσπασμάτων τέτοιων αρχείων και για την παροχή οποιωνδήποτε άλλων υπηρεσιών από υπαλλήλους του Κρατικού Αρχείου ή του τόπου φύλαξης."* Στον δικτυακό τόπο του Κρατικού Αρχείου υπάρχει μία αίτηση για τα αντίγραφα, όπου αναφέρει ότι το κόστος είναι € 0.34 ανά A4 αντίτυπο και € 0.68 για A3 αντίτυπο.

Επανεξέταση των Σχετικών Νομικών Διατάξεων - βόρειο τμήμα

Στο Άρθρο 11.2 του "Νόμου για το Δικαίωμα Πρόσβασης σε Πληροφορίες" προβλέπεται ότι:

"Για κάθε πρόσβαση σε πληροφορίες και έγγραφο επιβάλλεται ένα τέλος. Το τέλος αυτό καθορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο μέσω κανονισμού μετά από πρόταση του Υπουργείου Οικονομικών και χρεώνεται από το δημόσιο φορέα ή υπηρεσία στην οποία υποβάλλεται το σχετικό αίτημα και καταχωρείται ως εισόδημα στο γενικό ταμείο του κράτους. Το τέλος αυτό δεν μπορεί να είναι μικρότερο από 0,5% του κατώτατου μισθού ή περισσότερο από τον ελάχιστο μηνιαίο μισθό."

Περαιτέρω, το Άρθρο 11.3 ορίζει τα στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό των τελών: προσωπική χρήση των πληροφοριών; ακαδημαϊκή χρήση των πληροφοριών; εμπορική χρήση των πληροφοριών; και τις πληροφορίες που

χρησιμοποιούνται από τον τύπο. Επίσης, το τέλος αντικατοπτρίζει "την προσπάθεια και το χρόνο που δαπανάται για την έρευνα, εξέταση και ανάλυση από το δημόσιο φορέα και τα τμήματα για να συγκεντρώσουν τις αιτούμενες πληροφορίες και έγγραφα." Αυτή η διάταξη επιτρέπει μια ευρεία διακριτική ευχέρεια σχετικά με το ύψος των τελών και δε βασίζεται στο πραγματικό κόστος. Περιλαμβάνει επίσης θέματα όπως "έρευνα, εξέταση και ανάλυση", οι οποίες είναι ανεπίτρεπτες σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα και επίσης να εισάγει τη δυνατότητα το κόστος να είναι τεχνητά διογκωμένο.

Εξ' ου και η διάταξη που αφορά τα τέλη στο βόρειο τμήμα συνιστά παραβίαση της Σύμβασης για την Πρόσβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης, το οποίο απαιτεί ότι το ύψος των τελών πρέπει να βασίζεται στο πραγματικό κόστος της αναπαραγωγής ή της διαβίβασης που συνδέεται με την παροχή των πληροφοριών.

Προτάσεις

Προκειμένου να υπάρξει συμμόρφωση με την Αρχή 7 και με τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα, συνιστάται όπως:

1. Στο βόρειο τμήμα, το Άρθρο 11.2 του "Νόμου για το Δικαίωμα Πρόσβασης σε Πληροφορίες" πρέπει να τροποποιηθεί για να συμμορφώνεται με το Άρθρο 7 της Σύμβασης για την Πρόσβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης, εισάγοντας την πρόνοια ότι η χρέωση τελών είναι διακριτική και ότι δεν μπορεί να υπερβαίνει το πραγματικό κόστος ετοιμασίας των αντιγράφων και τη διαβίβαση των πληροφοριών.
2. Μια ρητή ρύθμιση σχετικά με τη χρέωση τελών για την πρόσβαση σε πληροφορίες θα πρέπει να εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο στο βόρειο τμήμα, όπως αναφέρεται στο Άρθρο 11.2 του "Νόμου για το Δικαίωμα Πρόσβασης σε Πληροφορίες".
3. Στην Κυπριακή Δημοκρατία, το Άρθρο 9 του Νόμου Περί Περιβαλλοντικών Πληροφοριών πρέπει να τροποποιηθεί προκειμένου να συμμορφωθεί με τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα με την εισαγωγή μιας ρήτρας η οποία θα καθιστά σαφές ότι η "παροχή" πληροφοριών αφορά μόνο την ετοιμασία αντιγράφων και τη διαβίβαση των πληροφοριών; Η επιθεώρηση των πρωτοτύπων και των ηλεκτρονικών αντιγράφων πρέπει να είναι δωρεάν.
4. Μια πλήρης νομοθεσία για πρόσβαση σε πληροφορίες θα πρέπει να εγκριθεί στην Κυπριακή Δημοκρατία η οποία να ορίζει ότι:
 - α) η επιθεώρηση των πρωτοτύπων εγγράφων είναι δωρεάν;
 - β) ότι οι δημόσιοι φορείς θα έχουν την διακριτική ευχέρεια να χρεώνουν τέλη μόνο για την ετοιμασία των αντιγράφων και τη διαβίβαση των πληροφοριών;
 - γ) η ηλεκτρονική πρόσβαση σε πληροφορίες θα πρέπει πάντα να είναι δωρεάν.

Αρχή 8

Κατ 'αρχήν, όλες οι πληροφορίες είναι προσβάσιμες, με την επιφύλαξη ορισμένων ελάχιστων εξαιρέσεων. Άρνηση πρέπει να δικαιολογείται, σύμφωνα με τις εξαιρέσεις.

Περίληψη

Το προοίμιο της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα θεσπίζει ένα ευρύ φάσμα πρόσβασης σε πληροφορίες, θεωρώντας ότι "όλα τα

επίσημα έγγραφα είναι κατ' αρχήν δημόσια και μπορούν να διακινούνται με την επιφύλαξη μόνον για την προστασία άλλων δικαιωμάτων και νομίμων συμφερόντων".

Οι εξαιρέσεις που επιτρέπονται από τη σύμβαση στο Άρθρο 3.1 είναι:

- της εθνικής ασφάλειας, άμυνας και των διεθνών σχέσεων;
- της δημόσιας ασφάλειας;
- της πρόληψης, διακρίβωσης και δίωξης των εγκληματικών ενεργειών;
- των πειθαρχικών ελέγχων;
- της επιθεώρησης, του ελέγχου και της εποπτείας από δημόσιες αρχές;
- της ιδιωτικότητας και άλλων νόμιμων ιδιωτικών συμφερόντων;
- των εμπορικών και άλλων οικονομικών συμφερόντων;
- της οικονομικής, νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής του κράτους;
- της ισότητας των μερών σε δικαστικές διαδικασίες και της αποτελεσματικής απονομής της δικαιοσύνης;
- του περιβάλλοντος ή
- των διαβουλεύσεων μεταξύ ή ανάμεσα σε δημόσιες αρχές σχετικά με την εξέταση ενός ζητήματος.

Η **Αιτιολογική Έκθεση** της σύμβασης επιβεβαιώνει ότι η "λίστα των περιορισμών του Άρθρου 3, παράγραφος 1, είναι εξαντλητική" που σημαίνει ότι δεν επιτρέπονται άλλες εξαιρέσεις. Επιπλέον, το Άρθρο 3.2 ορίζει ότι τα έγγραφα μπορούν να κατακρατηθούν για σκοπούς δημοσιοποίησης εάν η ανακοίνωσή τους θα θίξει κάποιο από τα συμφέροντα που προστατεύονται και αν δεν υπάρχει υπερέχον δημόσιο συμφέρον για την πρόσβαση στις πληροφορίες.

Στο σημείο αυτό ένα παράδειγμα θα βοηθήσει να επεξηγήσει τον τρόπο με τον οποίο υπολογίζεται η βλάβη και το δημόσιο συμφέρον.

Για παράδειγμα, μπορεί (ίσως!) να λεχθεί ότι αν το κοινό γνωρίζει τα ποσά τα οποία δαπανούνται από τη αστυνομία αυτό θα βλάψει την καταπολέμηση του εγκλήματος και την προστασία της δημόσιας ασφάλειας, διότι οι εγκληματίες θα γνωρίζουν πόσα είναι τα μέλη της αστυνομικής δύναμης και πόσα αυτοκίνητα διαθέτουν. Ταυτόχρονα, όμως, υπάρχει ένα καθαρό ενδιαφέρον από τα μέλη του κοινού να γνωρίζουν τον αριθμό των αστυνομικών και τα είδη των μέσων και του εξοπλισμού που έχουν στη διάθεσή τους, ούτως ώστε να είναι βέβαιοι ότι η κυβέρνηση ξοδεύει τα λεφτά αποτελεσματικά για να διασφαλίσει την προστασία τους. Είναι πολύ δύσκολο να έχεις μια σωστή συζήτηση για την ποιότητα της αστυνομικής δύναμης και αν το ύψος του προϋπολογισμού της είναι το κατάλληλο χωρίς να έχεις τις πιο πάνω πληροφορίες. Ως εκ τούτου, αν και υπάρχει η πιθανότητα να προκληθεί βλάβη σε ένα νόμιμο συμφέρον, υπάρχει ένα μεγαλύτερο (υπερέχον) δημόσιο συμφέρον να γνωστοποιηθεί η πληροφορία

Μια θετική έκβαση στη δοκιμασία του δημοσίου συμφέροντος θα υπερισχύει της διαπίστωσης ότι η κοινοποίηση των πληροφοριών ενδεχομένως να βλάψει ένα συμφέρον που προστατεύεται. Το Μνημόνιο εξηγεί περαιτέρω ότι "το αποτέλεσμα μιας δοκιμασίας βλάβης είναι στενά συνδεδεμένο με την πάροδο του χρόνου". Ως εκ τούτου, το Άρθρο 3.3 της Σύμβασης προνοεί ότι η εθνική νομοθεσία θα μπορούσε να "προσδιορίσει χρονικά διαστήματα πέραν των οποίων παύουν να ισχύουν οι περιορισμοί . . .". Για παράδειγμα, μια νόμιμη άρνηση πρόσβασης στα επίσημα έγγραφα στη βάση μιας εξαίρεσης λόγω Πειθαρχικών Ελέγχων (δ) θα πρέπει να περιορίζεται στο χρονικό διάστημα κατά το οποίο οι εν λόγω έρευνες εξακολουθούν να συνεχίζονται επίσημα. Στη συνέχεια η πρόσβαση στο εν λόγω επίσημο έγγραφο θα πρέπει να είναι δυνατή.

Οποτεδήποτε εφαρμόζεται μια εξαίρεση, "η δημόσια αρχή που απορρίπτει την πρόσβαση σε επίσημο έγγραφο, πλήρως ή εν μέρει, θα πρέπει να αιτιολογεί την άρνησή της," όπως αναφέρεται στο Άρθρο 5.6.

Οι εξαιρέσεις που προνοούνται από τη Σύμβαση εφαρμόζονται επίσης στις πληροφορίες που ταξινομούνται ως κρατικό μυστικό, οι οποίοι θα πρέπει να αξιολογούνται ανάλογα με την περίπτωση, κάθε φορά που λαμβάνεται μια αίτηση για την παροχή πληροφοριών.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ										ΒΟΡΕΙΟ ΤΜΗΜΑ
	Σύνταγμα Άρθρο 19	Νόμος για την Περαιτέρω Χρήση Πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα	Νόμος για Περιβαλλοντικές Πληροφορίες	Νόμος για Κρατικό Αρχείο	Νόμος για Κρατικά Μυστικά	Νόμος για τη Προστασία Προσωπικών Δεδομένων	Περὶ Τύπου Νόμος	Νόμος Περί Δημοσίων Βοηθημάτων	Όλες οι Άλλες Πληροφορίες	"Νόμος για το Δικαίωμα Πρόσβασης σε Πληροφορίες"
Περιορισμένες Εξαιρέσεις	✗	✗	✓	✗	✗	✓	✓	✗	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΝΟΜΟΣ	✗
Δικαιολογημένες Αρνήσεις	✗	✓	✓	✗	✗	✓	✗	✓	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΝΟΜΟΣ	✓
Δοκιμασία Βλάβης	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΝΟΜΟΣ	✓
Δοκιμασία Δημόσιου Συμφέροντος	✗	✗	✓	✗	✗	✓	✗	✗	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΝΟΜΟΣ	✗

Ούτε το νομικό πλαίσιο στο βόρειο τμήμα ούτε ότι στην Κυπριακή Δημοκρατία πληροί τα διεθνή πρότυπα για την πρόσβαση σε πληροφορίες επειδή δεν εφαρμόζεται σε όλες τις πληροφορίες, όπως αναφέρθηκε σε άλλο σημείο της παρούσας ανάλυσης. Επιπλέον, ακόμη και όταν παρέχεται πρόσβαση, οι εξαιρέσεις είναι πολύ ευρύτερες από αυτές που επιτρέπονται από το διεθνές δίκαιο.

Συγκεκριμένα, ο "Νόμος για το Δικαίωμα Πρόσβασης σε Πληροφορίες" στο βόρειο τμήμα και ένας συνδυασμός του Νόμου για Κρατικά Μυστικά και του Νόμου για το Κρατικό Αρχείο στην Κυπριακή Δημοκρατία αποκλείει πολλές πληροφορίες που διαφορετικά 11111`θα έπρεπε;α να είναι διαθέσιμες στο πλαίσιο ενός συστήματος πρόσβασης σε πληροφορίες μιας δημοκρατικής χώρας. Εν μέρει το συγκεκριμένο πολιτικό πλαίσιο που επικρατεί στην Κύπρο και η φύση των προβλημάτων ασφαλείας συνέβαλαν στην κουλτούρα της μυστικότητας και σε μια υπερβολική προστασία πληροφοριών που ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο στην εθνική ασφάλεια. Παρ'όλα αυτά, το Μνημόνιο της Σύμβασης προβλέπει τέτοιες καταστάσεις αυτή και συνιστά στο Άρθρο 23 ότι:

η έννοια της εθνικής ασφαλείας θα πρέπει να χρησιμοποιείται με αυτοσυγκράτηση. Δεν πρέπει να τυγχάνει λανθασμένης χρήσης για να προστατεύσει πληροφορίες που θα μπορούσαν να αποκαλύψουν παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων, διαφθορά εντός των δημόσιων αρχών, διοικητικών σφαλμάτων, ή πληροφοριών που είναι απλώς ενοχλητικές για τους δημόσιους αξιωματούχους ή τις αρχές.

Ως μέρος του εκδημοκρατισμού και της σταθεροποίησης στην Κύπρο, θα πρέπει να επαναξιολογηθεί ποιες πληροφορίες κατακρατούνται από το κοινό επειδή η αποκάλυψή

τους θα προκαλούσε πραγματική βλάβη στην εθνική ασφάλεια ή την εδαφική ακεραιότητα και ποιες πληροφορίες θα μπορούσαν στην πραγματικότητα να δημοσιοποιούνται, ώστε να ενθαρρύνουν τη συζήτηση και να δημιουργήσουν μια ανοικτή κοινωνία.

Επανεξέταση των Σχετικών Νομικών Διατάξεων - Κυπριακή Δημοκρατία

Αυτό το τμήμα εξετάζει το Σύνταγμα και τους νόμους που επιτρέπουν την πρόσβαση σε ορισμένες κατηγορίες πληροφοριών και αξιολογεί εάν οι εξαιρέσεις που περιέχουν συμβαδίζουν με τα πρότυπα της **Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα**. Φυσικά, εκτός από αυτή την αξιολόγηση, σημειώνεται ότι στη απουσία ενός πλήρους νόμου για την πρόσβαση σε πληροφορίες το νομικό πλαίσιο για την πρόσβαση σε πληροφορίες στην Κυπριακή Δημοκρατία εξακολουθεί να υπολείπεται των απαιτήσεων της Σύμβασης.

Το Άρθρο 19 του Συντάγματος ισχύει για όλες τις κατηγορίες των πληροφοριών			
Εξαιρέσεις από το νόμο	Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα	Δοκιμασία Βλάβης	Δοκιμασία Δημόσιου Συμφέροντος
Ασφάλεια της Δημοκρατίας και της Συνταγματικής Τάξης	✓	✓	✗
Δημόσια ασφάλεια και τάξη, δημόσια υγεία και ήθη	✓	✓	✗
Καλή φήμη και δικαιώματα των άλλων	✓	✓	✗
Λήψη εμπιστευτικών πληροφοριών	✓	✓	✗
Εξουσία και αμεροληψία του δικαστικού σώματος	✓	✓	✗

Το Άρθρο 19 του Συντάγματος θεσπίζει το δικαίωμα της ελευθερίας του λόγου και της μετάδοσης πληροφοριών. Αυτή η διάταξη πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ή την ανάλογη διάταξη της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, Άρθρο 10. Όπως σημειώνεται στο Μέρος 4, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχει δηλώσει ότι το Άρθρο 10 αναγνωρίζει το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες από δημόσιους φορείς όταν αυτές είναι η μόνη πηγή πληροφοριών.

Η Κύπρος είναι συμβαλλόμενο μέρος στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου από το 1961 (ημερομηνία υπογραφής; Η Σύμβαση τέθηκε σε ισχύ το 1962) και δεσμεύεται να συμμορφωθεί με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Αυτό σημαίνει ότι το νομικό σύστημα στην Κύπρο πρέπει να αναγνωρίσει το δικαίωμα του κοινού να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες που κατέχονται από δημόσιους φορείς και το Σύνταγμα την Κυπριακή Δημοκρατία πρέπει να ερμηνευθεί ότι χορηγεί αυτό το δικαίωμα. Ως εκ τούτου, οι εξαιρέσεις που περιορίζουν το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες θα πρέπει να ευθυγραμμίζονται με εκείνες που περιορίζουν την ελευθερία

έκφρασης στο Άρθρο 19 του Συντάγματος, το οποίο πρέπει να συνάδει με το Άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας Άρθρο 19.3	Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου Άρθρο 10.2
Η ενάσκησης των δικαιωμάτων, περί των η πρώτη και δεύτερα παράγραφος του παρόντος άρθρου, δύναται να υποβληθή εις διατυπώσεις, όρους, περιορισμούς ή ποινάς προδιαγεγραμμένους υπό του νόμου και αναγκαίους μόνον προς το συμφέρον της ασφάλειας της Δημοκρατίας ή της συνταγματικής τάξεως ή της δημόσιας ασφαλείας ή της δημοσίας τάξεως ή της δημοσίας υγείας ή των δημοσίων ηθών ή προς προστασίαν της υπολήψεως ή των δικαιωμάτων άλλων ή προς παρεμπόδισιν της αποκαλύψεως πληροφοριών ληφθεισών εμπιστευτικώς ή προς διατήρησιν του κύρους και της αμεροληψίας της δικαστικής εξουσίας.	Η άσκησης των ελευθεριών τούτων, συνεπαγομένων καθήκοντα και ευθύνες, δύναται να υπαχθή εις ωρισμένας διατυπώσεις, όρους, περιορισμούς ή κυρώσεις, προβλεπομένους υπό του νόμου και αποτελούντας αναγκαία μέτρα εν δημοκρατική κοινωνία διά την εθνικήν ασφάλειαν, την εδαφικήν ακεραιότητα ή δημοσίαν ασφάλειαν, την πρόσπιν της τάξεως και πρόληψιν του εγκλήματος, την προστασίαν της υπολήψεως ή των δικαιωμάτων των τρίτων, την παρεμπόδισιν της κοινολογήσεως εμπιστευτικών πληροφοριών ή την διασφάλισιν του κύρους και αμεροληψίας της δικαστικής εξουσίας.

Όπως φαίνεται από τον παραπάνω πίνακα, το Άρθρο 10.2 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) θέτει όρια στην ελευθερία έκφρασης που είναι ανάλογα με αυτά που καθορίζονται στο Άρθρο 19.3 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ωστόσο, το Άρθρο 10.2 της ΕΣΔΑ καθιερώνει τη δοκιμασία του δημοσίου συμφέροντος με την απαίτηση ότι οι περιορισμοί είναι μόνο τα " αναγκαία μέτρα εν δημοκρατική κοινωνία". Το Άρθρο 19.3 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας επιτρέπει τους ίδιους περιορισμούς στην ελευθερία έκφρασης αλλά της λείπει οποιαδήποτε πρόνοια η οποία εισάγει την δοκιμασία της δημοκρατικής αναγκαιότητας όσον αφορά τον περιορισμό, με άλλα λόγια αποτυγχάνει να καθορίσει τη δοκιμασία του δημόσιου συμφέροντος που υπερσχύει του περιορισμού λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών στις οποίες εφαρμόζεται.

Ο Νόμος για Περαιτέρω Χρήση Πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα ισχύει μόνο για διοικητικές πληροφορίες			
Εξαιρέσεις στη νομοθεσία	Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα	Δοκιμασία Βλάβης	Δοκιμασία Δημόσιου Συμφέροντος
Έγγραφα για τα οποία τρίτα άτομα διαθέτουν δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας	✗	✓	✗
Προστασία της ασφάλειας του κράτους, της άμυνας και της δημόσιας ασφάλειας	✓	✓	✗
Εμπιστευτικότητα εμπορικών πληροφοριών	✓	✓	✗
Στατιστικό απόρρητο	✗	✓	✗

Ο **Νόμος για Περαιτέρω Χρήση Πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα** περιλαμβάνει περιορισμένες εξαιρέσεις οι οποίες υπόκεινται όλες σε μια δοκιμασία βλάβης. Ωστόσο, δεν είναι όλες αυτές οι εξαιρέσεις που περιλαμβάνονται στη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η Οδηγία της ΕΕ για την Περαιτέρω Χρήση Πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα περιλαμβάνει ορισμένες εξαιρέσεις οι οποίες δεν προβλέπονται στη Σύμβαση για την Πρόσβαση. Δεδομένου ότι το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα, θα πρέπει να υπερισχύει πάντα σε σχέση με άλλους νόμους που περιορίζουν την πρόσβαση. Αυτό θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την εφαρμογή στο μέλλον ενός νόμου για πρόσβαση σε πληροφορίες στην Κυπριακή Δημοκρατία ο οποίος θα διασφαλίζει ότι δε θα εμποδίζεται η πρόσβαση για λόγους που έχουν θεσπιστεί από άλλους νόμους.

Περί Περιβαλλοντικών Πληροφοριών Νόμος - εφαρμόζεται σε όλες τις περιβαλλοντικές πληροφορίες			
Εξαιρέσεις στο νόμο	Σύμβασης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα	Δοκιμασία Βλάβης	Δοκιμασία Δημοσίου Συμφέροντος
Εσωτερικές επικοινωνίες, απόρρητο των διοικητικών διαδικασιών	✓	✗	✓
απόρρητο των διαδικασιών δημόσιων φορέων	✓	✓	✓
διεθνείς σχέσεις, δημόσια ασφάλεια, εθνική άμυνα	✓	✓	✓
απονομή της δικαιοσύνης, δίκαιη δίκη, και πειθαρχικές έρευνες	✓	✓	✓
εμπιστευτικότητα εμπορικών και βιομηχανικών πληροφοριών για την προστασία νόμιμων οικονομικών συμφερόντων	✓	✓	✓
δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας	✗	✓	✓
προστασία προσωπικών δεδομένων, και προστασία ατόμων που παρέχουν πληροφορίες σε εθελοντική βάση	✓	✓	✓
προστασία του περιβάλλοντος	✓	✓	✓

Ο **Περί Περιβαλλοντικών Πληροφοριών Νόμος** μεταφέρει στην Κυπριακή Δημοκρατία τη **Σύμβαση του Άαρχους για την Πρόσβαση σε Περιβαλλοντικές Πληροφορίες**. Ο νόμος χορηγεί πρόσβαση σε περιβαλλοντικές πληροφορίες, με περιορισμένες εξαιρέσεις που τόσο στη δοκιμασία βλάβης ή δημόσιου συμφέροντος στην πλειονότητα των περιπτώσεων. Ωστόσο, η άρνηση πρόσβασης σε εσωτερικές επικοινωνίες και διοικητικές διαδικασίες (Άρθρο 8.1. ε) δεν υπόκεινται στη δοκιμασία βλάβης. Η Σύμβαση του Aarhus δεν απαιτεί δοκιμασία βλάβης για εσωτερικές επικοινωνίες (Άρθρο 3. γ) και σε διοικητικές διαδικασίες (Άρθρο 4. α) εάν "η εν λόγω εξαίρεση προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο". Ωστόσο, σύμφωνα με τα πρότυπα του Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα, πρέπει να υπάρχει η δοκιμασία της βλάβης ή του

δημόσιου συμφέροντος σε όλες τις εξαιρέσεις από την πρόσβαση, συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών επικοινωνιών και των διοικητικών διαδικασιών.

Οι εξαιρέσεις από την πρόσβαση που υπάρχουν στο Άρθρο 8.2. ε με σκοπό την προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας είναι σύμφωνα με τη σύμβαση του Aarhus (Άρθρο 4. ε), αλλά όχι της Σύμβασης για την Πρόσβαση. Δεδομένου όπως εξηγεί η **Αιτιολογική Έκθεση της Σύμβασης Πρόσβασης**, ένας δημόσιος φορέας μπορεί μόνο "δικαιολογημένα να αρνηθεί να προμηθεύσει αντίγραφο του εγγράφου, εφόσον (...) τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας θα μπορούσαν να παραβιασθούν" (παράγραφος 54). Αυτό σημαίνει ότι σύμφωνα με τα πρότυπα της Σύμβασης για την Πρόσβαση, δημόσιοι φορείς στην Κυπριακή Δημοκρατία θα πρέπει να επιτρέπεται να αρνούνται την προμήθεια αντιγράφων περιβαλλοντικών πληροφοριών, εάν τα πνευματικά δικαιώματα για εν λόγω έγγραφα ανήκουν σε τρίτους, αλλά ο φορέας δεν πρέπει να αρνείται πρόσβαση για την επιθεώρηση των εγγράφων που αφορούν τα εν λόγω πνευματικά δικαιώματα. Μπορεί να υπάρχουν εξαιρετικές περιπτώσεις κατά τις οποίες ακόμη και η επιθεώρηση των πρωτότυπων πληροφοριών από μόνη της πιθανόν να εμπεριέχει τον κίνδυνο της άμεσης βλάβης των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Ο Περί Τύπου Νόμος ισχύει μόνο για πληροφορίες που ζητούνται από δημοσιογράφους			
Εξαιρέσεις στο νόμο	Σύμβαση για την Πρόσβαση Επίσημα Έγγραφα	Δοκιμασία βλάβης	Δοκιμασία δημοσίου συμφέροντος
δημόσια τάξη και ασφάλεια	✓	✓	✗
Ασφάλεια της συνταγματικής τάξης	✓	✓	✗
προστασία των δικαιωμάτων και της φήμης άλλων	✓	✓	✗

Ο **Περί Τύπου Νόμος** παρέχει σε όλους τους δημοσιογράφους, είτε είναι Κύπριοι ή ξένοι, με ένα λογικά ισχυρό δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες. Το Άρθρο 7 χορηγεί "το δικαίωμα (...) στην αναζήτηση και λήψη πληροφοριών από οποιαδήποτε αρμόδια αρχή της Δημοκρατίας" και αυτές με τη σειρά τους είναι "υποχρεωμένες να παρέχουν τις απαιτούμενες πληροφορίες." Εξαιρέσεις στον κανόνα καθορίζονται από το Άρθρο 7.3 και εμφανίζονται στο γράφημα πιο πάνω. Οι εξαιρέσεις αυτές αποτυγχάνουν να ανταποκριθούν στα πρότυπα της Σύμβασης για την Πρόσβαση, δεδομένου ότι δεν περιλαμβάνουν τη δοκιμασία του δημόσιου συμφέροντος.

Ο **Περί του Κρατικού Αρχείου Νόμος** ισχύει για όλα τα δημόσια αρχεία που καθορίζονται από τον Κρατικό Αρχειονόμο τα οποία προνοούν ότι πρέπει να διαφυλαχθούν για τις επόμενες γενιές. Αποτυγχάνει να πληροί τις προδιαγραφές της Σύμβασης για την Πρόσβαση με δύο βασικούς τρόπους. Πρώτον, τα έγγραφα φυλάσσονται σε αρχεία για 30 χρόνια (Άρθρο 8.1) και δεν μπορούν να είναι προσβάσιμα χωρίς ειδική άδεια σε υποurigικό επίπεδο (Άρθρο 8.4). Αυτό παραβιάζει τη Σύμβαση για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα η οποία πρέπει να εφαρμόζονται εξίσου στα έγγραφα που κρατούνται σε αρχεία, με την επιφύλαξη μόνο όσον αφορά την εφαρμογή των περιορισμών που προβλέπονται από τη σύμβαση. Η μόνη εξαίρεση σε αυτό είναι έγγραφα που ήταν προσιτά στο κοινό πριν τη μεταφορά τους στα αρχεία, αλλά δεδομένης της τρέχουσας κατάστασης στην πρόσβαση σε πληροφορίες στην Κύπρο, αυτό είναι

πιθανό να ισχύει για ένα περιορισμένο αριθμό εγγράφων και έτσι δεν συνδράμει στην πρόσβαση σε μεγάλο μέρος των πληροφοριών στα Κρατικά Αρχεία.

Δεύτερον, το υπουργικό προνόμιο παράτασης της περιόδου των 30 ετών για να αποτρέψει την "παράβαση της καλής πίστης" (Άρθρο 8.2), όταν οι πληροφορίες αυτές είχαν δοθεί πάνω σε εμπιστευτική βάση από πηγή έξω από την Κυπριακή κυβέρνηση είναι υπερβολικά ευρεία. Οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει πάντα να είναι διαθέσιμες σαν θέμα αρχής. Εάν είναι απαραίτητο να προστατευθεί η ταυτότητα εκείνων που έδωσαν την πληροφορία, τότε θα πρέπει να εφαρμοστούν οι σχετικές αναφορές που αποκαλύπτουν το όνομα ή θα μπορούσαν να αποκαλύψουν την ταυτότητα ατόμων που ζουν και έχουν ανάγκη προστασίας μπορούν να απαλειφθούν από τις σχετικές ενότητες και όχι με την παρακράτηση ολόκληρου του εγγράφου. Μια τέτοια πιθανότητα υπάρχει επί του παρόντος αφού ο Υπουργός δύναται να καθορίσει τους όρους για οποιαδήποτε πρόσβαση (Άρθρο 8.2), αλλά η γλώσσα εδώ δεν είναι αρκετά ισχυρή: οι νομικοί λόγοι για την απόκρυψη των πληροφοριών πρέπει να προσδιοριστούν, καθώς και η ισχυριζόμενη ζημιά που θα προκληθεί. Επιπλέον, θα πρέπει να εφαρμοστεί η δοκιμασία του δημοσίου συμφέροντος προκειμένου να κριθεί αν, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι πληροφορίες πρέπει να αποδεσμευθούν.

Ο **Περί Προστασίας Δεδομένων Νόμος** είναι σύμφωνος με τα Ευρωπαϊκά πρότυπα όσον αφορά την Αρχή 8 υπό την έννοια ότι οι περιορισμοί που μπορούν να τεθούν σχετικά με το δικαίωμα του υποκείμενου των δεδομένων να έχει πρόσβαση στα προσωπικά του δεδομένα είναι σύμφωνοι με τη Σύμβαση για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα και τα διεθνή πρότυπα προστασίας των δεδομένων.

Ένας μελλοντικός νόμος για την πρόσβαση σε πληροφορίες αυτές πρέπει, ωστόσο, να διασφαλίζει ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, το κοινό θα έχει πρόσβαση σε προσωπικά δεδομένα όταν αυτά τα δεδομένα αναφέρονται σε άτομα που ασκούν δημόσια καθήκοντα, όπως είναι οι υπουργοί ή δημόσιοι υπάλληλοι. Έτσι, για παράδειγμα, βιογραφικά στοιχεία για έναν ιδιώτη ή το μισθό του δεν μπορεί να είναι θέμα δημόσιου ενδιαφέροντος, αλλά το κοινό έχει δικαίωμα να γνωρίζει για τη σχετική επαγγελματική εμπειρία ενός δημόσιου αξιωματούχου και πόσα αυτός ή αυτή αμείβεται σαν μισθό από τα δημόσια ταμεία στα οποία συνεισφέρουν οι φορολογούμενοι. Με άλλα λόγια, θα υπάρχουν περιπτώσεις όπου η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο νόμο περί προστασίας των δεδομένων και τους περιορισμούς που επιβάλλει για το τι μπορεί να γίνει με αυτά τα δεδομένα παραμερίζονται από τη δοκιμασία του δημόσιου συμφέροντος που αποτελεί μέρος του δικαιώματος του κοινού στην πληροφόρηση.

Ο **Περί Κρατικών Μυστικών Νόμος** στην Κυπριακή Δημοκρατία θα έχει μια σημαντική σχέση στο μέλλον με το νέο νόμο για την πρόσβαση σε πληροφορίες. Ο Νόμος εφαρμόζεται σε διαβαθμισμένες πληροφορίες καθώς και στις πληροφορίες που προέρχονται από την ΕΕ οι οποίες έχουν διαβαθμισθεί. Επιπλέον, οι δημόσιες συμβάσεις έργων των οποίων η εκτέλεση περιλαμβάνει πρόσβαση σε διαβαθμισμένες πληροφορίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του νόμου.

Όπως και πολλοί άλλοι νόμοι που αφορούν Κρατικά Μυστικά, ο νόμος κατατάσσει τις πληροφορίες των οποίων η δημοσίευση "χωρίς άδεια πιθανόν να βλάψει σε διάφορους βαθμούς την εθνική ασφάλεια και τα γενικά συμφέροντα της Δημοκρατίας, με τη δημιουργία απειλή για την εσωτερική της σταθερότητά της ή τις διεθνείς της σχέσεις". Αυτός είναι ένας θεμιτός λόγος για τη διαβάθμιση των πληροφοριών και περιλαμβάνει τη δοκιμασία βλάβης. Δεν περιλαμβάνει, ωστόσο, τη δοκιμασία δημοσίου συμφέροντος το οποίο, επομένως, θα εφαρμοστεί μόνο εάν η αίτηση για τις πληροφορίες που γίνεται στο πλαίσιο ενός μελλοντικού νόμου για την πρόσβαση σε πληροφορίες.

Ο **Περί Κρατικών Μυστικών Νόμος** δεν επιτρέπει την υποβολή αιτήσεων για διαβαθμισμένες πληροφορίες ούτε και προβλέπει διοικητικούς ή δικαστικούς μηχανισμούς

για να αμφισβητήσουν την διαβάθμιση ενός συγκεκριμένου εγγράφου. Ένας μελλοντικός νόμος για την πρόσβαση σε πληροφορίες θα πρέπει να εξασφαλίζει ότι οι αιτήσεις μπορούν να γίνουν για έγγραφα τα οποία έχουν διαβαθμιστεί και ότι η διαβάθμιση θα πρέπει να αναθεωρηθεί μετά την παραλαβή της αίτησης; στην περίπτωση που θα διαπιστωθεί ότι υπάρχει υπερισχύον δημόσιο συμφέρον, οι πληροφορίες πρέπει να αποδεσμευθούν. Ο Επίτροπος Πληροφοριών και τα δικαστήρια θα πρέπει να έχουν την εποπτεία της πρόσβασης σε διαβαθμισμένες πληροφορίες και την εξουσία να διατάξουν την αποκάλυψή τους.

Επανεξέταση των Σχετικών Νομικών Διατάξεων - βόρειο τμήμα

Στο επίπεδο των συνταγματικών διατάξεων στο βόρειο τμήμα, οι διατάξεις του Άρθρου 24 αναφορικά με την Ελευθερία Σκέψης, Λόγου και Έκφρασης αντιστοιχεί με το Άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου. Περιλαμβάνει το ίδιο δικαίωμα "να λαμβάνει και να διαδίδει πληροφορίες και ιδέες", όπως και την ίδια λίστα των εξαιρέσεων.

Η μόνη διαφορά είναι ότι η δοκιμασία της αναγκαιότητας δεν συνοδεύεται από αναφορά σε μια δημοκρατική κοινωνία, έτσι ώστε οι "αναγκαίοι" περιορισμοί μπορούν να είναι "αναγκαίοι" για άλλους λόγους. Αυτό υπονομεύει τη σημαντική προστασία της πρόσβασης σε πληροφορίες για τις οποίες υπάρχει δημόσιο συμφέρον.

βόρειο τμήμα - Άρθρο 24	Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου Άρθρο 10.2
Η άσκηση της ελευθερίας του λόγου και της ελευθερίας της έκφρασης μπορεί να υπόκειται σε τέτοιες διατυπώσεις, όρους, περιορισμούς ή κυρώσεις που είναι αναγκαίες και όπως ορίζει ο νόμος , μόνο προς το συμφέρον της εθνικής ασφάλειας ή της συνταγματικής τάξης ή της δημόσιας ασφάλειας ή της δημόσιας τάξης ή της δημόσιας υγείας ή των δημόσιων ηθών ή της προστασίας της υπόληψης ή των δικαιωμάτων των τρίτων ή της πρόληψης δημοσιοποίησης εμπιστευτικών πληροφοριών ή της διασφάλισης του κύρους και της αμεροληψίας της δικαστικής εξουσίας	Η άσκησης των ελευθεριών τούτων, συνεπαγομένων καθήκοντα και ευθύνες, δύναται να υπαχθή εις ωρισμένας διατυπώσεις, όρους, περιορισμούς ή κυρώσεις, προβλεπομένους υπό του νόμου και αποτελούντας αναγκαία μέτρα εν δημοκρατική κοινωνία διά την εθνικήν ασφάλειαν, την εδαφικήν ακεραιότητα ή δημοσίαν ασφάλειαν, την προάσπισιν της τάξεως και πρόληψιν του εγκλήματος, την προστασίαν της υπολήψεως ή των δικαιωμάτων των τρίτων, την παρεμπόδισιν της κοινολογήσεως εμπιστευτικών πληροφοριών ή την διασφάλισιν του κύρους και αμεροληψίας της δικαστικής εξουσίας

Επιπλέον, υπάρχουν τέσσερα κύρια προβλήματα με το "Νόμο για το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες" όσον αφορά την Αρχή 8.

Πρώτον, οι πληροφορίες που χαρακτηρίζονται ως κρατικά μυστικά στο βόρειο τμήμα της Κύπρου βρίσκονται εκτός του πεδίου εφαρμογής του "Νόμου για το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες" (Άρθρο 27), ανεξάρτητα από το περιεχόμενό τους, όταν οι πληροφορίες αυτές έχουν χαρακτηριστεί ως απόρρητες. Αυτό έρχεται σε αντίθεση με τα Ευρωπαϊκά πρότυπα τα οποία επιτρέπουν άρνηση αποδέσμευσης πληροφοριών μόνο ανάλογα με την κάθε περίπτωση ξεχωριστά, όπως για λόγους εθνικής ασφάλειας. Εάν ζητηθούν διαβαθμισμένες πληροφορίες, αυτές πρέπει να εξετασθούν για την πιθανή τους απελευθέρωση.

Δεύτερον, ορισμένες άλλες εξαιρέσεις, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν τις δραστηριότητες πολιτικών ή στρατιωτικών μονάδων πληροφοριών (Άρθρο 18), το απόρρητο της επικοινωνίας (Άρθρο 22), πληροφορίες που υπόκεινται στο δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας (Άρθρο 24), και εσωτερικές πληροφορίες που "δεν αφορούν το κοινό" (Άρθρο 25) εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του νόμου.

Τρίτον, αν και οι περισσότερες από τις εξαιρέσεις που περιλαμβάνονται στον "Νόμο για το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες" θεσπίζουν τη δοκιμασία της βλάβης, αντιθέτως, δεν εισάγουν τη δοκιμασία του δημόσιου συμφέροντος. Η αποτυχία να προβλεφθεί η δοκιμασία του δημόσιου συμφέροντος σημαίνει ότι ο νόμος δεν συμμορφώνεται πλήρως με το Άρθρο 3.1 της Σύμβασης για την Πρόσβαση το οποίο απαιτεί ότι η δοκιμασία του δημόσιου συμφέροντος εφαρμόζεται για κάθε εξαίρεση ξεχωριστά.

Τέταρτον, ορισμένες από τις εξαιρέσεις φαίνεται ότι επιφανειακά συμμορφώνονται με την Σύμβαση για την Πρόσβαση, αλλά στην πραγματικότητα δεν το κάνουν γιατί αποκλείουν ολόκληρες κατηγορίες πληροφοριών. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το Άρθρο 26 το οποίο ορίζει ότι "γνωμοδοτήσεις που παρελήφθησαν, υπομνήματα, προτάσεις και συστάσεις που λαμβάνονται από τις δημόσιες αρχές και τμήματα κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου **εκτός αν ορίζεται διαφορετικά**" (η υπογράμμιση δική μας). Η διάταξη αυτή περιλαμβάνει τη δυνατότητα για ευρεία εξαίρεση των πληροφοριών από άλλο νόμο ή κανονισμό ή απλά με εκτελεστικό διάταγμα.

Ομοίως, το Άρθρο 26 ορίζει ότι "Μαρτυρίες για πολιτιστικά, επιστημονικά, στατιστικά, τεχνικά, ιατρικά, οικονομικά, νομικά και παρόμοια θέματα από εκείνους που είναι νομικά υποχρεωμένοι να το πράξουν, είναι προσβάσιμες υπό την προϋπόθεση ότι αποτελούν τις αρχές των αποφάσεων του δημόσιου φορέα και του τμήματος." Με άλλα λόγια, εάν η πληροφορία αυτή δεν αφορά άμεσα και αποτελεί τμήμα μιας απόφασης, δεν μπορεί να είναι προσβάσιμη. Δεδομένου ότι μεγάλο μέρος των στατιστικών και τεχνικών πληροφοριών δεν συνδέεται με συγκεκριμένη απόφαση, αυτό θα απέκλειε μεγάλα τμήματα των πληροφοριών που κατέχονται από τους δημόσιους φορείς. Είναι επίσης σημαντικό να σημειωθεί το πνεύμα με το οποίο οι εξαιρέσεις πρέπει να εφαρμόζονται. Στην παράγραφο 22 της Αιτιολογικής Έκθεσης της Σύμβασης δηλώνει ότι το Άρθρο 3 της σύμβασης καλεί για "την παροχή της ευρύτερης δυνατής πρόσβασης σε επίσημα έγγραφα και να μην εμποδίζεται η πρόσβαση αυτή από μια κακή εφαρμογή των περιορισμών."

"Νόμος για το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες" - εφαρμόζεται σε όλες τις κατηγορίες των πληροφοριών			
Εξαιρέσεις από το νόμο	Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα	Δοκιμασία βλάβης	Δοκιμασία δημοσίου συμφέροντος
Διαβαθμισμένες πληροφορίες	✗	✗	✗
Προστασία του κράτους και εθνική ασφάλεια	✓	✓	✗
Εξωτερικές υποθέσεις	✓	✓	✗
Εθνική Οικονομία	✓	✓	✗

Πληροφορίες και εθνική ασφάλεια	✓	✗	✗
Διοικητικές έρευνες	✓	✓	✗
Δικαστικές έρευνες	✓	✓	✗
Προστασία ιδιωτικής ζωής	✓	✓	✗
Απόρρητο της επικοινωνίας	✓	✗	✗
Εμπορικά μυστικά	✓	✗	✗
Ιδέες και Έργα Τέχνης	✗	✗	✗
Εσωτερική οργάνωση τμήματος	✗	✗	✗
Εσωτερικά σημειώματα και συμβουλές τμήματος	✗	✗	✗

Το νομικό πλαίσιο στο βόρειο τμήμα της Κύπρου στερείται επίσης σήμερα νομοθεσίας για την Προστασία των Δεδομένων. Περαιτέρω, η διεθνής εμπειρία αποδεικνύει ότι η πρόσβαση σε δημόσιες πληροφορίες και η προστασία των προσωπικών δεδομένων ενισχύονται πιο αποτελεσματικά όταν το ίδιο ανεξάρτητο δημόσιο όργανο εποπτεύει την υπεράσπιση τόσο του δικαιώματος κάποιου να γνωρίζει όσο και του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή.

Προτάσεις - Κυπριακή Δημοκρατία

1. Ένας μελλοντικός νόμος για το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες στην Κυπριακή Δημοκρατία πρέπει να περιλαμβάνει κατάλογο των εξαιρέσεων που να συνάδουν με τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα ο οποίος θα καθορίζει τη δοκιμασία τόσο της βλάβης όσο και του δημοσίου συμφέροντος για κάθε εξαίρεση.
2. Το Άρθρο 19 του Συντάγματος πρέπει να τροποποιηθεί ώστε να συμπεριλάβει τη φράση "αναγκαία σε μια δημοκρατική κοινωνία" για να ευθυγραμμιστεί με το Άρθρο 10.2 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου
3. Ο Περί του Κρατικού Αρχείου Νόμος πρέπει να εναρμονιστεί με ένα μελλοντικό νόμο για το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες και να επιτρέπει την υποβολή αίτησης για πρόσβαση σε οποιαδήποτε πληροφορία που κρατείται στα αρχεία, η οποία μπορεί να παρακρατηθεί μόνο αν εμπίπτει σε μια νόμιμη εξαίρεση Ένας μελλοντικός νόμος για το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες πρέπει επίσης να ισχύει και για κάθε πληροφορία που έχει διαβαθμιστεί σύμφωνα με τον Περί Κρατικών Μυστικών Νόμο.
4. Άρθρο 7.3 του Περί Τύπου Νόμου να τροποποιηθεί προκειμένου να συμπεριληφθεί η δοκιμασία του δημοσίου συμφέροντος η οποία και θα καθορίζει εάν να αποκλείεται κάποια πληροφορία για την οποία υποβάλλεται αίτηση από έναν δημοσιογράφο. Επιπλέον, ο Περί Τύπου Νόμος θα πρέπει να τροποποιηθεί ώστε να απαιτεί ότι οι

δημόσιοι φορείς αιτιολογούν γραπτώς κάθε άρνηση να επιτρέψουν σε δημοσιογράφους την πρόσβαση σε δημόσιες πληροφορίες.

Προτάσεις - βόρειο τμήμα

1. Ο "Νόμος για το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες" πρέπει να τροποποιηθεί για να συμπεριλάβει τη δοκιμασία του δημοσίου συμφέροντος για κάθε περιορισμό στην πρόσβαση σε πληροφορίες.
2. Ο "Νόμος για το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες" να τροποποιηθεί προκειμένου να επιτρέψει αιτήσεις για πρόσβαση σε διαβαθμισμένες πληροφορίες (κρατικά μυστικά). Οι αιτήσεις μπορεί να απορριφθούν μόνον αν αποδειχθεί τόσο ότι η γνωστοποίηση των πληροφοριών αυτών θα έβλαπτε τα νομίμως προστατευόμενα συμφέροντα και δικαιώματα και ότι δεν υπάρχει υπερισχύον δημόσιο συμφέρον για την αποδέσμευσή τους.
3. Ο "Νόμος για το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες" πρέπει να τροποποιηθεί για να αφαιρέσει το γενικό αποκλεισμό πληροφοριών σχετικά με τις δραστηριότητες πολιτικών ή στρατιωτικών μονάδων πληροφοριών (Άρθρο 18), το απόρρητο της επικοινωνίας (Άρθρο 22), πληροφορίες που υπόκεινται σε πνευματική ιδιοκτησία (Άρθρο 24) και εσωτερικές πληροφορίες οι οποίες "δεν ενδιαφέρουν το κοινό" (Άρθρο 25). Οι διατάξεις αυτές θα πρέπει να αναδιατυπωθούν ώστε να συμβαδίζουν με τους επιτρεπόμενους περιορισμούς σύμφωνα με τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα και θα πρέπει να υπόκεινται στη δοκιμασία τόσο της βλάβης όσο και του δημοσίου συμφέροντος.
4. Το γεγονός ότι οι πληροφορίες υπόκεινται σε δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας δεν πρέπει να αποτελεί λόγο αποκλεισμού αυτό καθαυτό από το πεδίο εφαρμογής του νόμου για την πρόσβαση σε πληροφορίες. Μόνο όταν είναι αδύνατο να αντιγραφούν τέτοιες πληροφορίες για λόγους προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας πρέπει οι πληροφορίες αυτές να εξαιρεθούν από την αποδέσμευσή τους
5. Ο Περί Κρατικών Μυστικών Νόμος πρέπει να τροποποιηθεί ώστε να συμμορφωθεί με τα ευρωπαϊκά πρότυπα όσον αφορά την πρόσβαση σε πληροφορίες, με την εισαγωγή στο νόμο της δοκιμασίας τόσο της βλάβης όσο και του δημοσίου συμφέροντος, έτσι ώστε το καθεστώς του "μυστικού" εγγράφου να αλλάξει αν η αποδέσμευσή του καθίσταται αναγκαία σε μια δημοκρατική κοινωνία.

Αρχή 9

Ο καθένας πρέπει να έχει το δικαίωμα προσφυγής κατά της άρνησης ή της διοικητικής σιωπής σε ένα ανεξάρτητο σώμα και στο δικαστήριο.

Περίληψη

Το δικαίωμα προσφυγής κατά της άρνησης για τη χορήγηση πληροφοριών ή της παράλειψης ενεργητικής δημοσίευσης πληροφοριών θα πρέπει να παραχωρείται σε άτομα που αναζητούν πληροφορίες σύμφωνα με την αρχή ότι όλα τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα θα πρέπει να τυγχάνουν της προστασίας του δικαστικού συστήματος.

Το δικαίωμα προσφυγής ενάντια στην άρνηση παροχής πληροφοριών πρέπει να είναι προσιτό σε όλα τα μέλη του κοινού, πράγμα που σημαίνει ότι δεν πρέπει να είναι μια υπερβολικά περίπλοκη ή δαπανηρή διαδικασία. Επιπλέον, για να είναι αποτελεσματική η προστασία του δικαιώματος πρόσβασης σε πληροφορίες, οι αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται γρήγορα (όπως το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχει δηλώσει "οι ειδήσεις είναι ένα φθαρτό αγαθό" - εάν οι πληροφορίες δεν παρέχονται γρήγορα, μπορεί να χάσουν την αξία τους).

Για τους λόγους αυτούς, πολλά κράτη-μέλη της ΕΕ έχουν εισαγάγει το θεσμικό όργανο της Επιτροπής Πληροφόρησης ή του Επίτροπος Πληροφόρησης, μια ανεξάρτητη αρχή, συνήθως με δικαστικές εξουσίες, η οποία μπορεί να αναθεωρήσει αδυναμίες συμμόρφωσης με την εθνική νομοθεσία για πρόσβαση σε πληροφορίες και που μπορεί να διατάξει την αποκάλυψη εγγράφων αν αποφανθεί υπέρ του αιτητή. Σε ορισμένες χώρες, η θέση του Επίτροπου Πληροφόρησης συνδυάζεται με το όργανο για την προστασία δεδομένων, κάτι που λειτουργεί καλά καθώς επιτρέπει την εξισορρόπηση των δύο αυτών δικαιωμάτων.

Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την **Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα** υποστηρίζει τη δημιουργία ενός τέτοιου οργάνου, συνιστώντας ότι οι προσφυγές γίνονται ενώπιον των δικαστηρίων ή "άλλου ανεξάρτητου και αμερόληπτου οργάνου που ιδρύεται από το νόμο" (Άρθρο 8.1).

Χώρες με Επίτροπο Πληροφόρησης: Γερμανία, Ιρλανδία, Σερβία, Σλοβενία, Ελβετία, Ηνωμένο Βασίλειο.

Χώρες με Επιτροπή Πληροφόρησης: Βέλγιο, Γαλλία, Ισλανδία, Ιταλία, ΠΓΔΜ, Πορτογαλία, Τουρκία.

Χώρες όπου ο Επίτροπος Διοικήσεως επιβλέπει το δικαίωμα σε πληροφορίες: Αλβανία, Αρμενία, Αυστρία, Βοσνία Ερζεγοβίνη, Κροατία, Δανία, Εσθονία, Φινλανδία, Ελλάδα, Κόσοβο, Λιθουανία, Νορβηγία, Σουηδία.

Στην Κύπρο δεν υπάρχει αποτελεσματική εποπτεία του δικαιώματος πρόσβασης σε πληροφορίες. Στο βόρειο τμήμα ο νόμος ιδρύει μια "Επιτροπή για την Αποτίμηση της Πρόσβασης σε Πληροφόρηση", αλλά αυτό το σώμα δεν έχει συσταθεί. Η παραπομπή των υποθέσεων στα δικαστήρια είναι πολύπλοκη, χρονοβόρα και αργή.

Στην Κυπριακή Δημοκρατία ο Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων είναι επιφορτισμένος με την παραλαβή και μελέτη προσφυγών έναντι παραλείψεων για την παροχή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, αλλά για όλες τις άλλες πληροφορίες υπάρχει είτε μόνο η προσφυγή στο Ανώτατο Δικαστήριο (για περιβαλλοντικές πληροφορίες) ή δεν υπάρχει ειδικός μηχανισμός.

	ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ					ΒΟΡΕΙΟ ΤΜΗΜΑ
	Περαιτέρω Χρήση Πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα	Περιβαλλοντικές Πληροφορίες	Αρχεία	Προστασία Δεδομένων	Άλλες Πληροφορίες	"Access to Information Law" Νόμος για το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες"
Διοικητική προσφυγή	✓	✓	✗	✓	✗	✓
Ανεξάρτητο όργανο	✗	✗	✗	✓	✗	✓
Δικαστήρια	?	?	✗	?	✗	✓

Επανεξέταση των Σχετικών Νομικών Διατάξεων - Κυπριακή Δημοκρατία

Στην Κυπριακή Δημοκρατία καμιά από τις νομικές διατάξεις που αφορούν την πρόσβαση σε πληροφορίες εισάγουν γρήγορους και χαμηλού κόστους μηχανισμούς προσφυγής. Ο νόμος που μπορεί να παρομοιαστεί περισσότερο με νόμο για την πρόσβαση σε πληροφορίες, ο **Περί Περιβαλλοντικών Πληροφοριών Νόμος**, παρέχει τη δυνατότητα μιας προαιρετικής εσωτερικής προσφυγής και έφεσης στο Ανώτατο Δικαστήριο (Άρθρο 11). Αυτό είναι σύμφωνο με το **Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας** το οποίο, στο Άρθρο 146.2, ορίζει ότι το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο είναι το αρμόδιο δικαστήριο σε θέματα παραβίασης οποιουδήποτε δικαιώματος, το οποίο θα περιλαμβάνει ως εκ τούτου την ελευθερία του λόγου. Το ίδιο δικαίωμα προσφυγής στο Ανώτατο Δικαστήριο έχει καθιερωθεί με το **Νόμο για Περαιτέρω Χρήση Πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα**.

Ο **Περί Προστασίας Δεδομένων Νόμος** προβλέπει στο Άρθρο 12.3 για έφεση προς τον **Επίτροπο Προστασίας των Δεδομένων**, εφόσον ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν απαντήσει εντός τεσσάρων εβδομάδων σε ένα αίτημα για πληροφορίες σχετικά με την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων ή φέρει αντίρρηση για την εν λόγω επεξεργασία (Άρθρο 13.2). Όπως προαναφέρθηκε, ο Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων σε ορισμένες χώρες, είναι επίσης το όργανο αρμόδιο για να αποφαινεται σχετικά με την πρόσβαση σε αιτήσεις παροχής πληροφοριών. Δεδομένου ότι η Κύπρος έχει ήδη ένα τέτοιο οργανισμό, είναι λογικό να δοθεί η ευθύνη σε αυτή υπηρεσία για την εποπτεία ενός μελλοντικού νόμου για την πρόσβαση σε πληροφορίες.

Άλλοι νόμοι, όπως ο **Περί του Κρατικού Αρχείου Νόμος** και ο **Περί Επιτρόπου Διοίκησης Νόμος** δεν περιλαμβάνουν καμία διάταξη σχετικά με προσφυγές.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι όσον αφορά το δικαίωμα αναφοράς, το Άρθρο 36 του **Νόμου 158 (I)/1999, Περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου**, ορίζει ότι κάθε διοικητική σιωπή μετά από τρεις μήνες θεωρείται σαν άρνηση, με άλλα λόγια, η σιωπή αποτελεί άρνηση. Μια τέτοια διάταξη δεν θα ήταν αποδεκτή στην περίπτωση νόμου για

την πρόσβαση σε πληροφορίες, επειδή θα πρέπει να υπάρχει πάντα η υποχρέωση να δίνονται οι λόγοι της άρνησης και ως εκ τούτου η διοικητική σιωπή δεν πρέπει ποτέ να επιτρέπεται. Επισημαίνεται επίσης ότι το Άρθρο 33.1.γ του Νόμου Περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου καθιστά σαφές ότι το δικαίωμα αναφοράς δεν εφαρμόζεται στις αιτήσεις για την παροχή πληροφοριών, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά από το νόμο.

Στην περίπτωση ενός μελλοντικού νόμου για την πρόσβαση σε πληροφορίες, θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι οι αιτητές έχουν το δικαίωμα προσφυγής κατά διοικητικής σιωπής καθεαυτό και θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να επιμείνουν σε μια γραπτή απάντηση η οποία, στην περίπτωση που η πρόσβαση στις πληροφορίες απορρίπτεται, θα πρέπει να είναι αιτιολογημένη και θα πρέπει να έχει εφαρμοσθεί η διαδικασία της βλάβης και του δημοσίου συμφέροντος. Στο μέλλον ο Επίτροπος Πληροφόρησης θα πρέπει να έχει την εποπτεία της εφαρμογής των διατάξεων αυτών. Μια γρήγορη διαδικασία για προσφυγές κατά της διοικητικής σιωπής πρέπει να δημιουργηθεί.

Επανεξέταση των Σχετικών Νομικών Διατάξεων - βόρειο τμήμα

Ο **"Νόμος για το Δικαίωμα Πρόσβασης σε Πληροφορίες"** στο βόρειο τμήμα πληροί τα διεθνή πρότυπα στο χαρτί με μια σειρά από τρόπους. Πρώτον, ζητεί από τους δημόσιους φορείς να ενημερώνουν τους αιτητές για το λόγο οποιασδήποτε άρνησης και τις επιλογές του για να προσφύγει (Άρθρο 13). Στη συνέχεια, εκτός από τη δυνατότητα προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, οι αιτητές έχουν δικαίωμα να προσφύγουν στην **"Επιτροπή για την Αποτίμηση της Πρόσβασης σε Πληροφόρηση"**, η οποία θα πρέπει να συσταθεί ειδικά για να λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με την εφαρμογή του δικαιώματος πρόσβασης σε πληροφορίες. Αυτή η Επιτροπή πρέπει να εξετάσει προσφυγές κατά των απορρίψεων από τους δημόσιους φορείς σε αιτήσεις για τη πρόσβαση σε πληροφορίες και να υποβάλει προτάσεις (Άρθρο 15). Η έφεση προς την Επιτροπή δεν είναι υποχρεωτική αλλά μπορεί να γίνει πριν από παραπεμφθεί μια υπόθεση σε δικαστήριο (Άρθρο 14).

Υπάρχουν δύο προβλήματα με αυτή την Επιτροπή: πρώτον, οι αποφάσεις της δεν είναι δεσμευτικές (Άρθρο 15.10), έτσι δεν αντικαθιστά μια δικαστική απόφαση και οι αιτητές χρειάζεται να αποταθούν στη συνέχεια στο δικαστήριο για να εξασφαλίσουν την εκτέλεση της απόφασης.

Το δεύτερο, και πιο σοβαρό, πρόβλημα είναι ότι η Επιτροπή δεν έχει συσταθεί! Αυτό το σώμα, το οποίο θα πρέπει να απαρτίζεται από αριθμό νομικών εμπειρογνομόνων, συμπεριλαμβανομένου ενός μέλους του Δικηγορικού Συλλόγου, ένα δικηγόρο που διορίζεται από το Γενικό Εισαγγελέα, ένα καθηγητή νομικής, τρεις δημόσιους υπαλλήλους, καθώς και ένα άτομο που διορίζεται από τον πρωθυπουργό, δεν έχει δημιουργηθεί. Ως εκ τούτου, όσοι αιτητές δεν είναι ικανοποιημένοι με τις αιτήσεις τους για πρόσβαση σε πληροφορίες θα πρέπει να απευθύνονται σε δικαστήριο, μια πιο πολύπλοκη και χρονοβόρα διαδικασία.

Μια εναλλακτική λύση για τους αιτούντες οι οποίοι ζητούν πληροφορίες από τις δημόσιες αρχές στο βόρειο τμήμα της Κύπρου είναι να αποταθούν στο Διαμεσολαβητή (Επίτροπο) Διεύθυνσης Επιθεώρησης και Εποπτείας. Θεωρητικά, το γραφείο του Διαμεσολαβητή θα μπορούσε να εξετάσει καταγγελίες για κακή διοίκηση όσον αφορά αιτήσεις για την πρόσβαση σε πληροφορίες. Στην πράξη αυτή η οδός σπάνια χρησιμοποιείται και ο Διαμεσολαβητής δεν έχει κάνει μια προσπάθεια να διεκδικήσει ή να δημοσιοποιήσει τις αρμοδιότητές του στον τομέα αυτό. Πράγματι, υπάρχει μια πιθανή σύγκρουση αρμοδιοτήτων μεταξύ του Διαμεσολαβητή και της Επιτροπής. Κατά τη γνώμη του Έργου για την Πρόσβαση σε Πληροφορίες στην Κύπρο, είναι υψίστης προτεραιότητας η δημιουργία της Επιτροπής και διασφάλιση της πλήρους λειτουργικότητά της.

Για να ανταποκρίνεται στα διεθνή πρότυπα, το όργανο αυτό πρέπει να συσταθεί το ταχύτερο δυνατό και θα πρέπει να του χορηγηθούν εξουσίες να λαμβάνει δεσμευτικές αποφάσεις.

Προτάσεις - Κυπριακή Δημοκρατία

1. Ένας μελλοντικός νόμος για την πρόσβαση σε πληροφορίες στην Κυπριακή Δημοκρατία θα πρέπει να παρέχει ρητά το δικαίωμα προσφυγής έναντι αρνήσεων ή διοικητικής σιωπής και θα πρέπει να καθιερώσει αποτελεσματικούς, ταχείς, και χαμηλού κόστους νομικούς μηχανισμούς για να το κατορθώσει. Ο νόμος θα πρέπει να απαιτεί ότι οι αιτητές ενημερώνονται για το δικαίωμά τους να ασκήσουν προσφυγή όταν τους δοθεί οποιαδήποτε αρνητική απόφαση.
2. Με βάση τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές σχετικά με την πρόσβαση σε πληροφορίες, συνιστάται ότι η υφιστάμενη Επιτροπή Προστασίας Δεδομένων αναλάβει σαν η εποπτική διοικητική αρχή για την προστασία του δικαιώματος πρόσβασης σε πληροφορίες και της εφαρμογής του, μετατρέποντάς την σε Επιτροπή για την Προστασία των Δεδομένων και την Πρόσβαση σε Πληροφορίες.

Προτάσεις- βόρειο τμήμα

1. Όπως υποχρεούται από το Άρθρο 15.1 του "Νόμου για το Δικαίωμα Πρόσβασης σε Πληροφορίες", η "Επιτροπή για την Αποτίμηση της Πρόσβασης σε Πληροφόρηση" θα πρέπει να συσταθεί αμέσως και να εφοδιασθεί με τα κατάλληλα μέσα για να ασκήσει πλήρως τα καθήκοντα της εποπτείας.
2. Χωρίς να αποκλείεται η δυνατότητα των αιτητών να προσφεύγουν ενώπιον των δικαστηρίων εναντίον άρνησης για πρόσβαση, το Άρθρο 15.10 του "Νόμου για το Δικαίωμα Πρόσβασης σε Πληροφορίες" θα πρέπει να τροποποιηθεί έτσι ώστε οι αποφάσεις της Επιτροπής να είναι δεσμευτικές.

Αρχή 10

Οι δημόσιοι φορείς θα πρέπει να διαθέτουν αυτόματα τις βασικές πληροφορίες σχετικά με τις δομές, τις λειτουργίες, τον προϋπολογισμό και τις δραστηριότητές τους.

Περίληψη

Σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, οι δημόσιοι οργανισμοί έχουν την υποχρέωση να δημοσιοποιούν τις πληροφορίες ενεργητικά. Το Άρθρο 9 της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα δηλώνει την υποχρέωση των δημοσίων φορέων να δημοσιεύουν πληροφορίες σχετικά με τις κύριες λειτουργίες και δραστηριότητές τους: *"Να παράσχουν πληροφορίες για θέματα ή δραστηριότητες για τις οποίες είναι υπεύθυνα."* Στο Άρθρο 10, η Σύμβαση απαιτεί επίσης από τις δημόσιες αρχές να:

λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για να δημοσιοποιούν τα επίσημα έγγραφα που τηρούν, προς την κατεύθυνση της προώθησης της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης και να ενθαρρύνουν την ενημερωμένη συμμετοχή του κοινού σε ζητήματα γενικότερου ενδιαφέροντος.

Σε αυτά τα πλαίσια, η ομάδα του Έργου έχει διεξάγει μια μελέτη των διεθνών προτύπων για την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου καταλόγου των κατηγοριών των πληροφοριών που οι δημόσιοι φορείς στην Κύπρο θα πρέπει να διαθέτουν ενεργητικά. Όπως ο πίνακας που ακολουθεί δείχνει, το ισχύον νομικό πλαίσιο στην Κύπρο δε συμμορφώνεται με το πρότυπο της Αρχής 10. Με βάση τη Σύμβαση για την Πρόσβαση και το συγκριτικό δίκαιο, η Αρχή 10 της Συμμαχία Ανοικτή Κύπρος καλεί τους δημόσιους φορείς να διαθέτουν πληροφορίες ενεργητικά.

Ενεργητική Δημοσίευση	ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ			ΒΟΡΕΙΟ ΤΜΗΜΑ		
Κατηγορίες Πληροφοριών	Περιβαλλοντικές Πληροφορίες	Δημόσιες Προμήθειες	Χάρτης του Πολίτη	"Νόμος για το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες"	Κρατικές Προμήθειες	Κανόνες Διαδικασίας του Κοινοβουλίου
Ιστοσελίδα	✓	✗	✗	✗	✗	✗
Εσωτερικοί Κανονισμοί	✓	✗	✓	✓	✓	✗
Οργανωτική Δομή	✗	✗	✗	✗	✗	✗
Επικοινωνία	✓	✗	✓	✗	✗	✗
Επιχειρησιακές Πληροφορίες	✓	✓	✗	✗	✗	✗
Αποφάσεις και Πολιτικές	✓	✓	✓	✗	✗	✗
Πληροφορίες για τη λήψη αποφάσεων	✓	✓	✗	✗	✓	✗
Αξιολογήσεις	✓	✓	✓	✗	✓	✗
Πρακτικά Συναντήσεων	✗	✗	✗	✗	✗	✗
Πληροφορίες σχετικά με τις Υπηρεσίες	✓	✗	✓	✗	✗	✗
Ηλεκτρονική Πρόσβαση σε Υπηρεσίες	✓	✓	✓	✗	✗	✗
Προβλεπόμενος προϋπολογισμός	✗	✓	✓	✗	✗	✗
Πληροφορίες για Μισθούς	✗	✗	✗	✗	✗	✗
Έσοδα και Δαπάνες	✗	✗	✗	✗	✗	✗
Πληροφορίες για Επιδοτήσεις	✗	✗	✗	✗	✗	✗
Πληροφορίες για Ανοικτές Συνεδριάσεις	✗	✗	✗	✗	✗	✗
Συμμετοχή του Κοινού	✗	✗	✗	✗	✗	✗
Δημόσιες Προμήθειες	✗	✓	✗	✗	✓	✗
Πληροφορίες για Συμβάσεις	✗	✓	✗	✗	✓	✗
Μητρώα και Βάσεις Δεδομένων	✓	✗	✗	✗	✗	✗
Πληροφορίες σχετικά με Υπάρχουσες Πληροφορίες	✓	✗	✓	✗	✗	✗

Πληροφορίες για το Δικαίωμα στην Πληροφορία	✓	✗	✓	✗	✗	✗
Πληροφορίες για Συνδέσεις	✓	✗	✓	✗	✗	✗
Περιβαλλοντικές Πληροφορίες	✓	✗	✗	✗	✗	✗

Επανεξέταση των Σχετικών Νομικών Διατάξεων - Κυπριακή Δημοκρατία

Ο **Περί Περιβαλλοντικών Πληροφοριών Νόμος** περιλαμβάνει νομικές προϋποθέσεις για την ενεργητική δημοσίευση των περισσότερων κατηγοριών πληροφοριών. Ωστόσο, το περιεχόμενο του νόμου είναι ανεπαρκές σε σχέση με τη δημοσιοποίηση των περισσότερων ειδών χρηματοοικονομικών πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για περιβαλλοντικά έργα και το μισθό των αξιωματούχων που λαμβάνουν τις αποφάσεις. Ο νόμος αποτυγχάνει να προβλέψει για τη νομική υποχρέωση της ενεργητικής δημοσίευσης πληροφοριών για τους μηχανισμούς δημόσιας συμμετοχής.

Όσον αφορά τις **Δημόσιες Συμβάσεις**, υπάρχουν δύο βασικά νομοθετήματα που αφορούν τη διαφάνεια στη διαδικασία δημόσιων συμβάσεων. Το πρώτο είναι ο **Νόμος 12(I)/2006 "Ο Περί Συντονισμού των Διαδικασιών Σύναψης Δημόσιων Συμβάσεων Προμηθειών, Έργων και Υπηρεσιών και για Συναφή Θέματα Νόμος"** που είναι ένας γενικός νόμος για όλες τις δημόσιες συμβάσεις.

Το δεύτερο είναι ο **Νόμος 11(I)/2006 "Ο Περί Συντονισμού των Διαδικασιών Σύναψης Συμβάσεων Προμηθειών, Έργων και Υπηρεσιών στους Τομείς του Ύδατος, της Ενέργειας, των Μεταφορών και των Ταχυδρομικών Υπηρεσιών και για Συναφή Θέματα Νόμος"** ο οποίος αναφέρεται στις δημόσιες συμβάσεις στους προαναφερθέντες συγκεκριμένους τομείς.

Αυτά τα νομοθετήματα απαιτούν όπως τα συμβόλαια που αφορούν δημόσιες συμβάσεις αξίας άνω των € 750.000 δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Η δυνατότητα υποβολής προσφορών δεν μπορεί να δημοσιευθεί σε τοπικό επίπεδο προτού αυτή δημοσιευθεί στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Νομοθεσία	Σχετικά τμήματα	Δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Κύπρου	Δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ	Δημοσιογραφική του προφίλ του αγοραστή
12(I)/2006	38 και 40	Ναι - σιωπηρά	ναι	προαιρετικά
11(I)/2006	44 και 45	Ναι - σαφώς	ναι	προαιρετικά

Κανένα από τα ως άνω δύο νομοθετήματα διασφαλίζει το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες των δημοσίων συμβάσεων. Δηλαδή, δεν θεσπίζουν το δικαίωμα ενός προσώπου να ζητήσει πληροφορίες σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις. Από την άλλη πλευρά και τα δύο νομοθετήματα περιέχουν διατάξεις σχετικά

με τη δημοσίευση των δημόσιων συμβάσεων και τις λεπτομέρειες των συμβολαίων στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ και στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας.

Η πολιτική πίσω από τις εν λόγω διατάξεις δεν είναι να υποχρεώνει τις αναθέτουσες αρχές να λογοδοτούν και να προωθούν τη διαφάνεια με την έννοια ότι θα δώσουν το δικαίωμα στο κοινό να γνωρίζουν πού πηγαίνουν οι φόροι τους. Ο σκοπός είναι να διασφαλίζει ότι οι συμμετέχοντες σε ένα διαγωνισμό γνωρίζουν ποιος ήταν ο νικητής και αν αυτό ήταν δίκαιο, προκειμένου να είναι σε θέση να ασκήσουν τα νόμιμα δικαιώματά τους αν πιστεύουν ότι υπήρξε παραβίαση.

Ως εκ τούτου τι χρειάζεται η Κυπριακή Δημοκρατία είναι μια σαφέστερη νομική υποχρέωση για τη δημοσίευση πληροφοριών σχετικά με τις ευκαιρίες υποβολής προσφορών οποιασδήποτε αξίας σε εθνικό επίπεδο. Αυτό πρέπει να περιλαμβάνει ευρεία διασπορά όχι μόνο στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυβερνήσεως αλλά και σε ιστοσελίδες και με τη χρήση άλλων μέσων ενημέρωσης που είναι πιθανόν να φθάσουν σε αυτούς που επιθυμούν να συμμετάσχουν στη διαδικασία υποβολής προσφορών.

Τέλος, ο **Χάρτης του Πολίτη** του Υπουργείου Εσωτερικών είναι μια πολύ θετική επίσημη δήλωση υπέρ της διαφάνειας και της συμμετοχής του κοινού, διότι απαιτείται από κάθε τμήμα της κάθε δημόσιου φορέα διαθέτει "συγκεκριμένες και σαφείς πληροφορίες σχετικά με τις υπηρεσίες" που παρέχει. Ωστόσο, θα πρέπει να αναπτυχθεί πλήρως σε όλες τις κρατικές υπηρεσίες και να εισαχθεί ως δεσμευτικό έγγραφο μέσα στο νομικό πλαίσιο που διέπει τους δημόσιους φορείς.

Προτάσεις - Κυπριακή Δημοκρατία

1. Ο Περί Περιβαλλοντικών Πληροφοριών Νόμος να τροποποιηθεί προκειμένου να εισαχθεί η υποχρέωση της δημοσίευσης βασικών χρηματοοικονομικών πληροφοριών των περιβαλλοντικών οργανισμών, όπως ο τρέχων προϋπολογισμός και οι δαπάνες για έργα, καθώς και στις δημόσιες συμβάσεις και πληροφορίες για τους διαγωνισμούς που σχετίζονται με το περιβάλλον.
2. Ο Νόμος Περί των Δημοσίων Συμβάσεων να τροποποιηθεί, μαζί με τους κανονισμούς του, έτσι ώστε όλοι οι δημόσιες συμβάσεις που υπερβαίνουν μια συγκεκριμένη ελάχιστη τιμή (για παράδειγμα, € 3.000 ή € 5.000) να υποβάλλονται με ανοικτές διαδικασίες και με τη μεσολάβηση δημόσιων προσφορών και ανακοινώσεων.
3. Συνιστάται όπως η Κυπριακή Δημοκρατία θεσπίσει νόμο για το Δικαίωμα της Πρόσβασης σε Πληροφορίες που θα περιλαμβάνει ειδικές νομικές προϋποθέσεις για την ενεργητική δημοσίευση βασικών κατηγοριών πληροφοριών.

Επανεξέταση των Σχετικών Νομικών Διατάξεων - βόρειο τμήμα

Όπως φαίνεται στα διαγράμματα πιο πάνω, το νομικό πλαίσιο στο βόρειο τμήμα της Κύπρου στερείται ειδικών νομικών προϋποθέσεων για την ενεργητική δημοσιοποίηση πληροφοριών. Μόνο ο "Κανονισμός περί Κρατικών Προμηθειών" περιλαμβάνει ορισμένες διατάξεις σχετικά με τις κατηγορίες πληροφοριών που πρέπει να δημοσιεύονται ενεργητικά. Ωστόσο, οι γενικές νομικές απαιτήσεις είναι εντελώς ανεπαρκείς.

Προτάσεις - Βόρειο τμήμα

1. Ο "Νόμος για το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες" να τροποποιηθεί έτσι ώστε να συμπεριληφθούν σε αυτόν οι αναγκαίες νομικές απαιτήσεις για να τον βοηθήσουν να συμμορφωθεί με την Αρχή 10 και τη Σύμβαση για την Πρόσβαση
2. στα Επίσημα Έγγραφα σε θέματα ενεργητικής δημοσίευσης επίσημων εγγράφων "προς την κατεύθυνση της προώθησης της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας της

- δημόσιας διοίκησης και προκειμένου να ενθαρρύνει την ενημερωμένη συμμετοχή του κοινού σε θέματα γενικότερου ενδιαφέροντος" (Άρθρο 10).
3. ΟΙ "Κανόνες & Διαδικασίες του Κοινοβουλίου" να τροποποιηθούν έτσι ώστε να εισαγάγουν την υποχρέωση της ενεργητικής δημοσίευσης, ιδίως όσον αφορά τις ακόλουθες κατηγορίες πληροφοριών: προσχέδια νόμων, πληροφορίες για μισθούς και δαπάνες και για τους μηχανισμούς δημόσιας συμμετοχής, όπως διαβουλεύσεις και ανοιχτές συναντήσεις.
 4. Το Άρθρο 9 του "Κανονισμού για τις Κρατικές Προμήθειες" να τροποποιηθεί για να επεκταθούν οι κατηγορίες πληροφοριών που πρέπει να δημοσιεύονται, ιδίως όσον αφορά τις συμβάσεις προμηθειών και πληροφορίες για διαγωνισμούς. Συνιστάται, επίσης, όπως το άρθρο 6.2 και 7 τροποποιηθούν έτσι ώστε οι συμμετέχοντες και τα πρακτικά των συνεδριάσεων της Επιτροπής Προμηθειών να είναι διαθέσιμα στο κοινό, τουλάχιστον μία φορά μετά το κλείσιμο των διαδικασιών για συμβάσεις προμηθειών.

VI. Έρευνα Τοπίου - Ιστοσελίδες

1. Η Υποχρέωση της Ενεργητικής Δημοσίευσης Πληροφοριών

Το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες έχει δύο διαστάσεις: την υποχρέωση να ανταποκρίνεται σε αιτήματα παροχής πληροφοριών και την υποχρέωση να καθιστά την πληροφόρηση διαθέσιμη κατά τρόπο ενεργητικό.

Αυτή η ενεργητική υποχρέωση δημοσίευσης πληροφοριών επιβεβαιώνεται από τα διεθνή πρότυπα, συμπεριλαμβανομένης της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα η οποία, στο Άρθρο 10, ορίζει:

"Αυτεπαγγέλτως και όταν επιβάλλεται, μία δημόσια αρχή θα λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για να δημοσιοποιεί τα επίσημα έγγραφα που τηρεί, προς την κατεύθυνση της προώθησης της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης και προκειμένου να ενθαρρύνει την ενημερωμένη συμμετοχή του κοινού σε θέματα γενικότερου ενδιαφέροντος ."

Η Αιτιολογική Έκθεση (παράγραφοι 71-73) ενθαρρύνει "εθνικούς κανονισμούς για ενεργητική δημοσίευση" και συνιστά ότι οι βασικές κατηγορίες των πληροφοριών κυκλοφορούν "σε τακτική βάση και μορφές, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης των νέων τεχνολογιών της πληροφορικής", ειδικά ιστοσελίδες.

Όπως προτείνει η Αιτιολογική Έκθεση, υπάρχει μια σειρά από βασικές κατηγορίες πληροφοριών που θα επιτρέπουν στο κοινό να σχηματίσει μια τεκμηριωμένη άποψη σχετικά με τις δραστηριότητες των κυβερνήσεών τους, και αυτές περιλαμβάνουν "πληροφορίες για τη δομή [δημόσιων φορέων], το προσωπικό, τον προϋπολογισμό, τις δραστηριότητες, τους κανόνες, τις πολιτικές, τις αποφάσεις, την ανάθεση εξουσιών, πληροφορίες σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης και τον τρόπο αίτησης επισήμων εγγράφων".

Περαιτέρω, η Σύμβαση εισηγείται ότι όλα τα επίσημα έγγραφα τα οποία το ευρύ κοινό αιτείται συχνά θα πρέπει να προστεθούν στις βασικές κατηγορίες πληροφοριών για ενεργητική δημοσίευση.

Η έμφαση για δημοσίευση σε δικτυακούς τόπους είναι σημαντική. Το διαδίκτυο έχει επιφέρει μια ουσιαστική αλλαγή στην επικοινωνία μεταξύ των δημόσιων φορέων και του κοινού, που επιτρέπει την διάχυση των πληροφοριών σε ένα πολύ ευρύτερο κοινό, τόσο μέσα στη συγκεκριμένη χώρα όσο και παγκοσμίως. Η δημοσίευση στο διαδίκτυο είναι σχετικά φθηνή για τους δημόσιους φορείς και εφόσον η πληροφορία έχει τοποθετηθεί σε δικτυακούς τόπους μπορεί να κυκλοφορήσει εύκολα στην κοινωνία.

Ο αριθμός των δημοσιεύσεων στις ιστοσελίδες ενεργεί σαν ένας χρήσιμος δείκτης της προθυμίας των δημοσίων αρχών να παρέχουν πληροφορίες στο κοινό κατά τρόπο ενεργητικό Ως εκ τούτου, για το Έργο η δημοσίευση των πληροφοριών στους ιστοτόπους επιλέχθηκε σαν ο τρόπος για να δοκιμαστεί το επίπεδο της ενεργητικής δημοσίευσης.³⁵

³ Η δημοσίευση στο διαδίκτυο δεν πρέπει ποτέ να αντικαταστήσει πλήρως τα παραδοσιακά μέσα. Δεν έχουν όλοι πρόσβαση στο διαδίκτυο. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Διεθνούς Ένωσης Τηλεπικοινωνιών του Ιουνίου 2010, τα οποία υπάρχουν στο <http://www.internetworldstats.com/europa.htm#cy>, η Κύπρος έχει επίπεδο διεισδυτικότητας διαδικτύου 39,3%, που σημαίνει ότι ένα ποσοστό 60% των ατόμων στην Κύπρο δεν έχουν τακτική πρόσβαση στο διαδίκτυο. Ο μέσος όρος για την Ευρωπαϊκή Ένωση δίνεται ως 58,4%. Ως εκ τούτου οι δημόσιοι φορείς πρέπει να κοινοποιούν βασικές πληροφορίες με άλλα μέσα, όπως έντυπα δελτία, πίνακες ανακοινώσεων, τη χρησιμοποίηση ανακοινώσεων στις εφημερίδες, στο ραδιόφωνο και στην τηλεόραση, και τοποθετώντας πληροφορίες σε δημόσιους χώρους, όπως δημαρχεία και δημόσιες βιβλιοθήκες.

2. Δείκτες, Μεθοδολογία και Βαθμολόγηση

Η αποτίμηση της **ενεργητικής** δημοσίευσης πληροφοριών για τις ιστοσελίδες δημοσίων φορέων στην Κύπρο έγινε μετά την αξιολόγηση των ιστότοπων 10 δημοσίων φορέων στο βόρειο τμήμα της Κύπρου και 10 στην Κυπριακή Δημοκρατία. Δείτε το Κεφάλαιο 3.1 κατωτέρω για τα πλήρη στοιχεία.

Οι δείκτες που χρησιμοποιήθηκαν για την αξιολόγηση ήταν η ύπαρξη ή μη ύπαρξη ιστότοπου, η δημοσίευση των 21 κατηγοριών πληροφοριών και αν ο ιστότοπος είχε συνδέσεις με άλλους κυβερνητικούς δικτυακούς τόπους. Οι 21 κατηγορίες πληροφοριών βασίστηκαν σε διεθνή πρότυπα, όπως η Σύμβαση για τη Πρόσβαση και σε συγκριτικές μελέτες των υποχρεώσεων για ενεργητική δημοσίευση σύμφωνα με τους νόμους των χωρών που έχουν νομοθεσίες για πρόσβαση σε πληροφορίες.⁴

Οι ερευνητές βαθμολόγησαν τη δημοσίευση 21 κατηγοριών πληροφοριών, σύμφωνα με το ακόλουθο σύστημα βαθμολόγησης:

- Κατηγορία πληροφοριών που διατίθενται στον ιστότοπο με λεπτομέρεια - 2 βαθμοί
- Πληροφορίες που διατίθενται εν μέρει - 1 βαθμός
- Πληροφορίες που δε διατίθενται - 0 βαθμοί

Δύο βαθμοί δόθηκαν για την ύπαρξη ιστότοπου και 1 ή 2 βαθμοί για συνδέσεις με άλλους φορείς. Εξ ου και η μέγιστη δυνατή βαθμολογία για ένα σύνολο 23 δεικτών για τους οποίους είχαν εξετασθεί 10 δημόσιοι φορείς είναι 460 μονάδες. Η συνολική βαθμολογία για τους φορείς που είχαν υποστεί τον έλεγχο ήταν 166 (ή 36%) στην Κυπριακή Δημοκρατία και 60 (13%), στο βόρειο τμήμα της Κύπρου.

Βαθμολογίες για όλους τους δημόσιους φορείς που είχαν υποστεί τον έλεγχο

Κυπριακή Δημοκρατία	Βαθμός	Βόρειο τμήμα της Κύπρου	Βαθμός
Υπουργείο Εσωτερικών	22	Υπουργείο Εσωτερικών	0
Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	12	"Υπουργείο Οικονομίας και Ενέργειας"	0
Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	17	"Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων"	13
Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού	16	"Υπουργείο Παιδείας, Νεολαίας και Αθλητισμού"	12
Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος	22	"Υπουργείο Τουρισμού, Περιβάλλοντος και Πολιτισμού"	9
Υπουργείο Υγείας	17	"Υπουργείο Υγείας"	9
Επαρχιακή Αρχή - Λευκωσία	12	"Επαρχία Λευκωσίας"	0
Επαρχιακή Αρχή - Λεμεσού	12	"Επαρχία Αμμοχώστου"	0
Δημοτική Αρχή - Λευκωσία	21	"Δήμος Λευκωσίας"	8

⁴ Για μια λεπτομερή ανάλυση των διεθνών προτύπων δείτε "Ενεργητική Διαφάνεια: Το μέλλον του δικαιώματος στην ενημέρωση; Μια ανασκόπηση των προτύπων, των προκλήσεων και των ευκαιριών' από την Helen Darbshire, που εκδόθηκε από το Ινστιτούτο της Παγκόσμιας Τράπεζας τον Ιούλιο 2010, και διατίθεται στη διεύθυνση: http://siteresources.worldbank.org/WBI/Resources/213798-1259011531325/6598384-1268250334206/Darbshire_Proactive_Transparency.pdf

Δημοτική Αρχή - Λεμεσός	15	"Δήμος Αμμόχωστου"	9
ΣΥΝΟΛΑ	166		60
	36%		13%
Διαθέσιμοι → 2 βαθμοί. Μη διαθέσιμοι → 0 βαθμοί, Μερικώς Διαθέσιμοι → 1 βαθμός			

Ενεργητική Δημοσίευση - Δείκτες

ΔΕΙΚΤΗΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
1. Ιστοσελίδα	Υπάρχει ιστοσελίδα - Ναι (2 βαθμοί) ή Όχι (0 βαθμοί)
2. Πληροφορίες για Εσωτερικούς Κανονισμούς	Πληροφορίες σχετικά με τους εσωτερικές κανονισμούς, τις λειτουργίες και τις εντολές του φορέα του δημόσιου
3. Οργανωτική δομή	Πληροφορίες σχετικά με την οργανωτική δομή του δημόσιου φορέα
4. Στοιχεία Επικοινωνίας	Ονόματα και στοιχεία επικοινωνίας των δημόσιων αξιωματούχων που είναι επιφορτισμένοι για κάθε τμήμα του δημόσιου φορέα
5. Πληροφορίες για Δραστηριότητες	Περιοδικές στρατηγικές και σχεδιαζόμενες δραστηριότητες
6. Αποφάσεις και Πολιτικές	Κύριες αποφάσεις και πολιτικές που έχουν υιοθετηθεί από τον δημόσιο φορέα
7. Πληροφορίες για τη διαδικασία λήψης αποφάσεων	Προσχέδια των εγγράφων και των στοιχείων που χρησιμοποιούν για τη διαμόρφωση αυτών των πολιτικών και στρατηγικών
8. Αξιολογήσεις	Εκθέσεις αξιολόγησης σχετικά με τις δραστηριότητες που αναλαμβάνονται
9. Πρακτικά Συναντήσεων	Τα πρακτικά των συνεδριάσεων και των αποφάσεων που λήφθηκαν
10. Πληροφορίες σχετικά με τις υπηρεσίες	Περιγραφή των υπηρεσιών που προσφέρονται στο κοινό
11. Ηλεκτρονική πρόσβασης σε υπηρεσίες	Ψηφιακά αντίγραφα εντύπων για διοικητικές διαδικασίες
12. Προβλεπόμενος προϋπολογισμός	Πληροφορίες για τον προβλεπόμενο αναλυτικό προϋπολογισμό του τρέχοντος έτους
13. Πληροφορίες για τη μισθοδοσία	Πληροφορίες σχετικά με τους μισθούς και τα επιδόματα των δημοσίων αξιωματούχων
14. Έσοδα και Δαπάνες	Πραγματικά έσοδα και δαπάνες, εκθέσεις ελεγκτών και άλλες βασικές οικονομικές πληροφορίες
15. Πληροφορίες για Επιδοτήσεις	Πληροφορίες σχετικά με οικονομικές ενισχύσεις που δόθηκαν, καθώς και λεπτομέρειες για τους δικαιούχους, τα ποσά, και τους μηχανισμούς ελέγχου
16. Πληροφορίες για Ανοικτές Συναντήσεις	Ειδοποιήσεις για ανοικτές συναντήσεις, συμπεριλαμβανομένης της ημερομηνίας, της ώρας και του τόπου
17. Πληροφορίες για τη Συμμετοχή του Κοινού	Πληροφορίες για τους μηχανισμούς δημόσιας συμμετοχής (δηλαδή διαβουλεύσεις) στη διαδικασία

	λήψης αποφάσεων
18. Πληροφορίες για τις Δημόσιες Προμήθειες	Λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες δημοσίων προμηθειών, τα κριτήρια επιλογής, τον προϋπολογισμό, και τα αποτελέσματα των προσφορών
19. Πληροφορίες για τις Συμβάσεις	Αντίγραφα των συμβάσεων που συνάπτονται από τον δημόσιο φορέα και τακτικές εκθέσεις για την εφαρμογή τους
20. Μητρώα και βάσεις δεδομένων	Πληροφορίες σχετικά με το περιεχόμενο τους, την πρόσβαση του κοινού και την πολιτική προστασίας προσωπικών δεδομένων των υπό διαχείριση βάσεων δεδομένων
21. Πληροφορίες που κατέχονται	Ευρετήριο ή μητρώο των βασικών εγγράφων, ή τουλάχιστον των κατηγοριών των πληροφοριών, που κατέχονται από τον δημόσιο φορέα
22. Δικαίωμα στην Πληροφόρηση	Πληροφορίες σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένου του τρόπου για να αιτούνται πληροφορίες και τον αρμόδιο υπάλληλο του δημόσιου φορέα
23. Σύνδεσμοι	Σύνδεσμοι προς άλλους κυβερνητικούς ιστότοπους και άλλες συναφείς διαδικτυακές πηγές

3. Κύριες Διαπιστώσεις

Οι δημόσιοι φορείς στην Κύπρο, τόσο στο βόρειο τμήμα της Κύπρου όσο και στην Κυπριακή Δημοκρατία, αποτυγχάνουν να δημοσιεύουν ενεργητικά στις ιστοσελίδες τους βασικές κατηγορίες πληροφοριών. Στην Κυπριακή Δημοκρατία όλοι οι δημόσιοι φορείς που αξιολογήθηκαν είχαν ιστοσελίδες, ενώ στο βόρειο τμήμα της Κύπρου 4 από τους 10 δημόσιους οργανισμούς δεν είχαν. Υπήρχε επίσης σχετικά μεγαλύτερος όγκος πληροφοριών στις ιστοσελίδες της Κυπριακής Δημοκρατίας, αν και η συνολική βαθμολογία του 36% στην Κυπριακή Δημοκρατία και του 13% στο βόρειο τμήμα της Κύπρου είναι πολύ απογοητευτική και για δύο περιπτώσεις.

Η μέγιστη δυνατή βαθμολογία για ένα δημόσιο φορέα ήταν 46 μονάδες. Ούτε ένας από τους φορείς που αξιολογήθηκαν συγκέντρωσε ακόμα και το ήμισυ της βαθμολογίας, δηλαδή 23 πόντους. Μόνο τρεις δημόσιοι φορείς ήρθαν κοντά σε αυτή τη βαθμολογία συγκεντρώνοντας πάνω από 20 πόντους, και όλοι ήταν στην Κυπριακή Δημοκρατία: Υπουργείο Εσωτερικών (22), Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (22) και η Δημοτική Αρχή Λευκωσίας (21) .

Η έρευνα διαπίστωσε επίσης ότι ο σχεδιασμός των ιστοσελίδων των δημόσιων αρχών ήταν ελλιπής και ότι οι ιστότοποι ήταν δύσκολο να πλοηγηθούν και είχαν μηχανισμούς αναζήτησης που δεν λειτουργούσαν σωστά.

Επίσης, οι σημαντικές πληροφορίες θα πρέπει να μεταφραστούν στις κύριες γλώσσες των δυνητικών αιτητών πληροφοριών. Στο πλαίσιο μιας πολυ-εθνικής Κύπρου, οι βέλτιστες πρακτικές θα πρέπει να καταστήσουν διαθέσιμη την πληροφόρηση στα τουρκικά, ελληνικά και αγγλικά.

Ένας φιλικό προς το χρήστη δημόσιος ιστότοπος επιτρέπει την εύκολη πλοήγηση, ενσωματώνει μηχανισμό αναζήτησης και καθοδήγηση των χρηστών, δίνει σημασία στην καθοδήγηση όσον αφορά την πρόσβαση σε πληροφορίες και είναι διαθέσιμη σε πολλές

γλώσσες. Επιπλέον, βασικά εργαλεία πλοήγησης, όπως οι μηχανισμοί αναζήτησης πρέπει να ελέγχονται συχνά ώστε να διασφαλίζεται ότι λειτουργούν σωστά.

Η λογική της δομής των ιστότοπων πρέπει να ανταποκρίνεται στην ανάγκη του κοινού για ενημέρωση, ώστε ο σχεδιασμός του ιστότοπου να διευκολύνει την πρόσβαση σε πληροφορίες.

Όσον αφορά τη διαθεσιμότητα των πληροφοριών, όλοι οι δημόσιοι φορείς στην Κύπρο πρέπει να καταβάλουν μια σημαντική προσπάθεια για να ανεβάσουν στους ιστοτόπους τους βασικές κατηγορίες πληροφοριών, τόσο σε μορφή που θα είναι φιλική προς το χρήστη όσο και σε πρωτότυπα έγγραφα για εκείνους που αναζητούν περισσότερες, και σε βάθος, πληροφορίες. Όλοι οι δημόσιοι φορείς θα πρέπει επίσης να βελτιώσουν τα ισχύοντα πρότυπά τους σχετικά με την προσβασιμότητα, δηλαδή το βαθμό στον οποίο πληροφορίες θα μπορούσαν να βρεθούν εύλογα εύκολα να είναι προσβάσιμες από τον μέσο χρήστη του διαδικτύου.

Οι δημόσιοι φορείς στην Κύπρο θα πρέπει να αναθεωρήσουν εξ υπαρχής τον σχεδιασμό και το περιεχόμενο των ιστοσελίδων τους από την σκοπιά αυτών που αιτούνται πληροφορίες και που δεν είναι εξοικειωμένοι με τη δομή και την εσωτερική λειτουργία του κάθε δημόσιου φορέα. Υπάρχουν μια σειρά από γενικές προτάσεις που ισχύουν για τους περισσότερους δημόσιους φορείς που έχουν αξιολογηθεί, τόσο στο βόρειο τμήμα της Κύπρου όσο και στην Κυπριακή Δημοκρατία. Η ενεργητική διαθεσιμότητα και η εύκολη πρόσβαση σε βασικές κατηγορίες πληροφοριών σε κάθε συγκεκριμένο δημόσιο φορέα, τόσο στο βόρειο τμήμα της Κύπρου και στην Κυπριακή Δημοκρατία, συζητούνται περαιτέρω στη συνέχεια.

3.1 Ενεργητική δημοσίευση στην Κυπριακή Δημοκρατία

Οι δέκα δημόσιοι φορείς που είχαν αξιολογηθεί διέθεταν όλοι ιστοσελίδα, αν και η ιστοσελίδα των Επαρχιακών Διοικήσεων Λευκωσίας και Λεμεσού είναι τμήματα της ιστοσελίδας του Υπουργείου Εσωτερικών.

Οι συγκεκριμένες ηλεκτρονικές διευθύνσεις είναι:

- **Υπουργείο Εσωτερικών:** www.moi.gov.cy
- **Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού:** www.mcit.gov.cy
- **Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων:** www.mlsi.gov.cy
- **Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού:** www.moec.gov.cy
- **Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος:** www.moa.gov.cy
- **Υπουργείο Υγείας:** www.moh.gov.cy
- **Επαρχιακή Διοίκηση Λευκωσίας:**
http://www.moi.gov.cy/moi/da/dadmin.nsf/dmlindex_gr/dmlindex_gr?OpenDocument (σημείωση: όλες οι επαρχιακές διοικήσεις εμφανίζονται σαν υποσελίδες του Υπουργείου Εσωτερικών)
- **Επαρχιακή Διοίκηση Λεμεσού:**
http://www.moi.gov.cy/moi/da/dadmin.nsf/dmlindex_gr/dmlindex_gr?OpenDocument (σημείωση: όλες οι επαρχιακές διοικήσεις εμφανίζονται σαν υποσελίδες του Υπουργείου Εσωτερικών)
- **Δήμος Λευκωσίας:** www.nicosia.org.cy
- **Δήμος Λεμεσού:** www.limassolmunicipal.com.cy

Δημόσιοι Φορείς: Κυπριακή Δημοκρατία										
ΔΕΙΚΤΕΣ	Εσωτερικών	Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	Εργασίας Κοινωνικών Ασφαλίσεων	Παιδείας Πολιτισμού και Θρησκείας	Πόρων Περιβάλλοντος	Υγείας	Επαρχία Λευκωσίας	Επαρχία Λεμεσού	Δήμος Λευκωσίας	Δήμος Λεμεσού
Ιστοσελίδα	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
Εσωτερικοί Κανονισμοί	μερικώς	μερικώς	μερικώς	μερικώς	μερικώς	μερικώς	μερικώς	μερικώς	μερικώς	μερικώς
Οργανόγραμμα	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	μερικώς	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	μερικώς	μερικώς
Στοιχεία Επικοινωνίας	μερικώς	μερικώς	μερικώς	μερικώς	μερικώς	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	μερικώς	μερικώς
Επιχειρησιακές Πληροφορίες	μερικώς	ΟΧΙ	μερικώς	μερικώς	μερικώς	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	μερικώς	ΝΑΙ
Αποφάσεις & Πολιτικές	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
Πληροφορίες για τη λήψη αποφάσεων	μερικώς	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	μερικώς	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	μερικώς	ΟΧΙ
Αξιολογήσεις	ΟΧΙ	ΟΧΙ	μερικώς	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
Πρακτικά Συναντήσεων	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
Πληροφορίες σχετικά με υπηρεσίες	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	καμιά	καμιά	ΝΑΙ	ΝΑΙ
Ηλεκτρονική Πρόσβαση σε υπηρεσίες	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	καμιά
Προβλεπόμενος προϋπολογισμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ
Πληροφορίες Μισθοδοσίας	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
Έσοδα και δαπάνες	μερικώς	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	μερικώς	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	μερικώς	ΟΧΙ
Πληροφορίες για Επιδοτήσεις	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
Πληροφορίες για Ανοικτές Συναντήσεις	μερικώς	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	μερικώς	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
Συμμετοχή του κοινού	μερικώς	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	μερικώς	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Δημόσιες Προμήθειες	μερικώς	ΟΧΙ	μερικώς	ΟΧΙ	μερικώς	μερικώς	μερικώς	μερικώς	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Πληροφορίες για Συμβάσεις	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
Μητρώα και Βάσεις Δεδομένων	μερικώς	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	μερικώς	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
Πληροφορίες	μερικώς	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	μερικώς	μερικώς	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

σχετικά με Πληροφορίες που διατίθενται											
Πληροφορίες για το Δικαίωμα στην Πληροφόρηση	OXI	OXI	OXI	OXI	OXI	OXI	OXI	OXI	NAI	μερικές	NAI
Σύνδεσμοι	NAI	NAI	NAI	NAI	NAI	NAI	OXI	OXI	NAI	NAI	NAI

Μερικές πληροφορίες δεν είναι διαθέσιμες σε οποιαδήποτε από τις ιστοσελίδες του δημοσίων φορέων που έχουν αξιολογηθεί:

- Κύριες αποφάσεις και πολιτικές που εγκρίθηκαν;
- Πρακτικά συνεδριάσεων;
- Πληροφορίες για τους μισθούς και τα επιδόματα των δημοσίων υπαλλήλων;
- Λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με την χορήγηση επιδοτήσεων, συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων των δικαιούχων, τα ποσά και στους μηχανισμούς ελέγχου, καθώς και τις εκθέσεις εξωτερικών ελεγκτών;
- Αντίγραφα των συμβάσεων που συνήφθησαν και τακτικές εκθέσεις σχετικά με την υλοποίησή τους

Μερικές πληροφορίες δεν ήταν διαθέσιμες, με λίγες μόνο εξαιρέσεις όπου υπήρχαν μερικές πληροφορίες:

- Πληροφορίες σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες από πολίτες, συμπεριλαμβανομένου του πώς να ζητούν τις πληροφορίες και τα στοιχεία επικοινωνίας του υπεύθυνου δημόσιου λειτουργού (η μοναδική εξαίρεση ήταν μερικές πληροφορίες στην ιστοσελίδα του Δήμου Λευκωσίας).
- Εκθέσεις αξιολόγησης σχετικά με τις δραστηριότητες που αναλαμβάνονται από τους επιλεγμένους δημόσιους φορείς (η μοναδική εξαίρεση ήταν μερικές πληροφορίες στην ιστοσελίδα του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος)
- Παρά το γεγονός ότι τρεις φορείς (Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Γεωργίας, και Υπουργείο Υγείας) είχαν κάποιες πληροφορίες σχετικά με τα περιεχόμενα των ιστοσελίδων τους, καμία δεν περιείχε ευρετήριο ή μητρώο των βασικών εγγράφων, ούτε και ένα περιεκτικό κατάλογο σχετικά με τον τύπο των πληροφοριών που περιέχουν.

Η απουσία πληροφοριών **οικονομικής φύσης** ήταν ιδιαίτερα αισθητή. Αν και πληροφορίες σχετικά με τον προϋπολογισμό είναι διαθέσιμες αλλού, δεδομένα αναφορικά με τους τρέχοντες προϋπολογισμούς συνήθως δεν υπήρχαν στις ιστοσελίδες που αξιολογήθηκαν. Καμιά ιστοσελίδα δεν περιείχε πληροφορίες σχετικά με οικονομικές επιδοτήσεις που χορηγήθηκαν ούτε σχετικά με την εποπτεία των εν λόγω επιδοτήσεων, και υπήρχε παντελής έλλειψη πληροφοριών σχετικά με τις εκθέσεις εξωτερικών ελεγκτών. Επίσης υπήρχε έλλειψη πληροφοριών στο διαδίκτυο σχετικά με τους προϋπολογισμούς των **δημοσίων συμβάσεων** και για συγκεκριμένες διαδικασίες προμηθειών, των κριτηρίων επιλογής, και τα αποτελέσματα των προσφορών. Η μερική πληροφόρηση που ήταν διαθέσιμη δεν ισοδυναμεί με διαφάνεια στη διαδικασία σύναψης συμβάσεων. Η εξαίρεση εδώ είναι η ιστοσελίδα του Δήμου Λευκωσίας.

Υπήρξε επίσης ανεπαρκής πληροφόρηση σχετικά με τη **συμμετοχή του κοινού**, με μόνο τρεις φορείς να έχουν αποσπασματικές πληροφορίες σχετικά με ανοικτές συνεδριάσεις ή άλλους συμμετοχικούς μηχανισμούς, όπως διαβουλεύσεις. Η γενική εικόνα ήταν ότι η συμμετοχή στη διαδικασία λήψης αποφάσεων δεν ενθαρρύνεται.

Ε-διακυβέρνηση: Ήταν θετικό το γεγονός ότι οι περισσότερες από τις ιστοσελίδες που είχαν αξιολογηθεί περιείχαν πληροφορίες σχετικά με τις υπηρεσίες και για τον τρόπο πρόσβασης σε αυτές. Ήταν επίσης θετικό το γεγονός ότι σε όλες σχεδόν τις ιστοσελίδες που είχαν αξιολογηθεί υπάρχουν και συνδέσεις για άλλες κρατικές ιστοσελίδες και άλλες σχετικές διαδικτυακές πηγές. Η μόνη εξαίρεση είναι εδώ ήταν οι διαδικτυακές σελίδες των Επαρχιακών Διοικήσεων, οι οποίες αποτελούν τμήματα της ιστοσελίδας του Υπουργείου Εσωτερικών. Αυτές οι συνδέσεις έμμεσα συμβάλλουν στη διαδικασία της επικοινωνίας, καθώς μπορούν να βοηθήσουν τους επισκέπτες της ιστοσελίδας να εντοπίσουν άλλες κυβερνητικές υπηρεσίες/φορείς που μπορεί να είναι πιο αρμόδιοι για το θέμα που τους αφορά.

Την ίδια στιγμή, ωστόσο, **πολλά προβλήματα** με τις ιστοσελίδες υπονομεύουν αυτά τα θετικά αποτελέσματα:

- Σε γενικές γραμμές, οι ιστοσελίδες δεν πληρούν τα πρότυπα για την ενεργητική δημοσιοποίηση πληροφοριών, απουσιάζουν πληροφορίες, τμήματα των ιστοσελίδων δεν είναι ενημερωμένα, και οι συνδέσεις είναι διακεκομμένες ή δεν λειτουργούν.
- Οι περισσότερες ιστοσελίδες παρέχουν τουλάχιστον μία διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για επικοινωνία, αλλά πολλές δε διαθέτουν μίαν ηλεκτρονική αίτηση ως μέσο επικοινωνίας. Αυτό σημαίνει ότι ο πολίτης που δε διαθέτει ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (ή που θέλει να υποβάλει ένα σχόλιο ανώνυμα) δεν μπορεί να επικοινωνήσει με τους φορείς αυτούς μέσω του Διαδικτύου.
- Η ταχυδρομική διεύθυνση και οι αριθμοί τηλεφώνου και τηλεομοιοτύπου των φορέων εμφανίζονται συνήθως στις ιστοσελίδες, κάτι που καταδεικνύει ότι αυτός εξακολουθεί να είναι η προτιμώμενη μέθοδος επίσημης επικοινωνίας μεταξύ του κοινού και των φορέων. Αυτό δείχνει μια νοοτροπία ότι τα "παραδοσιακά" μέσα επικοινωνίας (όπως το ταχυδρομείο και το τηλεομοιότυπο), προτιμούνται σε σύγκριση με τα "μοντέρνα" (όπως το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο). Η εξαίρεση ήταν οι ιστοσελίδες των επαρχιακών διοικήσεων, όπου οι ταχυδρομικές διευθύνσεις δεν ήταν διαθέσιμες.
- Ορισμένες μέθοδοι επικοινωνίας που προτείνονται από τις εν λόγω ιστοσελίδες φάνηκε να ήταν είτε λανθασμένες είτε δε λειτουργούσαν. Αυτό αναπόφευκτα δημιουργεί αμφιβολίες στο μυαλό δυνητικών χρηστών αν τα κιβώτια εισερχομένων μηνυμάτων είναι ακόμα ενεργά, ή εάν η αίτηση αποστέλλοταν μέσω ηλεκτρονικής αίτησης θα έφθανε στον αρμόδιο λειτουργό ο οποίος θα τη χειριζόταν.

Μια άλλη διαπίστωση, αν και δεν είχε επίσημα μελετηθεί στην παρούσα έρευνα, είναι ότι στις υπό αξιολόγηση ιστοσελίδες σημαντικά λιγότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στην Τουρκική γλώσσα, ή και καθόλου. Δεδομένου ότι η Τουρκική είναι η άλλη επίσημη γλώσσα της Κυπριακής Δημοκρατίας μαζί με την Ελληνική, αυτή είναι μια διαπίστωση που ανησυχεί όσον αφορά τη διασφάλιση της δυνατότητας ότι όλοι στο νησί μπορούν να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες. Παρά το γεγονός ότι διά νόμου όλες τις δημόσιες πληροφορίες πρέπει να διατίθενται επίσης και στην Τουρκική γλώσσα, στην πράξη αυτό δεν συμβαίνει όσον αφορά τις ιστοσελίδες. Αντίθετα, υπήρξε μια σημαντική ποσότητα των πληροφοριών που διατίθενται στα Αγγλικά (δεν είναι επίσημη γλώσσα).

Συμπεράσματα - Κυπριακή Δημοκρατία

Από τα αποτελέσματα προκύπτει το συμπέρασμα ότι στην Κυπριακή Δημοκρατία δεν υπάρχει αποτελεσματική πολιτική που να διασφαλίζει ότι το κοινό ενημερώνεται μέσω των ιστοσελίδων.

Παρά το γεγονός ότι ορισμένες πληροφορίες ήταν διαθέσιμες, η έλλειψη ομοιομορφίας σε όλες τις κατηγορίες πληροφοριών που εξετάστηκαν φαίνεται να επιβεβαιώνει την απουσία

μιας τέτοιας πολιτικής και μάλλον την ύπαρξη μιας αποσπασματικής προσέγγισης, ανάλογα με το ποιος διευθύνει την ιστοσελίδα του συγκεκριμένου δημόσιου φορέα.

Η Κύπρος αδυνατεί να ικανοποιήσει τα διεθνή πρότυπα πρόσβασης σε πληροφορίες όσον αφορά τις ιστοσελίδες των δημοσίων φορέων. Η κυβέρνηση πρέπει να υιοθετήσει μια συγκεκριμένη κυβερνητική πολιτική που θα προωθήσει τη διαφάνεια και την ενεργητική δημοσίευση.

3.2 Ενεργητική δημοσίευση στο βόρειο τμήμα της Κύπρου

Τέσσερα από τους δέκα δημόσιους φορείς που αξιολογήθηκαν στο βόρειο τμήμα της Κύπρου, τον Σεπτέμβριο του 2010 δεν είχαν συγκεκριμένη ιστοσελίδα. Αυτοί είναι: "Υπουργείο Εσωτερικών", "Υπουργείο Οικονομίας", "Επαρχιακή Διοίκηση Λευκωσίας", και "Επαρχιακή Διοίκηση Αμμοχώστου".

Οι δημόσιοι φορείς που είχαν συγκεκριμένη θεσμική ιστοσελίδα ήταν:

- "Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων" στο www.csgb.eu
- "Υπουργείο Παιδείας, Νεολαίας και Αθλητισμού" στο www.mebnet.net
- "Τουρισμού Περιβάλλοντος και Πολιτισμού" στο www.turizmcevrekultur.org
- "Υπουργείο Υγείας" στο www.saglikbakanligi.com
- "Δήμος Λευκωσίας" στο www.lefkosaturkbelendiyesi.org
- "Δήμος Αμμόχωστου" στο www.magusa.org

ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ/ ΒΟΡΕΙΟ ΤΜΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ										
ΔΕΙΚΤΗΣ	Εσωτερικών	και Οικονομίας και Ενέργειας	και Εργασίας Κοινωνικών Ασφαλίσεων	και Παιδείας, Νεολαίας και Αθλητισμού	Τουρισμού, Περιβάλλοντος και Πολιτισμού	Υγείας	Επαρχία Λευκωσίας	Επαρχία Αμμοχώστου	Δήμος Λευκωσίας	Δήμος Αμμοχώστου ^a
Ιστοσελίδα	OXI	OXI	NAI	NAI	NAI	NAI	OXI	OXI	NAI	NAI
Εσωτερικοί Κανονισμοί	Δ/Ε	n/a	μερικώς	μερικώς	OXI	OXI	Δ/Ε	Δ/Ε	OXI	OXI
Οργανόγραμμα	Δ/Ε	Δ/Ε	NAI	NAI	OXI	NAI	Δ/Ε	Δ/Ε	NAI	μερικώς
Στοιχεία Επικοινωνίας	Δ/Ε	Δ/Ε	NAI	NAI	OXI	μερικώς	Δ/Ε	Δ/Ε	OXI	μερικώς
Επιχειρησιακές Πληροφορίες	Δ/Ε	Δ/Ε	OXI	OXI	OXI	OXI	Δ/Ε	Δ/Ε	μερικώς	μερικώς
Αποφάσεις & Πολιτικές	Δ/Ε	Δ/Ε	OXI	OXI	OXI	OXI	Δ/Ε	Δ/Ε	OXI	μερικώς
Πληροφορίες για τη λήψη αποφάσεων	Δ/Ε	Δ/Ε	OXI	OXI	OXI	OXI	Δ/Ε	Δ/Ε	OXI	OXI
Αξιολογήσεις	Δ/Ε	Δ/Ε	OXI	OXI	OXI	OXI	Δ/Ε	Δ/Ε	μερικώς	OXI
Πρακτικά Συναντήσεων	Δ/Ε	Δ/Ε	OXI	OXI	OXI	NAI	Δ/Ε	Δ/Ε	OXI	μερικώς
Πληροφορίες σχετικά με υπηρεσίες	Δ/Ε	Δ/Ε	NAI	NAI	NAI	OXI	Δ/Ε	Δ/Ε	OXI	μερικώς

Έκθεση Έρευνας Ανοικτή Κύπρος - Προσχέδιο για διαβούλευση

Ηλεκτρονική Πρόσβαση σε υπηρεσίες	Δ/Ε	Δ/Ε	ΟΧΙ	ΟΧΙ	μερικώς	μερικώς	Δ/Ε	Δ/Ε	μερικώς	ΟΧΙ
Προβλεπόμενος προϋπολογισμός	Δ/Ε	Δ/Ε	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ/Ε	Δ/Ε	ΟΧΙ	ΟΧΙ
Πληροφορίες Μισθοδοσίας	Δ/Ε	Δ/Ε	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ/Ε	Δ/Ε	ΟΧΙ	ΟΧΙ
Έσοδα και δαπάνες	Δ/Ε	Δ/Ε	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ/Ε	Δ/Ε	ΟΧΙ	ΟΧΙ
Πληροφορίες για Επιδοτήσεις	Δ/Ε	Δ/Ε	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ/Ε	Δ/Ε	ΟΧΙ	ΟΧΙ
Πληροφορίες για Ανοικτές Συναντήσεις	Δ/Ε	Δ/Ε	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ/Ε	Δ/Ε	ΟΧΙ	ΟΧΙ
Συμμετοχή του κοινού	Δ/Ε	Δ/Ε	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ/Ε	Δ/Ε	ΟΧΙ	ΟΧΙ
Δημόσιες Προμήθειες	Δ/Ε	Δ/Ε	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ/Ε	Δ/Ε	μερικώς	ΟΧΙ
Πληροφορίες για Συμβάσεις	Δ/Ε	Δ/Ε	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ/Ε	Δ/Ε	ΟΧΙ	ΟΧΙ
Μητρώα και Βάσεις Δεδομένων	Δ/Ε	Δ/Ε	μερικώς	ΟΧΙ	μερικώς	ΟΧΙ	Δ/Ε	Δ/Ε	ΟΧΙ	ΟΧΙ
Πληροφορίες σχετικά με Πληροφορίες που διατίθενται	Δ/Ε	Δ/Ε	μερικώς	ΟΧΙ	μερικώς	ΟΧΙ	Δ/Ε	Δ/Ε	ΟΧΙ	μερικώς
Πληροφορίες για το Δικαίωμα στην Πληροφόρηση	Δ/Ε	Δ/Ε	ΟΧΙ	μερικώς ¹	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ/Ε	Δ/Ε	ΟΧΙ	ΟΧΙ
Σύνδεσμοι	Δ/Ε	Δ/Ε	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	μερικώς	Δ/Ε	Δ/Ε	ΟΧΙ	μερικώς

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι, όπως φαίνεται στο πιο πάνω διάγραμμα, πολλές κατηγορίες βασικών πληροφοριών δεν είναι διαθέσιμες σε καμία από τις ιστοσελίδες των δημοσίων φορέων που είχαν αξιολογηθεί στο βόρειο τμήμα της Κύπρου. Συγκεκριμένα:

- Πληροφορίες για τη Λήψη Αποφάσεων;
- Προβλεπόμενοι Προϋπολογισμοί ;
- Πληροφορίες Μισθοδοσίας ;
- Έσοδα και Δαπάνες ;
- Πληροφορίες για Συμβάσεις ;
- Πληροφορίες για Επιδοτήσεις ;
- Ανοικτές Ενημερωτικές Συναντήσεις;
- Ενημέρωση για τη Συμμετοχή του κοινού

Όσον αφορά σε άλλες κατηγορίες βασικών πληροφοριών, δεν υπάρχει συνοχή στις πληροφορίες που εμφανίζονται σε ιστοσελίδες δημοσίων φορέων.

Από τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των ιστοσελίδων δημοσίων φορέων στο βόρειο τμήμα της Κύπρου, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι δεν υπάρχει κυβερνητική πολιτική που να ενθαρρύνει μέτρα για τη διαφάνεια, προωθώντας με αυτό τον τρόπο το

δικαίωμα της πρόσβασης σε επίσημα έγγραφα. Μερικά παραδείγματα αρκούν για να επεξηγήσουν το σημείο:

- Το "Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων" και το "Υπουργείο Παιδείας, Νεολαίας και Αθλητισμού" περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τις λειτουργίες και τα καθήκοντα των υπουργείων τους στις ιστοσελίδες τους, ενώ οι πληροφορίες υστερούν σε πληροφορίες σχετικά με τους εσωτερικούς κανονισμούς. Οι ιστοσελίδες των άλλων τριών δημόσιων φορέων δεν περιλαμβάνουν καμία από τις δύο αυτές κατηγορίες πληροφοριών;
- Από τους δέκα δημόσιους φορείς, μόνον οι ιστοσελίδες τριών περιέχουν τις κύριες αποφάσεις και πολιτικές που έχουν θεσπιστεί: του "Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων", του "Υπουργείου Παιδείας, Νεολαίας και Αθλητισμού", και του "Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος και Πολιτισμού".
- Πληροφορίες σχετικά με τις στρατηγική και τις προγραμματιζόμενες δραστηριότητες είναι μόνο εν μέρει μόνο διαθέσιμες στις ιστοσελίδες των δύο δήμων που αξιολογήθηκαν. Εκτός από αυτό, καμιά ιστοσελίδα των άλλων δημόσιων φορέων περιέχει αυτή την κατηγορία πληροφοριών;
- Λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων, τα κριτήρια επιλογής, τον προϋπολογισμό, και τα αποτελέσματα των προσφορών υπάρχουν μόνο στην ιστοσελίδα του "Δήμου Λευκωσίας", έστω και μερικώς.
- Η ιστοσελίδα του "Υπουργείου Παιδείας, Νεολαίας και Αθλητισμού" είναι η μόνη που εμφανίζει πληροφορίες σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης των πολιτών σε πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένου του πώς να ζητούν τις πληροφορίες. Παρ' όλα αυτά, τα στοιχεία επικοινωνίας του λειτουργού πληροφόρησης στο εν λόγω Υπουργείο δεν δίδονται;
- Μερική πρόσβαση στα ψηφιακά αντίγραφα των εντύπων για διοικητικές διαδικασίες επιτρέπεται μόνο σε τρεις ιστοσελίδες: του "Υπουργείου Υγείας", του "Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος και Πολιτισμού", και της "Δημοτικής Αρχής Λευκωσίας".

Μια άλλη παρατήρηση είναι ότι οι πληροφορίες που δημοσιεύονται ενεργητικά δεν είναι ενημερωμένες. Επιπλέον, διαπιστώθηκε ότι πολύ λίγες πληροφορίες ήταν διαθέσιμες και σε άλλες γλώσσες.

Συμπεράσματα - βόρειο τμήμα της Κύπρου

Η διοίκηση στο βόρειο τμήμα της Κύπρου αποτυγχάνει να ανταποκριθεί στα διεθνή πρότυπα για την πρόσβαση σε πληροφορίες αναφορικά με την ενεργητική δημοσίευση όταν πρόκειται για τις ιστοσελίδες των δημοσίων φορέων.

Η έλλειψη συνοχής μεταξύ της ύπαρξης και, όπου υπάρχουν, τα περιεχόμενα των ιστοσελίδων, δείχνει ότι δεν υπάρχει συγκεκριμένη κυβερνητική πολιτική για το θέμα αυτό.

4. Προτάσεις για την Ενεργητική Δημοσίευση

Ως αποτέλεσμα των πορισμάτων της Έρευνας Τοπίου Πληροφοριών, οι αρχές σε όλη την Κύπρο πρέπει να λάβουν τα ακόλουθα μέτρα:

1. Να υιοθετήσουν μια κύρια πολιτική για την ενεργητική δημοσιοποίηση πληροφοριών από τις ιστοσελίδες των δημοσίων φορέων, κάτι που είναι σύμφωνο με τα διεθνή πρότυπα, συμπεριλαμβανομένης της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση σε Επίσημα Έγγραφα.
2. Η πολιτική αυτή θα πρέπει να καθορίσει ένα λεπτομερή κατάλογο με τις κατηγορίες των πληροφοριών που πρέπει να δημοσιεύονται ενεργητικά και ένα χρονοδιάγραμμα

για τη σταδιακή συμπλήρωση της δημοσίευσης αυτών των κατηγοριών πληροφοριών. Η πολιτική πρέπει επίσης να καθορίσει τη συχνότητα με την οποία οι πληροφορίες οφείλουν να ενημερώνονται;

3. Ένας μελλοντικός νόμος για το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες στην Κυπριακή Δημοκρατία θα πρέπει να περιλαμβάνει ένα κεφάλαιο για την ενεργητική δημοσιοποίηση πληροφοριών;
4. Οι υφιστάμενοι κανονισμοί σχετικά με την πρόσβαση σε πληροφορίες στο βόρειο τμήμα της Κύπρου πρέπει να τροποποιηθούν ώστε να περιλαμβάνουν λεπτομερείς υποχρεώσεις για την ενεργητική δημοσιοποίηση πληροφοριών;
5. Οι δημόσιοι φορείς που δεν έχουν σήμερα ιστοσελίδα θα πρέπει να δημιουργήσουν μία αμέσως;
6. Οι δημόσιοι φορείς θα πρέπει να ορίσουν τουλάχιστον ένα λειτουργό που θα είναι υπεύθυνος για την ανάπτυξη και την επικαιροποίηση των ιστοσελίδων;
7. Οι δημόσιοι φορείς θα πρέπει να λάβουν άμεσα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι βασικές κατηγορίες πληροφοριών είναι διαθέσιμες στις ιστοσελίδες τους. Ένας οδηγός για το τι στοιχεία πρέπει να δημοσιεύονται είναι η συχνότητα των αιτημάτων για παροχή πληροφοριών από το κοινό;
8. Συνιστάται όπως βελτιωθεί ο σχεδιασμός και η παρουσίαση των ιστοσελίδων των δημόσιων φορέων, έτσι ώστε να διευκολυνθεί η πλοήγηση και η διευκόλυνση της προσβασιμότητας;
9. Πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή συστήματα που να διασφαλίζουν, στο μέτρο του δυνατού, την αυτόματη δημοσίευση των μη εξαιρουμένων πληροφοριών, κάτι το οποίο θα συμβάλει στη διασφάλιση ότι οι πληροφορίες είναι επίκαιρες;
10. Συνιστάται όπως οι δημόσιοι φορείς δημοσιεύουν τις πληροφορίες τους στις τρεις κύριες γλώσσες που χρησιμοποιούνται στο νησί (Ελληνικά, Τουρκικά και Αγγλικά).

VII. Παρακολούθηση των Δημοσίων Φορέων – Αιτήσεις

1. Το Τείχος της Σιωπής

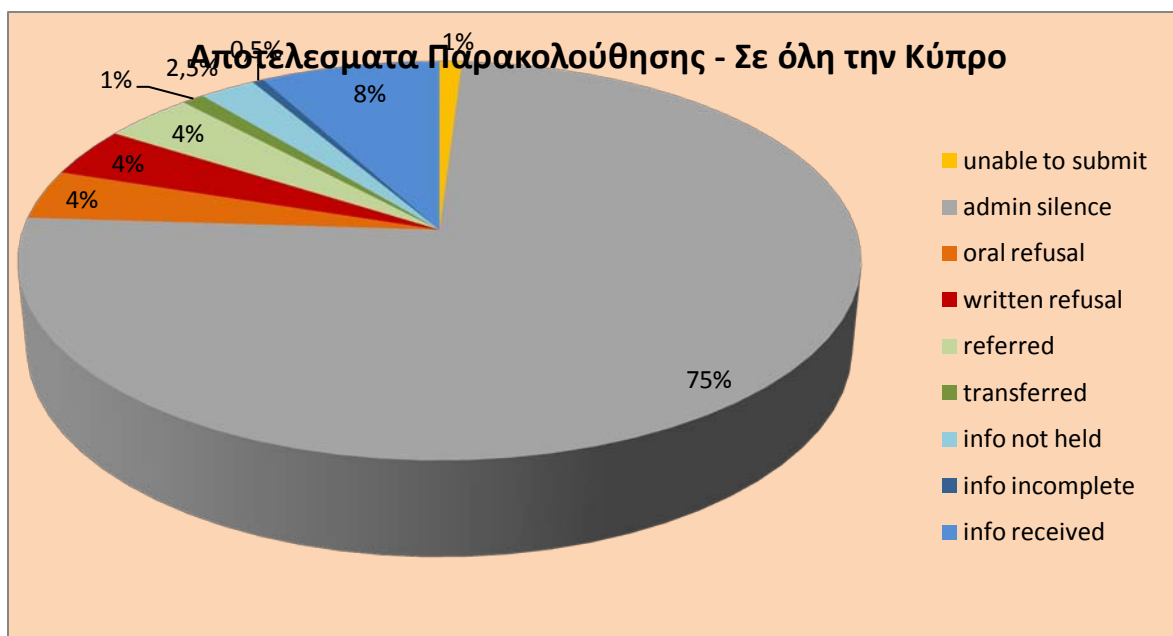
Η ομάδα του έργου έχει προβεί σε εκτεταμένη παρακολούθηση 20 δημόσιων φορέων στην Κύπρο και συνολικά υποβλήθηκαν 393 αιτήματα για πληροφορίες. Οι επιδόσεις των δημόσιων φορέων που ήταν υπό παρακολούθηση ήταν πολύ κακές, και μόνο 9% των αιτημάτων για πληροφορίες είχαν σαν αποτέλεσμα την απελευθέρωση έστω και κάποιας πληροφορίας.

Οι δημόσιοι φορείς σε όλο το νησί απέτυχαν να ανταποκριθούν με οποιοδήποτε τρόπο στα τρία τέταρτα όλων των αιτήσεων που υποβλήθηκαν (75% διοικητικής σιωπής). Ένα στα τέσσερα αιτήματα αντιμετώπισαν διοικητική σιωπή ακόμη και μετά που είχαν υποβληθεί για δεύτερη φορά.

Υπήρξε μια ελάχιστη διαφορά στην απόδοση μεταξύ των δύο τμημάτων του νησιού: το επίπεδο της διοικητικής σιωπής στο βόρειο τμήμα της Κύπρου ήταν 78% ενώ στην Κυπριακή Δημοκρατία ήταν 72%.

Όσον αφορά τις απαντήσεις που απάντησαν πλήρως στα ερωτήματα, το συνολικό ποσοστό για την Κυπριακή Δημοκρατία ήταν μόλις 7%, ενώ στο βόρειο τμήμα της Κύπρου 9% των απαντήσεων περιείχε πλήρεις πληροφορίες.

Συνολικά, η έρευνα παρακολούθησης διαπίστωσε ότι σε ολόκληρο το νησί το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες παραβιάζεται και οι δημόσιοι φορείς αδυνατούν να συμμορφωθούν με τα πρότυπα του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόσβαση σε πληροφορίες.

Δεν ήταν σε θέση να υποβληθεί / Σιωπή της Διοίκησης / Προφορική άρνηση / Γραπτή άρνηση / Παραπομπή / Μεταβίβαση / Δεν υπάρχουν οι πληροφορίες / Ελλιπείς πληροφορίες / Ελήφθησαν οι πληροφορίες

Τα ευρήματα της μελέτης παρακολούθησης δείχνουν ότι οι δημόσιες φορείς στην Κύπρο αγνοούν το δικαίωμα των πολιτών να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες, κυρίως με δύο τρόπους. Πρώτον, οι αιτήσεις για πληροφορίες αγνοούνται με ένα συστημικό τρόπο. Αυτό

αποτελεί παραβίαση της υποχρέωσης για ανταπόκριση μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα σε κάθε αίτημα για πληροφορίες που λαμβάνεται.

Η κατάσταση στην Κύπρο έρχεται σε αντίθεση με τις καινοτόμες πολιτικές που τα περισσότερα μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης και των κρατών μελών του ΟΟΣΑ είναι τώρα στη διαδικασία εφαρμογής προκειμένου να προωθήσουν τη διαφάνεια, να αυξήσουν τη λογοδοσία των δημόσιων φορέων, και να βελτιώσουν τη συμμετοχή των πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Αυτό δεν είναι μόνο μια σοβαρή παράλειψη από μέρους των κυπριακών αρχών όσον αφορά το σεβασμό του θεμελιώδους δικαιώματος πρόσβασης σε πληροφορίες, αλλά είναι πιθανό να έχει σοβαρές αλυσιδωτές συνέπειες σε άλλους τομείς δημοκρατικής ανάπτυξης: η ανοικτή και διαφανής διαχείριση αυξάνει την εμπιστοσύνη του κοινού προς τις εκλεγμένες αρχές του, βελτιώνει την εσωτερική αποτελεσματικότητα των διοικήσεων, και ενισχύει την ικανότητα των κυβερνήσεων να εστιάζουν την πολιτική τους και την εξουσία για τη λήψη αποφάσεων στην αντιμετώπιση των πραγματικών αναγκών της κοινωνίας.

2. Μεθοδολογία

Για τους σκοπούς της παρακολούθησης είχαν υποβληθεί συνολικά 393 αιτήσεις για πληροφορίες που βασίζονταν σε 52 ερωτήσεις και που υποβλήθηκαν προς 20 δημόσιους φορείς από 23 ερευνητές που έλαβαν μέρος στο έργο (10 από την Κυπριακή Δημοκρατία, 10 από το βόρειο τμήμα της Κύπρου και 3 από αιτητές στο εξωτερικό).

Από τις αιτήσεις αυτές 393 υποβλήθηκαν σύμφωνα με μια τυποποιημένη μεθοδολογία (Μέρος 3 - 6 της ανάλυσης) και 22 ήταν ατομικές αιτήσεις που υπεβλήθηκαν από τους ερευνητές και οι οποίες αναλύονται στο Μέρος 7.

Οι ερευνητές εκπαιδεύτηκαν πριν από την έναρξη της παρακολούθησης και τους δόθηκε ένα πρωτόκολλο για να ακολουθήσουν όταν θα υπέβαλλαν τις αιτήσεις έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η τυποποιημένη συμπεριφορά του κάθε ένα από αυτούς και, επομένως, συγκρίσιμα αποτελέσματα.

Όντας ένα δικοινοτικό πρόγραμμα, ήταν απαραίτητο να δοκιμαστεί η αντίδραση των δημόσιων φορέων σε αιτήματα που προέρχονται από όλα τα μέρη της Κύπρου. Κατά συνέπεια, όλοι οι δημόσιοι φορείς έλαβαν τέσσερις ερωτήσεις (τις "Γενικές Ερωτήσεις"-βλέπε παρακάτω) δύο φορές: μία φορά από ένα άτομο που έλαβε μέρος στην παρακολούθηση από την Κυπριακή Δημοκρατία και μία φορά από ένα άτομο που έλαβε μέρος στην παρακολούθηση από το βόρειο τμήμα της Κύπρου. Επιπλέον, τρία ερωτήματα υποβλήθηκαν από αιτητές που βρίσκονταν στο εξωτερικό.

2.1 Οι Αιτήσεις

Ο πυρήνας της παρακολούθησης αποτελείτο συνολικά από **393 αιτήσεις** και οι οποίες βασίζονταν σε **64 ερωτήματα** που υποβλήθηκαν σε **20 δημόσιους φορείς** στην Κύπρο.

Οι ερωτήσεις για την παρακολούθηση ετοιμάστηκαν από την Access Info Europe, το KAB και το ΙΚΜΕ με τη συνδρομή των ερευνητών. Οι τελευταίοι πρότειναν επίσης μερικές επιπρόσθετες ερωτήσεις.

Οι ερωτήσεις ήταν απλές και, κατ' αρχήν, δημόσιου ενδιαφέροντος, έτσι ώστε οι αιτούμενες πληροφορίες να μην εμπίπτουν σε μια από τις 11 νόμιμες εξαιρέσεις της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα. Ο πλήρης κατάλογος των ερωτημάτων μπορεί να εξασφαλιστεί από το www.accessinfocyprus.eu.

Οι ερωτήσεις ομαδοποιήθηκαν ως εξής:

♦ **Γενικές Ερωτήσεις (τέσσερις ερωτήσεις):** για υποβολή σε όλους τους δημόσιους φορείς. Αυτές περιλάμβαναν ζητήματα όπως:

Παρακαλώ να μου στείλετε μια περιγραφή της οργανωτικής δομής σας, δίνοντας τα ονόματα των επικεφαλής όλων των τμημάτων.

Οι Γενικές Ερωτήσεις υποβλήθηκαν δύο φορές σε κάθε δημόσιο φορέα, μία φορά από ερευνητή στην Κυπριακή Δημοκρατία και μία φορά από ερευνητή στο βόρειο τμήμα της Κύπρου.

♦ **Ειδικές Ερωτήσεις (45 ερωτήσεις):** Αυτές είχαν υποβληθεί στον αρμόδιο δημόσιο φορέα, ανάλογα με το θέμα που αφορούσε η ερώτηση (μεταξύ 3 και 6 ερωτήσεις, ανάλογα με τον δημόσιο φορέα). Αυτές περιλάμβαναν ζητήματα όπως:

Πόσα άτομα είχαν αποταθεί για υπηκοότητα το 2009;

Ποια ήταν η δαπάνη το 2009 για την εκπαίδευση ανά σπουδαστή;

♦ **Ερωτήσεις από το εξωτερικό (3 ερωτήσεις),** που υποβλήθηκαν από την Ισπανία και από το Ηνωμένο Βασίλειο σε όλους τους 20 δημόσιους φορείς για να δοκιμαστεί η αντίδραση των δημοσίων φορέων σε αιτήματα που προέρχονται από το εξωτερικό. Για παράδειγμα:

Παρακαλώ να μου δώσετε έναν κατάλογο των έργων που χρηματοδοτήθηκαν από κοινοτικά κονδύλια και τη συνολική αξία του κάθε έργου.

2.2 Οι Δημόσιοι Φορείς που είχαν τεθεί υπό Παρακολούθηση

Συνολικά τέθηκαν υπό παρακολούθηση 20 δημόσιοι φορείς. Είχαν επιλεγεί ως μια αντιπροσωπευτική σειρά κεντρικών, περιφερειακών και τοπικών κυβερνητικών φορέων ή "υπουργείων". Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα αξιώνει ότι ένας δημόσιος φορέας σε όλα τα επίπεδα της κυβέρνησης θα πρέπει να σέβεται το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΦΟΡΕΩΝ	
Κυπριακή Δημοκρατία	Βόρειο τμήμα της Κύπρου
Υπουργείο Εσωτερικών (Εσωτερικών)	"Υπουργείο Εσωτερικών και Τοπικής Αυτοδιοίκησης" ("Εσωτερικών")
Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας & Τουρισμού (Εμπορίου)	"Υπουργείο Οικονομίας και Ενέργειας" ("Οικονομίας")
Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Εργασίας)	"Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων" ("Εργασίας")
Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (Παιδείας)	"Υπουργείο Παιδείας, Νεολαίας και Αθλητισμού" ("Παιδείας")
Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (Περιβάλλοντος)	"Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος και Πολιτισμού" (Περιβάλλοντος")
Υπουργείο Υγείας (Υγείας)	"Υπουργείο Υγείας" ("Υγείας")
Επαρχία Λευκωσίας (Επ. Λευκωσίας)	"Επαρχία Λευκωσίας" ("Επ. Λευκωσίας")
Δήμος Λευκωσίας (Δημ Λευκωσίας)	"Δήμος Λευκωσίας" ("Δημ Λευκωσίας")
Επαρχία Λεμεσού (Επ Λεμεσού)	"Επαρχία Αμμοχώστου" ("Επ Αμμόχωστου")
Δήμος Λεμεσού (Δημ Λεμεσού)	"Δήμος Αμμοχώστου" ("Δημ Αμμόχωστου")

Στη Κυπριακή Δημοκρατία οι δημόσιοι φορείς έλαβαν κατά μέσο όρο 20,7 αιτήσεις, με περίπου 15-27 αιτήσεις ανά δημόσιο φορέα. Στο βόρειο τμήμα της Κύπρου οι δημόσιοι φορείς έλαβαν κατά μέσο όρο 18,6 αιτήσεις, με περίπου 15-29 αιτήσεις ανά δημόσιο φορέα.

Στην αρχή, κάθε φορέας έλαβε τέσσερις γενικές ερωτήσεις. Όπως προαναφέρθηκε, η παρακολούθηση είχε σχεδιαστεί έτσι ώστε ο κάθε δημόσιος φορέας να λάβει τέσσερις Γενικές Ερωτήσεις δύο φορές: μία φορά από ερευνητές που ζουν στην Κυπριακή Δημοκρατία και μία φορά από ερευνητές που ζουν στο βόρειο τμήμα της Κύπρου.

Στη συνέχεια, ο κάθε δημόσιος φορέας έλαβε μια σειρά συγκεκριμένων ερωτήσεων (μεταξύ τριών και έξι) ζητώντας πληροφορίες σχετικά με ζητήματα που αναμφισβήτητα εμπίπτουν μέσα στα καθήκοντα του δημόσιου φορέα.

Εκτός από αυτό, όλοι οι δημόσιοι φορείς έλαβαν αιτήσεις από το εξωτερικό.

Για παράδειγμα, οι ακόλουθες είναι οι συγκεκριμένες ερωτήσεις που υπεβλήθηκαν προς το Υπουργείο Υγείας της Κυπριακής Δημοκρατίας και προς το "Υπουργείο Υγείας" στο βόρειο τμήμα της Κύπρου:

Ερ 29. Πόσοι άνθρωποι εργάζονται σε νυχτερινά κέντρα:

Ερ 30. Παρακαλώ να με πληροφορήσετε για τον συνολικό αριθμό των αμβλώσεων και της Καισαρικής τομές που πραγματοποιήθηκαν το 2009:

Ερ 31. Το 2009, πόσα άτομα έχασαν τη ζωή τους σε (α) δημόσια και (β) ιδιωτικά νοσοκομεία, και ποιες ήταν οι πέντε κύριες αιτίες του θανάτου:

Ερ 32. Παρακαλώ δώστε μου με τον αριθμό των ατόμων που ήταν θετικοί για σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, το 2009.

2.3 Η Διαδικασία Παρακολούθησης

Συνολικά συμμετείχαν **20 ερευνητές** οι οποίοι εργάζονται ή συνδέονται με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Τα άτομα αυτά προέρχονταν και από τις δύο πλευρές του νησιού, δέκα είναι κάτοικοι του βορείου τμήματος της Κύπρου και οι άλλοι δέκα κάτοικοι της Κυπριακής Δημοκρατίας. Επιπλέον μέλη του προσωπικού της Access Info Europe υπέβαλαν αιτήσεις από το εξωτερικό.

Οι ερευνητές υπέβαλαν από 10 μέχρι και 20 αιτήσεις. Η παρακολούθηση διήρκεσε για μία περίοδο αρκετών μηνών, από τον **Μάιο μέχρι τον Αύγουστο**, έτσι ώστε η υποβολή των αιτήσεων και η παρακολούθησή τους να μην γίνει βάρος για τις καθημερινές επαγγελματικές δραστηριότητες ατόμου που τις υπέβαλλε. Αυτό σήμαινε επίσης ότι οι αιτήσεις δεν είχαν υποβληθεί όλες την ίδια στιγμή προς όλους τους δημόσιους φορείς.

Τον Απρίλιο του 2010, οι ερευνητές εκπαιδεύτηκαν σχετικά με το **Πρωτόκολλο Αίτησης**, το οποίο σχεδιάστηκε για να περιλαμβάνει σαφείς και εύκολους να ακολουθηθούν κανόνες, καθώς και μια περιγραφή των πιθανών αποτελεσμάτων, έτσι ώστε τα δεδομένα που συλλέγονται από κάθε άτομο που ελάμβανε μέρος στην παρακολούθηση να είναι απολύτως συγκρίσιμα με τα αποτελέσματα που προκύπτουν από άλλο άτομο.

Η παρακολούθηση σχεδιάστηκε με βάση το πολύ **δύο απόπειρες** ανά αίτηση. Με άλλα λόγια, ο ερευνητής θα μπορούσε να υποβάλει μια αίτηση για δεύτερη φορά αν η απάντηση στην πρώτη αίτηση δεν εξασφάλιζε την πληροφορία ή αν δεν υπάρχει απάντηση στην πρώτη αίτηση.

Για σκοπούς της παρακολούθησης επιλέχθηκε μία **προθεσμία των 20 εργάσιμων ημερών**. Σημειώνεται ότι αυτό είναι ένα χρονικό πλαίσιο πάνω από τον μέσο όρο για χώρες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, το οποίο είναι 15 εργάσιμες ημέρες. Στην

πράξη, αυτό σημαίνει ότι ένας συγκεκριμένος ερευνητής υπέβαλε αίτηση προς ένα συγκεκριμένο δημόσιο φορέα και περίμενε 20 εργάσιμες ημέρες για την απάντηση. Εάν ο ερευνητής δεν έπαιρνε καμία απάντηση (διοικητική σιωπή), τότε το αίτημα υποβαλλόταν εκ νέου στον ίδιο δημόσιο φορέα και ο ερευνητής περίμενε άλλες 20 εργάσιμες ημέρες. Μετά από αυτό, κάθε απάντηση που λαμβανόταν ή το γεγονός της διοικητικής σιωπής καταγράφονταν σαν το τελικό αποτέλεσμα.

Το πρωτόκολλο περιείχε καθοδήγηση βήμα προς βήμα για το τι πρέπει να γίνει, ανάλογα με τις απαντήσεις των δημόσιων φορέων. Για παράδειγμα, αν ένας ερευνητής είχε λάβει απάντηση παραπέμποντας τον/την σε άλλο δημόσιο φορέα για να λάβει τις πληροφορίες, τότε ο ερευνητής θα ακολουθούσε το πρωτόκολλο και θα υπέβαλλε την ερώτηση στον εν λόγω οργανισμό. Αυτό θα καταγραφόταν σαν μια δεύτερη προσπάθεια σχετικά με την συγκεκριμένη αίτηση.

Μετά την εκπαίδευση τους, οι ερευνητές εφοδιάστηκαν με ένα εξατομικευμένο **Διάγραμμα Παρακολούθησης** το οποίο περιελάμβανε το συγκεκριμένο αίτημα ή αιτήματα που αυτός ή αυτή θα έπρεπε να υποβάλουν, τον τόπο που θα έπρεπε να υποβληθεί το (σημείο επαφής του δημόσιου φορέα), πότε (ημερομηνίες) και με πιο μέσο (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ταχυδρομικώς, με το χέρι, ηλεκτρονικό έντυπο ή μέσω τηλεφώνου).

Τα αποτελέσματα καταγράφηκαν σε ένα **Συγκεντρωτικό Φύλλο**, όπου τα δεδομένα από κάθε ερευνητή συγκεντρώθηκαν από τους συντονιστές του έργου. Τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται στην παρούσα έκθεση έχουν εξαχθεί από το Συγκεντρωτικό Φύλλο.

2.4 Ταξινόμηση των απαντήσεων

Η Access Info Europe πραγματοποιεί τακτικές συγκριτικές μελέτες σχετικά με την πρόσβαση σε πληροφορίες. Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει την κατάταξη των αντιδράσεων που χρησιμοποιείται σαν πρότυπο σε παγκόσμιες έρευνες που αφορούν την πρόσβαση σε πληροφορίες.

Πίνακας 2: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ		
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΤΥΠΟΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΣ
Δεν ήταν σε θέση να υποβληθεί	Δεν είναι δυνατόν να υποβληθεί η αίτηση	Μη συμμόρφωση
Άρνηση αποδοχής	Ο δημόσιος λειτουργός αρνήθηκε να παραλάβει την αίτηση	Μη συμμόρφωση
Υπερβολικά Τέλη	Τα τέλη που επιβάλλονται για την κατάθεση της αίτησης είναι παράλογα ή μεγαλύτερα από τα επιτρεπόμενα βάσει του νόμου	Μη συμμόρφωση
Σιωπή της Διοίκησης	Καμία απολύτως ανταπόκριση	Μη συμμόρφωση
Προφορική Άρνηση	Ο δημόσιος λειτουργός προφορικά αρνήθηκε να απαντήσει στην αίτηση	Μη συμμόρφωση
Παραπέμφθηκε	Ο δημόσιος φορέας προς τον οποίο υπεβλήθηκε η αίτηση παρέπεμψε τον αιτητή σε άλλο δημόσιο φορέα	Συμμόρφωση* (εφόσον επιτρέπει η εθνική νομοθεσία)
Μεταβιβάστηκε Συμμορφώθηκε	Ο δημόσιος φορέας προς τον οποίο υπεβλήθηκε η αίτηση το αποστέλλει σε άλλο δημόσιο φορέα	Compliant

	για να την εξετάσει	
Γραπτή Άρνηση	Ο δημόσιος φορέας αρνήθηκε γραπτώς να απαντήσει στην αίτηση	Συμμόρφωση*
Μερική Πρόσβαση	Επετράπη πρόσβαση σε μέρος των πληροφοριών που παρέχονται και σε μέρος αρνήθηκε βάσει των εξαιρέσεων από το δικαίωμα πρόσβασης	Συμμόρφωση*
Δεν Υπάρχουν οι Πληροφορίες	Ο δημόσιος φορέας ισχυρίζεται ότι δεν κατέχει τις απαιτούμενες πληροφορίες	Συμμόρφωση*
Ελλιπείς Πληροφορίες	Μόνο ένα μέρος των αιτουμένων πληροφοριών δόθηκαν στον αιτητή	Συμμόρφωση
Οι Πληροφορίες Λήφθηκαν	Όλες οι αιτούμενες πληροφορίες δόθηκαν στον αιτητή	Συμμόρφωση
* Για τους σκοπούς της παρούσας διαδικασίας παρακολούθησης, έχει υπολογισθεί ότι αυτές οι απαντήσεις είναι μια πραγματική εικόνα της κατάστασης και ότι οι πληροφορίες δεν έχουν παρακρατηθεί παράνομα.		

3. Τα Αποτελέσματα των Αιτήσεων

Οι συνολικές επιδόσεις των δημόσιων φορέων που τέθηκαν υπό παρακολούθηση ήταν πολύ κακές, με μόλις 8,5% των αιτητών να λαμβάνουν όλες τις πληροφορίες και το 75% να τυγχάνουν διοικητικής σιωπής, όπου ο αιτητής δεν έλαβε καμιά απολύτως απάντηση.

Το επίπεδο της επίσημης άρνησης για την παροχή πληροφοριών ήταν μόνο 4% (σε απάντηση μόλις 16 αιτήσεων).

	Δεν μπόρ εσε να υποβ ληθεί	Σιωπή της διοίκη σης	Προφ ορική Άρνησ η	Γρα πτή Άρνη ση	Παραπέμ φθηκε	Μεταβιβάσ θηκε	Δεν Κατέχ ονται οι Πληρο φορίε ς	Ελλιπεί ς Πληρο φορίε ς	Οι Πληρο φορίε ς Λήφθη καν
Κυπρι ακή Δημοκ ρατία	1.5 %	72 %	1 %	7 %	5 %	1.5%	4 %	0.5 %	7 %
Βόρειο Τμήμα	1 %	78 %	8 %	1 %	2 %	0 %	0.5 %	0.5 %	9 %
ΣΥΝΟΛ Ο	1 %	75 %	4 %	4 %	4 %	1 %	2.5 %	0.5 %	8 %

Τα συνολικά αποτελέσματα αυτής της παρακολούθησης, με συνολικά 393 αιτήσεις σε όλο το νησί, δείχνουν ότι το θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα της πρόσβασης σε πληροφορίες δεν παρέχεται στην πράξη και αυτός είναι ο γενικός κανόνας, τόσο στο βόρειο τμήμα της Κύπρου όσο και στην Κυπριακή Δημοκρατία. Επιπλέον, η συμπεριφορά όλων των

δημόσιων φορέων που είχαν δοκιμαστεί αποδεικνύει ότι οι διοικητικές διαδικασίες και τα νομικά μέτρα που σχετίζονται με την πρόσβαση σε πληροφορίες είναι εξαιρετικά αναποτελεσματικά.

Σε γενικές γραμμές δεν υπήρχαν σημαντικές διαφορές μεταξύ των δημοσίων φορέων στα διάφορα μέρη του νησιού:

- Στην Κυπριακή Δημοκρατία, μόνο το 8% από συνολικά 220 αιτήσεις είχαν λάβει μια πλήρη απάντηση, ενώ το 73% των αιτημάτων συνάντησε διοικητική σιωπή.
- Στο βόρειο τμήμα της Κύπρου, μόνο το 7% από συνολικά 195 αιτήσεις είχαν λάβει μια πλήρη απάντηση, ενώ το 78% των αιτημάτων συνάντησε διοικητική σιωπή.

Διαπίστωση: Σε όλο το νησί η σιωπή αποτελεί τον κανόνα και η πρόσβαση σε πληροφορίες η εξαίρεση.

Πρόταση: Οι δημόσιοι φορείς στην Κύπρο θα πρέπει να θεσπίσουν τις αναγκαίες νομοθετικές και διοικητικές διατάξεις ώστε το θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα της πρόσβασης σε πληροφορίες να ενσωματωθεί πλήρως στο νομικό πλαίσιο και, συνεπώς, να τηρείται στην πράξη.

3.1 Η συμμόρφωση με το Δικαίωμα στην Πληροφόρηση

Εκτός από το υψηλό επίπεδο της διοικητικής σιωπής, η μελέτη διαπίστωσε επίσης ένα πολύ υψηλό επίπεδο απαντήσεων "μη συμμόρφωσης", σε ποσοστό 80%. Μία απάντηση που δεν συμμορφώνεται είναι αυτή που αντιμετωπίζεται με τρόπο που συνιστά παραβίαση των διεθνών προτύπων για την εφαρμογή του δικαιώματος πρόσβασης σε πληροφορίες.

Για τους σκοπούς της παρούσας μελέτης, μια απάντηση συμμόρφωσης σε μία αίτηση για την παροχή πληροφοριών είναι οποιαδήποτε από τις ακόλουθες: *οι πληροφορίες λήφθηκαν, οι πληροφορίες είναι ελλιπείς, οι πληροφορίες δεν κατέχονται, παραπέμφθηκαν, μεταβιβάστηκαν, ή γραπτή άρνηση.* Η συμμόρφωση σε αιτήσεις παροχής πληροφοριών από δημόσιους φορείς σημαίνει ότι ο δημόσιος φορέας ανταποκρίθηκε στον αιτητή και είτε παρείχε τις πληροφορίες, τους ενημέρωσε ότι ο φορέας δεν τις κατέχει, τους καθοδήγησε που θα μπορούσαν να βρεθούν, ή τους εξήγησε γιατί δεν θα τους παρέχονταν.

Οι ερωτήσεις για τους σκοπούς της παρακολούθησης ήταν σκόπιμα σχεδιασμένες ώστε να αποφεύγονται αιτήσεις για την παροχή ευαίσθητων πληροφοριών και έχει θεωρηθεί ότι οι απαντήσεις αντικατοπτρίζουν την πραγματική κατάσταση και ότι οι πληροφορίες δεν έχουν παρακρατηθεί παράνομα.

Πίνακας 4: Συμμόρφωση vs Μη συμμόρφωση		
Αποτελέσματα	Αριθμός αιτήσεων	ποσοστό
Απαντήσεις συμμόρφωσης	76	19 %
Απαντήσεις μη συμμόρφωσης	317	81 %
Συνολικές αιτήσεις	393	100 %

Ενώ η πλειοψηφία των απαντήσεων μη συμμόρφωσης αποτελείται από περιπτώσεις διοικητικής σιωπής, υπήρξαν και 5 περιπτώσεις όπου δεν ήταν δυνατό να διαπιστωθεί το αποτέλεσμα, 1 περίπτωση όπου υπήρξε άρνηση να γίνει δεκτό το αποτέλεσμα, 15 προφορικές αρνήσεις και 2 προσπάθειες να χρεωθούν υπερβολικά τέλη.

Υπήρξε κάποια διαφορά στα επίπεδα της μη συμμόρφωσης, με την Κυπριακή Δημοκρατία να έχει 75% επίπεδο μη συμμόρφωσης και το βόρειο τμήμα της Κύπρου 87% μη συμμόρφωσης. Εκτός από τη διοικητική σιωπή, το μεγαλύτερο πρόβλημα ήταν οι προφορικές αρνήσεις από τις οποίες 3 στην Κυπριακή Δημοκρατία και 13 στο βόρειο τμήμα της Κύπρου. Βλέπε τα Μέρη 4 και 5 παρακάτω για περισσότερες λεπτομέρειες.

Πίνακας 3: ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ					
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ	Κυπριακή Δημοκρατία	βόρειο τμήμα της Κύπρου	ΣΥΝΟΛΟ	
Μη συμμόρφωση	Δεν μπόρεσε να υποβληθεί	1 %	1 %	1 %	79.5%
	Άρνηση να γίνει αποδεκτή	0 %	0 %	0.5 %	
	Σιωπή της Διοίκησης	73 %	78 %	75 %	
	Προφορική Άρνηση	1 %	8 %	4 %	
Συμμόρφωση	Παραπέμφθηκε	5 %	2 %	3 %	19.5%
	Μεταβιβάσθηκε	1 %	0 %	0.5 %	
	Γραπτή Άρνηση	6%	1%	4 %	
	Μερική Πρόσβαση	0 %	0 %	0 %	
	Δεν Υπάρχουν οι Πληροφορίες	5 %	0.5 %	3 %	
	Ελλιπείς Πληροφορίες	1 %	0.5 %	1 %	
	Οι Πληροφορίες Λήφθηκαν	7 %	9 %	8 %	

Το υψηλό επίπεδο της μη συμμόρφωσης είναι ιδιαίτερα ανησυχητικό και υπογραμμίζει τις σοβαρές προσπάθειες που πρέπει να γίνουν από τους δημόσιους φορείς στην Κύπρο για να διασφαλίσουν ότι δεν παραβιάζουν το δικαίωμα του κοινού στην πληροφόρηση.

Διαπίστωση: Οι δημόσιοι φορείς που έλαβαν αιτήσεις για την πρόσβαση σε πληροφορίες που παρουσιάστηκαν στα πλαίσια της παρούσας παρακολούθησης τις χειρίστηκαν κατά τρόπο που ήταν συμβατός με το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες σε μόλις 1 για κάθε 5 αιτήσεις (20%), ενώ σε 4 για κάθε 5 περιπτώσεις (80%) οι δημόσιοι φορείς σε ολόκληρο το νησί δε σεβάστηκαν το θεμελιώδες δικαίωμα της πρόσβασης σε πληροφορίες από μέλη του κοινού.

Πρόταση: Όλοι οι δημόσιοι υπάλληλοι που χειρίζονται αιτήσεις για την παροχή πληροφοριών θα πρέπει να γνωρίζουν ότι άρνηση για την απελευθέρωση πληροφοριών μπορεί να δικαιολογηθεί μόνο μέσα στα πλαίσια των νομίμων ορίων που καθορίζονται από τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα.

3.2 Χρόνος Ανταπόκρισης

Στις περιπτώσεις που οι δημόσιοι φορείς απάντησαν στις αιτήσεις για την παροχή πληροφοριών με τρόπο που ήταν συμβατός με το δικαίωμα στην πληροφορία, σε γενικές γραμμές οι χρόνοι ανταπόκρισης ήταν σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.

Ο παρακάτω πίνακας δείχνει τον μέσο χρόνο ανταπόκρισης από δημόσιους φορείς στην Κυπριακή Δημοκρατία και στο βόρειο τμήμα της Κύπρου σε εργάσιμες ημέρες:

Πίνακας 5: Χρόνοι Ανταπόκρισης		
Εργάσιμες Ημέρες	Κυπριακή Δημοκρατία	Βόρειο Τμήμα της Κύπρου
(Προφορική Άρνηση - μη συμμόρφωση)	(9)	(20)
Παραπέμφθηκε	21	
Μεταβιβάσθηκε	14	
Γραπτή Άρνηση	14	22
Δεν υπάρχουν οι Πληροφορίες	12	
Ελλιπείς Πληροφορίες	10	
Οι πληροφορίες λήφθηκαν	7	14
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ	13 εργάσιμες ημέρες	18 εργάσιμες ημέρες

Ο μέσος χρόνος που είναι υποχρεωτικός για να δοθεί απάντηση σε αιτήσεις για την παροχή πληροφοριών σύμφωνα με τους νόμους των χωρών του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου είναι 15 εργάσιμες ημέρες. Αυτή είναι η ίδια προθεσμία που η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θεσπίσει για τους δικούς της φορείς να απαντούν σε αιτήσεις για πρόσβαση σε πληροφορίες. Σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, οι δημόσιοι φορείς έχουν το προνόμιο να παρατείνουν την προθεσμία των 15 ημερών για ακόμα 15 ημέρες, εάν οι ζητούμενες πληροφορίες είναι πολύπλοκες και με την προϋπόθεση ότι ο αιτητής ενημερώνεται εγγράφως.

Ο μέσος χρόνος ανταπόκρισης στην Κυπριακή Δημοκρατία για τις απαντήσεις που συμμορφώνονταν ήταν 13 εργάσιμες ημέρες, δηλαδή εντός του μέσου όρου για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ).

Στο βόρειο τμήμα της Κύπρου ο μέσος χρόνος ανταπόκρισης ήταν 18 εργάσιμες ημέρες, δηλαδή ελαφρώς υψηλότερο από τις 15 εργάσιμες ημέρες που απαιτούνται από το Νόμο για το Δικαίωμα Πρόσβασης σε Πληροφορίες.

Και στις δύο περιπτώσεις, οι απαντήσεις δείχνουν ότι όταν υπάρχει βούληση να δοθεί απάντηση στον αιτητή αυτό είναι δυνατό να γίνει εντός του καθορισμένου χρονοδιαγράμματος. Πράγματι, και στα δύο τμήματα του νησιού, η παροχή των πληροφοριών είχε την ταχύτερη ανταπόκριση, με μόλις 14 εργάσιμες ημέρες στο βόρειο τμήμα της Κύπρου και μόνο 7 εργάσιμες ημέρες κατά μέσο όρο στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Αν και αυτές οι απαντήσεις συμμόρφωσης αντιπροσωπεύουν μόνο ένα μικρό ποσοστό από τις ερωτήσεις που υπεβλήθηκαν, αποδεικνύουν πάντως ότι όταν οι δημόσιοι φορείς είναι έτοιμοι να απαντούν σε αιτήσεις για πληροφορίες έχουν την δυνατότητα να το πράξουν εντός χρονικών πλαισίων που συνάδουν με τα διεθνή πρότυπα.

Προτάσεις

- Η κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας πρέπει να θεσπίσει νόμο για την πρόσβαση σε πληροφορίες που να καθορίζει τις προθεσμίες για απαντήσεις σε αιτήσεις περίπου όπως είναι ο μέσος όρος προθεσμίας στην ΕΕ: 15 ημερολογιακές

ημέρες + 15 ημέρες για παρατάσεις. Η παρακολούθηση έδειξε ότι κάτι τέτοιο θα ήταν εφικτό.

- Οι δημόσιες αρχές στο βόρειο τμήμα της Κύπρου πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι δημόσιοι αξιωματούχοι συμμορφώνονται με την προθεσμία των 15 εργάσιμων ημερών που έχει οριστεί από το Νόμο για το Δικαίωμα Πρόσβασης σε Πληροφορίες (Νόμος 12/2006) που ισχύει για δημόσιους οργανισμούς στο βόρειο τμήμα της Κύπρου.

3.3 Βεβαίωση Λήψης

Οι περισσότεροι νόμοι σχετικά με την πρόσβαση σε πληροφορίες - μαζί με τους διοικητικούς κανονισμούς και τα πρότυπα ορθής διοικητικής πρακτικής - απαιτούν όπως οι δημόσιοι οργανισμοί εκδίδουν απόδειξη παραλαβής, έτσι ώστε ο αιτητής να γνωρίζει ότι η αίτησή του/της έχει ληφθεί και είναι υπό επεξεργασία.

Σε αυτή την παρακολούθηση, στην Κυπριακή Δημοκρατία μόνο 34 από τις 207 αιτήσεις έλαβαν βεβαίωση λήψης. Ο μέσος χρόνος για την παραλαβή της βεβαίωσης ήταν 7 εργάσιμες ημέρες, με το χρόνο να κυμαίνεται από την άμεση βεβαίωση (με απαντήσεις την ίδια ή την επόμενη ημέρα στην περίπτωση αιτήσεων που υπεβλήθηκαν μέσω ηλεκτρονικού εντύπου, τηλεομοιοτύπου ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο σε έξι περιπτώσεις) μέχρι και 28 εργάσιμες ημέρες.

Στο βόρειο τμήμα της Κύπρου μόλις 8 από τις 186 αιτήσεις έλαβαν βεβαίωση λήψης. Ο μέσος χρόνος για την αποστολή της βεβαίωσης ήταν 10 εργάσιμες ημέρες, με το χρόνο να κυμαίνεται από αμέσως μετά που υπεβλήθηκε η αίτηση μέχρι και 32 εργάσιμες ημέρες αργότερα.

Η βεβαίωση λήψης δεν είναι, ωστόσο, εγγύηση ότι οι αιτήσεις θα τύχουν επεξεργασίας: στην Κυπριακή Δημοκρατία, σε οκτώ από τις 34 βεβαιώσεις λήψης ακολούθησε διοικητική σιωπή. Μόνο σε 5 βεβαιώσεις λήψης ακολούθησε η παροχή πληροφοριών.

Διαπίστωση: Οι δημόσιες αρχές σε όλη την Κύπρο όχι μόνο αδυνατούν να ανταποκριθούν σε αιτήσεις, αλλά και αδυνατούν να εκδώσουν βεβαίωση λήψης ή απόδειξη για την παραλαβή της αίτησης.

Πρόταση: Οι αιτήσεις θα πρέπει να λαμβάνουν βεβαίωση λήψης. Ένας μελλοντικός νόμος για την πρόσβαση σε πληροφορίες στην Κυπριακή Δημοκρατία θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει και την υποχρέωση να εκδίδεται βεβαίωση λήψης με την παραλαβή της αίτησης μετά από το πολύ 5 εργάσιμες ημέρες. Ο νόμος στο βόρειο τμήμα της Κύπρου πρέπει να τροποποιηθεί προκειμένου να εισαχθεί αυτή η υποχρέωση.

3.4 Μεταβίβαση και Παραπομπή

Υπάρχει περίπτωση ο αιτητής να επικοινωνήσει με τον λανθασμένο δημόσιο φορέα και ότι κάποιος άλλος δημόσιος φορέας κατέχει τις πληροφορίες. Σε αυτή την παρακολούθηση καταβλήθηκε κάθε δυνατή προσπάθεια για να διασφαλιστεί ότι οι αιτήσεις υποβάλλονταν στον σωστό φορέα, αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις οι αιτήσεις παραπέμφθηκαν (ο αιτητής συμβουλευθηκε να απευθυνθεί σε άλλο φορέα) ή να μεταβιβασθεί σε άλλους δημόσιους φορείς (το αίτημα διαβιβάστηκε από τον φορέα που το είχε λάβει).

Στην Κυπριακή Δημοκρατία υπήρξαν 11 περιπτώσεις παραπομπών σε άλλους φορείς και 3 περιπτώσεις μεταβίβασης των αιτήσεων. Στο βόρειο τμήμα της Κύπρου υπήρξαν 3 περιπτώσεις όπου οι αιτητές παραπέμφθηκαν αλλού και καμιά μεταβίβαση.

Οι 3 μεταβιβάσεις στην Κυπριακή Δημοκρατία (μία από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και δύο από το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας & Τουρισμού) είναι η ορθή

διοικητική πρακτική, όπως ήταν και το γεγονός ότι οι αιτητές ενημερώθηκαν σχετικά με το που είχαν μεταβιβασθεί οι αιτήσεις τους. Παρ' όλα αυτά, καμιά από τις αιτήσεις δεν οδήγησε στην παροχή πληροφοριών.

Διαπίστωση: Στις περιπτώσεις που οι δημόσιες φορείς δεν διέθεταν πληροφορίες προτίμησαν να παραπέμπουν τους αιτητές αντί να μεταβιβάσουν την αίτησή τους οι ίδιοι.

Προτάσεις:

- Ο μελλοντικός νόμος για την πρόσβαση σε πληροφορίες στην Κυπριακή Δημοκρατία θα πρέπει να απαιτεί από τους δημόσιους φορείς να μεταβιβάζουν τις αιτήσεις σύμφωνα με τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές. Η μεταβίβαση αυτή θα πρέπει να γίνει εντός πέντε εργάσιμων ημερών.
- Ο Νόμος για το Δικαίωμα Πρόσβασης σε Πληροφορίες στο βόρειο τμήμα της Κύπρου πρέπει να περιλαμβάνει την απαίτηση για τη μεταβίβαση αιτήσεων εντός πέντε εργάσιμων ημερών και να ειδοποιείται ο αιτητής.
- Οι δημόσιοι φορείς που λαμβάνουν μια αίτηση που έχει παραπεμφθεί θα πρέπει να είναι υποχρεωμένες να απαντήσουν εντός 15 εργάσιμων ημερών από την παραλαβή της αίτησης που παραπέμφθηκε.

3.5 Δεύτερες Προσπάθειες

Στους ερευνητές είχαν δοθεί οδηγίες να υποβάλουν και δεύτερη αίτηση, αν δεν υπήρχε απάντηση ή αν η απάντηση δεν ήταν ικανοποιητική. Το έκαναν αυτό στο 30% των αιτήσεων με στόχο να δοθεί συνέχεια σε αυτές.

Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι μια δεύτερη απόπειρα αίτησης για πληροφορίες έχει χαμηλή πιθανότητα επιτυχίας. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα στο βόρειο τμήμα της Κύπρου, όπου μόλις 3,85% (2 από τις 52) περιπτώσεων που καταβλήθηκαν δεύτερες προσπάθειες οδήγησαν στην εξασφάλιση των απαιτούμενων πληροφοριών.

Στην Κυπριακή Δημοκρατία, μετά την κατάθεση μιας δεύτερης αίτησης, το 14,5% των απαντήσεων (9 από τις 62) είχαν συμμορφωθεί, σύμφωνα με τον πίνακα με την κατάταξη των απαντήσεων που παρατίθεται στο Μέρος 2.4. Ωστόσο, μόλις το 8% (ή 8 από τις 62) έδωσαν τις πραγματικές πληροφορίες που ζητήθηκαν.

Διαπίστωση: Οι δημόσιοι φορείς είναι ανεπηρεάστοι από τις επανειλημμένες προσπάθειες του κοινού να λαμβάνουν πληροφορίες, και ακόμα και μια δεύτερη υποβολή αίτησης είναι πιθανόν να τύχει διοικητικής σιωπής.

Πρόταση: Επείγοντα μέτρα πρέπει να ληφθούν για να διασφαλιστεί ότι οι δημόσιοι φορείς ανταποκρίνονται στις αιτήσεις για την παροχή πληροφοριών όταν τις λαμβάνουν και να μην περιμένουν τις τηλεφωνικές κλήσεις ή άλλες υπενθυμίσεις από τους αιτητές.

3.6 Συμμόρφωση Ανάλογα με τη Μέθοδο Υποβολής

Στο βόρειο τμήμα της Κύπρου δύο μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν κατά την υποβολή αιτήσεων για την παροχή πληροφοριών είχαν σημαντικά μεγαλύτερη επιτυχία από άλλες. Η μέθοδος που έλαβε τις περισσότερες απαντήσεις συμμόρφωσης ήταν στις περιπτώσεις που οι αιτήσεις υποβάλλονταν διά χειρός, όπου το 26% (5 από τις 19) έτυχαν συμμόρφωσης.

Αιτήσεις που υπεβλήθηκαν ταχυδρομικώς ήταν η δεύτερη πιο επιτυχημένη μέθοδος, με 16,7% (ή 9 από τις 54) των αιτήσεων να τυγχάνουν συμμόρφωσης. Αιτήσεις που υπεβλήθηκαν με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, τηλεομοιότυπο ή ηλεκτρονικά έντυπα είχαν

σημαντικά μικρότερη επιτυχία, αφού όλες τους είχαν ποσοστό συμμόρφωσης μικρότερο του 10%.

Στην Κυπριακή Δημοκρατία υπήρξε πολύ μικρότερη διαφορά μεταξύ των ποσοστών επιτυχίας των διαφόρων μεθόδων υποβολής αιτήσεων. Αιτήσεις διά τηλεφώνου ήταν τεχνικά η πιο επιτυχημένη μέθοδος, με ποσοστό επιτυχίας 50%, αλλά δεδομένου ότι μόνο δύο αιτήσεις είχαν υποβληθεί από το τηλέφωνο αυτό δεν είναι ένα αντιπροσωπευτικό αποτέλεσμα.

Η πιο επιτυχημένη μέθοδος που είχε χρησιμοποιηθεί σε αρκετές περιπτώσεις ήταν τα ηλεκτρονικά έντυπα, με 33,3% (4 από τις 12) επιτυχία. Ακολούθησε λίγο πιο πίσω το ταχυδρομείο με 27,8% (ή 10 από τις 36) και η υποβολή διά χειρός με 21,5% (3 από τις 14). Το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και το τηλεμοιότυπο είχαν πολύ παρόμοια ποσοστά συμμόρφωσης, με 14,5% και 14,9% αντίστοιχα.

Διαπίστωση: Οι δημόσιοι φορείς στο βόρειο τμήμα της Κύπρου παραβλέπουν να αναγνωρίσουν σαν νόμιμες τις αιτήσεις που υποβάλλονται με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο.

Πρόταση: Όλες οι μέθοδοι υποβολής αιτήσεων θα πρέπει να αναγνωρίζονται στην πράξη σαν νόμιμες και στις δύο πλευρές του νησιού.

3.7 Γραπτές Αρνήσεις

Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση στα Επίσημα Έγγραφα απαιτεί όπως η άρνηση για την χορήγηση πρόσβασης σε πληροφορίες βασίζεται πάνω στις εξαιρέσεις που επιτρέπονται από τον νόμο και πρέπει να δίδεται γραπτώς.

Κατά την παρακολούθηση των δημόσιων φορέων σε όλο το νησί, μόνο 16 αιτήσεις απορρίφθηκαν σε γραπτή μορφή (με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ή επιστολή), ενώ 75% των αιτήσεων απορρίφθηκαν παθητικά, μέσω διοικητικής σιωπής.

Γραπτές και καλά αιτιολογημένες αρνήσεις είναι απαραίτητες για να είναι σε θέση οι αιτητές να υπερασπιστούν το δικαίωμά τους στην ενημέρωση μέσω της άσκησης του δικαιώματος προσφυγής στα δικαστήρια. Το δικαίωμα προσφυγής αναγνωρίζεται τόσο από το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας όσο και από το "νομικό πλαίσιο" στο βόρειο τμήμα της Κύπρου. Αυτό το δικαίωμα δεν μπορεί να ασκηθεί εάν η απάντηση σε αιτήσεις για πληροφορίες είναι μια γενική σιωπή. Εξ' ου και η παράλειψη απάντησης αποτελεί ένα σοβαρό εμπόδιο στην ικανότητα του κοινού να υπερασπιστούν το δικαίωμά τους ενώπιον των δικαστηρίων.

Στο βόρειο τμήμα της Κύπρου, μόνο δύο αιτήσεις είχαν λάβει γραπτή άρνηση, αλλά καμία από αυτές ήταν δεόντως αιτιολογημένη, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα. Μία από τις αρνήσεις χρησιμοποίησε σαν πρόσχημα για να την απορρίψει ότι η αίτηση δεν έφερε ημερομηνία - αυτό είναι που είναι προφανές ότι δεν γίνεται αποδεκτό σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα.

Στην Κυπριακή Δημοκρατία, 14 αιτήσεις είχαν λάβει γραπτή άρνηση, εκ των οποίων μόλις οι 6 ήταν σύμφωνα με τις νόμιμες εξαιρέσεις της Σύμβασης για την Πρόσβαση: τέσσερις αιτήσεις απορρίφθηκαν εγγράφως για λόγους προστασίας των προσωπικών δεδομένων και δύο για λόγους εμπιστευτικότητας του ζητούμενου υλικού.

Θα πρέπει να υπογραμμισθεί, ωστόσο, ότι η Σύμβαση για την Πρόσβαση

ορίζει ότι οι δημόσιοι φορείς πρέπει να απελευθερώνουν έγγραφα και να διαγράφουν από αυτά τις συγκεκριμένες πληροφορίες που εμπíπτουν, για παράδειγμα, κάτω από τις νόμιμες εξαιρέσεις για λόγους προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Αυτό δεν έγινε στην Κύπρο. Όχι μόνο αυτό, αλλά σε μία από τις ερευνήτριες λέχθηκε ότι οι πληροφορίες

για τις οποίες υπέβαλε την αίτηση δεν μπορούν να της δοθούν λόγω των προνοιών του Περί Προστασίας Δεδομένων Νόμου. Στη συνέχεια, σε τηλεφωνική επαφή, η ερευνήτρια εισηγήθηκε - ανεπιτυχώς - όπως οι ευαίσθητες πληροφορίες απαλειφθούν αλλά το υπόλοιπο έγγραφο να απελευθερωθεί.

Ένα άλλο ενδιαφέρον παράδειγμα άστοχων περιορισμών από το δικαίωμα πρόσβασης του κοινού ήταν όταν ένας ερευνητής στην Κυπριακή Δημοκρατία ζήτησε ένα "κατάλογο όλων των συναντήσεων και διαβουλεύσεων με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών κατά τη διάρκεια του 2009, συμπεριλαμβανομένων των ονομάτων των οργανισμών." Στον ερευνητή δηλώθηκε γραπτώς ότι οι πληροφορίες δεν μπορούν να του δοθούν, λόγω του όγκου τους. Η Σύμβαση για την Πρόσβαση και πολλές εθνικές νομοθεσίες για την πρόσβαση σε πληροφορίες προβλέπουν αυτήν την κατάσταση και επιτρέπουν παρατάσεις στα χρονοδιαγράμματα με σκοπό την ετοιμασία μιας σημαντικής ποσότητας εγγράφων. Ωστόσο, μια οριστική άρνηση δεν επιτρέπεται.

Πίνακας με τους λόγους Γραπτών Αρνήσεων	Βόρειο Τμήμα της Κύπρου	Κυπριακή Δημοκρατία
Προστασία δεδομένων	0	4
Οι πληροφορίες ήταν υπερβολικά ογκώδεις	0	1
Ζητήθηκαν οι λόγοι	0	1
Εμπιστευτικότητα των πληροφοριών	0	2
Οι αιτήσεις δεν έφεραν ημερομηνία	1	1
Άλλες (μη νόμιμες δικαιολογίες)	1	5
Σύνολο αρνήσεων γραπτών	2	14

4. Κυπριακή Δημοκρατία

Το παρακάτω γράφημα δείχνει τα αποτελέσματα για όλες τις αιτήσεις που υπεβλήθηκαν σε δημόσιους φορείς στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Δεν μπόρεσε να υποβληθεί	Σιωπή της Διοίκησης	Προφορική Άρνηση	Γραπτή Άρνηση	Παραπέμφθηκε	Μεταβιβάσθηκε	Δεν Υπάρχουν οι Πληροφορίες	Ελλιπείς Πληροφορίες	Οι Πληροφορίες Λήφθηκαν
1.5%	72%	1%	7%	5%	1.5%	4%	0.5%	7%

Διαπίστωση:

- Το 72% των αιτήσεων δεν έλαβε καμία απολύτως απάντηση, διοικητική σιωπή.
- Μόνο το 7% των αιτήσεων είχαν ως αποτέλεσμα την αποδέσμευση πληροφοριών στο ακέραιο.

Πρόταση: Οι δημόσιες φορείς στην Κυπριακή Δημοκρατία πρέπει να λάβουν τα αναγκαία νομικά και διοικητικά μέτρα για να διασφαλίσουν ότι το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες τηρείται από όλους τους δημόσιους φορείς. Το ποσοστό της διοικητικής σιωπής θα πρέπει να αντιμετωπιστεί επείγοντως από τις ενδιαφερόμενες αρχές, προκειμένου να συμμορφωθούν με τα ευρωπαϊκά πρότυπα.

4.1 Συμμόρφωση

Μόλις μία στις τέσσερις αιτήσεις (25,5%), υποβλήθηκαν σε επεξεργασία και απαντήθηκαν κατά τρόπο που ήταν συμβατός με τα πρότυπα για την πρόσβαση σε πληροφορίες.

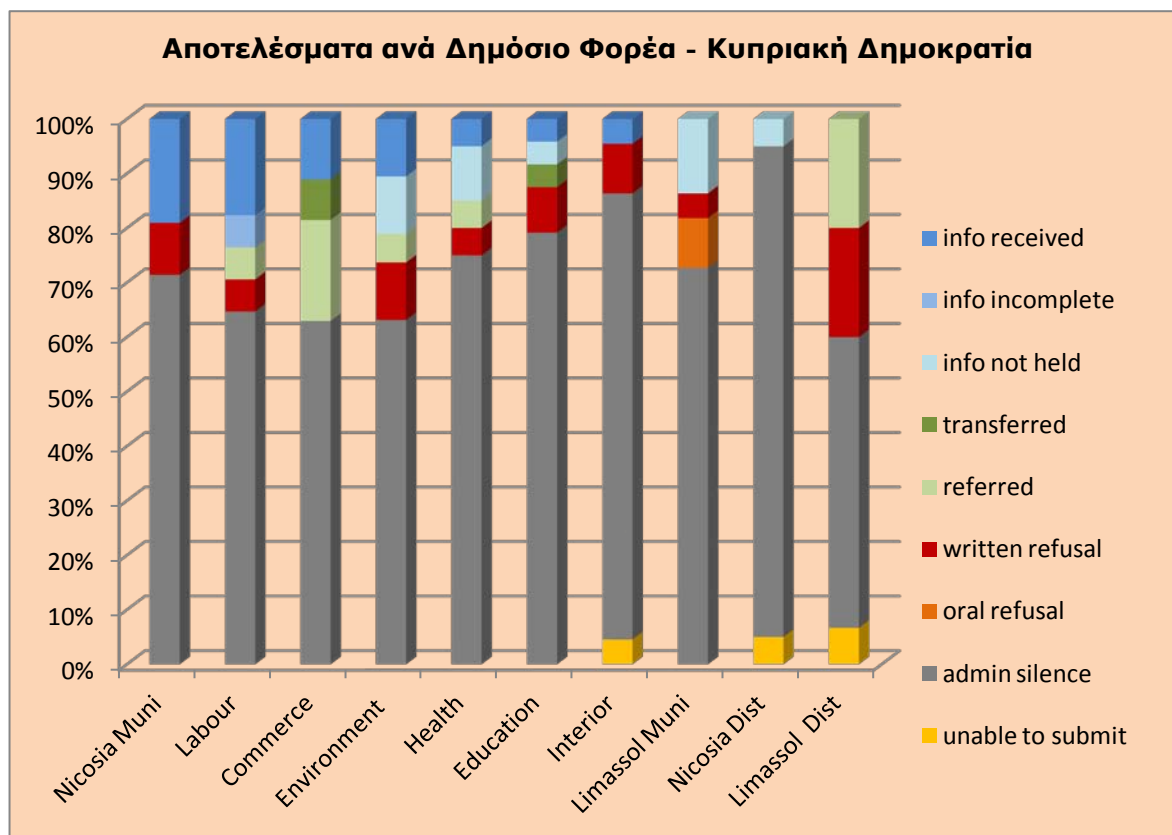
Πίνακας 6: Αποτελέσματα Κυπριακή Δημοκρατία			
		Κυπριακή Δημοκρατία	
Μη Συμμόρφωση	Δεν μπόρεσε να υποβληθεί	1.5 %	74.5 %
	Άρνηση να γίνει αποδεκτή	0 %	
	Σιωπή της Διοίκησης	72 %	
	Προφορική Άρνηση	1 %	
Συμμόρφωση	Παραπέμφθηκε	5 %	25.5 %
	Μεταβιβάσθηκε	1.5 %	
	Γραπτή Άρνηση	7 %	
	Μερική Πρόσβαση	0 %	
	Δεν Υπάρχουν οι Πληροφορίες	4 %	
	Ελλιπείς Πληροφορίες	1 %	
	Οι Πληροφορίες Λήφθηκαν	7 %	

Διαπίστωση: Υπάρχει μια τεράστια αποτυχία στον σεβασμό του δικαιώματος της πρόσβασης σε πληροφορίες, με τρεις σε κάθε τέσσερις αιτήσεις να μην τυγχάνουν απαντήσεις που να συμμορφώνονται.

Πρόταση: Η κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας πρέπει να λάβει επείγοντα μέτρα για να διασφαλιστεί ο σεβασμός του δικαιώματος πρόσβασης σε πληροφορίες σύμφωνα με τα πρότυπα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

4.2 Η Επίδοση των Δημόσιων Φορέων

Το παρακάτω γράφημα δείχνει τα αποτελέσματα για καθένα από τους δέκα δημόσιους φορείς που είχαν τεθεί υπό παρακολούθηση στην Κυπριακή Δημοκρατία. Οι δημόσιοι φορείς έλαβαν κατά μέσο όρο 20,7 αιτήματα, μεταξύ 15-27 αιτήσεις ανά δημόσιο φορέα.

Δήμος Λευκωσίας / Εργασίας / Εμπορίου / Περιβάλλοντος / Υγείας / Παιδείας / Εσωτερικών / Δήμος Λεμεσού / Επαρχία Λευκωσίας / Επαρχία Λεμεσού

Οι Πληροφορίες Λήφθηκαν / Ελλιπείς Πληροφορίες / Δεν Υπάρχουν οι Πληροφορίες / Μεταβιβάστηκε / Παραπέμφθηκε / Γραπτή Άρνηση / Προφορική Άρνηση / Σιωπή της Διοίκησης / Δεν ήταν σε θέση να υποβληθεί

Ο Δήμος Λευκωσίας ήταν ο δημόσιος φορέας που σημείωσε την καλύτερη επίδοση, χορηγώντας πλήρη πρόσβαση σε πληροφορίες σε 4 από τις 21 αιτήσεις (19%). Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων έδωσε απαντήσεις σε τρία αιτήματα και μία περαιτέρω ελλιπή απάντηση.

Ένας από τους φορείς με υψηλό επίπεδο συμμόρφωσης ήταν το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού το οποίο έδωσε πληροφορίες σε απάντηση τριών αιτήσεων. Επίσης παρέπεμψε δύο αιτήσεις (που είναι μια καλή πρακτική) και μεταβίβασε άλλες πέντε. Ωστόσο σε 17 αιτήσεις υπήρξε διοικητική σιωπή.

Τρεις δημόσιοι φορείς - ο Δήμος Λεμεσού, η Επαρχιακή Διοίκηση Λευκωσίας και η Επαρχιακή Διοίκηση Λεμεσού, δεν παρείχαν απολύτως καμία πληροφορία. Ενώ η Επαρχιακή Διοίκηση Λεμεσού είχε έξι συμμορφούμενες απαντήσεις, αυτές ήταν τρεις γραπτές αρνήσεις και τρεις παραπομπές.

Πίνακας 7: Η Επίδοση των Δημόσιων Φορέων - Κυπριακή Δημοκρατία				
Κυπριακή Δημοκρατία	Σύνολο αιτήσεων	Ελλείψεις πληροφοριών	Οι Πληροφορίες Λήφθηκαν	Συμμόρφωση
Δήμος Λευκωσίας	21		4	6
Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	17	1	3	6
Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	27		3	10
Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος	19		2	7
Υπουργείο Υγείας	20		1	5
Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού	24		1	5
Υπουργείο Εσωτερικών	22		1	3
Δήμος Λεμεσού	22			4
Επαρχιακή Διοίκηση Λευκωσίας	20			1
Επαρχιακή Διοίκηση Λεμεσού	15			6
ΣΥΝΟΛΑ	207	1	15	53

Διαπίστωση: Οι επιδόσεις όλων των φορέων ήταν πολύ απογοητευτικές και ενώ μερικοί από αυτούς παρείχαν πληροφορίες, κανένας δεν διακρίθηκε για τον τρόπο που επεξεργάστηκαν τις αιτήσεις ώστε να υπάρξει συμμόρφωση. Κανένας δεν κατάφερε να έχει συμμόρφωση πάνω από το 40%.

Πρόταση: Όλοι οι δημόσιοι φορείς θα πρέπει να καταβάλουν μεγαλύτερες προσπάθειες για να διασφαλιστεί ότι επεξεργάζονται όλες τις αιτήσεις σύμφωνα με το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες.

5. Βόρειο Τμήμα της Κύπρου

Το παρακάτω γράφημα δείχνει τα αποτελέσματα για όλες τις αιτήσεις που υπεβλήθηκαν σε δημόσιους φορείς στο βόρειο τμήμα της Κύπρου.

Δεν μπορέσ ε να υποβλη θεί	Σιωπή της Διοίκη σης	Προφορ ική Άρνηση	Γραπ τή Άρνη ση	Παραπέμφ θηκε	Μεταβιβάσ θηκε	Δεν Υπάρχου ν οι Πληροφο ρίες	Ελλιπείς Πληροφο ρίες	Οι Πληροφο ρίες Λήφθηκα ν
1%	78%	8%	1%	2%	0 %	0.5%	0.5%	9%

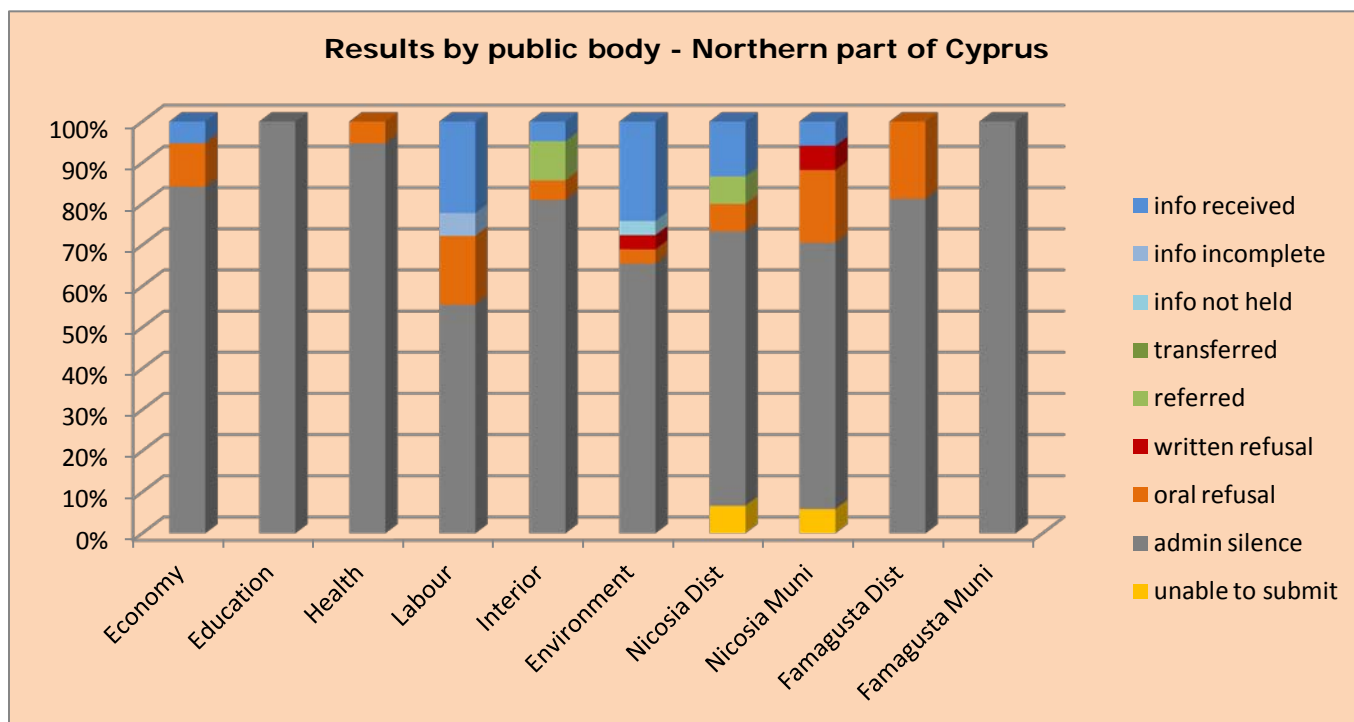
Διαπίστωση

- Πάνω από τρεις στις τέσσερις αιτήσεις, 78%, δεν έλαβαν κανένα είδος ανταπόκρισης από τους δημόσιους φορείς στους οποίους υποβλήθηκαν (διοικητική σιωπή).
- Μόνο στο 9,5% των περιπτώσεων κάποιου είδους πληροφορία δόθηκε στον αιτητή.
- Υπήρχαν 7% προφορικών αρνήσεων, στις οποίες ο δημόσιος φορέας αρνήθηκε να απαντήσει στο αίτημα, αλλά επίσης αρνήθηκε να διατυπώσει αυτήν την απάντηση γραπτώς. Αυτό έρχεται σε αντίθεση με τις γραπτές αρνήσεις, που ήταν μόνο το 2%.

Πρόταση: Οι δημόσιες αρχές στο βόρειο τμήμα της Κύπρου πρέπει να λάβουν τα αναγκαία διοικητικά και διαδικαστικά μέτρα για να διασφαλίσουν ότι οι δημόσιοι λειτουργοί συμμορφώνονται με τη νομοθεσία για την πρόσβαση σε πληροφορίες. Το ποσοστό της διοικητικής σιωπής σε αιτήσεις για πληροφορίες θα πρέπει να αντιμετωπιστεί επείγοντως από τις αρχές και να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα για να διασφαλιστεί μια σημαντική αύξηση στον αριθμό των αιτήσεων από πολίτες στις οποίες δίδεται απάντηση.

5.1 Η Επίδοση των Δημόσιων Φορέων

Το παρακάτω γράφημα δείχνει τη συνολική επίδοση του κάθε δημόσιου φορέα που είχε τεθεί υπό παρακολούθηση στο βόρειο τμήμα της Κύπρου. Οι δημόσιοι φορείς έλαβαν κατά μέσο όρο 18,6 αιτήσεις, μεταξύ 15-29 αιτήσεις ανά δημόσιο φορέα.

Οικονομίας / Παιδείας / Υγείας / Εργασίας / Εσωτερικών / Περιβάλλοντος / Επαρχία Λευκωσίας / Δήμος Λευκωσίας / Επαρχία Αμμοχώστου / Δήμος Αμμοχώστου

Οι Πληροφορίες Λήφθηκαν / Ελλιπείς Πληροφορίες / Δεν Υπάρχουν οι Πληροφορίες / Μεταβιβάστηκε / Παραπέμφθηκε / Γραπτή Άρνηση / Προφορική Άρνηση / Σιωπή της Διοίκησης / Δεν ήταν σε θέση να υποβληθεί

Τέσσερις στους δέκα δημόσιους φορείς στο βόρειο τμήμα της Κύπρου δεν παρείχαν καμιά απάντηση που να συμμορφώνεται. Αυτοί ήταν το "Υπουργείο Παιδείας, Νεολαίας και Αθλητισμού", το "Υπουργείο Υγείας", η "Επαρχιακή Διοίκηση Αμμοχώστου" και ο "Δήμος Αμμοχώστου".

Πίνακας 8: Η Επίδοση των Δημόσιων Φορέων στο βόρειο τμήμα της Κύπρου				
Βόρειο τμήμα Κύπρου	Σύνολο αιτήσεων	Ελλιπείς πληροφορίες	Οι πληροφορίες ελήφθησαν	Συμμόρφωση
"Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος και Πολιτισμού"	29		7	9
"Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων"	18	1	4	5
"Επαρχία Λευκωσίας"	15		2	3
"Υπουργείο Εσωτερικών και Τοπικής Αυτοδιοίκησης"	21		1	3
"Δήμος Λευκωσίας"	17		1	2
"Υπουργείο Οικονομίας και Ενέργειας"	19		1	1
"Υπουργείο Παιδείας, Νεολαίας και Αθλητισμού"	15			0
"Υπουργείο Υγείας"	19			0
"Επαρχία Αμμοχώστου"	16			0
"Δήμος Αμμοχώστου"	17			0
ΣΥΝΟΛΑ	186	1	16	23

Ο δημόσιος φορέας που απάντησε στις περισσότερες αιτήσεις σε ολόκληρο το στάδιο της παρακολούθησης ήταν το "Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος και Πολιτισμού" το οποίο παρείχε πλήρεις απαντήσεις σε επτά αιτήματα. Ωστόσο, αυτό αντιπροσώπευε μόνο το 26% από τις 29 αιτήσεις που είχαν υποβληθεί σε αυτό. Οι άλλες απαντήσεις συμμόρφωσης ήταν μία γραπτή άρνηση και μια περίπτωση όπου ο φορέας δεν κατείχε την πληροφορία. Οι υπόλοιπες απαντήσεις οι οποίες απέτυχαν να συμμορφωθούν ήταν μία προφορική άρνηση και 19 περιπτώσεις διοικητικής σιωπής.

Η δεύτερη μεγαλύτερη παροχή πληροφοριών κατά τη διαδικασία της παρακολούθησης προερχόταν από το "Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων" το οποίο έδωσε τέσσερις πλήρεις και μία ελλιπή απάντηση, ακολουθούμενο από την "Επαρχία Λευκωσίας" με δύο πλήρεις απαντήσεις. Ωστόσο, απάντησε με σιωπή σε 11 από τις 17 απαντήσεις.

Τρεις φορείς έδωσαν μόνο μία πλήρη απάντηση στα ερωτήματα που έλαβαν και τέσσερις δεν έδωσαν καμιά απολύτως πληροφορία. Αυτά ήταν το "Υπουργείο Παιδείας, Νεολαίας και Αθλητισμού", το "Υπουργείο Υγείας", η "Επαρχιακή Διοίκηση Αμμοχώστου" και ο "Δήμος Αμμοχώστου".

Διαπίστωση: Τα αποτελέσματα αυτά δείχνουν σαφώς ότι οι δημόσιοι φορείς στο βόρειο τμήμα της Κύπρου δεν συμμορφώνονται με τα διεθνή πρότυπα για την πρόσβαση σε πληροφορίες ή με το Νόμο για το Δικαίωμα Πρόσβασης σε Πληροφορίες.

Αδικοιολόγητη σιωπή είναι ο κανόνας και η πρόσβαση σε πληροφορίες η εξαίρεση στη συνολική επίδοση των δημόσιων φορέων στο βόρειο τμήμα της Κύπρου.

Πρόταση: Οι αξιωματούχοι θα πρέπει να εκπαιδευτούν στο πώς να εφαρμόζουν το νόμο για την πρόσβαση σε πληροφορίες που ισχύει σήμερα στο βόρειο τμήμα της Κύπρου, επειδή επί του παρόντος αιτήσεις για πληροφορίες αγνοούνται συστηματικά.

5.2 Συμμόρφωση

Σχεδόν εννέα στις κάθε δέκα αιτήσεις (87%) υποβλήθηκαν σε επεξεργασία και απαντήθηκαν με τρόπο που δεν είναι συμβατός με τα πρότυπα για την πρόσβαση σε πληροφορίες.

Πίνακας 9: Συμμόρφωση στο βόρειο τμήμα της Κύπρου			
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ		Βόρειο τμήμα της Κύπρου	
Μη συμμόρφωση	Δεν μπόρεσε να υποβληθεί	1 %	87 %
	Άρνηση να γίνει αποδεκτή	0 %	
	Σιωπή της Διοίκησης	78 %	
	Προφορική Άρνηση	8 %	
Συμμόρφωση	Παραπέμφθηκε	2 %	13 %
	Μεταβιβάστηκε	0 %	
	Γραπτή Άρνηση	1 %	
	Μερική Πρόσβαση	0 %	
	Δεν Υπάρχουν οι Πληροφορίες	0.5 %	
	Ελλιπείς Πληροφορίες	0.5 %	
	Οι Πληροφορίες Λήφθηκαν	9 %	

Διαπίστωση: Παρά την ύπαρξη νόμου σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες υπάρχει μια τεράστια αποτυχία να γίνει σεβαστό το δικαίωμα της πρόσβασης σε πληροφορίες, με μόλις 13% των αιτήσεων να τυγχάνουν απαντήσεων συμμόρφωσης και μόλις το 9,5% να έχει σαν αποτέλεσμα την αποδέσμευση των πληροφοριών.

Πρόταση: Οι αρχές στο βόρειο τμήμα της Κύπρου πρέπει να λάβουν επείγοντα μέτρα για να διασφαλιστεί ο σεβασμός του δικαιώματος πρόσβασης σε πληροφορίες σύμφωνα με τα πρότυπα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

6. Αιτήσεις από την Άλλη Πλευρά του Νησιού και το Εξωτερικό

Η παρούσα παρακολούθηση αποτελεί μέρος ενός δικοινοτικού σχεδίου. Ως εκ τούτου, πρέπει να γίνει αναφορά στη θεσμική συμπεριφορά όσον αφορά τις αιτήσεις για πληροφορίες όταν αυτές προέρχονται από το εξωτερικό, και συγκεκριμένα από την Ισπανία και το Ηνωμένο Βασίλειο, καθώς και από την άλλη πλευρά του νησιού. Οι αριθμοί είναι ακόμα χειρότεροι και από τις περιπτώσεις που εξηγήθηκαν πιο πάνω.

6.1 Αιτήσεις από το Εξωτερικό

Οι πιο κάτω πίνακες παρουσιάζουν συνοπτικά το αποτέλεσμα για αιτήσεις που υποβλήθηκαν από το εξωτερικό:

Πίνακας 10: Αιτήσεις από το εξωτερικό που υποβλήθηκαν σε όλο το νησί = 57	
Σιωπή της Διοίκησης	50
Οι Πληροφορίες Λήφθηκαν	1
Παραπέμφθηκαν	1
Δεν μπόρεσε να υποβληθούν	5

Το επίπεδο της διοικητικής σιωπής για τις αιτήσεις που προέρχονται από το εξωτερικό είναι σημαντικά υψηλότερο (87%) από το ποσοστό διοικητικής σιωπής για αιτήσεις που υποβάλλονται είτε εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας (72%) ή εντός του βόρειου τμήματος της Κύπρου (78%).

Μόνο ένας δημόσιος φορέας (το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων) στην Κυπριακή Δημοκρατία παρείχε τις αιτούμενες πληροφορίες. Η απάντηση δόθηκε από τη Μονάδα Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου στο υπουργείο, το οποίο υπέβαλε κατάλογο των έργων που χρηματοδοτούνται με κοινοτικά κονδύλια.

Διαπίστωση: Αιτήσεις που προέρχονται από το εξωτερικό αντιμετωπίζονται ακόμα χειρότερα από εκείνες που προέρχονται από το εσωτερικό της χώρας.

Πρόταση:

- Οι δημόσιες αρχές στην Κυπριακή Δημοκρατία πρέπει να θεσπίσουν νόμο για την πρόσβαση σε πληροφορίες που συμμορφώνεται με τα πρότυπα του Συμβουλίου της Ευρώπης τα οποία αναγνωρίζουν το δικαίωμα σε όλους να έχουν πρόσβαση στα επίσημα έγγραφα, ανεξάρτητα από ιθαγένεια ή άλλες προϋποθέσεις.
- Οι δημόσιες αρχές στο βόρειο τμήμα της Κύπρου πρέπει να επιμορφώσουν τους δημόσιους αξιωματούχους να συμμορφώνονται με τα διεθνή πρότυπα, τα οποία επιτρέπουν σε όλους να έχουν το δικαίωμα όπως αιτήσεις για πληροφορίες τυγχάνουν του κατάλληλου χειρισμού. Επίσης, οι δημόσιες αρχές στο βόρειο τμήμα της Κύπρου πρέπει να τροποποιήσουν την ισχύουσα νομοθεσία για την πρόσβαση σε πληροφορίες, ώστε οι αλλοδαποί να μην είναι υποχρεωμένοι να παρέχουν τους λόγους όταν ζητούν πληροφορίες, ούτως ώστε αυτή να συμμορφωθεί με τα διεθνή πρότυπα.

6.2 Αιτήσεις από την Άλλη Πλευρά του Νησιού

Ο πιο κάτω πίνακας δείχνει τα αποτελέσματα για αιτήσεις που πέρασαν την Πράσινη Γραμμή:

Πίνακας 11: Αιτήσεις από την Άλλη Πλευρά του Νησιού	
52 αιτήσεις (Υποβλήθηκαν από την περιοχή της Κυπριακής Δημοκρατίας προς δημόσιους φορείς στο βόρειο τμήμα του νησιού)	1 Οι πληροφορίες λήφθηκαν
	2 Προφορική άρνηση
	49 Σιωπή της διοίκησης
54 αιτήσεις (Υποβλήθηκαν από τη βόρεια περιοχή της Κύπρου σε δημόσιους φορείς στην Κυπριακή Δημοκρατία)	1 Οι πληροφορίες λήφθηκαν
	1 Ελλιπείς πληροφορίες
	3 Παραπέμφθηκαν
	49 Σιωπή της διοίκησης

Τα αποτελέσματα αυτά αποδεικνύουν ότι το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες δεν απολαμβάνεται από όλους, ανεξάρτητα από την εθνικότητα, την εθνότητα ή άλλες συνθήκες. Σε σύγκριση με την επίδοση των δημόσιων φορέων κατά την παραλαβή αιτήσεων από την περιοχή της δικαιοδοσίας τους, αν και αυτή είναι πολύ απογοητευτική, τα αποτελέσματα στις περιπτώσεις αιτήσεων που πέρασαν την Πράσινη Γραμμή υποδεικνύουν μια ακόμα μεγαλύτερη απροθυμία να απαντήσουν.

Διαπίστωση: Υπάρχει άνιση μεταχείριση των αιτήσεων, ανάλογα με τον τόπο προέλευσής τους.

Πρόταση: Οι δημόσιοι φορείς πρέπει να διασφαλίσουν ότι δεν υφίστανται διακρίσεις για οποιοδήποτε λόγο στις διαδικασίες χειρισμού αιτήσεων για την παροχή πληροφοριών. Οι εσωτερικές πολιτικές και κανονισμοί του κάθε δημόσιου φορέα θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι αιτήσεις τυγχάνουν ίσης μεταχείρισης και ότι επεξεργάζονται γρήγορα, ανεξάρτητα από του ποιος τις έχει υποβάλει.

VIII. Συνεντεύξεις με τους Δημόσιους Αξιωματούχους

Στο πλαίσιο των ερευνών που διενεργήθηκαν το 2010 και το 2011, πραγματοποιήθηκαν συνεντεύξεις με δημόσιους αξιωματούχους και στις δύο πλευρές του νησιού. Ο στόχος ήταν να παρθούν συνεντεύξεις από τους εκπροσώπους των φορέων στις οποίες οι αιτήσεις για πρόσβαση σε πληροφορίες είχαν σταλεί και των οποίων οι ιστοσελίδες είχαν αποτελέσει αντικείμενο παρακολούθησης, ώστε να παρθεί η προοπτική τους σχετικά με τη διαφάνεια των φορέων τους.

Αιτήσεις για συνεντεύξεις απεστάλησαν στην όλα τα Υπουργεία της Κυπριακής Δημοκρατίας, σε όλα τα "υπουργεία" στο βόρειο τμήμα, καθώς και σε τέσσερις δήμους και στις δύο πλευρές του νησιού.

Στην **Κυπριακή Δημοκρατία** εξασφαλίσαμε συνεντεύξεις με το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και το Υπουργείο Εσωτερικών σε επίπεδο Υπουργείου, και μία με το Δήμο Λευκωσίας. Ένας εκπρόσωπος του Έργου συναντήθηκε με έναν ανώτερο υπάλληλο του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, αλλά ο συγκεκριμένος αρνήθηκε να δώσει μία επί τόπου καταγεγραμμένη συνέντευξη.

Επιπλέον, εκπρόσωποι του Υπουργείου Παιδείας συμμετείχαν στη συζήτηση στρογγυλής τραπέζης που πραγματοποιήθηκε για τους δημόσιους υπαλλήλους τον Ιούνιο του 2011 και συνέβαλαν στις συζητήσεις για μεγαλύτερη προορατική διαφάνεια. Πέραν αυτού, οι φορείς οι οποίοι είχαν παρακολουθηθεί δεν ανταποκρίθηκαν στα αιτήματα για συνεντεύξεις, ή ανταποκρίθηκαν, αλλά δεν κατέστη δυνατός ο διακανονισμός για παραχώρηση συνέντευξης σε κάποια χρονική στιγμή.

Η έλλειψη ανταπόκρισης και προθυμίας να συζητηθεί ένα θέμα όπως το δικαίωμα του κοινού να έχει πρόσβαση σε πληροφορίες, καταδεικνύει τη μάχη που απαιτείται για να ξεκινήσει η διαδικασία για τη δημιουργία ενός νόμου για την πρόσβαση σε πληροφορίες στην Κύπρο. Αποδεικνύει επίσης την αρνητική πολιτική κουλτούρα σύμφωνα με την οποία οι δημόσιοι λειτουργοί εμφανίζονται απρόθυμοι να ενθαρρύνουν οποιαδήποτε συμμετοχή εκτός των επίσημων διαδικασιών.

Στο **βόρειο τμήμα της Κύπρου** μας χορηγήθηκαν συνεντεύξεις με εκπροσώπους του «Υπουργείου Οικονομίας και Ενέργειας», του «Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων», του «Υπουργείου Περιβάλλοντος, Τουρισμού και Πολιτισμού», του «Υπουργείου Υγείας», του «Υπουργείου Παιδείας», του "Δήμου Λευκωσίας" και του "Δήμου Αμμοχώστου". Αυτό έδειξε μεγαλύτερη προθυμία στο να συζητηθεί το θέμα της διαφάνειας, γεγονός το οποίο μπορεί τουλάχιστον εν μέρει να οφείλεται στο ότι υπάρχει ήδη νόμος για την πρόσβαση σε πληροφορίες, αν και κατά τη διεξαγωγή των συνεντεύξεων η επίγνωση για το συγκεκριμένο νομοθέτημα δεν ήταν εμφανής. Μπορεί επίσης να αποδοθεί στη δύναμη της κοινωνίας των πολιτών, όσο αφορά την εξασφάλιση συναντήσεων με δημόσιους αξιωματούχους, οι περισσότεροι από τους οποίους ήρθαν στην συζήτηση στρογγυλής τραπέζης τον Ιούνιο του 2011 στο βόρειο τμήμα της Κύπρου, από την αντίστοιχη συζήτηση στρογγυλής τραπέζης στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Πίνακας που παρουσιάζει τον αριθμό των συνεντεύξεων που έχουν εξασφαλιστεί

Κυπριακή Δημοκρατία	Συνέντευξη	βόρειο τμήμα της Κύπρου	Συνέντευξη
Υπουργείο Εσωτερικών	✓	Εσωτερικών	×
Υπουργείο Εμπορείου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	×	Οικονομίας και Ενέργειας	✓
Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	✓	Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	✓
Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού	✓	Παιδεία, Νεολαίας και Αθλητισμού	✓
Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος	1/2	Τουρισμού, Περιβάλλοντος και Πολιτισμού	✓
Υπουργείο Υγείας	×	Υγείας	✓
Επαρχιακή Διοίκηση – Λευκωσία	×	Επαρχία Λευκωσίας	-
Επαρχιακή Διοίκηση – Λεμεσός	×	Επαρχία Αμμοχώστου	-
Δημαρχείο Λευκωσίας	✓	Δημαρχείο Λευκωσίας	✓
Δημαρχείο Λεμεσού	×	Δημαρχείο Αμμοχώστου	✓
✓ = η αίτηση για συνέντευξη έγινε αποδεκτή και έχει παραχωρηθεί - = δεν έχει ζητηθεί συνέντευξη × = η αίτηση για συνέντευξη δεν έγινε αποδεκτή ½ = η αίτηση για συνέντευξη δεν έγινε αποδεκτή, όμως υπήρξε άρνηση στο να παραχωρηθεί μια επί τόπου καταγραμμένη συνέντευξη			

Ευρήματα

Τα ευρήματα των συνεντεύξεων δείχνουν αρκετές ομοιότητες αλλά και διαφορές μεταξύ της Δημοκρατίας της Κύπρου και του βόρειου τμήματος της Κύπρου όσον αφορά την στάση των δημόσιων αξιωματούχων προς το δικαίωμα της πρόσβασης σε πληροφορίες.

Η απαντήσεις οι οποίες δόθηκαν κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων επίσης καταδεικνύουν το πώς η πολιτική κατάσταση στο νησί επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο οι δημόσιοι αξιωματούχοι αντιλαμβάνονται την ανάγκη για διαφάνεια και τη λειτουργία των τμημάτων τους όσον αφορά την πρόσβαση σε πληροφορίες.

- » **Εύρημα 1:** Αν και οι δημόσιοι αξιωματούχοι λένε ότι πιστεύουν στο δικαίωμα του κοινού να έχει πρόσβαση σε πληροφορίες, θέτουν συγκεκριμένα όρια στην

εφαρμογή του. Ειδικότερα, δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στην εθνική ασφάλεια και την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

- » **Εύρημα 2:** Παρατηρείται έλλειψη ετοιμότητας στην ανάληψη ευθύνης για την επεξεργασία των αιτημάτων της πρόσβασης σε πληροφορίες: οι δημόσιοι αξιωματούχοι προτιμούν να υποστηρίζουν ότι αποτελεί ευθύνη κάποιου άλλου.
- » **Εύρημα 3:** Οι δημόσιες αρχές από ολόκληρη την Κύπρο δηλώνουν ότι είναι έτοιμες να αποδεχθούν αιτήσεις για πρόσβαση σε πληροφορίες από την άλλη πλευρά του νησιού αν και βάσει των δεδομένων από την παρακολούθηση προκύπτει ότι αυτό δεν συμβαίνει στην πράξη, ιδίως στην Κυπριακή Δημοκρατία.
- » **Εύρημα 4:** Υπάρχει μια ανισότητα στο νησί όσον αφορά την επίγνωση σχετικά με τα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόσβαση σε πληροφορίες. Αξιωματούχοι από την Κυπριακή Δημοκρατία φαίνεται να έχουν επίγνωση των υφιστάμενων προτύπων, αν και ισχυρίζονται ότι έχουν ήδη συμμορφωθεί με αυτά, ενώ στο βόρειο τμήμα, οι δημόσιοι αξιωματούχοι δεν γνωρίζουν τα διεθνή πρότυπα και ως εκ τούτου, αισθάνονται ότι πρέπει να εργαστούν περισσότερο για να βελτιωθεί η πρόσβαση σε πληροφορίες.
- » **Εύρημα 5:** Ελλείπει ενός σαφώς καθορισμένου νομικού πλαισίου, δημόσιοι αξιωματούχοι και από τις δύο πλευρές του νησιού διστάζουν να δημοσιεύσουν πληροφορίες ή να ανταποκριθούν σε αιτήματα από φόβο πιθανών κυρώσεων από τους ανωτέρους.

Εύρημα 1: Μεγάλου εύρους περιορισμοί όσον αφορά το δικαίωμα της πρόσβασης σε πληροφορίες

Οι δημόσιοι αξιωματούχοι ρωτήθηκαν εάν πιστεύουν στο δικαίωμα της πρόσβασης του κοινού σε πληροφορίες. Οι απαντήσεις αποκάλυψαν μια γενικά θετική αντίδραση σε αυτό το δικαίωμα αν και δύο αξιωματούχοι από το βόρειο τμήμα της Κύπρου και δύο αξιωματούχοι από την Κυπριακή Δημοκρατία δήλωσαν ότι υπάρχουν περιορισμοί στο δικαίωμα αυτό.

Η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αναφέρθηκε ως ένας από τους κύριους λόγους για την επιβολή ορίων σχετικά με την πρόσβαση σε πληροφορίες, η οποία είναι αποδεκτή δεδομένου ότι είναι σύμφωνη με τα διεθνή πρότυπα τα οποία ορίζουν ότι το δικαίωμα της πρόσβασης σε πληροφορίες πρέπει να σταθμίζονται έναντι του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή και την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Ωστόσο οι αξιωματούχοι από την Κυπριακή Δημοκρατία υποστήριξαν ότι ο περιορισμός αυτός σημαίνει ότι ο αιτών πρέπει να παρέχει νόμιμους λόγους για τους οποίους ζητεί οποιαδήποτε πληροφορία, γεγονός που δεν είναι αποδεκτό στα πλαίσια των διεθνών προτύπων.

Επιπλέον, κατά τη διάρκεια των συζητήσεων, οι αξιωματούχοι παρουσιάστηκαν να υποστηρίζουν ότι η επιβολή περιορισμών από μια δημόσια αρχή θα πρέπει να είναι οριστική, μη αναγνωρίζοντας το δικαίωμα ενός πολίτη να αμφισβητήσει την απόφαση αυτή με προσφυγή στο δικαστήριο για να ασκήσει έφεση εναντίον της.

Στο βόρειο τμήμα της Κύπρου, δεν φάνηκε να υπάρχει επιμονή για απαίτηση νόμιμων λόγων από έναν αιτούντα για πρόσβαση σε πληροφορίες που κατέχονται από τους δημόσιους φορείς.

Οι δημόσιοι αξιωματούχοι και στις δύο πλευρές του νησιού, τόνισαν την ανάγκη για τον περιορισμό της πρόσβασης του κοινού σε πληροφορίες, όταν το αίτημα αφορά την εθνική ασφάλεια. Αυτό δεν προκαλεί έκπληξη δεδομένης της πολιτικής κατάστασης στο νησί και το επίπεδο της δυσπιστίας που υπάρχει ακόμα μεταξύ των δύο πλευρών: ενώ αυτό το αίσθημα ανασφάλειας παραμένει η εθνική ασφάλεια αναπόφευκτα θα αναφέρεται ως ένα ισχυρό λόγος για τον περιορισμό του δικαιώματος πρόσβασης σε πληροφορίες.

Αυτό όμως αποτελεί μια λανθασμένη προσέγγιση. Πράγματι, η μεγαλύτερη διαφάνεια στο σημείο αυτό θα μπορούσε πραγματικά να συμβάλει στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης και την εξεύρεση πολιτικών λύσεων στην Κύπρο: έχοντας διάφανους και ανοικτούς θεσμούς έχει αποδειχθεί σε άλλες περιπτώσεις να ενισχύει την εμπιστοσύνη και να επιτρέπει μεγαλύτερη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων, τα οποία μπορεί να έχουν θετικό αντίκτυπο στην επίλυση προβλημάτων και να οδηγήσουν σε καλύτερες αποφάσεις.

Όσο και αν αυτό αποτελεί θέμα της πρόσβασης σε πληροφορίες, αυτό υποδεικνύει την ανάγκη για περισσότερα μέτρα προς αύξηση της εμπιστοσύνης σε θεσμικό επίπεδο, επιπρόσθετα της τρεχουσών πρωτοβουλιών διακοινοτικής οικοδόμησης εμπιστοσύνης και της αύξηση της συνεργασίας μεταξύ των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών.

Recommendations:

- Οι δημόσιοι αξιωματούχοι στην Κύπρο θα πρέπει να εξετάσουν με ποιον τρόπο εφαρμόζονται σε άλλα σημεία της Ευρώπης οι εξαιρέσεις στα προσωπικά δεδομένα και στα θέματα εθνικής ασφαλείας και θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν αυτά τα παραδείγματα ως οδηγό για την ερμηνεία των περιορισμών για το δικαίωμα της πρόσβασης του κοινού σε πληροφορίες.
- Θα πρέπει να διεξαχθεί ένας διάλογος μεταξύ των δημοσίων αξιωματούχων και την κοινωνία των πολιτών σχετικά με το είδος των πληροφοριών που πρέπει να δημοσιοποιούνται, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών σχετικά με πολιτικά ευαίσθητα ζητήματα στην Κύπρο. Αυτό θα οδηγήσει σε περισσότερες πληροφορίες να γίνονται διαθέσιμες κατά τρόπο ολοκληρωμένο στο κοινό, προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητα του δημόσιου διαλόγου.

Εύρημα 2: Ανάλυση της ευθύνης για την απάντηση σε αιτήματα πληροφοριών

Μια άλλη κοινή στάση μεταξύ των δημοσίων αξιωματούχων σε ολόκληρο το νησί η οποία διαπιστώθηκε μέσα από τις συνεντεύξεις είναι η έλλειψη ετοιμότητας από ανώτερους υπαλλήλους στην ανάληψη ευθύνης για την απάντηση σε αιτήσεις για πρόσβαση σε πληροφορίες οι οποίες αποστέλλονται προς τις υπηρεσίες τους.

Όταν ρωτήθηκαν αν είχαν χειριστεί ή πώς θα χειρίζονταν αιτήσεις για πρόσβαση σε πληροφορίες, οι αξιωματούχοι έδειξαν να θέλουν να ρίξουν την ευθύνη πάνω σε άλλους.

Στην Κυπριακή Δημοκρατία, οι δημόσιοι αξιωματούχοι αμφισβήτησαν το κατά πόσο η ανταπόκριση σε αιτήματα για πρόσβαση σε πληροφορίες αποτελεί ευθύνη του ίδιου του

υπουργείου. Ένας δημόσιος αξιωματούχος ήταν ανένδοτος για το γεγονός ότι οι πληροφορίες είναι προσβάσιμες μέσω των ιστοσελίδων των Υπουργείων και ότι αυτό θα πρέπει να είναι επαρκής (αν και επισημάνθηκε ότι βάσει των ερευνών μας αποδείχθηκε να ισχύει το αντίθετο).

Η πεποίθηση ότι η προορατική διαφάνεια είναι επαρκής δείχνει έλλειψη κατανόησης και πρακτικής γνώσης εκ μέρους των δημοσίων αξιωματούχων και ενδεχομένως κακή διοικητική πρακτική από υψηλόβαθμους δημόσιους αξιωματούχους για τα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με το δικαίωμα της πρόσβασης σε πληροφορίες. Δείχνει επίσης ένα υψηλό επίπεδο έλλειψης ενδιαφέροντος από την πλευρά των Υπουργείων για την αντιμετώπιση και την αλληλεπίδραση με το ευρύ κοινό.

Στο βόρειο τμήμα της Κύπρου, η μεταβίβαση της ευθύνης σε άλλα θεσμικά όργανα έτεινε να είναι για συγκεκριμένα ζητήματα. Για παράδειγμα, όλοι εκτός από έναν από τους δημόσιους αξιωματούχους αναφέρθηκαν στη "Δημόσια Κεντρική Επιτροπή Προσφορών» για επεξεργασία αιτημάτων σχετικά με δημόσιες συμβάσεις, ή ως το αρμόδιο όργανο για τη διάθεση αυτών των πληροφοριών προορατικά. Και γενικότερα, ένας δημόσιος αξιωματούχος δήλωσε ότι οι αιτήσεις παροχής πληροφοριών εξετάζονται από "άλλα υπουργεία".

Το θετικό είναι ότι και οι δύο πλευρές φαίνεται να είναι αρκετά ικανές στο να μεταβιβάζουν αιτήματα σε άλλες «σχετικές» υπηρεσίες, όπου αυτό θα βοηθήσει στην αποτελεσματικότητα όταν πρέπει να γίνει μεταβίβαση ενός αιτήματος το οποίο κατατέθηκε στο λάθος υπουργείο. Αυτό όμως σπάνια συμβαίνει στην πράξη, όπως διαπιστώθηκε κατά τη διάρκεια της παρακολούθησης.

Συστάσεις:

- Οι δημόσιοι αξιωματούχοι και στις δύο πλευρές του νησιού πρέπει να λάβουν μια πολύ πιο θετική προσέγγιση σε ότι αφορά το χειρισμό των αιτήσεων του κοινού για πρόσβαση σε πληροφορίες.
- Οι αξιωματούχοι πρέπει να αναλάβουν την ευθύνη για την προορατική δημοσίευση των πληροφοριών που κατέχουν.
- Πρέπει να θεσπιστούν τα απαραίτητα συστήματα για τη μεταφορά των αιτημάτων μεταξύ των δημόσιων αρχών, ώστε η σωστή υπηρεσία η οποία κατέχει τις πληροφορίες να λαμβάνει την αίτηση και να την απαντά.

Εύρημα 3: Απάντηση σε αιτήσεις για πληροφορίες από όλα τα μέρη της Κύπρου

Κατά τις συνεντεύξεις, όταν ρωτήθηκαν κατά πόσο άτομα από την άλλη πλευρά θα μπορούσαν να υποβάλουν επιτυχείς αιτήσεις παροχής πληροφοριών, οι αξιωματούχοι υποστήριξαν ότι θα μπορούσαν.

Αυτό αποτελεί καλό οίονο για διακοινοτική συνεργασία, όμως υπήρχαν περιορισμοί που εκφράστηκαν από τους δημόσιους αξιωματούχους στο βόρειο τμήμα για την παροχή ορισμένων ευαίσθητων πληροφοριών.

Οι δημόσιοι αξιωματούχοι στο βόρειο τμήμα της Κύπρου δήλωσαν ότι αν και λαμβάνουν λίγα αιτήματα προερχόμενα από την Κυπριακή Δημοκρατία, δεν υπάρχει συνεργασία σε δημοτικό επίπεδο πάνω από ορισμένα θέματα στη Λευκωσία και στον τομέα της υγείας, ή για εκείνους που έχουν διασυνδέσεις με τις τοπικές κοινότητες στο βόρειο τμήμα, όπως τη Μαρωνιτική κοινότητα.

Λόγω της μη αναγνώρισης εκ μέρους της Κυπριακής Δημοκρατίας του βόρειου τμήματος της Κύπρου, δεν υπάρχει επίσημη συνεργασία σε κρατικό επίπεδο γεγονός που εμποδίζει επίσης τις ροές πληροφοριών. Ένα "υπουργείο" εξέφρασε την πεποίθηση ότι οι αξιωματούχοι της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν εμπιστεύονται τους αξιωματούχους στο βόρειο τμήμα της Κύπρου, πράγμα το οποίο καθιστά πιο δύσκολο για αυτούς να λάβουν πληροφορίες.

Παρομοίως, στην Κυπριακή Δημοκρατία, οι δημόσιοι αξιωματούχοι δήλωσαν ότι δεν υπήρχε κανένας λόγος γιατί οι άνθρωποι που ζουν στο βόρειο τμήμα δεν θα μπορούσαν να πρόσβαση σε πληροφορίες προερχόμενες από την Κυπριακή Δημοκρατία. Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανέφερε ότι λαμβάνουν αιτήσεις παροχής πληροφοριών, αν και αυτά τείνουν να έχουν μια στενή εστίαση στα θέματα των δικαιωμάτων των εργαζομένων (όπως επιδόματα ανεργίας).

Το θέμα της μετάφρασης των πληροφοριών στις ιστοσελίδες εθίγη επίσης από το Έργο ως καθόλου επαρκές, σύμφωνα με την έρευνα μας. Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανέφερε ότι η ιστοσελίδα του υπουργείου έχει επίσης μεταφραστεί στα τουρκικά. Από την άλλη πλευρά, τα «υπουργεία» στο βόρειο τμήμα παραδέχθηκαν την έλλειψη μετάφρασης πληροφοριών προς την εξυπηρέτηση των μη-τουρκόφωνων αιτούντων.

Συνολικά, ενώ οι δύο πλευρές δηλώνουν ότι στη θεωρία δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα για κανέναν στο να ζητήσει πληροφορίες, στην πράξη φάνηκε να υπάρχει έλλειψη ουσιαστικού ενδιαφέροντος για τη λήψη κάθε αναγκαίου μέτρου για να διευκολυνθεί η πρόσβαση είτε μέσω αιτήσεων, είτε μέσω της προορατικής δημοσίευσης των πληροφοριών και τις μεταφράσεις τους σε πολλαπλές γλώσσες.

Με αυτή την έννοια, μια πολύ πιο δυνατή νομοθεσία για την πρόσβαση σε πληροφορίες θα μπορούσε να αναγκάσει τους αξιωματούχους να παρέχουν πληροφορίες σε άτομα που αναζητούν πληροφορίες από ολόκληρη την Κύπρο, γεγονός το οποίο θα μπορούσε να συμβάλει για ένα καλύτερο ενημερωμένο κοινό, καθώς και στην αύξηση της διακοινοτικής εμπιστοσύνης.

Συστάσεις:

- Οι πολιτικοί ηγέτες στην Κυπριακή Δημοκρατία και του βόρειου τμήματος της Κύπρου πρέπει να καταστήσουν σαφές σε όλους τους δημόσιους αξιωματούχους ότι έχουν καθήκον να ανταποκριθούν στα αιτήματα για πρόσβαση σε πληροφορίες από ολόκληρη την Κύπρο.
- Το ισχυρότερο νομικό πλαίσιο το οποίο συνιστάται σε άλλα μέρη στην έκθεση αυτή πρέπει να συνοδεύεται από την κατάρτιση των δημοσίων υπαλλήλων στο

πλαίσιο των υποχρεώσεών τους για δημοσιοποίηση των πληροφοριών.

- Σημαντικά μεγαλύτερος όγκος πληροφοριών πρέπει να δημοσιεύεται στις ιστοσελίδες και στις δύο επίσημες γλώσσες της Κύπρου - Ελληνικά και Τουρκικά - καθώς και στην Αγγλική γλώσσα ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση στους επισκέπτες, τουρίστες, μετανάστες, άτομα από το εξωτερικό που αναζητούν πληροφορίες σχετικά με την Κύπρο.

Εύρημα 4: Έλλειψη γνώσης περί των διεθνών προτύπων για την Πρόσβαση σε Πληροφορίες

Οι συνεντεύξεις, επίσης, επιδίωξαν να εξακριβώσουν κατά πόσο οι δημόσιοι αξιωματούχοι είχαν επίγνωση των διεθνών προτύπων για το δικαίωμα της πρόσβασης σε πληροφορίες. Στο βόρειο τμήμα, οι δημόσιοι αξιωματούχοι ρωτήθηκαν επίσης εάν γνώριζαν την τοπική νομοθεσία σχετικά με το δικαίωμα της πρόσβασης σε πληροφορίες.

Στην Κυπριακή Δημοκρατία, οι δημόσιοι αξιωματούχοι δήλωσαν ότι είχαν επίγνωση των ευρωπαϊκών οδηγιών σχετικά με την πρόσβαση σε πληροφορίες και επεσήμαναν τον νόμο για τις Περιβαλλοντικές Πληροφορίες ως παράδειγμα. Δεν υπήρξε όμως καμία αναφορά στη σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόσβαση σε επίσημα έγγραφα ή άλλα διεθνή πρότυπα.

Οι απαντήσεις στις συνεντεύξεις έδωσαν την εντύπωση ότι οι δημόσιοι αξιωματούχων της Κυπριακής Δημοκρατίας πιστεύουν ότι γνωρίζοντας τις διεθνείς κατευθυντήριες γραμμές και επισημαίνοντας συγκεκριμένα παραδείγματα, συνιστά ότι «κάνουν αρκετά» για το θέμα της πρόσβασης σε πληροφορίες.

Παρομοίως, ο ισχυρισμός ότι οι ιστοσελίδες των υπουργείων τους είναι γεμάτες με πληροφορίες (αν και στην παρακολούθηση διαπιστώθηκε ότι αυτό δεν ισχύει) δείχνει μια πεποίθηση από τους δημόσιους αξιωματούχους ότι λαμβάνουν επαρκή μέτρα για την ενημέρωση του κοινού.

Στο βόρειο τμήμα, όλοι οι δημόσιοι αξιωματούχοι κατά τις συνεντεύξεις δήλωσαν ότι δεν γνώριζαν καμία ειδική διεθνή νομοθεσία και μόνο ένας γνώριζε ότι στο βόρειο τμήμα υπάρχει νομοθέτημα σχετικά με την πρόσβαση σε πληροφορίες.

Ενώ αυτό δείχνει πόσο η διεθνής απομόνωση έχει κρατήσει, επίσης, την πολιτική κουλτούρα του βόρειου τμήματος στο σκοτάδι σχετικά με τις εξελίξεις σχετικά με την πρόσβαση σε πληροφορίες, υπάρχει επίσης έλλειψη γνώσεων όσον αφορά τις τοπικές εξελίξεις. Είναι ένα σοβαρό ζήτημα το ότι οι δημόσιοι αξιωματούχοι δεν γνωρίζουν τις υποχρεώσεις και τα καθήκοντά τους ώστε να παρέχουν στο κοινό πρόσβαση σε πληροφορίες και αυτό το θέμα επικοινωνίας είναι κάτι που πρέπει να αντιμετωπιστεί.

Στο βόρειο τμήμα, ωστόσο, οι αξιωματούχοι εξήγησαν ότι προσπαθούν ενεργά να δημοσιεύσουν όσα περισσότερα μπορούν στις ιστοσελίδες, αλλά και για την ενημέρωση όλων των συστημάτων τους ώστε οι πληροφορίες να διατίθενται με ηλεκτρονικά μέσα. Ενώ παρατηρούνται πολλές ελλείψεις στις ιστοσελίδες τους, υπάρχει τουλάχιστον η συνειδητή αποδοχή ότι χρειάζεται να γίνει κάτι.

Συστάσεις:

- Οι δημόσιοι αξιωματούχοι σε όλα τα σημεία της Κύπρου χρειάζεται να είναι καλύτερα μορφωμένοι για το δικαίωμα της πρόσβασης σε πληροφορίες. Αυτό πρέπει να γίνει ταυτόχρονα με βήματα για τη βελτίωση του νομικού πλαισίου για το δικαίωμα της πρόσβασης σε πληροφορίες, μεταξύ άλλων μέσω της υιοθέτησης μιας σχετικής νομοθεσίας στοιχεία στην Κυπριακή Δημοκρατία και η ενίσχυση της νομοθεσίας και της εφαρμογή της στο βόρειο τμήμα.
- Οι δημόσιοι αξιωματούχοι στο βόρειο τμήμα της Κύπρου πρέπει να κάνουν μια προσπάθεια να είναι πιο ενήμεροι για τις διεθνείς εξελίξεις σχετικά με το δικαίωμα της πρόσβασης σε πληροφορίες.
- Οι δημόσιες αρχές στην Κυπριακή Δημοκρατία θα πρέπει να λάβουν πιο σοβαρά υπόψη τις υποχρεώσεις τους για την προορατική δημοσίευση πληροφοριών με ηλεκτρονικά μέσα.

Εύρημα 5: Η επικρατούσα νοοτροπία της μυστικότητας

Οι συνεντεύξεις, επίσης, αποκάλυψαν ότι οι δημόσιοι αξιωματούχοι αισθάνονται πολύ δεσμεύονται από το νομικό πλαίσιο και έτσι δεν λαμβάνουν την πρωτοβουλία, όταν πρόκειται για αιτήματα για πρόσβαση σε πληροφορίες.

Κατά τις συνεντεύξεις οι δημόσιοι αξιωματούχοι στην Κυπριακή Δημοκρατία αναφέρθηκαν στην ανάγκη για ξεκάθαρες ελεγχόμενες διαδικασίες για να μπορέσουν να παρέχουν πληροφορίες στα μέλη του κοινού. Δήλωσαν ότι δεν θα πρέπει να είναι εξαρτώμενο από ένα μεμονωμένο δημόσιο αξιωματούχο το κατά πόσο θα απαντήσει ή θα απορρίψει ένα αίτημα.

Από τη μία πλευρά, ενώ αυτό μπορεί να εξεταστεί υπό θετικό πρίσμα, δεδομένου ότι αναγνωρίζει την ανάγκη ότι αυτό το δικαίωμα πρέπει να προστατεύεται από το νόμο. Από την άλλη πλευρά, δείχνει επίσης ότι χωρίς ένα συγκεκριμένο νόμο, οι δημόσιοι αξιωματούχοι δεν αισθάνονται σίγουροι το κατά πόσο θα απαντήσουν σε ένα αίτημα χρησιμοποιώντας την κοινή λογική σχετικά με το αν θεωρούν ότι θα ήταν αποδεκτό να παρέχουν αυτές τις πληροφορίες στο κοινό. Η διαπίστωση αυτή υποδηλώνει ένα μεγαλύτερο ζήτημα των πρακτικών της δημόσιας διοίκησης στην Κύπρο και την κουλτούρα της μυστικότητας που εξακολουθεί να επικρατεί.

Στο βόρειο τμήμα της Κύπρου ένας δημόσιος υπάλληλος αναφέρθηκε σε μια συγκεκριμένη περίπτωση στην οποία είχε ληφθεί απόφαση για τη προορατική δημοσίευση πληροφοριών, όμως στη συνέχεια η απόφαση ανατράπηκε από έναν ανώτερο και στον υπάλληλο ταχώς του είπαν να μην το ξανακάνει. Τέτοιες εμπειρίες λειτουργούν ως αντικίνητρο στο κατά πόσο θα απαντήσουν στα αιτήματα ή το κατά πόσο θα δημοσιεύσουν προορατικά τις πληροφορίες.

Αυτές οι απαντήσεις στις ερωτήσεις της συνέντευξης αποκάλυψαν μια πολύ παρόμοια διοικητική κουλτούρα και στα δύο μέρη της Κύπρου, μια διοικητική κουλτούρα η οποία δεν ενθαρρύνει την αποτελεσματική επεξεργασία των αιτήσεων κάθε είδους και που η οποία αποθαρρύνει την άμεση αλληλεπίδραση με το κοινό. Η δυσκολία της εξασφάλισης των συνεντεύξεων για αυτό το έργο αποτελεί μέρος αυτού του προβλήματος.

Η διαφάνεια και η πρόσβαση σε έγγραφα δεν είναι μόνο η μηχανική πράξη που απλά επιπρέπει στα έγγραφα να δημοσιεύονται, αλλά είναι επίσης σχετικά με τη διασφάλιση ότι η γραφειοκρατική κουλτούρα προϋποθέτει διαφάνεια, έτσι ώστε οι δημόσιοι αξιωματούχοι να μπορούν να ανταποκριθούν με αποτελεσματικό τρόπο προς όφελος του αιτούντος και του ευρύτερου κοινού .

Συστάσεις:

- Οι δημόσιες αρχές, τόσο στην Κυπριακή Δημοκρατία Κύπρου όσο και στο βόρειο τμήμα της Κύπρου πρέπει να καταστήσουν σαφές στους δημόσιους αξιωματούχους ότι εκτός εάν οι πληροφορίες είναι διαβαθμισμένες, τότε θα πρέπει να θεωρούνται ότι είναι δημόσιες και οι δημόσιοι αξιωματούχοι θα πρέπει να ενθαρρύνονται να δημοσιοποιούν τις πληροφορίες είτε προορατικά είτε ως απάντηση σε αιτήματα.
- Υπάρχει η ανάγκη για την αναθεώρηση των κυρώσεων για τους δημόσιους αξιωματούχους ώστε να αλλάξουν οι πρακτικές: από το σημείο όπου οι δημόσιοι λειτουργοί τιμωρήθηκαν για την αποκάλυψη πληροφοριών στο σημείο εκείνο στο οποίο που θα επιπλήττονται ή το κατά πόσο θα υφίστανται σε κυρώσεις για τη μη παροχή πληροφοριών που ζητούνται, εκτός αν μπορεί να αποδειχτεί ότι οι πληροφορίες προστατεύονται από έννομη εξαίρεση, η οποία επιτρέπεται από τα διεθνή πρότυπα.

www.accessinfocyprus.eu/el.html

Το Έργο χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το περιεχόμενο της παρούσας δημοσίευσης αποτελεί ευθύνη αποκλειστικά του Έργου για το Δικαίωμα της Πρόσβασης σε Πληροφορίες και σε καμία περίπτωση δε μπορεί να θεωρηθεί ότι αντανακλά τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό το Έργο εκτελείται από τον Κυπριακό Σύνδεσμο ΕΕ (ΚΑΒ), το Ίδρυμα Κοινωνικοπολιτικών Μελετών (ΙΚΜΕ) και τον οργανισμό Access Info Europe.

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**

